କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ

ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଯଜୁର୍ବେଦ

(यजुर्वेद / Yajurveda)

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ
ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା

(कृष्ण यजुर्वेद - तैत्तिरीय संहिता)

(Krushna Yajurveda - Taittiriya Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Compiled by – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

Not For Commercial Use

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋଡାମାରି ଗଡ, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

Non Commercial Use

ସୂଚୀପତ୍ର

କ୍ରମ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା	କ୍ରମ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
1	ପୂର୍ବାଭାଷ	5			
2	ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ...	8			
3	ଯଜୁର୍ବେଦ - ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ	24			
ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା					
4	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧	43	24	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୧	256
5	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨	50	25	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୨	267
6	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩	58	26	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୩	274
7	ଅଧ୍ୟାୟ - ୪	67	27	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୪	284
8	ଅଧ୍ୟାୟ - ୫	75	28	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୫	291
9	ଅଧ୍ୟାୟ - ୬	84	29	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୬	299
10	ଅଧ୍ୟାୟ - ୭	92	30	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୭	304
11	ଅଧ୍ୟାୟ - ୮	102	31	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୮	312
12	ଅଧ୍ୟାୟ - ୯	114	32	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୯	320
13	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୦	123	33	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୦	330
14	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୧	131	34	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୧	335
15	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୨	144	35	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୨	340
16	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୩	161	36	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୩	344
17	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୪	171	37	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୪	358
18	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୫	179	38	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୫	368
19	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୬	191	39	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୬	373
20	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୭	202	40	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୭	378
21	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୮	216	41	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୮	384
22	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୯	229	42	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୯	390
23	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୦	243	43	ଅଧ୍ୟାୟ - ୪୦	394

Not For Commercial Use

ପୂର୍ବାଭାଷ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ମାତୃପିତୃଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଗୁରୁଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଗଣପତୟେ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ସରସ୍ୱତ୍ୟୈ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦାୟ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦପୁରୁଷାୟ ନମଃ ।

୧୫ ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୨୪, ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ବେଦମାନଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ସୃଙ୍ଖଳାରେ ଏହା ମୋର ୫ମ ପ୍ରକଳ୍ପ । "ଋକ୍-ବେଦ", "ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ", "ସାମବେଦ", "ଅଥର୍ବବେଦ" ଓ "୧୦୮ ଉପନିଷଦ" ମାନଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପରେ, ପାଠକ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ " କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନେଲି, ଓ ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ତଥା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିପଡିଲି । ସେଥିପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା" ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ଅନେକଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ପରେ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା" କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ସଂସ୍କରଣର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହା ଯେ, ଏଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରର ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ବହୁ ପରିଶ୍ରମପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଅଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାକି ଅନ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ସଂସ୍କୃତ ସଂହିତା ମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଶେଷ୍ୱତ ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱଳ୍ପ ବିବରଣୀ ଆଗାମୀ ପୃଷ୍ଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ ୧୯୫୧ ଓ ୧୯୫୭ ମସିହାର ଦୁଇଟି ପୁରୁଣା ପୁସ୍ତକ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା"ଙ୍କୁ ଆଧାର ରୂପେ ନିଆଯାଇଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି ସଂସ୍କରଣର ସମାପନ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ସୂତ୍ରର ସୂଚନା ତଳେ "ସୂତ୍ର ସୂଚନା" ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ସ୍ୱର (ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ, ସ୍ୱରିତ ଇତ୍ୟାଦି) ମାନଙ୍କର ଶଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ଦିଆଯାଇଅଛି । ପୂର୍ବରୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ବୈଦିକ ସ୍ୱର ସଂଯୁକ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଗବେଷଣା ଓ ଅନ୍ୱେଷଣ ପରେ ଏହାର ସମାଧାନ ମିଳିଲା । ଏହାକୁ ସଫଳ କରିବାପାଇଁ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଓ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । ୱେବ ସାଇଟରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସ୍ୱରାବୃତି ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ପାଠକମାନେ ଏହାକୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ବା ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବେ ।

"କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର ସରିବା ପରେ, ଏହା ଠିକ୍ ରେ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା କି ନାହିଁ, ତାହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (ପ୍ରୁଫ୍-ରିଡିଙ୍ଗ୍) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ମୂଳ ଦସ୍ତାବେଜ ସଙ୍ଗରେ ରୂପାନ୍ତରୀତ ଦସ୍ତାବେଜର ଯାଞ୍ଚ କରିବାପାଇଁ, ୨ଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା", ଓ "ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ" ମୂଖ୍ୟରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତାଙ୍କର ଉପଦେଷ, ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସୁଧାରୀକରଣ ସର୍ବଦା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ରହିବ ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଏହି ପବିତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥ "**କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ଓଡିଆରେ**" ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଛି । ଆଶାକରୁଛି ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ବେଦଲିପ୍ସୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୨୭.୦୩.୨୦୨୬ **ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,**

ଶ୍ରୀରାମ ନବମୀ **ସଂପାଦକ,**

ସଂସାରଫଳ,ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଓଡିଶା, ଭାରତ ।

ବର୍ତମାନ ସ୍ଥିତି - ଚେନ୍ନାଇ, ତାମିଲନାଡୁ, ଭାରତ ।

Not For Commercial Use

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ **"କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା"** ଓଡିଆ ଭାଷୀ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ଓ ସାର୍ବଜନୀନ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି ।

ବଶମ୍ବଦ

ସଂପାଦକ

Not For Commercial Use

ନିବେଦନ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ **"କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା"** ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି ଓ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପରେ ମୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହାର କୌଣସି **ବ୍ୟାପାରୀକରଣ ନ କରିବାକୁ** ଅନୁରୋଧ । ଯଦି କେହି ଏହାର ପ୍ରକାଶନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଏହି ଓଡିଆ ରୂପାନ୍ତରିତକୁ ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ, ସମସ୍ତ ସାବଧାନ ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ଏଥିରେ ଭୁଲ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇ ପାରେ । ତେଣୁ କୃପାଳୁ ପାଠକ, କ୍ଷମା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,

ସଂପାଦକ,

ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ....

ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ (୧୦.୩.୫.୧-୨) ରେ "ଯଜୁଃ" ଶବ୍ଦକୁ ସ୍ପଷ୍ଟକରି ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, - ଏହା "ଯତ୍+ଜୁଃ"ର ସଂଯୋଗ ଅଟେ । 'ଯତ୍' ର ଅର୍ଥ 'ଗତିଶୀଳ", ତଥା 'ଜୁଃ' ର ଅର୍ଥ 'ଆକାଶ' ଅଟେ । ସୃଷ୍ଟିର ନିର୍ମାଣ ହେବା ପୂର୍ବରୁ "ଜୁଃ" ଆକାଶ ରୂପରେ ଏକ ମାତ୍ର ଚେତନ ତତ୍ୱ ସର୍ବତ୍ର ବ୍ୟାପି ରହିଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ସେହି ଚେତନାରେ ସଂକଳ୍ପର ସଂଚାରହେଲା, ସେତେବେଳେ ସେଥିରୁ ଆକାଶରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ କଣମାନ (ସବ୍ ଆଟମିକ୍ ପାର୍ଟିକିଲ୍ସ) ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ସେମାନେ ଗତିଶୀଳ ଥିଲେ, ସେଇଥିପାଇଁ ଏହାକୁ "ଯତ୍" କୁହାଯାଇଛି । ଏହାକୁ **(ଆକାଶାତ୍ ବାୟୁଃ)** ଆକାଶରେ ବାୟୁର ଉତ୍ପତ୍ତି କୁହାଯାଇପାରେ । ସେହି ପ୍ରବାହିତ ସୂକ୍ଷ୍ମ କଣମାନଙ୍କର ଗତିର କାରଣରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭବ (ଫିବିଲଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ପୋଟେନ୍ସିୟଲ୍) ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ଏହି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିକୁ ହିଁ "ଅଗ୍ନି"ର ଉତ୍ପତି (**ବାୟୋଃ ଅଗ୍ନିଃ**) କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହି ତିନୋଟି (**ଜୁଃ** - ଆକାଶ, "**ଯତ୍**" - ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରବାହିତ କଣମାନ, ତଥା ସେହି ଗତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ **ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭବ**) ର ସଂଯୋଗରୁ ହିଁ ପରମାଣୁ ମାନଙ୍କର ରଚନା ହେଲା । କେନ୍ଦ୍ରରେ ଘନ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭବଯୁକ୍ତ ସୂକ୍ଷ୍ମକଣ (ନ୍ୟୁକ୍ଲିୟସ୍ ପ୍ରୋର୍ଟନ୍ସ), ତଥା ଏହାର ପାଖା-ପାଖି ର ଆକାଶକୁ ଘେରିକରି ରହିଥିବା ଗତିଶୀଳ ଋଣ (ବିଯୁକ୍ତ) ବିଭବଯୁକ୍ତ ସୂକ୍ଷ୍ମକଣ (ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ସ); ଏହି ହେଉଛି ବିଭିନ୍ନ ପଦାର୍ଥ ମାନଙ୍କର ପରମାଣୁ ସମୁହର ସଂରଚନା । ଏହିମାନଙ୍କର ଅନୁପାତ ବଦଳିଗଲେ ପଦାର୍ଥ ବଦଳିଯାଏ ।

"ଯତ୍" ଓ "ଜୁଃ" ର ସଂଯୋଗରେ ପଞ୍ଚଭୂତାତ୍ମକ ଜଗତ-ସୃଷ୍ଟିର ଏହି ପ୍ରକ୍ରରଣରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି ନିର୍ମାଣର ଯଜ୍ଞିୟ ଚକ୍ରର ହିଁ ସୂଚକ ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

"**ବେଦ**" ଦୀର୍ଘକାଳରୁ ଭାରତୀୟ ଜନ-ଜୀବନ ସହିତ ଏକ ଅଙ୍ଗରୂପେ ରହିଆସିଅଛି | ଆଜି ଏହା ବୁଝିହୁଏ ଯେ, ଭାରତୀୟ ଜନ-ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ବେଦ-ବିଜ୍ଞାନ ଠାରୁ ଅନେକ ଆଗକୁ ଚାଲିଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ "**ଯଜୁର୍ବେଦ**" ବେଦର ଏକ ଏପରି ଭାଗ ଯାହା ଏବେ ବି ମଧ୍ୟ ଆଜିର ଜନ-ଜୀବନ ସହିତ କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପରେ ଯୋଡିହୋଇ ରହିଅଛି | 'ବେଦ ସଂସ୍କୃତି' ଅନୁଗାମୀ ପଶ୍ଚିମ ସଭ୍ୟତାରୁ କିଏ କେତେ ବି ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଉ ନା କାହିଁକି, ଜନ୍ମଠୁ ବିବାହ ଏବଂ ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂସ୍କାର କର୍ମକାଣ୍ଡମାନଙ୍କ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଳ୍ପାଧିକ ଯୋଡିହୋଇ ରହିଅଛି | ସଂସ୍କାର ଏବଂ ଯଜ୍ଞିୟ କର୍ମକାଣ୍ଡମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର "ଯଜୁର୍ବେଦ"ରୁ ହିଁ ଆସିଥାଆନ୍ତି | ସେମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତି ଓ ପ୍ରେରଣା ର ସଂପର୍କ ଭାରତୀୟ ଜନ-ଜୀବନ ସହିତ ନିରନ୍ତର ଜଡିତ ରହିଅଛି |

ଯଜୁଃ - ଯଜ୍ଞାର୍ଥକ

ଯଜୁର୍ବେଦର ମନ୍ତ୍ରକୁ "**ଯଜୁ**' (ଯଜୁଷ୍) କୁହନ୍ତି | ଋକ୍-ବେଦ ଓ ସାମବେଦର ମନ୍ତ୍ର ପଦ୍ୟାତ୍ମକ ଅଟେ, ଯଜୁର୍ବେଦର ମନ୍ତ୍ର ଏହି ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ଅଟେ | "**ଗଦ୍ୟାତ୍ମକୋ ଯଜୁଃ**" ଅନୁସାରେ ଏହା ଗଦ୍ୟ ପ୍ରକାର ର ଅଟେ | ଅନ୍ୟ ଉକ୍ତି ଅନୁସାରେ "**ଅନିୟତାକ୍ଷରାବସାନୋ ଯଜୁଃ**" ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁଥିରେ ଅକ୍ଷରମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଧାରିତ ନ ଥାଏ, ତାହା "ଯଜୁ" ଅଟେ | ଏହାର ନିର୍ଧାରଣ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ରଚନା ଅନୁସାରେ କରାଯାଇଛି | ଏହି ଯଜୁର୍ବେଦରେ ମଧ୍ୟ ବଡ ସଂଖ୍ୟାରେ ପଦ୍ୟାତ୍ମକ ଛନ୍ଦରେ ମନ୍ତ୍ରସମୁହ ରହିଅଛି | 'ଋକ୍-ବେଦ'ର ପାଖା-ପାଖି ୬୬୩ଟି ମନ୍ତ୍ର ଯଥାବତ୍ "ଯଜୁର୍ବେଦ"ରେ ଅଛନ୍ତି, ଯାହାକି ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ଗଦ୍ୟାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ ପାଠ ହୋଇଥାଏ |

ଯଜୁର୍ବେଦ "ଯଜ୍ଞ" ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୋଲି ମାନ୍ୟତା ଅଛି | 'ପାଣିନି' "ଯଜ୍ଞ"ର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି 'ଯଜ୍' ଧାତୁରୁ ହୋଇଅଛି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି | ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ "ଯଜୁଷ୍"କୁ 'ଯଜ୍' ଧାତୁ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି | ଏହି ପ୍ରକାରରେ "ଯଜୁଃ", "ଯଜ୍" ଓ "ଯଜ୍ଞ" ତିନୋଟି ପରଷ୍ପର ସମାନାର୍ଥକ ହୋଇଥାଆନ୍ତି | ଯେପରିକି -

ଯଚ୍ଛିଷ୍ଟଂ ତୁ ଯଜୁର୍ବେଦେ ତେନ ଯଜ୍ଞମଯୁଞ୍ଜତ |
ଯଜନାତ୍ ସ ଯଜୁର୍ବେଦ ଇତି ଶାସ୍ତ୍ରବିନିଶ୍ଚୟଃ || (ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପୁରାଣ - ୨.୩୪.୨୨) |

Not For Commercial Use

ଅର୍ଥାତ୍ ଯଜୁର୍ବେଦରେ ଯାହାକିଛି ପ୍ରତିପାଦିତ ଅଛି, ସେହିଥିରୁ ଯଜ୍ଞର ଯଜନ କରାଯାଏ । ଯଜ୍ଞମାନଙ୍କରେ ଯଜନ କାରଣରୁ ହିଁ ତାହାଙ୍କୁ ଯଜୁର୍ବେଦ ନାମ ଦିଆଯାଇଅଛି, ଏହା ଶାସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚୟ କରାଯାଇଛି । ଏହି ତଥ୍ୟର ସ୍ପଷ୍ଟତା ନିରୁକ୍ତକାର "**ଯଜୁର୍ଯଜତେଃ**" (ନି. - ୭.୧୨) ଉକ୍ତିରୁ କରିଛନ୍ତି । "**ଯଜୁର୍ଭିଯଜନ୍ତି**" (କାଠକ ସଂହିତା - ୨୭.୧), "**ଯଜୁସ୍ତସ୍ମାଦ୍ (ଯଜ୍ଞାତ୍) ଅଜାୟତ**" (କାଠକ ସଂହିତା ୧୦୦.୨୧), "**ଯଜ୍ଞୋ ହ ବୈ ନାମୈତଦ୍ୟଦ୍ୟଜୁରିତି**" (ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ - ୪.୬.୭.୧୩) ଇତ୍ୟାଦି ଶ୍ରୁତିବଚନ ମାନଙ୍କରୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ତଥ୍ୟର ସ୍ପଷ୍ଟତା ମିଳିଥାଏ ।

ଏଠି ଧ୍ୟାନଯୋଗ୍ୟ ବିଷୟ ଏହା ଅଟେ କି, ଯଜ୍ଞ ଅଥବା ଯଜନ କେବଳ ଲୌକିକ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ପ୍ରକାର କର୍ମକାଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରଖାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପାଣିନି "ଯଜ୍" ଧାତୁର ଅର୍ଥ ଦେବପୂଜନ, ସଂଗୀତିକରଣ ଏବଂ ଦାନ ବୋଲି କରିଛନ୍ତି । ଏହାକୁ ଆଧାରକରି, ନିଜଠୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଚେତନ-ସତ୍ତା ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାର ବିକାଶ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି; ସେହି ଦିବ୍ୟ ଅନୁଶାସନରେ ସଂଗଠିତ ହୋଇ କର୍ମ-ଅନୁଷ୍ଠାନ ତଥା ଏହି ପ୍ରକାର ପ୍ରାପ୍ତ ବିଭୂତିମାନଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ପ୍ରୟୋଜନ ପାଇଁ ସମର୍ପିତ କରିବା; ଏହିସବୁ କ୍ରିୟାମାନେ ଯଜ୍ଞ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସିଥାଆନ୍ତି । ବେଦୋକ୍ତ ଯଜ୍ଞକୁ ଏହିଭଳି ବ୍ୟାପକ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ନିଆଯିବା ଦରକାର । "ଯଜ୍ଞ"କୁ ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ନେବା ସନ୍ଦର୍ଭରେ ପୂରାତନ, ନୂତନ, ସନାତନୀ, ଆର୍ଯ୍ୟସମାଜୀ, ତଥା ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୱାନଙ୍କର ଏକ ମତ ଅଟେ । ଯଜ୍ଞର ବ୍ୟାପକ ଭାବ ମଧ୍ୟ

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭ ଭାଗବତ (**ସହଯଜ୍ଞାଃ ପ୍ରଜାଃ ସୃଷ୍ଟ୍ୱା...** - ୩.୧୦) ରେ କୁହାଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଯଜ୍ଞର ମୁଖ୍ୟ ଧାରାମାନ

ଯଜ୍ଞର ୨ଟି ମୁଖ୍ୟ ଧାରା କୁହାଯାଇପାରେ - **(୧)** ଯଜ୍ଞର ଏହି **ସନାତନ ରୂପ**, ଯାହା ଅନାଦି କାଳରୁ ଅବାଧ୍ୟ ଗତିରେ ଚାଲୁଅଛି, ଯେଉଁଥିରୁ (କ) ବିଶ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଓ (ଖ) ତାହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୃଷ୍ଟିର ପୋଷଣ-ପରିବର୍ତ୍ତନ ଚକ୍ର ଚାଲିଆସୁଅଛି । **(୨)** ଯଜ୍ଞର **ଲୌକିକ ରୂପ**, ଯାହା ସଂକଳ୍ପପୂର୍ବକ କରାଯାଏ । ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ (କ) ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରାଦି ବିବିଧ ଯଜନ-କର୍ମକାଣ୍ଡ ଆସିଥାନ୍ତି, ତଥା (ଖ) ଲୋକବ୍ୟବହାର ରେ ଜୀବନ ଯଜ୍ଞ ରୂପରେ ଯାହା ଅନିବାରଣୀୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଲୌକିକ ଯଜ୍ଞୀୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୂଳ ସୂତ୍ର ହେଉଛି - ନିଜ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ବସ୍ତୁକୁ ଦେବତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଥବା ଲୋକମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ସମର୍ପିତ କରିଦେବା । ମିମାଂସା ଆଦି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯଜ୍ଞର ଲୌକିକ କର୍ମକାଣ୍ଡକୁ ହିଁ ବିଶେଷ ରୂପରେ ମହତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ବେଦ ତ ଯଜ୍ଞର ସନାତନ, ସୃଜନାତ୍ମକ ଓ ପୋଷଣ-ପରିବର୍ତ୍ତନ ଧାରା ସହିତ ଓତପ୍ରୋତ ଭାବରେ ଜଡିତ ।

ପୁରୁଷସୂକ୍ତରେ ସାରା ସୃଷ୍ଟି ତ ବିରାଟ୍ ଯଜ୍ଞ ପୁରୁଷରୁ ହିଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଅଛି ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଋକ୍, ଯଜୁ, ସାମ ଆଦି ମଧ୍ୟ ସେହି ଯଜ୍ଞରୁ ପ୍ରକଟ ହୋଇଛନ୍ତି –

ତସ୍ମାଦ୍ ଯଜ୍ଞାତ୍ସର୍ବହୁତଃ ଋଚଃ ସାମାନି ଜଜ୍ଞିରେ ।
ଛନ୍ଦାସି ଜଜ୍ଞିରେ ତସ୍ମାଦ୍ ଯଜୁଃ ତସ୍ମାଦଜାୟତ ।। (ଋ.ବେ - ୧୦.୧୦.୧, ଯଜୁଃ - ୩୧.୭) ।

ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ସର୍ବହୁତ ଯଜ୍ଞରୁ ଋଚାମାନ ଏବଂ ସାମ ଆଦି ଉତ୍ପତି ହୋଇଅଛି । ସେହିଥିରୁ ଛନ୍ଦ ଆଦି ତଥା "ଯଜୁଃ" ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପତି ହୋଇଅଛି । ଏହି ସର୍ବହୁତ ଯଜ୍ଞ ଯେଉଁକ୍ରମେ ବିକଷିତ ହୋଉଅଛି, ସେହିକ୍ରମେ ସୃଷ୍ଟିର ବିକାଶ ହୋଇଆସୁଅଛି । ପୁରୁଷସୂକ୍ତ ଅନୁସାରେ ଯାହା ହୋଇଯାଇଛି (**ୟଦ୍ ଭୂତଂ**) ତଥା ଯାହା ହେବାକୁ ଯାଉଛି (**ୟତ୍ ଚ ଭାବ୍ୟଂ**), ତାହା ସବୁ ଏହି ବିରାଟ୍ ପୁରୁଷ ହିଁ ଅଟେ (**ପୁରୁଷ ଏବ ଇଦଂ ସର୍ବ**) । ସୃଷ୍ଟିର ପୋଷଣ-ସଂଚାଳନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେହି ବିରାଟ୍ ସତ୍ତାର ଯଜନ କରାଯାଏ । ସେହି ବିରାଟ୍ ଯଜ୍ଞ ହିଁ ପ୍ରକୃତିରେ ଚାଲିଆସୁଅଛି ।

ୟତ୍-ପୁରୁଷେଣ ହବିଷା ଦେବା ଯଜ୍ଞମତନ୍ୱତ ।
ବସନ୍ତୋ ଽସ୍ୟାସୀଦାଜ୍ୟଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଽ ଇଧ୍ମଃ ଶରଦ୍ ହବିଃ ।। (ଯଜୁଃ - ୩୧-୧୪)

ଯେବେ ଦେବଗଣ ସେହି ବିରାଟ୍ ଚେତନାକୁ ଯଜନ କଲେ, ତେବେ (ସେହି ଯଜ୍ଞରେ) ବସନ୍ତଋତୁ ଆଜ୍ୟ ରୂପରେ, ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ ଇନ୍ଧନ ରୂପରେ, ତଥା ଶରତଋତୁ ହବି ରୂପରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ବେଦରେ ଯଜ୍ଞର ବିରାଟ୍ ସ୍ୱରୂପର ଦର୍ଶନ ବହୁତ ସ୍ୱଷ୍ଟତା ସହିତ ସ୍ଥାନ-ସ୍ଥାନରେ ହୋଇଆସୁଅଛି

Not For Commercial Use

। ଲୌକିକ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତିବାଦୀ ଯଜ୍ଞକୁ ଦିବ୍ୟ-ଅନୁଶାସନରେ କରାଯାଉଥିବା କର୍ମକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠକର୍ମର ସଂଜ୍ଞା ଦେଇଛନ୍ତି (**ଯଜ୍ଞୋ ବୈ ଶ୍ରେଷ୍ଠତମଂ କର୍ମ**) ।

ମନୁସ୍ମୃତି ଅନୁସାରେ ବେଦାଧ୍ୟୟନ-ଜ୍ଞାନବିସ୍ତାର **ବ୍ରହ୍ମଯଜ୍ଞ** ଅଟେ; ତର୍ପଣ **ପିତୃଯଜ୍ଞ** ଅଟେ; ହୋମାଦି କର୍ମ **ଦେବଯଜ୍ଞ** ଅଟେ; ବଳିବୈଶ୍ୱାଦି କର୍ମ **ଭୂତଯଜ୍ଞ** ଅଟେ, ତଥା ଅତିଥି ଆଦିଙ୍କୁ ତୃପ୍ତ କରିବା **ମନୁଷ୍ୟଯଜ୍ଞ** ଅଟେ ।

'ଯଜ୍' ଧାତୁ ଅନୁସାରେ "ଦେବପୂଜନ" (ଉଚ୍ଚତମ ଆଦର୍ଶ ପାଇଁ), "ସଂଗୀତକରଣ" (ସହଯୋଗାତ୍ମକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସହିତ), ଏବଂ "ଦାନ" (ନିଜର ଅଧିକାର ର ପ୍ରିୟବସ୍ତୁ ସମର୍ପିତ କରିବା) ଯଜ୍ଞ ଅଟେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିର୍ଧାରିତ, ଅଥବା ସ୍ୱୀକୃତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଯଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଭାବ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ସ୍ଥାନ-ସ୍ଥାନରେ ବହୁତ ସ୍ୱଷ୍ଟତାର ସହିତ ମିଳିଥାଏ । ଯେପରି -

ଆରମ୍ଭଯଜ୍ଞାଃ କ୍ଷତ୍ରାଶ୍ଚ ହବିର୍ଯଜ୍ଞା ବିଶଃ ସ୍ମୃତାଃ ।
ପରିଚାରଯଜ୍ଞାଃ ଶୁଦ୍ରାଶ୍ଚ ଜପଯଜ୍ଞା ଦ୍ୱିଜାସ୍ତଥା ।। (ମହାଭାରତ ଶାନ୍ତିପର୍ବ ୩୬୭.୧୨)

ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷତ୍ରିୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପରାକ୍ରମ-ଉଦ୍ୟୋଗ କରିବା ଯଜ୍ଞ ଅଟେ । ହୋମ ଆଦି (ଅନ୍ନାଦି ସାଧନାମନଙ୍କରୁ ଯଜନ) କରିବା ବୈଶ୍ୟମାନଙ୍କର ଯଜ୍ଞ ଅଟେ । ଶୁଦ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ଯଜ୍ଞ ଅଟେ, ତଥା ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜପ ଆଦି (ଆତ୍ମ ଚେତନାକୁ ପରମାତ୍ମା ଚେତନା ସହିତ ଯୁକ୍ତ କରିବା) କର୍ମ ଯଜ୍ଞ ଅଟେ ।

ଯେଉଁଠି ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ପ୍ରକାର ଯଜ୍ଞ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସେ, ସେଠି ମଧ୍ୟ ଅଗ୍ନିରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ ଏକ ଛୋଟ କ୍ରିୟାଭଳି କର୍ମ ମାନିବା ବା ବିଚାରରେ ସୀମିତ ରଖିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଏହା ସହିତ ପ୍ରବୃତିମାନଙ୍କର ଶୋଧନ, ପର୍ଯ୍ୟାବରଣର ସନ୍ତୁଳନ, ତଥା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରାମାନଙ୍କ ବିସ୍ତାର ଭଳି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୃଷ୍ଟି ସହିତ ଯୋଡିକରି ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ । ଯଜ୍ଞିୟ କର୍ମକାଣ୍ଡ ସହିତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାବନା, ବିଚାର ଓ ପ୍ରେରଣା ମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଡିକରି ଦେଖିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଏହିସବୁ ବିଷୟମାନଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣକରି 'ମୀମାଂସା ଦର୍ଶନ'ର ଅଷ୍ଟମ ପାଦର ସୂତ୍ର ୯.୧୦.୧୧ ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, - କେବଳ ଧନଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଯଜ୍ଞରେ ସିଦ୍ଧି ମିଳେ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ତପ ଆଦି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ବିଦ୍ୱାନମାନେ ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ, ବିଧିବଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରା

Not For Commercial Use

କରାଯାଉଥିବା ଯଜନ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ତୁଳନ ଚକ୍ର (ଇକୋଲୋଜିକଲ୍ ସାଇକେଲ୍) କୁ ସହଯୋଗ ମିଳିଥାଏ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବେଦରେ ଯଜନ କର୍ମର ମହତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, - "**ଇୟଂ ବେଦିଃ ପରୋଅନ୍ତଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ଅୟଂ ୟଜ୍ଞୋ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ**" (ଯଜୁଃ - ୨୩.୬୨),

ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ଯଜ୍ଞବେଦି ପୃଥିବୀର ଅନ୍ତିମ ବିନ୍ଦୁ ଅଟେ ଓ ଏହି ଯଜ୍ଞ ଏହି ଭୁବନର ନାଭିକେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥଳ ଅଟେ । ଯଜ୍ଞବେଦି ପୃଥିବୀର ଅନ୍ତିମ ବିନ୍ଦୁ କେମିତି ? ଅନ୍ତିମ ବିନ୍ଦୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିବା ପୁରୁଷାର୍ଥ ଉତ୍କୃଷ୍ଟତାର ସୂଚକ ଅଟେ । ପୃଥିବୀରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରୁଷାର୍ଥ ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ ହିଁ ଅଟେ, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ସଂଚାଳନ ଯଜ୍ଞିୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଚାଲିଆସୁଅଛି, ସେଥିପାଇଁ ଯଜ୍ଞକୁ ତାହାର ନାଭି (ୟଜ୍ଞୋ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ) କୁହାଯାଇଛି । ଯଜୁର୍ବେଦର ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ ଯଜ୍ଞ ସହିତ ଯୋଡିକରି ଦେଖିବା ସମୟରେ ଏହିସବୁ ବ୍ୟାପକ ସନ୍ଦର୍ଭ ମାନଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦରେ ଋଷି, ଦେବତା, ଛନ୍ଦର ମହତ୍ୱ ଓ ତାହାର ନିର୍ଧାରଣ

ମନ୍ତ୍ରାର୍ଥ କରିବା ସମୟରେ ଯେଉଁଭଳି "ଯଜ୍ଞ"ର ବିଭିନ୍ନ ରୂପକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ସେହିଭଳି ମନ୍ତ୍ରସମୁହଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତିକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, - ଯିଏ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ଆଦି ବିନିଯୋଗ ନ କରି ବେଦାଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପନ ଆଦି କରେ, ସିଏ ଅତିଶୟ ପାପର ଭାଗୀଦାର ହୁଏ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଯିଏ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ଆଦି ମାନଙ୍କର ବିଦ୍ଧିବଧ ଜ୍ଞାନ ସହିତ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ-ଅଧ୍ୟାପନ ଆଦି କରେ, ତାଙ୍କର ସକଳ ମନୋରଥ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ଏହା ସହିତ ଯଦି ଅର୍ଥବୋଧକ ପୂର୍ବକ ଅଧ୍ୟାୟନାଦି କରେ, ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ସଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କଥା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କାତ୍ତାୟନ ତାଙ୍କ ସର୍ବାନୁକ୍ରମସୂତ୍ର ୧.୧ ରେ କହିଛନ୍ତି । ସେହିଭଳି ମଧ୍ୟ ମହର୍ଷି ଶୌନକ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ବୃହଦ୍ଦେବତା ୮.୧୩୨) । ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ଆଦି ବେଦ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାରେ ଯଥାର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ କହିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ -

ଋଷି - କୌଣସି କଥନ ବା ଉକ୍ତିର ବାସ୍ତବିକ ଭାବ ତାହାର ବକ୍ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଜାଣିବା ବିନା ବାହରକରିବା କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । "**ମୋ ସମ କୌନ କୁଟିଲ ଖଲ କାମୀ**" ଏହି ଉକ୍ତିକୁ ସାମାନ୍ୟ ଦୃଷିକୋଣରୁ ଦେଖିଲେ ଲାଗିବ ଯେ, କୌଣସି ଏକ ଅଧମ ବ୍ୟକ୍ତିର କଥନ; କିନ୍ତୁ ଏହି ବାକ୍ୟ "ସନ୍ଥ ସୂରଦାସ"ଙ୍କର ଅଟେ, ଏହାର ରଚକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହେବାପରେ ଏହି ଉକ୍ତି ଅତି ଗହନ ଆତ୍ମଚିନ୍ତନ ଯୁକ୍ତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ନିଆଯିବ । ତେଣୁ ଋଷିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ତାଙ୍କର କଥନ ବା ଉକ୍ତିର ଅର୍ଥ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଦେବତା - ଋଷି କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ କ୍ରିୟା ବା ସାମାନ୍ୟ ଉପକରଣ ପଛରେ ସନ୍ନିହିତ କୌଣସି ଦିବ୍ୟ ଚେତନ ଶକ୍ତିର ସକ୍ରିୟତା ଦେଖନ୍ତି । ସେହି ଦେବଶକ୍ତିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଅବଧାରଣା ନ ଥିଲେ, ସେହି ଉକ୍ତିର ଭାବ ଜାଣିବା ସହଜ ହେବ ନାହିଁ । "**ସୋମେନାଦିତ୍ୟାଃ ବଲିନଃ**" ଏହି ଉକ୍ତିରୁ ଯଦି ସୋମଙ୍କୁ ସୋମବଲ୍ଲୀ ମାନି ନିଆଯାଏ, କେମିତି ଚଳିବ ? ଏଠି ସୋମଙ୍କ ଦିବ୍ୟ ପ୍ରବାହର ସ୍ୱରୂପ ସ୍ୱଷ୍ଟହେବା ଦରକାର ଯେ, ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅବିରଳ ଶକ୍ତି ବଳରେ ସୋମଙ୍କର ଦିବ୍ୟତା

Not For Commercial Use

କୋଟି ବର୍ଷରୁ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ବସ୍ତୁଆଦି ଅଥବା କ୍ରିୟାମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦେବ ପ୍ରବାହର ଅବଧାରଣା ବିନା ଠିକ୍ ଅର୍ଥ ବାହାର କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଛନ୍ଦ - ଅଭୀଷ୍ଟ ଭାବମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଥିବା ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ବିଶେଷ-ଅନୁଶାସନରେ ବାନ୍ଧି ଦେଲେ ତାହା ଛନ୍ଦ ହୁଏ । ସଂସ୍କୃତ ବଡ ସମୃଦ୍ଧ ଭାଷା, ଏଥିରେ ଗୋଟିଏ ଭାବ ପାଇଁ ଅନେକ ଶବ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧ, ତଥା ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦର ଅନେକ ଅର୍ଥ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଛନ୍ଦରେ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅନୁରୂପ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଅନେକାର୍ଥ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ଛନ୍ଦର ଭାବାନୁସାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ଛନ୍ଦ ରଚନାରେ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଅନେକଥର ବଦଳାଇବାକୁ ପଡିଥାଏ, ଅନ୍ୱୟରେ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ ଏପଟ ସେପଟ କରିଦିଆଯାଏ, ତେବେ ତାହାର ଭାବ ବଦଳିଯାଏ । ତେଣୁ ଛନ୍ଦର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୁଝି ନ ପାରିଲେ ଏହାର ଅର୍ଥ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା କଠିନ । ପୁନଃ ଛନ୍ଦର ସମ୍ବନ୍ଧ 'ଉଚ୍ଚାରଣ ଓ ଧ୍ୱନି-ବିଜ୍ଞାନ' ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗରେ ଛନ୍ଦର ଭାବାନୁରୂପ ହିଁ ଉଚ୍ଚାରଣ ବା ପାଠ କରିବା ଦରକାର । ଏକ ବାକ୍ୟ "**ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଗଲି**", ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭାବରେ, ପ୍ରସନ୍ନ ଭାବରେ, ଅଥବା ବ୍ୟଙ୍ଗ ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସାର୍ଥକ ପ୍ରୟୋଗରେ ଛନ୍ଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଜ୍ଞାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଯଜୁର୍ବେଦ ରଚନାରେ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ନିର୍ଧାରଣ କରିବା ଏକ ଶ୍ରମସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । **ଋଷି** - ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ସାୟଣ ତାଙ୍କ ଭାଷ୍ୟରେ ଋଷିଙ୍କର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱଷ୍ଟକରି ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ - ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରବକ୍ତାଙ୍କୁ ଋଷି କୁହାଯାଏ - "**ଯସ୍ୟ ବାକ୍ୟଂ ସ ଋଷିଃ**" (ଋ-୧୦.୧୦, ସା.ଭା) । ଯଜୁର୍ବେଦ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଯେବେ ଋଷିମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଚାର କରାଯାଏ, ସେଠାରେ ଋଷିମାନଙ୍କର ୩ଟି ରୂପ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

୧ - ପ୍ରଥମଟି ଏହି ବେଦର ଆଦିଦ୍ରଷ୍ଟା-ପ୍ରତ୍ନଦ୍ରଷ୍ଟା "ଋଷି ବିବସ୍ୱାନ୍" ଅଟନ୍ତି, ଏହା "ଯଜୁଃ ସର୍ବାନୁକ୍ରମସୂତ୍ର" ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି - "**ଇଷେତ୍ୱାଦି ଖଂ ବ୍ରହ୍ମାନ୍ତଂ ବିବସ୍ୱାନ୍ ଅପଶ୍ୟତ୍**" (ପୃଷ୍ଠା -୧) । ଏହି ବେଦଜ୍ଞାନ "ସୂର୍ଯ୍ୟ"ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ରମଶଃ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଆଦିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ପ୍ରସାରିତ ହେଲେ – ଏହା ସର୍ବବିଦିତ ତଥ୍ୟ ଅଟେ ।

୨ - ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ବେଦର ସେହି ଋଷିମାନେ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ "ଦର୍ଶପୌର୍ଣ୍ଣମାସ" ଆଦି ପ୍ରକରଣ ବିଶେଷର ସାମୁହିକ ଋଷି ରୂପରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରାୟଃ ଦେବସ୍ତର ର ଅଟନ୍ତି । ଏହାର ଉଲ୍ଲେଖ ସର୍ବାନୁକ୍ରମସୂତ୍ରରେ ଅଛି - "**ତତଃ ପ୍ରତିକର୍ମ-ବିଭାଗେନ**

Not For Commercial Use

ବ୍ରାହ୍ମଣାନୁସାରେଣ ଋଷୟୋ ବେଦିତବ୍ୟାଃ" । ଏଠାରେ ଦେବସ୍ତର ର ଋଷିମାନଙ୍କର ୨ଟି ଅପବାଦ ମଧ୍ୟ ଅଛି - (କ) ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ (ଖ) ଦଧ୍ୟଙ୍ ଆଥର୍ବଣ ।

୩. ତୃତୀୟ ସ୍ତରରେ ସେହି ସମସ୍ତ ଋଷିମାନେ ଆସନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ବେଦମନ୍ତ୍ରକୁ ଦେବତାମାନଙ୍କ ସ୍ତୁତି-ପ୍ରାର୍ଥନା ଆଦି ରୂପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି ଓ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ତରର ଯଥାବସର ସମ୍ବନ୍ଧ ଋଷି ରୂପରେ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ଏହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯଜୁର୍ବେଦ ସଂହିତା (ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ) ର ପ୍ରତ୍ୟକ ଅଧ୍ୟାୟର ଅନ୍ତିମ ଭାଗରେ ("**ଋଷି, ଦେବାତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ**") ୩ୟ ସ୍ତରର ଋଷି ମାନଙ୍କର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର ଋଷିମାନଙ୍କର ସୂଚୀ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର –

ପ୍ରଥମ ସ୍ତର - ଅଧ୍ୟାୟ ୧ ରୁ ୪୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅର୍ଥାତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦର ଋଷି ବିବସ୍ୱାନ୍ ଅଟନ୍ତି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର -

ପ୍ରକରଣ	ଅଧ୍ୟାୟ-କଣ୍ଡିକା	ଋଷି ନାମ
ଦର୍ଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ		ପରମେଷ୍ଠୀ ପ୍ରଜାପତି ବା ଦେବଗଣ ପ୍ରଜାପତି
ପିତୃଯଜ୍ଞ		ପ୍ରଜାପତି
ଅଗ୍ନ୍ୟାଧେୟ		ପ୍ରଜାପତି, ଦେବଗଣ, ଅଗ୍ନି, ବା ଗନ୍ଧର୍ବ
ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର		ପ୍ରଜାପତି
ଯଜମାନାଗ୍ନି-ଉପସ୍ଥାନ		ଦେବଗଣ
ଆଗତୋପସ୍ଥାନ		ଆଦିତ୍ୟ
ଚାତୁର୍ମାସ୍ୟ		ପ୍ରଜାପତି
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ		ପ୍ରଜାପତି
ସତ୍ରୋପସ୍ଥାନ		ଦେବଗଣ
ନୈମିତ୍ତିକ		ବସିଷ୍ଠ
ବାଜପେୟ		ବୃହସ୍ପତି, ଇନ୍ଦ୍ର
ରାଜସୂୟ		ବରୁଣ
ଚରକସୌତ୍ରାମଣୀ		ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର
ଅଗ୍ନିଚୟନ		ପ୍ରଜାପତି. ବା ସାଧ୍ୟଗଣ

Not For Commercial Use

ସୌତ୍ରାମଣୀ		ପ୍ରଜାପତି, ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର, ସରସ୍ୱତୀ
ଅଶ୍ୱମେଧ		ପ୍ରଜାପତି ପ୍ରଜାପତି
ଅଗ୍ନିକୋଽଧ୍ୟାୟ		ପ୍ରଜାପତି
ପୁରୁଷମେଧ		ନାରାୟଣପୁରୁଷ
ସର୍ବମେଧ		ବ୍ରହ୍ମ, ସ୍ୱୟଂଭୂ
ଅନାରଭ୍ୟାଧୀତ		ଆଦିତ୍ୟ, ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ
ପିତ୍ର୍ୟୋଽଧ୍ୟାୟ		ଆଦିତ୍ୟ ଅଥବା ଦେବଗଣ
ପ୍ରବର୍ଗ୍ୟାଗ୍ନିକାଶ୍ୱ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍ଆଥର୍ବଣ
ମେଧୋପନିଷତ୍ ମହାବୀର-ସମ୍ଭରଣ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍ଆଥର୍ବଣ
ପ୍ରୋକ୍ଷଣାଦି ମହାବୀର-ନିରୂପଣେ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍-ଆଥର୍ବଣ
ଘର୍ମଧୁଗ୍-ଦୋହନମ୍-ପ୍ରବର୍ଗ୍ୟେ-ଘର୍ମଭେଦେ-ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍-ଆଥର୍ବଣ
ଇଶାବାସ୍ୟୋପନିଷତ୍		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍-ଆଥର୍ବଣ

ଦେବତା - ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟା ଋଷିଗଣ ନିଜର ସାକ୍ଷାତ୍କୃତ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଯାହାଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେହି ମନ୍ତ୍ରର ଦେବତା ଅଟନ୍ତି । ଏକଥା ସାୟଣାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଭାଷ୍ୟରେ (ସା.ଭା - ୧୦.୧୦) ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି - "**ଯା ତେନୋଚ୍ୟତେ ସା ଦେବତା**" । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟରେ ଯେବେ ଯଜୁର୍ବେଦରେ ଦେଦତା ନିର୍ଧାରଣ ଉପରେ ବିଚାର କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଅତିକମରେ ୨ଟି ବିଚାରଧାରା ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଥାଏ । ପ୍ରଥମଟି **ସନାତନ** ଧାରା ଅଟେ, ଯାହା ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ଅଶ୍ୱମେଧାଦି ଯଜ୍ଞୀୟ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ମାନିଛନ୍ତି ଓ ତାହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାରାଟି ଅତି **ବିଚାରଶୀଳ** ଅଟେ, ଯାହା ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ଆଦର୍ଶ ସାମାଜ-ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୂତ୍ରଧାର ମାନନ୍ତି ଓ ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତି । ଏହି କାରଣରୁ ସଂହିତା ମାନଙ୍କରେ ଏହି ଦୁଇଟି ବିଚାରଧାରା ପାଇଁ ଦୁଇପ୍ରକାର ର ଦେବତା ନିର୍ଧାରଣ ଉପଲବ୍ଧ ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଗବେଷଣାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ସଂକଳନରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସିଦ୍ଧ ତଥ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ, ସେମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇଛି । ଯଜୁର୍ବେଦର

Not For Commercial Use

ପ୍ରତିମନ୍ତ୍ର ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷରେ "**ଋଷି, ଦେବାତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ**"ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଛନ୍ଦ - ଛନ୍ଦମାନଙ୍କର ନିର୍ଧାରଣ କରିବାରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କଠିନତା ଆସିଥିଲା । ଯତ୍ର-ତତ୍ର ଛନ୍ଦମାନଙ୍କର ନିର୍ଧାରଣର ଯେଉଁ ସୂଚୀମାନ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ସେଥିରେ ମନ୍ତ୍ରସମୂହଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଛନ୍ଦରେ ନିର୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ଛନ୍ଦର ବ୍ୟାକରଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ମେଳ ଖାଉନାହାଁନ୍ତି । ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ, ପୂର୍ବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟମାନେ ପ୍ରଥମେ ଯଜୁଷ୍ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ଛନ୍ଦମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂତ୍ର ନିର୍ଧାରିତ କରିଥିଲେ ? ଅଥବା ପରସମୟରେ ବ୍ୟାକରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଧାରିତ ସୂତ୍ର ମାନଙ୍କରେ ସେମାନଙ୍କର ସଂଗୀତ ତାଳ ଖାଇ ପାରୁନଥିଲା ।

ଉକ୍ତ ପ୍ରଭେଦ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହି ପ୍ରକରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଶୋଧାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟନ-ନିର୍ଧାରଣର ଅପେକ୍ଷା ରଖୁଛି । ଏହି ଭାଷାର୍ଥ ସହିତ ପରମ୍ପରା ଓ ବିବେକ ର ସଂଯୋଗ କରି ଛନ୍ଦମାନଙ୍କର ସୂଚନା ପରିଶ୍ରମପୂର୍ବକ ତିଆରି କରାଯାଇଛି, ଓ ସେମାନଙ୍କର ସୂଚନା ଅଧ୍ୟାୟର ଶେଷରେ "**ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ**"ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦରେ ମେଧ ପ୍ରକରଣ ! କିଛି ଭ୍ରମତା

ବେଦରେ "ମେଧ" ଶବ୍ଦ "ଯଜ୍ଞ"ର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଟେ । ନିରୁକ୍ତର ନିଘଣ୍ଟୁରେ ଯଜ୍ଞର ୨୫ଟି ନାମ ଦିଆଯାଇଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରେ "ଅଧ୍ୱର" ତଥା "ମେଧ" ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ ଅଟେ । "ଅଧ୍ୱର"ର ଶାବ୍ଦିକ ଅର୍ଥ ଯଦି କରାଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହୁଏ "**ଧ୍ୱରାତି ବଧକର୍ମା**" "**ନ ଧ୍ୱରଃ ଇତି ଅଧ୍ୱରଃ**", ଅର୍ଥାତ୍ ହିଂସାର ନିଷେଧ କରିବାର କର୍ମ । "ମେଧ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିବା ହେତୁ ଧାତୁକୋଷରେ ଲେଖାଅଛି ଯେ - "**ମେଧୃ-ମେଧା, ହିସନୟୋଃ ସଂଗମେ ଚ**", ଅର୍ଥାତ୍ ମେଧ ଶବ୍ଦର ଉପଯୋଗ ୩ଟି ସଂଦର୍ଭରେ କରାଯାଇପାରେ । (୧) ମେଧା-ସଂବର୍ଧନ (୨) ହିଂସା (୩) ସଂଗମ, ସଂଗତିକରଣ, ଏକୀକରଣ, ସଂଗଠନ । ତେଣୁ ଯଜ୍ଞ ଯେତେବେଳେ "ଅଧ୍ୱର" ଅଟେ, ସେତେବେଳେ ସେହି ପ୍ରକରଣରେ "ମେଧ"ର ଅର୍ଥ ହିଂସା କେବେ ବି ହୋଇ ପାରେନା । "ମେଧା-ସଂବର୍ଧନ" ଏବଂ "ସଂଗତିକରଣ" ର ସଂଦର୍ଭରେ ହିଁ ନେବା ଉଚିତ୍ ହେବ ।

ଏହା ସର୍ବମାନ୍ୟ ଅଟେ ଯେ, "ବେଦବ୍ୟାସ" ବେଦକୁ ୪ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସେ ଯଜ୍ଞରେ ହିଂସାର ନିଷେଧ କଥା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ –

"**ସୁରାମତ୍ସ୍ୟା ମଧୁମାଂସମାସବଂ କୃସରୌଦନମ୍ ।**
ଧୂର୍ତୈଃ ପ୍ରବର୍ତିତଂ ହ୍ୟେତନ୍ନୈତଦ୍ ବେଦେଷୁ କଳ୍ପିତମ୍ ।।" (ମହାଭାରତ ଶାନ୍ତିପର୍ବ - ୨୬୫.୧) ।

ଅର୍ଥାତ୍, ଧୂର୍ତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଦ୍ୟ, ମତ୍ସ୍ୟ, ପଶୁମାଂସ, ଦ୍ୱିଜାତିମାନଙ୍କର ବଳିଦାନ ଆଦି ପ୍ରବର୍ତିତ ହୋଇଅଛି, ବେଦ ମାନଙ୍କରେ ଏ ପ୍ରକାର ବିଧାନ ନାହିଁ । ତେଣୁ 'ମେଧ'ର ହିଂସାତ୍ମକ ଅର୍ଥ କୌଣସି ବିବେକଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି କେବେ ହିଁ କରିବେ ନାହିଁ । ଯଜ୍ଞଭଳି ପାରମାର୍ଥିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଏହି ଲାଞ୍ଛରୁ ଦୂରରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ଯଜ୍ଞ ପ୍ରବୃତିର ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଦର୍ଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ, ସୋମଯଜ୍ଞ, ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ, ବାଜପେୟ, ରାଜସୂୟ, ସୌତ୍ରାମଣୀ ଆଦି ଯଜ୍ଞମାନଙ୍କରେ ଯଜୁର୍ମନ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କର ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । "ମେଧ" ସମ୍ବୋଧନ ସହିତ ଯେଉଁ ଯଜ୍ଞମାନଙ୍କର ପ୍ରକରଣ କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ହେଲେ - ଅଶ୍ୱମେଧ, ପୁରୁଷମେଧ, ସର୍ବମେଧ, ତଥା ପିତୃମେଧ ଇତ୍ୟାଦି । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ "ମେଧ"ର ହିଂସାତ୍ମକ ଅର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଦି 'ମେଧ'ର ଅର୍ଥ ବଧ ହୁଏ, ତେବେ ପିତୃମେଧ କେମିତି ସମ୍ଭବ ? କାରଣ ପିତରମାନଙ୍କର ଶରୀର ତ ଆଗରୁ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି । ସେହିଭଳି

Not For Commercial Use

'ସର୍ବମେଧ'ରେ ଆତ୍ମାକୁ ପରମାତ୍ମାରେ ସମର୍ପିତକରି ମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି । 'ପୁରୁଷମେଧ'ରେ ଆଦର୍ଶ ସମାଜବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ତର୍ଗତରେ କିପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କେଉଁଠି ନିୟୋଜନ କରାଯିବା କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

୩୨ତମ ଅଧ୍ୟାୟରେ "ଆଲଭନ" ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଅଛି । "ମେଧ" ଭଳି ଆଲଭନ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ବଧ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ତାହାର ମାନ୍ୟ ଅର୍ଥ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା, ଯୋଡିବା ଆଦି ମଧ୍ୟ ଅଟେ । ତେଣୁ "ଅଧ୍ୱର" ବଧଶୁନ୍ୟ ଯଜ୍ଞ କର୍ମରେ ତାହାର ହିଂସାତ୍ମକ ଅର୍ଥ ମାନଙ୍କୁ ଆଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

Not For Commercial Use

ଯଦକ୍ଷରପଦଭ୍ରଷ୍ଟଂ ମାତ୍ରାହିନଂ ତୁ ଯଦ୍-ଭବେତ୍ ।
ତତ୍-ସର୍ବ କ୍ଷମତାଂ ଦେବ ନରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ।।
ବିସର୍ଗବିନ୍ଦୁମାତ୍ରାଣି ପଦପାଦାକ୍ଷରାଣି ଚ ।
ନ୍ୟୂନାନି ଚାତିରିକ୍ତାନି କ୍ଷମସ୍ୱ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।।

ଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ । ସର୍ବମ୍ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣାମସ୍ତୁ ।
ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।

Not For Commercial Use

Sources ସୂତ୍ର	• www.archive.org • www.vedicheritage.gov.in • www.academia.edu • IISH Global (Indian Institute of Scientific Heritage) • https://asi.nic.in/pages/Central-Archaelogical-Library/HQ (Archaeological Survey of India) • Vedanta Spiritual Library – www.celextel.org • www.wikipedia.org
Send Corrections to ଭୁଲ ସୁଧାର ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ	prakash@scholarshoppe.com
Site access ୱେବ ସାଇଟ୍	www.scholarshoppe.com/veda-odia/

ଏହି 'ଦସ୍ତାବେଜ ବା ପୁସ୍ତକ' ଟି ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓଡିଆ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପାନ୍ତର ଅଟେ ।

ଯଜୁର୍ବେଦ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ)

ମନ୍ତ୍ରସମୂହର ଶୈଳୀର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ ୩ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯଥା, ଋକ୍, ଯଜୁଃ ଓ ସାମ । ଛନ୍ଦରେ ନିବଦ୍ଧ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ଋକ୍ ବେଦ", **ଗଦ୍ୟାତ୍ମକ** ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ଯଜୁର୍ବେଦ", ଓ ଗାନମୟ (ଗୀତମୟ) ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ସାମବେଦ" ନାମ ଦିଆଗଲା ।

"ଯଜୁଃ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ 'ଗଦ୍ୟ' ଓ "ଯଜୁସ୍"ର ଅର୍ଥ ପୂଜା କରିବା, ଅନ୍ୟ ଏକ ବାଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ - "ଯଜୁର୍ ଯ୍ଯଜତେଃ", ଅର୍ଥାତ ଏହା ଯଜ୍ଞ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କର୍ମ ଅଟେ, କାରଣ ଏ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦର ମୂଳ 'ଯଜ୍' ଅଟେ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଯକ୍ଷ ନିରୁକ୍ତରେ, "ଯଜୁଃ" ଶବ୍ଦ 'ଯଜ୍' ଧାତୁରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି, ସେହି ହିସାବରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ରୁ **ଯଜ୍ଞ**ର ସ୍ୱରୂପ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହୋଇଥାଏ । 'ଋକ୍-ବେଦ' ଅନୁସାରେ, "ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ମାତ୍ରାଂ ବି ମିମୀତ ଉ ତ୍ୱଃ" (ଋ.ବେ - ୧୦.୭୧.୧୧), ଅତଃ, ଯାଜ୍ଞିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଉପର ନାମ "**ଅଧ୍ୱର୍ଯ୍ୟୁବେଦ**" ମଧ୍ୟ ଅଟେ । 'ଋକ୍ ବେଦ' "ଜ୍ଞାନକାଣ୍ଡ" ରୂପେ ପରିଚିତ । 'ଋକ୍ ବେଦ' ଜ୍ଞାନର ବାସ୍ତବ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ବିସ୍ତାର 'ଯଜୁର୍ବେଦ' ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ "**କର୍ମକାଣ୍ଡ**" କୁହାଯାଏ ।

'ଯଜୁର୍ବେଦ' ପ୍ରବନ୍ଧନ

ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଆଧାରକୁ ମୂଳ କରି 'ଯଜୁର୍ବେଦ'କୁ ୨ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯଥା, "**ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ**" ଓ "**କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ**" । **'ଆଦିତ୍ୟ-ପରମ୍ପରା'** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ" ଓ '**ବ୍ରହ୍ମ-ପରମ୍ପରା**' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" କୁହାଯାଏ । ଅନେକ ବିଦେଶୀ ଏହାର ନାମକୁ ଭୁଲ ଅନୁବାଦ କରିଛନ୍ତି 'ବ୍ଲାକ୍ (black) ଓ ହ୍ୱାଇଟ୍ (white) ଯଜୁର୍ବେଦ', ଯେଉଁଟାକି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ । ଏହା କେବଳ ୨ଟି ସୂତ୍ର ବା ପଦ୍ଧତି ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ । ମହର୍ଷି **ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ**, ଯାହା ସୁର୍ଯ୍ୟଦେବଙ୍କ ଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ ତାହା "ଆଦିତ୍ୟ ପରମ୍ପରା", ଅର୍ଥାତ ଆଦିତ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ; ଓ ଯାହା ବେଦରୁ ବା **ବ୍ରହ୍ମ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା "ବ୍ରହ୍ମ ପରମ୍ପରା" । ତେଣୁ 'ଆଦିତ୍ୟ ପରମ୍ପରା' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ, "**ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ**" ନାମରେ ଓ 'ବ୍ରହ୍ମ ପରମ୍ପରା' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ, "**କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ**" ନାମରେ ଜଣା ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦ ସଂହିତା ଶାଖା

ମହାଭାଷ୍ୟକାର ପତଞ୍ଜଳିଙ୍କ ଅନୁସାରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ସମୁଦାୟ **୧୦୧**ଟି ଶାଖା ଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୫ଟି 'ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଓ ୮୬ଟି 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, 'ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ମାତ୍ର **୨**ଟି ଶାଖା ଓ 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର **୪**ଟି ଶାଖା ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି ।

ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ

ମହର୍ଷି **'ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ବାଜସେନ୍ୟ'**ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବଙ୍କ ଠାରୁ ଗ୍ରହୀତ ବେଦ ଶିକ୍ଷା "ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ" ନାମରେ ଜଣା । ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ହୋଇଥିବାରୁ, ସେମାନେ 'ବଜସନେୟୀ' ନାମରେ ଜଣାହେଲେ । ଯେହେତୁ ସେ, ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବଙ୍କ ଆରାଧନା କରି ଏହି ଯଜୁର୍ବେଦ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ ଓ ତାହାର ଅନୁସରଣକାରୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ "**ଆଦିତ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ**" କୁହାଯାଉଥିଲା । ସେ, ସେହି ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ତାଙ୍କର ୧୫ଜଣ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ, ପର ସମୟରେ ସେହି ୧୫ଜଣ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ **୧୫ଟି ଶାଖା** ରୂପେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେଲା । ସେହି ୧୫ଜଣ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ନାମ 'ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶାୟଣ'ଙ୍କ 'କାଣ୍ୱଭାଷ୍ୟ'ରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ସେମାନେ ହେଲେ, କାଣ୍ୱ, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ, ଗାଲବ, ଔଧେୟ, ଶାପେୟି, ତାପାୟନିୟ, କାପାଲ, ପୌଣ୍ଡ୍ରବତ୍ସ, ଆବଟିକ, ପରମାବଟିକ, ପାରାଶର, ବୈନେୟ, ବୈଧେୟ, କାତ୍ୟାୟନ ଓ ବୈଜବା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ୨ଟି ଶାଖା, ଯଥା, **ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ** ଶାଖା ଓ **କାଣ୍ୱ** ଶାଖା, ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । "ବାଜସେନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ସଂହିତା" ଆଚାର୍ଯ୍ୟ '**ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ**'ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ "ବାଜସେନେୟୀ କାଣ୍ୱ ସଂହିତା" ଆଚାର୍ଯ୍ୟ '**କାଣ୍ୱ**'ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

'ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଶାଖା ସଂହିତା, ତାହାର ଅଧ୍ୟାୟ, ଅନୁବାକ, ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ଓ କେଉଁ ଅଂଚଳ ମାନଙ୍କରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଆସୁଅଛି, ତାହାର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସଂହିତା ନାମ	ଅଧ୍ୟାୟ	ଅନୁବାକ	କଣ୍ଡିକା/ମନ୍ତ୍ର	ଅଂଚଳ
ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ	୪୦	୩୦୩	୧୯୭୫	ବିହାର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଗୁଜୁରାଟ, ଉତ୍ତର ଭାରତ
କାଣ୍ୱ	୪୦	୩୨୮	୨୦୭୮	ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଓଡ଼ିଶା, ତେଲଙ୍ଗାନା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, କେରଳ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତାମିଲନାଡୁ

Not For Commercial Use

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ' ବିଷୟବସ୍ତୁ

'ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା' ଓ 'କାଣ୍ୱ ସଂହିତା'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ । ପାର୍ଥକ୍ୟ କହିଲେ କେବଳ ମନ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଓ ଅଧ୍ୟାୟ ମାନଙ୍କ କ୍ରମର ପ୍ରବନ୍ଧନ । ୪୦ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୧ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ମୁଖ୍ୟତଃ '**ଶ୍ରୌତକର୍ମକାଣ୍ଡ**" ବିଷୟ ଅଟେ । ଅଧ୍ୟାୟ ମାନଙ୍କର ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଗଲା ।

ଅଧ୍ୟାୟ	ବିଷୟବସ୍ତୁ
୧-୨	ଦଶ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ଓ ପିଣ୍ଡପିତୃ ଯଜ୍ଞ
୩	ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ଓ ଚାତୁର୍ମାସ୍ୟ
୪-୮	ସୋମ ସଂସ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନ ଓ ସୋମଯଜ୍ଞ
୯-୧୦	ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଓ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ
୧୧-୧୮	ଅଗ୍ନି ଚୟନ ବର୍ଣ୍ଣନ, ଶତରୁଦ୍ରିୟ ମନ୍ତ୍ର, ବସୋଧାରା ମନ୍ତ୍ର
୧୯-୨୧	ଶୌତ୍ରାମଣି ଯଜ୍ଞ
୨୨-୨୫	ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ
୨୬-୨୯	ଖିଲମନ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରହ
୩୦	ପୁରୁଷମେଧ ଯଜ୍ଞ
୩୧	ପୁରୁଷସୂକ୍ତ
୩୨-୩୩	ସର୍ବମେଧ ମନ୍ତ୍ର ଓ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ସୂକ୍ତ
୩୪	ଶିବସଂକଳ୍ପୋନିଷଦ
୩୫	ପିତୃମେଧ ଯଜ୍ଞ
୩୬-୩୯	ଘର୍ମ, ପ୍ରବର୍ଗ୍ୟ, ସଂଭରଣ, ପ୍ରୋଶନ ଓ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଇତ୍ୟାଦି ମନ୍ତ୍ର
୪୦	ଇଶୌପନିଷଦ

Not For Commercial Use

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବ୍ରାହ୍ମଣ

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ଗୋଟିଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ଉଭୟ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଓ କାଣ୍ୱ ଶାଖା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ଯାହା "**ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ**" ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏଥିରେ ୧୦୦ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଥିବାରୁ, ଏହା ଶତ-ପଥ ନାମରେ ଜଣା । ସମସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବାଧିକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ବିପୁଳକାୟ, ଓ ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କର ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରତିପାଦକ, ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ' ଅଟେ । ଏହି ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ଓ କାଣ୍ୱ ୨ଟି ଶାଖାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଯଦିଓ ଏହି ଦୁଇଟି ଶାଖାର

ବିଷୟବସ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନକ୍ରମ ଓ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର ରହିଅଛି । ଏହା ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଶାଖା	କାଣ୍ଡ	ଅଧ୍ୟାୟ	ବ୍ରାହ୍ମଣ ସୂତ୍ର	କଣ୍ଡିକା	ପ୍ରପାଠକ
ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ - ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ	୧୪	୧୦୦	୪୩୮	୭୬୨୪	୬୮
ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ - କାଣ୍ୱ	୧୭	୧୦୪	୪୩୫	୬୮୦୬	୦

ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବିଷୟବସ୍ତୁ

୧ମ ରୁ ୯ମ କାଣ୍ଡରେ ପିତୃପିଣ୍ଡ-ଯଜ୍ଞର ବିଷୟକୁ ଛାଡିଦେଲ, ଏହାର ବିଷୟକ୍ରମ, ସଂହିତାର ବିଷୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ ରହିଅଛି । ସଂହିତାରେ, ଏହା ଦଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ସହିତ ରହିଅଛି, କିନ୍ତୁ ବ୍ରାହ୍ମଣରେ ଏହାର ବର୍ଣ୍ଣନ ଅଲଗା ରହିଅଛି । ଏହାକୁ ଛାଡିଦେଲେ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ସଂହିତା ର ବିଷୟକ୍ରମ ସମାନ । ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ କାଣ୍ୱ ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମଧ୍ୟରେ, 'ଦଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ଯଜ୍ଞ'ର ବର୍ଣ୍ଣନ ଅଳ୍ପ ଭିନ୍ନ, ଏହା ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶାଖାରେ ୧ମ କାଣ୍ଡରେ ଥିବାବେଳେ, କାଣ୍ୱ ଶାଖାରେ ୨ୟ କାଣ୍ଡରେ ରହିଅଛି । ସେହିପରି ୨ୟ କାଣ୍ଡର ବିଷୟ ୧ମ କାଣ୍ଡରେ ଓ ୧ମ କାଣ୍ଡର ବିଷୟ ୨ୟ କାଣ୍ଡରେ ରହିଅଛି । ଏହା କେବଳ ଏହି ଦୁଇଟି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାଖା ଗ୍ରନ୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର ।

'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ର ବିଶେଷ୍ୱତ, ଏଥିରେ ଯଜ୍ଞ ମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ରୂପ, ତଥା ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କର, ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ଅସାଧାରଣ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ସହିତ ନିରୂପଣ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମିଳେ ନାହିଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଯଜ୍ଞ ମାନଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ନିରୂପଣ କରିବାର ଶ୍ରେୟ, 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହାର କାରଣ, 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ରେ ଯଜ୍ଞ ମିମାଂସାର ପ୍ରାରମ୍ଭ, '**ହର୍ବିଯଜ୍ଞ**'ରୁ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ମୂଳ ଆଧାର '**ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର**' ଅଟେ ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ଆରଣ୍ୟକ

ଅଧିକାଂଶ 'ଆରଣ୍ୟକ', 'ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ'ର ଅନ୍ତିମ ଭାଗ ଅଟେ, ତେଣୁ ପ୍ରାୟତଃ 'ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ'ର ପ୍ରବଚନକର୍ତ୍ତା ହିଁ 'ଆରଣ୍ୟକ'ର ପ୍ରବଚନକର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ

Not For Commercial Use

"**ବୃହଦାରଣ୍ୟକ**"ର ପ୍ରବଚନକର୍ତ୍ତା ମହର୍ଷି **ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ** ଅଟନ୍ତି । 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଆରଣ୍ୟକ ଅଛି, ଯାହା "ବୃହଦାରଣ୍ୟକ" ନାମରେ ପରିଚିତ । ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ର ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶାଖାର ୧୪ତମ ଅଧ୍ୟାୟ ତଥା କାଣ୍ୱ ଶାଖାର ୧୭ତମ ଅଧ୍ୟାୟ, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଆରଣ୍ୟକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ । 'ଆରଣ୍ୟକ'ର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଯଜ୍ଞ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଯଜ୍ଞ ଭିତରେ ଥିବା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ୱର ମିମାଂସା ଅଟେ । ତେଣୁ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ "ବୃହଦାରଣ୍ୟକ" ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥାଏ ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ଉପନିଷଦ

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ **୧୮**ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "**ଈଶ ଉପନିଷଦ**" ଓ "**ବୃହଦାରଣ୍ୟକ ଉପନିଷଦ**" ପ୍ରମୁଖ ଅଟନ୍ତି । "ଈଶ ଉପନିଷଦ" କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଉପନିଷଦ, ଯାହା 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ରଚିତ ରହିଅଛି । ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକରେ "ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା" ଓ "ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା" ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ କଳ୍ପ ସୂତ୍ର, ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ "**କାତ୍ୟାୟନ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର**" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ, ଓ ଏହା ଏକ ମାତ୍ର ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର ଅଟେ । ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର ଗୁଡିକର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଶୌତ୍ରଯଜ୍ଞ ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ, ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କ୍ରମବଦ୍ଧତାର ପ୍ରତିପାଦନ ଅଟେ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କରେ ଉପଲବ୍ଧ ମୂଳ ସାମଗ୍ରୀକୁ କେଉଁଠି ବିସ୍ତାର କରି ଓ କେଉଁଠି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରି ରଚନା କରାଯାଇଛି । କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ ରଚିତ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର, ଉଭୟ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ଓ କାଣ୍ୱ ଶାଖାର ପ୍ରତିନିଧୀତ୍ୱ କରିଥାଏ । ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁର କ୍ରମ, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ଓ କାଣ୍ୱ ଶାଖାର ବିଷୟବସ୍ତୁର କ୍ରମ ଭଳି ରହିଥାଏ । ଏହି "କାତ୍ୟାୟନ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର"ରେ ୨୬ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଅଛି । ଏଥିରେ '**ଶ୍ରାଦ୍ଧ**' ବିଷୟର ବର୍ଣ୍ଣନ ମଧ୍ୟ ରହିଅଛି ।

ସେହିପରି "ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର" ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ୨ଟି ଗ୍ରନ୍ଥ ରହିଅଛି, ଯଥା, "**କାତ୍ୟାୟନ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର**" ଓ "**ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର**" । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ । 'ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର' ୩ଟି କାଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ୧ମ କାଣ୍ଡରେ,

Not For Commercial Use

ଅବସଧ୍ୟାୟନ, ବିବାହ, ଓ ଗର୍ଭାଧାନ ଆଦି ବିଷୟ, ୨ୟ କାଣ୍ଡରେ, ଚୁଡାକରଣ, ଉପନୟନ, ସମାବର୍ତ୍ତନ, ପଞ୍ଚମହାଯଜ୍ଞ, ଶ୍ରବଣାକର୍ମ, ସୀତାଯଜ୍ଞ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ, ଓ ୩ୟ କାଣ୍ଡରେ, ଅବକୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ରହିଅଛି ।

ସେହିପରି କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ ରଚିତ ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ "ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର" ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଏହି "**କାତ୍ୟାୟନ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର**"ରେ ୭ଟି କାଣ୍ଡ ରହିଅଛି । ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ, 'ଯଜ୍ଞଶାଳା'ର ମାପ, 'ଯଜ୍ଞମଣ୍ଡପ'ର ମାପ, 'ଯଜ୍ଞବେଦୀ'ର ମାପ, ଓ 'ଯଜ୍ଞକୁଣ୍ଡ'ର ମାପ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ବର୍ଣ୍ଣନ ଓ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ରହିଥାଏ ।

ସେହିପରି 'ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବେଦ-ପଠନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ସମୁହ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦର "**ବାଜସନେୟୀ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ**" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟେ । ଏହାର ରଚନା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଛି । ଏହା ୮ଟି ଅଧ୍ୟାୟ, ଓ ୭୩୪ଟି ସୂତ୍ର ରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ, ବର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱର, ସନ୍ଧି, ପଦପାଠ ଓ କ୍ରମପାଠ ଇତ୍ୟାଦି ଅଟେ । ଏହାର ସୂତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୨ଟି ପରିଶିଷ୍ଟ ସୂତ୍ର ଅଛି । 'ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ୱରାଦି ନିୟମର ବିବରଣ "**ପ୍ରତିଜ୍ଞାସୂତ୍ର**"ରେ ଦିଆଯାଇଛି ଓ "**ଭାଷିକସୂତ୍ର**"ରେ 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ର ସ୍ୱର ସଂଚାରଣର ବିଧାନ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସେହିପରି 'ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ପ୍ରାୟ ୩୩ ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ 'ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରନ୍ଥ' ରହିଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "**ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଶିକ୍ଷା**" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ ।

'ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଳ୍ପସୂତ୍ର, ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ତଳେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ସଂହିତା	ବ୍ରାହ୍ମଣ	ଆରଣ୍ୟକ	ଉପନିଷଦ
ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ	ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ, କାଣ୍ୱ	ଶତପଥ (ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ, କାଣ୍ୱ)	ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ଈଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ, ମୁକ୍ତିକା, ଜାବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାଟ୍ୟାୟନୀୟ, ତାରସାର, ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଲ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ କଳ୍ପସୂତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର	ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର	ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର	ଧର୍ମସୂତ୍ର
ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ	କାତ୍ୟାୟନ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର,	କାତ୍ୟାୟନ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର,	ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, କାତ୍ୟାୟନ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର,	ବିଷ୍ଣୁ ଧର୍ମସୂତ୍ର,

ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଶିକ୍ଷା
ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ	ବାଜସନେୟୀ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ବାସିଷ୍ଠ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, କାତ୍ୟାୟନୀ ଶିକ୍ଷା, ପାରାଶରୀ ଶିକ୍ଷା, ମାଣ୍ଡବ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ଅମୋଘାନନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ଲଘୁ ଅମୋଘାନନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ଲଘୁ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ବର୍ଣ୍ଣରତ୍ନପ୍ରଦୀପିକା ଶିକ୍ଷା, କେଶବୀ ଶିକ୍ଷା, ହସ୍ତସ୍ୱରପ୍ରକ୍ରିୟା ଶିକ୍ଷା, ଅୟାବସାନନିର୍ଣ୍ଣୟ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱରଭକ୍ତିଲକ୍ଷଣପରିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା, କ୍ରମସନ୍ଧାନ ଶିକ୍ଷା, ମନଃସ୍ୱାର ଶିକ୍ଷା, ଯଜୁର୍ବିଧାନ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱରାଷ୍ଟକ ଶିକ୍ଷା, କ୍ରମକାରିକା ଶିକ୍ଷା, କୌଷିକ ଶିକ୍ଷା, ତ୍ରୈସ୍ୱରୀୟ ଶିକ୍ଷା, ପରିଭାଷାଙ୍କସୂତ୍ର ଶିକ୍ଷା, ନବାଙ୍କସୂତ୍ର ଶିକ୍ଷା, କାରିକାବଲୀ ଶିକ୍ଷା, ବର୍ଣ୍ଣ ଉଚ୍ଚାରଣ ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱରଭକ୍ତି ଶିକ୍ଷା, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପ୍ରବୋଧିନୀ ଶିକ୍ଷା, ବେଦପରିଭାଷାସୂତ୍ର ଶିକ୍ଷା, ବେଦପରିଭାଷାକାରିକା ଶିକ୍ଷା, କ୍ରମସନ୍ଧାନ ଶିକ୍ଷା, ମଲଶ୍ରମକୃତ ଶିକ୍ଷା, ଗଲଦୃଗ ଶିକ୍ଷା, ପଦ୍ମକାରିକାରତ୍ନମାଳା ଶିକ୍ଷା

।। ଇତି ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ ।।

Not For Commercial Use

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ

ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଅନୁସାରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'କୁ ୨ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯାହା 'ବ୍ରହ୍ମ-ପରମ୍ପରା'ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି , ତାହା "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" ଅଟେ । ଯେଉଁ 'ଯଜୁର୍ବେଦ' "ଋଷି **ବୈଷମ୍ପାୟନ**" "ବେଦବ୍ୟାସ"ଙ୍କ ଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ତାହା "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" ଓ ଏହାର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ମହାତ୍ମା ଋଷି ମାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଓ ତପ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏହାକୁ 'ବ୍ରହ୍ମ ପରମ୍ପରା'ରେ ପ୍ରାପ୍ତ 'ଯଜୁର୍ବେଦ' କୁହାଯାଏ । 'ଶୁକ୍ଳ' ଓ 'କୃଷ୍ଣ' ଯଜୁର୍ବେଦ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଆରଣ୍ୟକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଥିଲାବେଳେ, 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ, ତା'ର ସଂହିତା ଭିତରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଓ ଆରଣ୍ୟକ ରହିଥାଏ।

ପତଞ୍ଜଳି ମହାଭାଷ୍ୟ ଓ ବାୟୁ ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର **୮୬ଟି ଶାଖା** ଥିଲା । ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଋଷି ବୈଷମ୍ପାୟନ ଏହି "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" ତାଙ୍କର ୮୬ଜଣ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ ଓ ପର ସମୟରେ ଏହା ଶାଖା ରୂପରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ବୈଷମ୍ପାୟନ ଅନେକ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲେ, ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ "ଚରକ" କୁହାଯାଉଥିଲା ଓ ସେ "**ଚରକାଧ୍ୱର୍ଯ୍ୟୁ**" ଉପାଧି ପାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ୮୬ଜଣ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ **୪୩ ଜଣଙ୍କ ନାମ** ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିଛି । ସେମାନେ ଏହି "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଶାଖା ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଥିଲେ । ସେ ଶାଖା ଗୁଡିକ ହେଲେ, - ଚରକ ଶାଖା, ଆହ୍ୱରକ ଶାଖା, କଠ ଶାଖା, ପ୍ରାଚ୍ୟ କଠ ଶାଖା, କପିଷ୍ଠଳ କଠ ଶାଖା, ଚାରାଣୀୟ ଶାଖା, ବାରାୟଣୀୟ ଶାଖା, ବାର୍ତନ୍ତବୀକ ଶାଖା, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଶାଖା, ଉପମାନ୍ୟବ ଶାଖା, ପାତଣ୍ଡିନୀୟ ଶାଖା, ମୈତ୍ରେୟଣୀ ଶାଖା, ମାନବ ଶାଖା, ବରହା ଶାଖା, ଦୁଣ୍ଡୁଭ ଶାଖା, ଛାଗଲେୟ ଶାଖା, ହାରିଦ୍ରବୀୟ ଶାଖା, ଶ୍ୟାମାୟନ ଶାଖା, ଶ୍ୟାମ ଶାଖା, ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା, ଔଖେୟ ଶାଖା, ଖାଣ୍ଡିକେୟ ଶାଖା, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଶାଖା, ଭରଦ୍ୱାଜ ଶାଖା, ହିରଣ୍ୟକେଶିନ ଶାଖା, ବୌଦ୍ଧାୟନ ଶାଖା, ସତ୍ୟାଶାଢ଼ ଶାଖା, ଆତ୍ରେୟ ଶାଖା, ଆଳମ୍ବି ଶାଖା, ପଲଙ୍ଗା ଶାଖା, କମଲା ଶାଖା, ଋଚାଭ ଶାଖା, ଆରୁଣୀ ଶାଖା, ତଣ୍ଡି ଶାଖା, କଲାପ ଶାଖା, ତୁମ୍ବୁରୁ ଶାଖା, ଉଲପା ଶାଖା, ବୈଖାନସ ଶାଖା, ବାଧୂଲା ଶାଖା, ଆଗ୍ନିବେଶ୍ୟ ଶାଖା, କୌଣ୍ଡିନୟ ଶାଖା, ହାରୀତ ଶାଖା, ଓ ଐକେୟ ଶାଖା ।

Not For Commercial Use

ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ **୪ଟି ଶାଖା** ସଂହିତାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ଆଂଶିକ **ଉଦ୍ଧାର** ହୋଇପାରିଛି । ସେମାନେ ହେଲେ, **ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା, କଠ ବା କାଠକ ଶାଖା, କଠ-କପିଷ୍ଠଲ ଶାଖା,** ଓ **ମୈତ୍ରେୟଣୀ ଶାଖା** ।

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଶାଖା ସଂହିତା, ତାହାର କାଣ୍ଡ, ପ୍ରପାଠକ, ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ଓ କେଉଁ ଅଂଚଳ ମାନଙ୍କରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଆସୁଅଛି, ତାହାର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଶାଖା ସଂହିତା	କାଣ୍ଡ	ପ୍ରପାଠକ	ଅନୁବାକ	କାଣ୍ଡିକା/ମନ୍ତ୍ର	ଅଂଚଳ
ତୈତ୍ତିରୀୟ	୭	୪୪	୬୫୧	୧୨000+	ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର
କାଠକ	୫	୪୦	୮୪୩	୩୦୯୩	କାଶ୍ମିର, ଉତ୍ତର ଓ ପୂର୍ବ ଭାରତ
କପିଷ୍ଠଲ	୬	୪୮	-	-	ହରିୟାଣା, ରାଜସ୍ଥାନ
ମୈତ୍ରୟଣୀ	୪	୫୪	୬୫୪	୩୧୪୪	ପଶ୍ଚିମ ଭାରତ

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ବିଷୟବସ୍ତୁ

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ପରି ମଧ୍ୟ ସମାନ । ଏଥିରେ ଦର୍ଶ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସ, ପିଣ୍ଡପିତୃ ଯଜ୍ଞ, ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର, ଚାତୁର୍ମାସ୍ୟ, ସୋମ ସଂସ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନ, ସୋମଯଜ୍ଞ, ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଓ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ, ଅଗ୍ନି ଚୟନ ବର୍ଣ୍ଣନ, ଶୌତ୍ରାମଣି ଯଜ୍ଞ, ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ, ଖିଲମନ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରହ, ପୁରୁଷମେଧ ଯଜ୍ଞ, ପୁରୁଷସୂକ୍ତ, ସର୍ବମେଧ ମନ୍ତ୍ର, ପିତୃମେଧ ଯଜ୍ଞ, ଗ୍ରହଗ୍ରହଣ ଓ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଅଛି ।

ଏବେ ଆମେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶାଖା ସଂହିତା ବିଷୟରେ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଜାଣିବା ।

ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା ସଂହିତା

'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଋଷି "**ତିତ୍ତିରି**" ଓ ସେ, ଏହି ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଥିଲେ । କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା' କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଂହିତା, ଯାହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର, ଓ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର ଆଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ଗୁଡିକ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଅଛି । ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ ଓ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର କିଛି

Not For Commercial Use

ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଆସୁଅଛି । 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ରେ **ସାରସ୍ୱତ** ଓ **ଆର୍ଷେୟ** ରୂପରେ ଦୁଇଟି ପାଠ-ଭେଦ ଅଛି । ସାରସ୍ୱତ ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ଏହାର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଆରଣ୍ୟକ, ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ଦରକାର, ଯାହା 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ରେ ମିଳେ, ତଥା, ଆର୍ଷେୟ ପରମ୍ପରାରେ ଏହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଓ ଆରଣ୍ୟକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିବା ଦରକାର, ଯାହା 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ରେ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥାଏ । ଅନ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଶାଖା ମାନଙ୍କର, ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଓ ଆରଣ୍ୟକ ରହିଅଛି । ଏହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ର ନାମ "**ତୈତ୍ତିରୀୟ**" ।

ଏହି 'ଶାଖା ସଂହିତା'ରେ ୭ଟି କାଣ୍ଡ, ୪୪ଟି ପ୍ରପାଠକ ଓ ୬୫୧ଟି ଅନୁବାକ ରହିଅଛି । ଏହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ ର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ୧୨୦୦୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ ରହିଅଛି । କାଣ୍ଡାନୁକ୍ରମାଣୀ ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ୫ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହାର କାଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଗୁଡିକ ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କାଣ୍ଡ	ବିଷୟ
୧	ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ କାଣ୍ଡ
୨	ସୌମ୍ୟ କାଣ୍ଡ
୩	ଆଗ୍ନେୟ କାଣ୍ଡ
୪	ବିଶ୍ୱଦେବ କାଣ୍ଡ
୫	ସ୍ୱାୟଂଭୁବ କାଣ୍ଡ

କଠ ଶାଖା ସଂହିତା

'କଠ ଶାଖା'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଋଷି '**କଠ**' ଅଟନ୍ତି ଓ ସେ, ଏହି ଶାଖା ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଅଟନ୍ତି । ପତଞ୍ଜଳିଙ୍କ ଅନୁସାରେ ଏହି ଶାଖା ଅତି ଲୋକପ୍ରିୟ ଥିଲା, ଏପରିକି ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଏହାର ପାଠ କରାଯାଉଥିଲା । 'କଠ ଶାଖା' ବହୁତ ବଡ଼ ଓ ବିସ୍ତାରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ, ଏହାର ୪୪ଟି ଉପଗ୍ରନ୍ଥ ଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେଥିପାଇଁ 'କଠ ଶାଖା'ର ବେଦରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ରହିଅଛି । 'କଠ ଶାଖା' ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଏହାର ସଂହିତା ଉଦ୍ଧାର

Not For Commercial Use

ହୋଇପାରିଛି, କିନ୍ତୁ ଏହାର ବ୍ରାହ୍ମଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ଓ ଏହା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏହାର ଆରଣ୍ୟକ ନାହିଁ ।

'କଠ ସଂହିତା'ରେ ୫ଟି କାଣ୍ଡ, ୪୦ଟି ସ୍ଥାନକ ବା ପ୍ରପାଠକ, ୮୪୩ଟି ଅନୁବାକ, ଓ ୩୦୯୩ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହାର ମନ୍ତ୍ର ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ମିଶାଇଲେ, ଏହାର ସମୁଦାୟ ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ୧୯୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ହେବ । ଏହାର ସଂହିତା ଓ ଉପନିଷଦର ନାମ "**କଠ**" ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣର ନାମ "**କାଠକ**" ଅଟେ । ଏହାର "**କାଠକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର**" ଅଛି ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ପାଇଁ "**ତୈତ୍ତିରୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ**" ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଏହାର କାଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କାଣ୍ଡ	ବିଷୟ
୧	ଇଠିମିକା
୨	ମାଧ୍ୟମିକା
୩	ଓରିମିକା
୪	ଯାଜ୍ୟାନୁବାକ୍ୟା
୫	ଅଶ୍ୱମେଧ ଗ୍ରନ୍ଥ

କପିଷ୍ଠଲ ଶାଖା ସଂହିତା

'କପିଷ୍ଠଲ ଶାଖା'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା 'ଋଷି **କପିସ୍ଥଲ**' ଥିଲେ, ଓ ଏହି ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଥିଲେ । ନିରୁକ୍ତ ପ୍ରବଚନକାରୀ 'ଦୁର୍ଗାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହି ଶାଖାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିଲେ । ଏହି ଶାଖା ଆଂଶିକ ଭାବେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । ଏହାର ରଚନା ପ୍ରାୟ "କାଠକ ସଂହିତା" ଭଳି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଅଛି । ଏହାର ସ୍ୱରାଙ୍କନ 'ଋକ୍ ବେଦ' ଭଳି, ତେଣୁ ଏହାର ବିଭାଜନ ମଧ୍ୟ 'ଋକ୍ ବେଦ' ପରି ଅଷ୍ଟକ ଓ ଅଧ୍ୟାୟ ପଦ୍ଧତିରେ ହୋଇଅଛି ।

ଏଥିରେ ୬ଟି ଅଷ୍ଟକ ଓ ୪୮ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଅଛି । ଏହାର ବିଭାଜନ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଅଷ୍ଟକ	ଅଧ୍ୟାୟ	ମନ୍ତବ୍ୟ
୧	୧-୮	ଉପଲବ୍ଧ
୨	୯-୧୬	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ
୩	୧୭-୨୪	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ
୪	୨୫-୩୨	୩୨, ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ
୫	୩୩-୪୦	ଉପଲବ୍ଧ
୬	୪୧-୪୮	୪୩, ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ

ଏହାର ଉପଲବ୍ଧ ଅଧ୍ୟାୟ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନାହିଁ । ଏହାର ଏକ "ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର"ର **ପାଣ୍ଡୁଲିପି** ବାରଣାସୀର ସରସ୍ୱତୀ ଭବନ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଏହି ଶାଖାର ବ୍ୟବହାର ହରିୟାଣା ଓ ରାଜସ୍ଥାନ ର କିଛି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ହୋଇଆସୁଅଛି ।

ମୈତ୍ରାୟଣୀ ଶାଖା ସଂହିତା

'ମୈତ୍ରାୟଣୀ ଶାଖା', 'ଋଷି **ମିତ୍ରାୟୁ**'ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା, ଓ ସେ, ଏହି ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଥିଲେ । ଏହାର ଅନୁସରଣକାରୀ, ସୌରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜୁରାଟ, ନାସିକ, ନାଗପୁର ଆଦି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ଏହାର ରଚନା ଗଦ୍ୟାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୪ଟି କାଣ୍ଡ, ୫୪ଟି ପ୍ରପାଠକ, ୬୫୪ଟି ଅନୁବାକ ଓ ୩୧୪୪ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି ।

ଏହାର ରଚନାରେ, "ମୈତ୍ରାୟଣୀ" ନାମକ **ବ୍ରାହ୍ମଣ**, ଓ "ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ" ନାମକ **ଆରଣ୍ୟକ** ରହିଅଛି, । ଏହାର, "ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ" ନାମକ **ଉପନିଷଦ** ଅଛି । ଏହାର ଅନେକ 'କଳ୍ପସୂତ୍ର" ରହିଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ '**ମାନବ**', '**ବୌଦ୍ଧାୟନ**', ଓ '**ବରାହ**' ସୂତ୍ର ଗୁଡିକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏହାର ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ **'ତୈତ୍ତିରିୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ'** ଓ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରନ୍ଥ ଗୁଡିକ ରହିଅଛି ।

ଏହି ଶାଖାର ବିଭାଜନ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

କାଣ୍ଡ	ପ୍ରପାଠକ	ଅନୁବାକ	ମନ୍ତ୍ର
୧	୧୧ (ଆଦିମ)	୧୬୫	୬୯୫
୨	୧୩ (ମଧ୍ୟମ)	୧୫୧	୬୮୩
୩	୧୬ (ଉପରି)	୧୮୦	୪୮୫
୪	୧୪ (ଖିଲ)	୧୫୮	୧୧୮୧

ଅନ୍ୟ ଶାଖା ମାନଙ୍କ ପରି, ଏଥିରେ ଯାଜ୍ଞିକ ବର୍ଣ୍ଣନ, ବ୍ୟବସ୍ଥିତକ୍ରମରେ ରହିନାହିଁ । ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଅତିରିକ୍ତ, '**ଗୋନାମିକ**' ପ୍ରକରଣରେ (ମୈ. ସଂ ୪/୨) ଗାୟକ ବିଭିନ୍ନ ମନ୍ତ୍ରର ଉଲ୍ଲେଖକରି, ତାଙ୍କର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନ କରିଛନ୍ତି ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଶାଖାରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପରେ ଉପଲବ୍ଧ ଓ ଅଧିକ ମହତ୍ୱଶାଳୀ ଏକମାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ, "**ତୈତ୍ତିରିୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ**" ଅଟେ । ଏହା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ଶାଖା ମାନଙ୍କରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଆରଣ୍ୟକ, ସଂହିତା ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ରହିଅଛି । "ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ" ପରି ଏହା ସସ୍ୱର ଅଟେ ।

'ତୈତ୍ତିରିୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ' ୩ଟି କାଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଏହାକୁ ଅଷ୍ଟକ ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ଏଥିରେ ସମୁଦାୟ ୩୫୩ଟି ଅନୁବାକ ଅଛି । ଏହାର ବିଭାଜନ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କାଣ୍ଡ	ଅଧ୍ୟାୟ	ବିଷୟ
୧	୮	ଅଗ୍ନ୍ୟାଧାନ ଯଜ୍ଞ, ଗବାମୟନ ଯଜ୍ଞ, ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ, ନକ୍ଷତ୍ରେଷ୍ଟି ଯଜ୍ଞ, ଓ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ଆଦିର ବର୍ଣ୍ଣନ
୨	୮	ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର, ଉପହୋମ, ଶୌତ୍ରାମଣି, ଓ ବୃହସ୍ପତିସବ ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ସବର ନିରୂପଣ
୩	୧୨	ନକ୍ଷତ୍ରେଷ୍ଟି ଓ ପୁରୁଷମେଧ ସଂବନ୍ଧୀତ ବିବରଣ

Not For Commercial Use

ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଅତିରିକ୍ତ, ଏଥିରେ ଭରଦ୍ୱାଜ, ନଚିକେତା, ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ ଓ ଅଗସ୍ତ୍ୟ-ବିଷୟ ଇତ୍ୟାଦି ଆଖ୍ୟାନ ଗୁଡିକ ରହିଅଛି । ସତ୍ୟଭାଷଣ, ବାଣୀର ମଧୁରତା, ତପୋମୟ ଜୀବନ, ଅତିଥି ସତ୍କାର, ସଂପତ୍ତିର ପରୋପକାର ହେତୁ ବିନିଯୋଗ, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ପାଳନ, ଆଚାର ଦର୍ଶନ ଓ ସୃଷ୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଅଛି ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ଦୁଇଟି ଆରଣ୍ୟକ ଅଛି, ସେଥିରୁ "**ତୈତ୍ତିରିୟ ଆରଣ୍ୟକ**" 'ତୈତ୍ତିରିୟ ଶାଖା'ର, ଓ ଏହା ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ସହିତ, ଏହା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ମଧ୍ୟ ଅଟେ । "**ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ଆରଣ୍ୟକ**", 'ମୈତ୍ରୟଣୀ ଶାଖା'ର, କିନ୍ତୁ ଏହା ତାହାର ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ରଚିତ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ଶାଖାର ଆରଣ୍ୟକ ନାହିଁ ।

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ୩୨ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪ଟି ଉପନିଷଦ ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ ଗଣା ଯାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ହେଲେ '**କଠ**', '**ତୈତ୍ତିରିୟ**', '**ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ**' ଓ '**ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର**' ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ କଳ୍ପସୂତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ଅନେକ କଳ୍ପସୂତ୍ର ଅଛି, ଯଥା, ୧୧ଟି ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ୯ଟି ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର, ୩ଟି ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର ଓ ୨ଟି ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବୌଦ୍ଧାୟନ, ମାନବ, ଭରଦ୍ୱାଜ, ଆପସ୍ତମ୍ବ, ବରାହ, ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର ଓ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର ପ୍ରମୁଖ ଅଟନ୍ତି, ସେହିପରି 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବୌଦ୍ଧାୟନ, ମାନବ ଓ ଆପସ୍ତମ୍ବ 'ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର' ପ୍ରମୁଖ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଏକ ମାତ୍ର '**ତୈତ୍ତିରିୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ**' ଏହାର ୪ଟି ଶାଖାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥାଏ, ତଥା ଏହାର ୨୧ଟି ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଛି ଓ ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ '**ପାଣିନି ଶିକ୍ଷା**' ଓ '**ଭରଦ୍ୱାଜ ଶିକ୍ଷା**' ଏହାର ୪ଟି ଶାଖାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥାଏ । ଏ ସମସ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱର, ସନ୍ଧି, ପଦପାଠ, ଓ କ୍ରମପାଠ ର ବର୍ଣ୍ଣନ ରହିଅଛି ।

Not For Commercial Use

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଳ୍ପସୂତ୍ର, ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ତଳେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ସଂହିତା	ବ୍ରାହ୍ମଣ	ଆରଣ୍ୟକ	ଉପନିଷଦ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	ତୈତ୍ତିରୀୟ, କାଠକ, କଠ-କପିଷ୍ଠଲ, ମୈତ୍ରୟଣୀ	ତୈତ୍ତିରୀୟ, ମୈତ୍ରୟଣୀ, କାଠକ, କଠ-କପିସ୍ଥଳ।	ତୈତ୍ତିରୀୟ , ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ, ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍କନ୍ଦ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି, ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି, ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ, ନାରାୟଣ, କଳି ସନ୍ତରଣ, କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ, ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧ୍ୟାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ

Not For Commercial Use

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ କଳ୍ପସୂତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର	ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର	ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର	ଧର୍ମସୂତ୍ର
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	ବୌଧାୟନ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ବାଧୂଳା ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ମାନବ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ଭରଦ୍ୱାଜ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ହିରଣ୍ୟକେଶି ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ବରାହ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ବୈଖାନସ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର,	ବୌଧାୟନ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର, ମାନବ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର,	ବୌଧାୟନ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ବାଧୂଳା ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ମାନବ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଭରଦ୍ୱାଜ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ହିରଣ୍ୟକେଶି ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ବରାହ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ବୈଖାନସ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଆଗ୍ନିବେଶ୍ୟ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, କାଠକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, କଠ-କପିସ୍ଥଳା ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର,	ବୌଧାୟନ ଧର୍ମସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଧର୍ମସୂତ୍ର,

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଶିକ୍ଷା
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	ତୈତ୍ତିରୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଚାରାୟଣ ଶିକ୍ଷା, ଭାରଦ୍ୱାଜ ଶିକ୍ଷା, ବ୍ୟାସ ଶିକ୍ଷା, ଶମ୍ଭୁ ଶିକ୍ଷା, ପାଣିନୀୟ ଶିକ୍ଷା (ଯଜୁସ୍), କୌହଲ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ବୋଧାୟନ ଶିକ୍ଷା, ବାସିଷ୍ଠ ଶିକ୍ଷା, ବାଲ୍ମିକୀ ଶିକ୍ଷା, ହାରିତ୍ ଶିକ୍ଷା, ଆତ୍ତରେୟ ଶିକ୍ଷା, କୌଣ୍ଡନୀୟ ଶିକ୍ଷା, ସର୍ବସମ୍ମତ ଶିକ୍ଷା, ଆରଣ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ଆପିଶଲି ଶିକ୍ଷା, କାଳନିର୍ଣ୍ଣୟ ଶିକ୍ଷା, ପାରି ଶିକ୍ଷା, ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ନବ ଶିକ୍ଷା, ଶିକ୍ଷାସମୁଚ୍ଚୟ

।। ଇତି କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ।।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଓ ଅନୁବାଦ

"ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଅନେକ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଏବେବି ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହାର ଅନେକ ପାଣ୍ଡୁଲିପି, '**ପୁନେ**'ର ଭଣ୍ଡାରକର ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍, **ରାଜସ୍ଥାନ**ର ଅଲବର ରାଜକୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟ , **ଓଡ଼ିଶା** ରାଜ୍ୟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ରେ ଓ **ବାରଣାସୀ**ର ସରସ୍ୱତୀ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟ ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

"ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଅନୁବାଦ ଅନେକ ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ବିଦେଶୀ ଭାଷା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଇଂରାଜୀ, ଜର୍ମାନୀ, ଓ ରୁଷି ଭାଷାରେ, ତଥା ଭାରତୀୟ ଭାଷା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଜୁରାଟି, ତାମିଲ, ତେଲୁଗୁ, କନ୍ନଡ଼, ମାଲାୟଲମ ଓ ହିନ୍ଦି ଭାଷାରେ ଅନେକ ପଣ୍ଡିତ ମାନଙ୍କର ଭାଷ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଭାରତୀୟ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ପୁସ୍ତକ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ, ଦେବୀଚନ୍ଦ, ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ, ଆର୍ଯ୍ୟ ସମାଜ, ଓ ଜୟଦେବ ଶର୍ମା ଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରମୁଖ ଅଟନ୍ତି ।

।। ଇତି ଯଜୁର୍ବେଦ ।।

Not For Commercial Use

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ
ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା

(कृष्ण यजुर्वेद - तैत्तिरीय संहिता)
(Krushna Yajurveda - Taittiriya Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ
Compiled by – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ
Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)
ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା
ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

Not For Commercial Use

ସପ୍ତମ କାଣ୍ଡ

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ସପ୍ତମଃ କାଣ୍ଡଃ ||

|| ଅଥ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ପ୍ରଥମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ଅଶ୍ୱମେଧଗତମନ୍ତ୍ରାଣାମଭିଧାନମ୍ |

(ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟୋମଃ; ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟୋମସ୍ୟ, ତଦାଦ୍ୟସଂସ୍ଥାରୂପସ୍ୟାଗ୍ନିଷ୍ଟୋମସ୍ୟ ଚ ବିଧାନମ୍ ॥ ସୋମଋଷିଃ)

ପ୍ର॒ଜନ॑ନ॒ଂ ଜ୍ୟୋତି॑ର॒ଗ୍ନିର୍ଦେ॒ବତା॑ନା॒ଂ ଜ୍ୟୋତି॑ର୍ବି॒ରାଟ୍-ଛନ୍ଦ॑ସା॒ଂ ଜ୍ୟୋତି॑ର୍ବି॒ରାଡ୍ ବା॒ଚୋଽଗ୍ନୌ ସଂ ତି॑ଷ୍ଠତେ ବି॒ରାଜ॑ମ॒ଭି ସଂ ପ॑ଦ୍ୟତେ॒ ତସ୍ମା॒ଉଜ୍ଜ୍ୟୋତି॑ରୁଚ୍ୟତେ॒ ଦ୍ୱୌ ସ୍ତୋମୌ॑ ପ୍ରାତଃସବ॒ନଂ ବ॑ହତୋ॒ ୟଥା॑ ପ୍ରା॒ଣଶ୍ଚା॑ପା॒ନଶ୍ଚ॒ ଦ୍ୱୌ ମାଧ୍ୟଂ॑ଦିନ॒ଂ ସବ॑ନ॒ଂ ୟଥା॒ ଚକ୍ଷୁ॑ଶ୍ଚ॒ ଶ୍ରୋତ୍ରଂ॑ ଚ॒ ଦ୍ୱୌ ତୃ॑ତୀୟସବ॒ନଂ ୟଥା॒ ବାକ୍ ଚ॑ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠା ଚ॒ ପୁରୁ॑ଷ ସଂମି॑ତୋ॒ ବା ଏ॒ଷ ୟ॒ଜ୍ଞୋଽସ୍ଥୂ॑ରି॒ (୧) ୟଂ॑ କାମଂ॑ କା॒ମୟ॑ତେ॒ ତମେ॒ତେନା॒ଭ୍ୟ॑ଶ୍ନୁତେ॒ ସର୍ବ॒ଂ ହ୍ୟସ୍ଥୂ॑ରିଣାଽଭ୍ୟଶ୍ନୁତେଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମେନ॒ ବୈ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ ପ୍ର॒ଜା ଅ॑ସୃଜତ॒ ତା ଅ॑ଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମେନୈ॒ବ ପର୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ତାସା॒ଂ ପରି॑ଗୃହୀତାନାମଶ୍ୱ॒ତରୋଽତ୍ୟ॑ ପ୍ରବ॒ତ୍ ତସ୍ୟା॑ନୁହା॒ୟ ରେତ॒ ଆଽଦ॑ତ୍ତ॒ ତଦ୍-ଗ॑ର୍ଦ॒ଭେ ନ୍ୟ॑ମା॒ର୍ଟ୍ ତସ୍ମା॑ଦ୍-ଗର୍ଦ॒ଭୋ ଦ୍ୱି॒ରେତା॒ ଅଥୋ॑ ଆହୁର୍ବଡ॑ବାୟା॒ଂ ନ୍ୟ॑ମା॒ର୍ଡିତି॒ ତସ୍ମା॒ଦ୍ୱଡ॑ବା ଦ୍ୱି॒ରେତା॒ ଅଥୋ॑ ଆହୁରୋଷ॑ଧୀଷୁ (୨) ନ୍ୟ॑ମା॒ର୍ଡିତି॒ ତସ୍ମା॒ଦୋଷ॑ଧ॒ୟୋଽନ॑ଭ୍ୟକ୍ତା ରେଭ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ଆହୁଃ ପ୍ର॒ଜାସୁ॒ ନ୍ୟ॑ମା॒ର୍ଡିତି॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍ୟ॒ମୌ ଜା॑ୟେତେ॒ ତସ୍ମା॑ଦଶ୍ୱ॒ତରୋ ନ ପ୍ର ଜା॑ୟତ॒ ଆତ୍ତ॑ରେତା॒ ହି ତସ୍ମା॑ଦ୍-ବ॒ର୍ହିଷ୍ୟନ॑ବକ୍ଳୃପ୍ତଃ ସର୍ବବେଦ॒ସେ ବା॑ ସ॒ହସ୍ରେ॒ ବାଽବ॑କ୍ଳୃପ୍ତୋଽତି॒ ହ୍ୟପ୍ର॑ବତ॒ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାନ॑ଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମେନ॒ ୟଜ॑ତେ॒ ପ୍ରାଜା॑ତାଃ ପ୍ର॒ଜା ଜ॒ନୟ॑ତି॒ ପରି॒ ପ୍ରଜା॑ତା ଗୃହ୍ଣାତି॒ ତସ୍ମା॑ଦାହୁର୍ଜ୍ୟେଷ୍ଠୟ॒ଜ୍ଞ ଇତି॑ (୩) ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ର୍ବାବ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ॒ଃ ସ ହ୍ୟେ॑ତେନାଗ୍ରେଽୟ॑ଜତ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିରକାମୟତ॒ ପ୍ର ଜା॑ୟେ॒ୟେତି॒ ସ ମୁ॑ଖ॒ତସ୍ତ୍ରି॒ବୃତ॒ଂ ନିର॑ମିମୀତ॒

Not For Commercial Use

ତମଗ୍ନିର୍ଦ୍ଦେବତାଽନ୍ୱସୃଜ୍ୟତ ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦୋ ରଥନ୍ତରଂ ସାମ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ମନୁଷ୍ୟାଣାମଜଃ

ପଶୂନାଂ ତସ୍ମାତ୍ତେ ମୁଖ୍ୟା ମୁଖତୋ ହ୍ୟସୃଜ୍ୟନ୍ତୋରସୋ ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପଞ୍ଚଦଶଂ ନିରମିମୀତ

ତମିନ୍ଦ୍ରୋ ଦେବତାଽନ୍ୱସୃଜ୍ୟତ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ଛନ୍ଦୋ ବୃହତ୍ (୪) ସାମ ରାଜନ୍ୟୋ ମନୁଷ୍ୟାଣାମବିଃ

ପଶୂନାଂ ତସ୍ମାତ୍ତେ ବୀର୍ୟାବନ୍ତୋ ବୀର୍ୟାଦ୍ଧ୍ୟସୃଜ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟତଃ ସପ୍ତଦଶଂ ନିରମିମୀତ ତଂ ବିଶ୍ୱେ

ଦେବା ଦେବତା ଅନ୍ୱସୃଜ୍ୟନ୍ତ ଜଗତୀ ଛନ୍ଦୋ ବୈରୂପଂ ସାମ ବୈଶ୍ୟୋ ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ

ଗାବଃ ପଶୂନାଂ ତସ୍ମାତ୍ତ ଆଦ୍ୟା ଅନ୍ନଧାନାଦ୍ଧ୍ୟସୃଜ୍ୟନ୍ତ ତସ୍ମାଦ୍-ଭୂୟାଂସୋଽନ୍ୟେଭ୍ୟୋ

ଭୂୟିଷ୍ଠା ହି ଦେବତା ଅନ୍ୱସୃଜ୍ୟନ୍ତ ପତ୍ତ ଏକବିଂଶଂ ନିରମିମୀତ ତମନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଛନ୍ଦୋ (୫)

ଽନ୍ୱସୃଜ୍ୟତ ବୈରାଜଂ ସାମ ଶୂଦ୍ରୋ ମନୁଷ୍ୟାଣାମଶ୍ୱଃ ପଶୂନାଂ ତସ୍ମାତ୍ତୌ

ଭୂତସଂକ୍ରାମିଣାବଶ୍ୱଶ୍ଚ ଶୂଦ୍ରଶ୍ଚ ତସ୍ମାଚ୍ଛୂଦ୍ରୋ ଯଜ୍ଞେଽନବକ୍ଳୃପ୍ତୋ ନ ହି ଦେବତା ଅନ୍ୱସୃଜ୍ୟତ

ତସ୍ମାତ୍-ପାଦାବୁପ ଜୀବତଃ ପତ୍ତୋ ହ୍ୟସୃଜ୍ୟେତାଂ ପ୍ରାଣା ବୈ ତ୍ରିବୃଦର୍ଧମାସାଃ ପଞ୍ଚଦଶଃ

ପ୍ରଜାପତିଃ ସପ୍ତଦଶସ୍ତ୍ରୟ ଇମେ ଲୋକା ଅସାବାଦିତ୍ୟ ଏକବିଂଶ ଏତସ୍ମିନ୍ ବା ଏତେ

ଶ୍ରିତା ଏତସ୍ମିନ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ଯ ଏବଂ ବେଦୈତସ୍ମିନ୍ନେବ ଶ୍ରୟତ ଏତସ୍ମିନ୍ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠତି (୬)॥

(ଅସ୍ଥୂରିରୋଷଧୀଷୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠୟଜ୍ଞ ଇତି ବୃହଦନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଛନ୍ଦଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ନବ ଚ) **॥ ୭। ୧। ୧॥**

(ସ୍ତୋମପ୍ରଶଂସା ॥ ସୋମଋଷିଃ)

ପ୍ରାତଃସବନେ ବୈ ଗାୟତ୍ରେଣ ଛନ୍ଦସା ତ୍ରିବୃତେ ସ୍ତୋମାୟ ଜ୍ୟୋତିର୍ଦଧଦେତି ତ୍ରିବୃତା

ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସେନ ପଞ୍ଚଦଶାୟ ଜ୍ୟୋତିର୍ଦଧଦେତି ପଞ୍ଚଦଶେନୌଜସା ବୀର୍ୟେଣ ସପ୍ତଦଶାୟ

ଜ୍ୟୋତିର୍ଦଧଦେତି ସପ୍ତଦଶେନ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟେନ ପ୍ରଜନନେନୈକବିଂଶାୟ ଜ୍ୟୋତିର୍ଦଧଦେତି

ସ୍ତୋମ ଏବ ତଦ୍-ସ୍ତୋମାୟ ଜ୍ୟୋତିର୍ଦଧଦେତ୍ୟଥୋ ସ୍ତୋମ ଏବ ସ୍ତୋମମଭି ପ୍ର ଣୟତି

ଯାବନ୍ତୋ ବୈ ସ୍ତୋମାସ୍ତାବନ୍ତଃ କାମାସ୍ତାବନ୍ତୋ ଲୋକାସ୍ତାବନ୍ତି ଜ୍ୟୋତୀଂଷ୍ୟେତାବତ ଏବ

Not For Commercial Use

ସ୍ତୋମା॑ନେ॒ତାବ॑ତଃ॒ କାମା॑ନେ॒ତାବ॑ତୋ ଲୋ॒କାନେ॒ତାବ॑ନ୍ତି॒ ଜ୍ୟୋତୀ॒ଂଷ୍ୟେବ॑ ରୁନ୍ଧେ (୧)॥

(ତାବ॑ନ୍ତୋ ଲୋ॒କାସ୍ତ୍ରୟୋ॑ଦଶ ଚ) ॥ ୭। ୧। ୨॥

(ଅତିରାତ୍ରବିଧିଃ ॥ ସୋମଋଷିଃ)

ବ୍ର॒ହ୍ମ॒ବା॒ଦିନୋ॑ ବଦନ୍ତି॒ ସ ତ୍ୱୈ ୟ॑ଜେତ॒ ୟୋ॑ଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମେନ॒ ୟଜ॑ମା॒ନୋଽଥ॒ ସର୍ବ॑ସ୍ତୋମେନ॒ ୟଜେ॒ତେତି॒ ୟସ୍ୟ॑ ତ୍ରିବୃ॒ତମ॑ନ୍ତ॒ର୍ୟନ୍ତି॑ ପ୍ରା॒ଣାଂସ୍ତସ୍ୟା॒ନ୍ତର୍ୟ॑ନ୍ତି ପ୍ରା॒ଣେଷୁ॑ ମେଽପ୍ୟ॑ସ॒ଦିତି॒ ଖଲୁ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞେନ॒ ୟଜ॑ମାନୋ ୟଜତେ॒ ୟସ୍ୟ॑ ପଞ୍ଚ॒ଦ॒ଶମ॑ନ୍ତ॒ର୍ୟନ୍ତି॑ ବୀ॒ର୍ୟ॑ଂ ତସ୍ୟା॒ନ୍ତର୍ୟ॑ନ୍ତି ବୀ॒ର୍ୟେ॑ ମେଽପ୍ୟ॑ସ॒ଦିତି॒ ଖଲୁ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞେନ॒ ୟଜ॑ମାନୋ ୟଜତେ॒ ୟସ୍ୟ॑ ସପ୍ତ॒ଦ॒ଶମ॑ନ୍ତ॒ର୍ୟନ୍ତି॑ (୧)

ପ୍ର॒ଜାଂ ତସ୍ୟା॒ନ୍ତର୍ୟ॑ନ୍ତି ପ୍ର॒ଜାୟା॑ଂ ମେଽପ୍ୟ॑ସ॒ଦିତି॒ ଖଲୁ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞେନ॒ ୟଜ॑ମାନୋ ୟଜତେ॒ ୟସ୍ୟୈ॑କବି॒ଂଶମ॑ନ୍ତ॒ର୍ୟନ୍ତି॑ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାଂ ତସ୍ୟା॒ନ୍ତର୍ୟ॑ନ୍ତି ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାୟା॑ଂ ମେଽପ୍ୟ॑ସ॒ଦିତି॒ ଖଲୁ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞେନ॒ ୟଜ॑ମାନୋ ୟଜତେ॒ ୟସ୍ୟ॑ ତ୍ରି॒ଣ॒ବମ॑ନ୍ତ॒ର୍ୟନ୍ତ୍ୟୃ॒ତୂଂଶ୍ଚ॒ ତସ୍ୟ॑ ନକ୍ଷତ୍ରି॒ୟା॑ଂ ଚ ବି॒ରାଜ॑ମ॒ନ୍ତର୍ୟ॑ନ୍ତ୍ୟୃ॒ତୁଷୁ॑ ମେଽପ୍ୟ॑ସନ୍ନକ୍ଷ॒ତ୍ରି॒ୟାୟା॑ଂ ଚ ବି॒ରାଜୀତି॒ (୨) ଖଲୁ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞେନ॒ ୟଜ॑ମାନୋ ୟଜତେ॒ ୟସ୍ୟ॑ ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶମ॑ନ୍ତ॒ର୍ୟନ୍ତି॑ ଦେ॒ବତା॒ସ୍ତସ୍ୟା॒ନ୍ତର୍ୟ॑ନ୍ତି ଦେ॒ବତା॑ସୁ ମେଽପ୍ୟ॑ସ॒ଦିତି॒ ଖଲୁ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞେନ॒ ୟଜ॑ମାନୋ ୟଜତେ॒ ୟୋ ବୈ ସ୍ତୋମା॑ନାମବ॒ମଂ ପ॑ର॒ମତା॑ଂ ଗଚ୍ଛ॑ନ୍ତଂ॒ ବେଦ॑ ପର॒ମତା॑ମେ॒ବ ଗ॑ଚ୍ଛତି ତ୍ରିବୃଦ୍ୱୈ ସ୍ତୋମା॑ନାମବ॒ମସ୍ତ୍ରିବୃ॒ତ୍ ପ॑ର॒ମୋ ୟ ଏ॒ବଂ ବେଦ॑ ପର॒ମତା॑ମେ॒ବ ଗ॑ଚ୍ଛତି (୩)॥

(ସ॒ପ୍ତ॒ଦ॒ଶମ॑ନ୍ତ॒ର୍ୟନ୍ତି॑ ବି॒ରାଜୀତି॒ ଚତୁ॑ଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୧। ୩॥

(ଅଙ୍ଗିରସାଂ ଦ୍ୱିରାତ୍ରବିଧିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅଙ୍ଗି॑ରସୋ॒ ବୈ ସ॒ତ୍ରମା॑ସତ॒ ତେ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମା॑ୟ॒ନ୍ତେଷା॑ଂ ହ॒ବିଷ୍ମା॑ଂଶ୍ଚ ହ॒ବିଷ୍କୃଚ୍ଚା॑ହୀୟେତା॒ଂ ତାବ॑କାମୟେତାଂ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମି॑ୟା॒ବେତି॒ ତାବେ॒ତଂ

ଦ୍ୱି॒ରା॒ତ୍ରମ॑ପଶ୍ୟତା॒ଂ ତମାଽହ॑ରତା॒ଂ ତେନା॑ୟଜେତା॒ଂ ତତୋ॒ ବୈ ତୌ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମୈ॑ତା॒ଂ

ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାନ୍ ଦ୍ୱି॒ରା॒ତ୍ରେଣ॒ ୟଜ॑ତେ ସୁ॒ବ॒ର୍ଗମେ॒ବ ଲୋ॒କମେ॑ତି॒ ତାବୈ॑ତା॒ଂ

ପୂର୍ବେ॒ଣାହ୍ନାଽଗ॑ଚ୍ଛତା॒ମୁତ୍ତ॑ରେଣା (୧) ଽଭିପ୍ଲ॒ବଃ ପୂର୍ବ॒ମହ॑ର୍ଭବତି॒ ଗତି॒ରୁତ୍ତ॑ର॒ଂ

ଜ୍ୟୋତି॑ଷ୍ଟୋମୋଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମଃ ପୂର୍ବ॒ମହ॑ର୍ଭବତି॒ ତେଜ॒ସ୍ତେନାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ସର୍ବ॑ସ୍ତୋମୋଽତିରା॒ତ୍ର

ଉତ୍ତ॑ର॒ଂ ସର୍ବ॒ସ୍ୟାଽଽପ୍ତ୍ୟୈ॒ ସର୍ବ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ଗାୟ॒ତ୍ରଂ ପୂର୍ବେ॑ଽହ॒ନ୍-ସାମ॑ ଭବତି॒ ତେଜୋ॒

ବୈ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରୀ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରୀ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ତେଜ॑ ଏ॒ବ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସମା॒ତ୍ମନ୍ଧ॑ତ୍ତେ॒ ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭ॒ମୁତ୍ତ॑ର॒ ଓଜୋ॒

ବୈ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଗୋଜ॑ ଏ॒ବ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମା॒ତ୍ମନ୍ଧ॑ତ୍ତେ ରଥଂତ॒ରଂ ପୂର୍ବେ॑ (୨) ଽହ॒ନ୍-ସାମ॑

ଭବତୀ॒ୟଂ ବୈ ର॑ଥନ୍ତ॒ରମ॒ସ୍ୟାମେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତି ବୃହଦୁତ୍ତ॑ରେ॒ଽସୌ ବୈ ବୃ॑ହ॒ଦ॒ମୁଷ୍ୟା॑ମେ॒ବ

ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତି॒ ତଦା॑ହୁଃ॒ କ୍ୱ॑ ଜଗ॑ତୀ ଚାନୁ॒ଷ୍ଟୁପ୍ ଚେତି॑ ବୈଖାନ॒ସଂ ପୂର୍ବେ॑ଽହ॒ନ୍-ସାମ॑ ଭବତି॒

ତେନ॒ ଜଗ॑ତ୍ୟୈ॒ ନୈତି॑ ଷୋଡ॒ଶ୍ୟୁତ୍ତ॑ରେ॒ ତେନା॑ନୁଷ୍ଟୁଭୋଽଥା॑ଽଽହୁର୍ୟଦ୍-ସ॑ମା॒ନେ॑ଽର୍ଧମା॒ସେ

ସ୍ୟାତା॑ମନ୍ୟତ॒ରସ୍ୟାହ୍ନୋ॑ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମନୁ॑ ପଦ୍ୟେ॒ତେତ୍ୟ॑ମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟା॒ଂ ପୂର୍ବ॒ମହ॑ର୍ଭବ॒ତ୍ୟୁତ୍ତ॑ରସ୍ମି॒ନ୍ନୁତ୍ତ॑ର॒ଂ

ନାନୈ॒ବାର୍ଧ॑ମା॒ସୟୋ॑ର୍ଭବତୋ॒ ନାନା॑ବୀର୍ୟେ ଭବତୋ ହ॒ବିଷ୍ମ॑ନ୍ନିଧନ॒ଂ ପୂର୍ବ॒ମହ॑ର୍ଭବତି

ହ॒ବିଷ୍କୃ॑ନ୍ନିଧନ॒ମୁତ୍ତ॑ର॒ଂ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ (୩)॥

(ଉତ୍ତ॑ରେଣ ରଥନ୍ତ॒ରଂ ପୂର୍ବେ॑ଽନ୍ନେକ॑ ବିଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୧। ୪॥**

(ଗର୍ଗତ୍ରିରାତ୍ରବିଧିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆପୋ॒ ବା ଇ॒ଦମଗ୍ରେ॑ ସଲି॒ଲମା॑ସୀ॒ତ୍ତସ୍ମି॑ନ୍ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିର୍ବା॒ୟୁର୍ଭୂ॒ତ୍ୱାଽଚ॑ର॒ତ୍ସ ଇ॒ମାମ॑ପଶ୍ୟ॒ତ୍ତାଂ

ବ॑ରା॒ହୋ ଭୂ॒ତ୍ୱାଽହ॑ର॒ତ୍ତାଂ ବି॒ଶ୍ୱକ॑ର୍ମା ଭୂ॒ତ୍ୱା ବ୍ୟ॑ମା॒ର୍ଟ୍ ସାଽପ୍ର॑ଥତ॒ ସା ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟ॑ଭବ॒ତ୍ତତ୍

ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟୈ ପୃ॑ଥିବି॒ତ୍ୱଂ ତସ୍ୟା॑ମଶ୍ରାମ୍ୟତ୍ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ଃ ସ ଦେ॒ବାନ॑ସୃଜତ॒ ବସୂ॑ନ୍

ରୁ॒ଦ୍ରାନା॑ଦି॒ତ୍ୟାନ୍ତେ ଦେ॒ବାଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମବ୍ରୁ॒ବ॒ନ୍ ପ୍ର ଜା॑ୟାମହା॒ ଇତି॒ ସୋ॑ଽବ୍ରବୀ॒ତ୍ (୧)

ୟଥା॒ଽହଂ ୟୁ॒ଷ୍ମାꣳସ୍ତପ॒ସାଽସୃ॑କ୍ଷ୍ୟେ॒ବଂ ତପ॑ସି ପ୍ର॒ଜନ॑ନମିଚ୍ଛଧ୍ୱ॒ମିତି॒ ତେଭ୍ୟୋ॒ଽଗ୍ନିମା॒ୟତ॑ନ॒ଂ

ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛଦେ॒ତେନା॒ଽଽୟତ॑ନେନ ଶ୍ରାମ୍ୟ॒ତେତି॒ ତେ॑ଽଗ୍ନିନା॒ଽଽୟତ॑ନେନାଶ୍ରାମ୍ୟ॒ନ୍ତେ ସ॑ଂବଥ୍ସ॒ର

ଏକା॒ଂ ଗାମ॑ସୃଜନ୍ତ॒ ତାଂ ବସୁ॑ଭ୍ୟୋ ରୁ॒ଦ୍ରେଭ୍ୟ॑ ଆଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟଃ॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛନ୍ନେ॒ତାꣳ ର॑କ୍ଷଧ୍ୱ॒ମିତି॒

ତାଂ ବସ॑ବୋ ରୁ॒ଦ୍ରା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟା ଅ॑ରକ୍ଷନ୍ତ॒ ସା ବସୁ॑ଭ୍ୟୋ ରୁ॒ଦ୍ରେଭ୍ୟ॑ ଆଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟଃ॒ ପ୍ରାଜା॑ୟତ॒

ତ୍ରୀଣି॑ ଚ (୨) ଶ॒ତାନି॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିꣳଶତ॒ଂ ଚାଥ॒ ସୈବ ସ॑ହସ୍ର॒ତମ୍ୟ॑ଭବ॒ତ୍ତେ ଦେ॒ବାଃ

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମବ୍ରୁବନ୍-ସ॒ହସ୍ରେ॑ଣ ନୋ ୟାଜ॒ୟେତି॒ ସୋ॑ଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମେନ॒ ବସୂ॑ନୟାଜୟ॒ତ୍ତ ଇ॒ମଂ

ଲୋ॒କମ॑ଜୟ॒ନ୍ତଚ୍ଚା॑ଦଦୁଃ॒ ସ ଉ॒କ୍-ଥ୍ୟେ॑ନ ରୁ॒ଦ୍ରାନ॑ୟାଜୟ॒ନ୍ତେ॑ଽନ୍ତରି॑କ୍ଷମଜୟ॒ନ୍ତଚ୍ଚା॑ଦଦୁଃ॒

ସୋ॑ଽତିରା॒ତ୍ରେଣା॑ଽଽଦି॒ତ୍ୟାନ॑ୟାଜୟ॒ତ୍ତେ॑ଽମୁଂ ଲୋ॒କମ॑ଜୟ॒ନ୍ତଚ୍ଚା॑ଦଦୁ॒ସ୍ତଦ॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷ॒ଂ (୩)

ବ୍ୟବୈ॑ର୍ୟତ॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍ରୁ॒ଦ୍ରା ଘାତୁ॑କା ଅନାୟତ॒ନା ହି ତସ୍ମା॑ଦାହୁଃ ଶିଥି॒ଲଂ ବୈ

ମ॑ଧ୍ୟ॒ମମହ॑ସ୍ତ୍ରିରା॒ତ୍ରସ୍ୟ॒ ବି ହି ତଦ॒ବୈର୍ୟ॒ତେତି॒ ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭଂ ମଧ୍ୟ॒ମସ୍ୟାହ୍ନ॒ ଆଜ୍ୟ॑ଂ ଭବତି

ସ॒ଂୟାନା॑ନି ସୂକ୍ତାନି॑ ଶꣳସତି ଷୋଡ॒ଶିନ॑ꣳ ଶꣳସ॒ତ୍ୟହ୍ନୋ॒ ଧୃତ୍ୟା॒ ଅଶି॑ଥିଲଂ ଭାବାୟ॒

ତସ୍ମା॑ତ୍ତ୍ରିରା॒ତ୍ରସ୍ୟା॑ଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମ ଏ॒ବ ପ୍ର॑ଥ॒ମମହଃ॑ ସ୍ୟା॒ଦଥୋ॒କ୍-ଥ୍ୟୋ॑ଽଥା॑ତିରା॒ତ୍ର ଏ॒ଷାଂ ଲୋ॒କାନା॒ଂ

ବିଧୃ॑ତ୍ୟୈ॒ ତ୍ରୀଣି॑ତ୍ରୀଣି ଶ॒ତାନ୍ୟ॑ନୂଚୀନା॒ହମବ୍ୟ॑ବଚ୍ଛିନ୍ନାନି ଦଦାତ୍ୟେ॒ (୪) ଷାଂ ଲୋ॒କାନା॒ମନୁ॒

ସଂତ॑ତ୍ୟୈ ଦ॒ଶତ॒ଂ ନ ବି ଛି॑ନ୍ଦ୍ୟାଦ୍ବି॒ରାଜ॒ଂ ନେଦ୍ବି॑ଚ୍ଛିନଦା॒ନୀତ୍ୟଥ॒ ୟା

ସ॑ହସ୍ର॒ତମ୍ୟାସୀ॒ତ୍ତସ୍ୟା॒ମିନ୍ଦ୍ର॑ଶ୍ଚ॒ ବିଷ୍ଣୁ॑ଶ୍ଚ॒ ବ୍ୟାୟ॑ଚ୍ଛେତା॒ꣳ ସ ଇନ୍ଦ୍ରୋ॑ଽମନ୍ୟତା॒ନୟା॒ ବା ଇ॒ଦଂ

ବିଷ୍ଣୁଃ॑ ସ॒ହସ୍ର॑ଂ ବର୍କ୍ଷ୍ୟତ॒ ଇତି॒ ତସ୍ୟା॑ମକଲ୍ପେତା॒ଂ ଦ୍ୱିଭା॑ଗ॒ ଇନ୍ଦ୍ର॒ସ୍ତୃତୀୟେ॒ ବିଷ୍ଣୁସ୍ତଦ୍ୱା

ଏ॒ଷାଽଭ୍ୟନୂ॑ଚ୍ୟତ ଉ॒ଭା ଜି॑ଗ୍ୟଥୁରିତି॒ ତାଂ ବା ଏ॒ତାମ॑ଚ୍ଛାବା॒କ (୫) ଏ॒ବ ଶꣳ॑ସ॒ତ୍ୟଥ॒ ୟା

ସ॑ହସ୍ର॒ତମୀ ସା ହୋତ୍ରେ॒ ଦେୟେତି॒ ହୋତା॑ର॒ଂ ବା ଅ॒ଭ୍ୟତି॑ରିଚ୍ୟତେ॒ ୟଦ॑ତି॒ରିଚ୍ୟ॑ତେ॒

ହୋତାଽନା॑ପ୍ତସ୍ୟାଽଽପୟି॒ତାଽଥା॑ଽଽହୁରୁନ୍ନେ॒ତ୍ରେ ଦେୟେତ୍ୟତି॑ରିକ୍ତା॒ ବା ଏ॒ଷା ସ॒ହସ୍ର॒ସ୍ୟାତି॑ରିକ୍ତ

Not For Commercial Use

ଉନ୍ନେତର୍ୱିଜାମଥାଽଽହୁଃ ସର୍ବେଭ୍ୟଃ ସଦସ୍ୟେଭ୍ୟୋ ଦେୟେତ୍ୟଥାଽଽହୁରୁଦାକୃତ୍ୟା ସା ବଶଂ
ଚରେଦିତ୍ୟଥାଽଽହୁର୍ବ୍ରହ୍ମଣେ ଚାଗ୍ନୀଧେ ଚ ଦେୟେତି (୬) ଦ୍ୱିଭାଗଂ ବ୍ରହ୍ମଣେ ତୃତୀୟମଗ୍ନୀଧଂ
ଐନ୍ଦ୍ରୋ ବୈ ବ୍ରହ୍ମା ବୈଷ୍ଣବୋଽଗ୍ନୀଦ୍ୟଥୈବ ତାବକଲ୍ପେତାମିତ୍ୟଥାଽଽହୁର୍ୟା କଲ୍ୟାଣୀ
ବହୁରୂପା ସା ଦେୟେତ୍ୟଥାଽଽହୁର୍ୟା ଦ୍ୱିରୂପୋଭୟତ ଏନୀ ସା ଦେୟେତି ସହସ୍ରସ୍ୟ
ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ ତଦ୍ୱା ଏତତ୍-ସହସ୍ରସ୍ୟାୟନଂ ସହସ୍ରଂ ସ୍ତୋତ୍ରୀୟାଃ ସହସ୍ରଂ ଦକ୍ଷିଣାଃ
ସହସ୍ର ସଂମିତଃ ସୁବର୍ଗୋ ଲୋକଃ ସୁବର୍ଗସ୍ୟ ଲୋକସ୍ୟାଭିଜିତ୍ୟୈ (୭)॥
(ଅବ୍ରବୀଚ୍ଚ ତଦନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଦଦାତ୍ୟଚ୍ଛାବାକଶ୍ଚ ଦେୟେତି ସପ୍ତଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୧। ୫॥

(ସହସ୍ରତମୀପ୍ରଶଂସା; ତଦଙ୍ଗଭୂତଂ ହୋମାଦିକଂ ଚ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସୋମୋ ବୈ ସହସ୍ରମବିନ୍ଦତମିନ୍ଦ୍ରୋଽନ୍ୱବିନ୍ଦତୌ ୟମୋ ନ୍ୟାଗଚ୍ଛତାବବ୍ରବୀଦସ୍ତୁ
ମେଽତ୍ରାପୀତ୍ୟସ୍ତୁ ହୀ୩ ଇତ୍ୟବ୍ରୂତାଂ ସ ୟମ ଏକସ୍ୟାଂ ବୀର୍ୟଂ ପର୍ୟପଶ୍ୟଦିୟଂ ବା ଅସ୍ୟ
ସହସ୍ରସ୍ୟ ବୀର୍ୟଂ ବିଭର୍ତୀତି ତାବବ୍ରବୀଦିୟଂ ମମାସ୍ତ୍ୱେତଦ୍ୟୁବୟୋରିତି ତାବବ୍ରୂତାଂ ସର୍ବେ
ବା ଏତଦେତସ୍ୟାଂ ବୀର୍ୟଂ (୧) ପରି ପଶ୍ୟାମୋଽଂଶମା ହରାମହା ଇତି
ତସ୍ୟାମଂଶମାଽହରନ୍ତ ତାମପ୍ସୁ ପ୍ରାବେଶୟନ୍-ସୋମାୟୋଦେହୀତି ସା ରୋହିଣୀ
ପିଙ୍ଗଲୈକହାୟନୀ ରୂପଂ କୃତ୍ୱା ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶତା ଚ ତ୍ରିଭିଶ୍ଚ ଶତୈଃ ସହୋଦୈତସ୍ମାଦ୍ରୋହିଣ୍ୟା
ପିଙ୍ଗଲୟୈକହାୟନ୍ୟା ସୋମଂ କ୍ରୀଣୀୟାଦ୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ରୋହିଣ୍ୟା ପିଙ୍ଗଲୟୈକହାୟନ୍ୟା
ସୋମଂ କ୍ରୀଣାତି ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶତା ଚୈବାସ୍ୟ ତ୍ରିଭିଶ୍ଚ (୨) ଶତୈଃ ସୋମଃ କ୍ରୀତୋ ଭବତି
ସୁକ୍ରୀତେନ ୟଜତେ ତାମପ୍ସୁ ପ୍ରାବେଶୟନ୍ନିନ୍ଦ୍ରାୟୋଦେହୀତି ସା ରୋହିଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣା ପଷ୍ଠୌହୀ
ବାର୍ତ୍ରଘ୍ନୀ ରୂପଂ କୃତ୍ୱା ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶତା ଚ ତ୍ରିଭିଶ୍ଚ ଶତୈଃ ସହୋଦୈତସ୍ମାଦ୍ରୋହିଣୀଂ ଲକ୍ଷ୍ମଣାଂ
ପଷ୍ଠୌହୀଂ ବାର୍ତ୍ରଘ୍ନୀଂ ଦଦ୍ୟାଦ୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ରୋହିଣୀଂ ଲକ୍ଷ୍ମଣାଂ ପଷ୍ଠୌହୀଂ ବାର୍ତ୍ରଘ୍ନୀଂ

Not For Commercial Use

ଦଦା॑ତି॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିꣳଶଚ୍ଛୈ॒ବାସ୍ୟ॒ ତ୍ରୀଣି॑ ଚ ଶ॒ତାନି॒ ସା ଦ॒ତ୍ତା (୩) ଭ॑ବତି॒ ତାମ॒ସ୍ମୁ ପ୍ରାବେ॑ଶୟନ୍
ୟ॒ମାୟୋ॒ଦେହୀତି॒ ସା ଜର॑ତୀ ମୂ॒ର୍ଖା ତ॑ଜ୍ଜଘ॒ନ୍ୟା ରୂ॒ପଂ କୃ॒ତ୍ୱା ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିꣳଶତା ଚ ତ୍ରି॒ଭିଶ୍ଚ॑
ଶ॒ତୈଃ ସ॒ହୋଦୈ॑ତ୍ତସ୍ମା॒ଜ୍ଜର॑ତୀଂ ମୂ॒ର୍ଖାଂ ତ॑ଜ୍ଜଘ॒ନ୍ୟାମ॑ନୁ॒ସ୍ତର॑ଣୀଂ କୁର୍ବୀ॑ତ॒ ୟ ଏ॒ବଂ
ବି॒ଦ୍ୱାଞ୍ଜର॑ତୀଂ ମୂ॒ର୍ଖାଂ ତ॑ଜ୍ଜଘ॒ନ୍ୟାମ॑ନୁ॒ସ୍ତର॑ଣୀଂ କୁରୁ॒ତେ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିꣳଶଚ୍ଛୈ॒ବାସ୍ୟ॒ ତ୍ରୀଣି॑ ଚ ଶ॒ତାନି॒
ସାଽମୁଷ୍ମି॑ଁଲ୍ଲୋ॒କେ ଭ॑ବତି॒ ବାଗେ॒ବ ସ॑ହସ୍ରତ॒ମୀ ତସ୍ମା॒ଦ୍ (୪) ବରୋ॒ ଦେୟଃ॒ ସା ହି ବରଃ॑
ସ॒ହସ୍ର॑ମସ୍ୟ॒ ସା ଦ॒ତ୍ତା ଭ॑ବତି॒ ତସ୍ମା॒ଦ୍ୱରୋ॒ ନ ପ୍ର॑ତି॒ଗୃହ୍ୟଃ॒ ସା ହି ବରଃ॑ ସ॒ହସ୍ର॑ମସ୍ୟ॒
ପ୍ରତି॑ଗୃହୀତଂ ଭବତୀ॒ୟଂ ବର॒ ଇତି॑ ବ୍ରୂୟା॒ଦଥା॒ନ୍ୟାଂ ବ୍ରୂ॑ୟାଦି॒ୟଂ ମମେତି॒ ତଥା॑ଽସ୍ୟ॒
ତତ୍-ସ॒ହସ୍ର॒ମପ୍ର॑ତିଗୃହୀତଂ ଭବତ୍ୟୁଭୟତ ଏ॒ନୀ ସ୍ୟା॒ତ୍ତଦା॑ହୁରନ୍ୟତ ଏ॒ନୀ ସ୍ୟା॑ତ୍-ସ॒ହସ୍ର॑ଂ
ପ॒ରସ୍ତା॒ଦେତ॒ମିତି॒ ୟୈବ ବରଃ॑ (୫) କଲ୍ୟା॒ଣୀ ରୂ॒ପସ॑ମୃଦ୍ଧା॒ ସା ସ୍ୟା॒ତ୍-ସା ହି ବରଃ॒
ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ॒ ତାମୁତ୍ତ॑ରେ॒ଣାଽଽଗ୍ନୀ॑ଧ୍ରଂ ପର୍ୟା॒ଣୀୟା॑ଽଽହବ॒ନୀୟ॒ସ୍ୟାନ୍ତେ॑ ଦ୍ରୋଣକଲ॒ଶମବ॑
ଘ୍ରାପୟେ॒ଦା ଜି॑ଘ୍ର କ॒ଲଶଂ॑ ମହ୍ୟୁ॒ରୁଧା॑ରା॒ ପୟ॑ସ୍ୱ॒ତ୍ୟା ତ୍ୱା॑ ବିଶ॒ନ୍ତ୍ୱିନ୍ଦ॑ବଃ ସମୁ॒ଦ୍ରମି॑ବ॒ ସିନ୍ଧ॑ବଃ॒
ସା ମା॑ ସ॒ହସ୍ର॒ ଆ ଭ॑ଜ ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭିଃ॑ ସ॒ହ ପୁନ॒ର୍ମାଽଽବି॑ଶତାଦ୍ର॒ୟିରିତି॑ ପ୍ର॒ଜୟୈ॒ବୈନ॑ଂ
ପ॒ଶୁଭୀ॑ ର॒ୟ୍ୟା ସ (୬) ମ॑ର୍ଧୟତି ପ୍ର॒ଜାବା॑ନ୍ ପଶୁ॒ମାନ୍ ର॑ୟି॒ମାନ୍ ଭ॑ବତି॒ ୟ ଏ॒ବଂ ବେଦ॒
ତୟା॑ ସ॒ହାଽଽଗ୍ନୀ॑ଧ୍ରଂ ପ॒ରେତ୍ୟ॑ ପୁ॒ରସ୍ତା॑ତ୍ ପ୍ର॒ତୀଚ୍ୟା॒ଂ ତିଷ୍ଠ॑ନ୍ତ୍ୟାଂ ଜୁହୁୟା॒ଦୁଭା ଜି॑ଗ୍ୟଥୁ॒ର୍ନ ପରା॑
ଜୟେଥେ॒ ନ ପରା॑ ଜିଗ୍ୟେ କତ॒ରଶ୍ଚ॒ନୈନୋଃ॑ । ଇନ୍ଦ୍ର॑ଶ୍ଚ ବିଷ୍ଣୋ॒ ୟଦପ॑ସ୍ପୃଧେଥାଂ ତ୍ରେ॒ଧା
ସ॒ହସ୍ର॒ଂ ବି ତଦୈ॑ରୟେଥା॒ମିତି॑ ତ୍ରେଧାବିଭ॒କ୍ତଂ ବୈ ତ୍ରି॑ରା॒ତ୍ରେ ସ॒ହସ୍ର॑ꣳ ସାହ॒ସ୍ରୀମେ॒ବୈନା॑ଂ
କରୋତି ସ॒ହସ୍ର॑ସ୍ୟୈ॒ବୈନା॒ଂ ମାତ୍ରା॑ଂ (୭) କରୋତି ରୂପାଣି॑ ଜୁହୋତି ରୂପୈରେ॒ବୈନା॒ꣳ
ସମ॑ର୍ଧୟତି॒ ତସ୍ୟା॑ ଉପୋ॒ତ୍ଥାୟ॒ କର୍ଣ॒ମା ଜ॑ପେ॒ଦିଡେ॒ ରନ୍ତେଽଦି॑ତେ॒ ସର॑ସ୍ୱତି॒ ପ୍ରିୟେ॒ ପ୍ରେୟ॑ସି॒
ମହି॒ ବିଶ୍ରୁ॑ତ୍ୟେ॒ତାନି॑ ତେ ଅଘ୍ନ୍ୟେ॒ ନାମା॑ନି ସୁକୃତଂ॑ ମା ଦେ॒ବେଷୁ॑ ବ୍ରୂତା॒ଦିତି॑ ଦେ॒ବେଭ୍ୟ॑

Not For Commercial Use

ଏବୈନ୍ମା ବେଦୟତ୍ୟନ୍ବେନଂ ଦେବା ବୁଧ୍ୟନ୍ତେ (୮)॥ (ଏତଦେତସ୍ୟାଂ ବୀର୍ଯମସ୍ୟ ତ୍ରିଭିଶ୍ଚ ଦତ୍ତା ସହସ୍ରତମୀ ତସ୍ମାଦେବ ବରଃ ସଂ ମାତ୍ରାମେକାନ୍ନ ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୧। ୬॥**

(ସହସ୍ରତମୀଦାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସହସ୍ରତମ୍ୟା ବୈ ଯଜମାନଃ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମେତି ସୈନଂ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକଂ ଗମୟତି ସା ମା ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକଂ ଗମୟେତ୍ୟାହ ସୁବର୍ଗମେବୈନଂ ଲୋକଂ ଗମୟତି ସା ମା ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମନ୍ତଂ ଲୋକଂ ଗମୟେତ୍ୟାହ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମନ୍ତମେବୈନଂ ଲୋକଂ ଗମୟତି ସା ମା ସର୍ବାନ୍ ପୁଣ୍ୟାଁଲ୍ଲୋକାନ୍ ଗମୟେତ୍ୟାହ ସର୍ବାନେବୈନ୍ ପୁଣ୍ୟାଁଲ୍ଲୋକାନ୍ ଗମୟତି ସା (୧) ମା ପ୍ରତିଷ୍ଠାଂ ଗମୟ ପ୍ରଜୟା ପଶୁଭିଃ ସହ ପୁନର୍ମା଼ଽଽ ବିଶତାଦ୍ରୟିରିତି ପ୍ରଜୟୈବୈନଂ ପଶୁଭୀ ରୟ୍ୟାଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପୟତି ପ୍ରଜାବାନ୍ ପଶୁମାନ୍ ରୟିମାନ୍ ଭବତି ୟ ଏବଂ ବେଦ୍ ତାମଗ୍ନୀଧେ ବା ବ୍ରହ୍ମଣେ ବା ହୋତ୍ରେ ବୋଦ୍-ଗାତ୍ରେ ବାଽଧ୍ୱର୍ୟବେ ବା ଦଦ୍ୟାତ୍-ସହସ୍ରମସ୍ୟ ସା ଦତ୍ତା ଭବତି ସହସ୍ରମସ୍ୟ ପ୍ରତିଗୃହୀତଂ ଭବତି ୟସ୍ତାମବିଦ୍ୱାନ୍ (୨) ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣାତି ତାଂ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣୀୟାଦେକାଽସି ନ ସହସ୍ରମେକାଂ ତ୍ୱା ଭୂତାଂ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାମି ନ ସହସ୍ରମେକା ମା ଭୂତାଽଽ ବିଶ ମା ସହସ୍ରମିତ୍ୟେକାମେବୈନାଂ ଭୂତାଂ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାତି ନ ସହସ୍ରଂ ୟ ଏବଂ ବେଦ ସ୍ୟୋନାଽସି ସୁଷଦା ସୁଶେବା ସ୍ୟୋନା ମାଽଽ ବିଶ ସୁଷଦା ମାଽଽ ବିଶ ସୁଶେବା ମାଽଽ ବିଶେ (୩) ତ୍ୟାହ ସ୍ୟୋନୈବୈନଂ ସୁଷଦା ସୁଶେବା ଭୂତାଽଽବିଶତି ନୈନଂ ହିନସ୍ତି ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୋ ବଦନ୍ତି ସହସ୍ରଂ ସହସ୍ରତମ୍ୟନ୍ୱେତୀ୩ ସହସ୍ରତମୀଂ ସହସ୍ରା୩ ମିତି ୟତ୍-ପ୍ରାଚୀମୁତ୍-ସୃଜେତ୍-ସହସ୍ରଂ ସହସ୍ରତମ୍ୟନ୍ୱିୟାତ୍ତତ୍ ସହସ୍ରମପ୍ରଜ୍ଞାତ୍ରଂ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକଂ ନ ପ୍ର ଜାନୀୟାତ୍ ପ୍ରତୀଚୀମୁତ୍-ସୃଜତି ତାଂ ସହସ୍ରମନୁ ପର୍ୟାବର୍ତତେ ସା ପ୍ରଜାନତୀ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମେତି ୟଜମାନମଭ୍ୟୁତ୍-ସୃଜତି କ୍ଷିପ୍ରେ ସହସ୍ରଂ ପ୍ର ଜାୟତ ଉତ୍ତମା ନୀୟତେ

Not For Commercial Use

ପ୍ରଥ॒ମା ଦେ॒ବାନ୍ ଗ॑ଚ୍ଛତି (୪)॥

(ଲୋ॒କାନ୍ ଗ॑ମୟତି॒ ସା॑ଽଵିଦ୍ୱାନ୍-ସ୍ସୁଶେଵା॒ ମା॑ଽଵିଶ॒ ଯଜ॑ମାନ॒ଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶ ଚ) ॥ ୭। ୧। ୭॥

(ଆତ୍ରେୟଶ୍ଚତୂରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅତ୍ରି॑ରଦଦା॒ଦୌର୍ବା॑ୟ ପ୍ର॒ଜାଂ ପୁ॒ତ୍ରକା॑ମାୟ॒ ସ ରି॑ରିଚା॒ନୋ॑ଽମନ୍ୟତ॒ ନିର୍ବୀ॑ର୍ୟଃ ଶିଥି॒ଲୋ
ୟା॒ତୟା॑ମା॒ ସ ଏ॒ତଂ ଚ॑ତୂରା॒ତ୍ରମ॑ପଶ୍ୟ॒ତ୍ତମା॑ଽହ॑ର॒ତ୍ତେନା॑ୟଜତ॒ ତତୋ॒ ଵୈ ତସ୍ୟ॑ ଚ॒ତ୍ୱାରୋ॑
ଵୀ॒ରା ଆ॑ଽଜା॑ୟନ୍ତ॒ ସୁହୋ॑ତା॒ ସୂ॑ଦ୍-ଗାତା॒ ସ୍ୱ॑ଧ୍ୱର୍ୟୁଃ ସୁସ॑ଭେୟୋ॒ ୟ ଏ॒ଵଂ
ଵି॒ଦ୍ୱାଂଶ୍ଚ॑ତୂରା॒ତ୍ରେଣ॒ ୟଜ॑ତ॒ ଆ॑ଽସ୍ୟ॑ ଚ॒ତ୍ୱାରୋ॑ ଵୀ॒ରା ଜା॑ୟନ୍ତେ॒ ସୁହୋ॑ତା॒ ସୂ॑ଦ୍-ଗାତା॒
ସ୍ୱ॑ଧ୍ୱର୍ୟୁଃ ସୁସ॑ଭେୟୋ॒ ୟେ ଚ॑ତୁର୍ବି॒ଂଶାଃ ପଵ॑ମାନା ବ୍ରହ୍ମଵର୍ଚ॒ସଂ ତ (୧) ଦ୍ୟ ଉ॒ଦ୍ୟନ୍ତଃ॒
ସ୍ତୋମାଃ॒ ଶ୍ରୀଃ ସା॑ଽତ୍ରି॑ଂ ଶ୍ର॒ଦ୍ଧାଦେ॑ଵ॒ଂ ୟଜ॑ମାନଂ ଚ॒ତ୍ୱାରି॑ ଵୀ॒ର୍ୟା॑ଣି॒ ନୋପା॑ନମ॒ନ୍ତେଜ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ
ବ୍ର॑ହ୍ମଵର୍ଚ॒ସମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ଂ ସ ଏ॒ତାଂଶ୍ଚ॒ତୁର॒ଶ୍ଚତୁ॑ଷ୍ଟୋମା॒ନ୍-ସୋମା॑ନପଶ୍ୟ॒ତ୍ତାନାହ॑ର॒ତ୍ତୈର॑ୟଜତ॒
ତେଜ॑ ଏ॒ଵ ପ୍ର॑ଥ॒ମେନାଵା॑ରୁନ୍ଧେନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ୍ୱି॒ତୀୟେ॑ନ ବ୍ରହ୍ମଵର୍ଚ॒ସଂ ତୃ॒ତୀୟେ॑ନା॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॑ଂ ଚତୁ॒ର୍ଥେନ॒
ୟ ଏ॒ଵଂ ଵି॒ଦ୍ୱାଂଶ୍ଚ॒ତୁର॒ଶ୍ଚତୁ॑ଷ୍ଟୋମା॒ନ୍-ସୋମା॑ନା॒ହର॑ତି॒ ତୈର୍ୟଜ॑ତେ॒ ତେଜ॑ ଏ॒ଵ ପ୍ର॑ଥ॒ମେନାଵ॑
ରୁନ୍ଧ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ୍ୱି॒ତୀୟେ॑ନ ବ୍ର॒ହ୍ମଵର୍ଚ॒ସଂ ତୃ॒ତୀୟେ॑ନା॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॑ଂ ଚତୁ॒ର୍ଥେନ॒
ୟାମେ॒ଵାତ୍ରି॑ରୃଦ୍ଧି॒ମାର୍ଧ୍ନୋ॒ତ୍ତାମେ॒ଵ ୟଜ॑ମାନ ଋଧ୍ନୋତି (୨)॥

(ତତ୍ତେଜ॑ ଏ॒ଵାଷ୍ଟାଦ॑ଶ ଚ) ॥ ୭। ୧। ୮॥

(ଜାମଦଗ୍ନ୍ୟଶ୍ଚତୂରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଜ॒ମଦ॑ଗ୍ନିଃ॒ ପୁଷ୍ଟି॑କାମଶ୍ଚତୂରା॒ତ୍ରେଣା॑ୟଜତ॒ ସ ଏ॒ତାନ୍ ପୋଷା॑ଂ ଅପୁଷ୍ୟ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ତ୍-ପଲି॒ତୌ
ଜାମ॑ଦଗ୍ନିୟୌ॒ ନ ସଂ ଜା॑ନାତେ ଏ॒ତାନେ॒ଵ ପୋଷା॑ନ୍ ପୁଷ୍ୟତି॒ ୟ ଏ॒ଵଂ
ଵି॒ଦ୍ୱାଂଶ୍ଚ॑ତୂରା॒ତ୍ରେଣ॒ ୟଜ॑ତେ ପୁରୋଡା॒ଶିନ୍ୟ॑ ଉପ॒ସଦୋ॑ ଭଵନ୍ତି ପ॒ଶଵୋ॒ ଵୈ

Not For Commercial Use

ପୁଂରୋଡାଶଂଃ ପ୍ରଶୂନେବାବଂ ରୁନ୍ଧେଽନ୍ନଂ ବୈ ପୁଂରୋଡାଶୋଽନ୍ନମେବାବଂ ରୁନ୍ଧେଽନ୍ନାଦଃ

ପଂଶୁମାନ୍ ଭଂବତି ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂଶ୍ଚିତୂରାତ୍ରେଣ ୟଜଂତେ (୧)॥

(ଜମଦଂଗ୍ନିରଷ୍ଟା ଚଂତ୍ୱାରିଂଶତ୍) ॥ ୭। ୧। ୯॥

(ପଞ୍ଚରାତ୍ରାଭିଧାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସଂବତ୍ସରୋ ବା ଇଦମେକଂ ଆସୀତ୍-ସୋଽକାମୟତର୍ତୂନ୍-ସୃଜେୟେତି ସ ଏତଂ

ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରମଂପଶ୍ୟତ୍ତମାଽହଂରତ୍ତେନାଂୟଜତ ତତୋ ବୈ ସ ଋତୂନଂସୃଜତ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍

ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରେଣ ୟଜଂତେ ପ୍ରୈବ ଜାଂୟତେ ତ ଋତବଂଃ ସୃଷ୍ଟା ନ ବ୍ୟାବଂର୍ତନ୍ତ ତ ଏତଂ

ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରମଂପଶ୍ୟନ୍ତମାଽହଂରନ୍ତେନାଂୟଜନ୍ତ ତତୋ ବୈ ତେ ବ୍ୟାବଂର୍ତନ୍ତ (୧) ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍

ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରେଣ ୟଜଂତେ ବି ପାପ୍ମନା ଭ୍ରାତୃଂବ୍ୟେଣାଽଽବଂର୍ତତେ ସାର୍ବଂସେନିଃ

ଶୌଚେୟୋଽକାମୟତ ପଶୁମାନ୍-ସ୍ୟାମିତି ସ ଏତଂ ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରମାଽହଂରତ୍ତେନାଂୟଜତ ତତୋ

ବୈ ସ ସହସ୍ରଂ ପଶୂନ୍ ପ୍ରାଽଽପ୍ନୋଦ୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରେଣ ୟଜଂତେ ପ୍ର ସହସ୍ରଂ

ପଶୂନାପ୍ନୋତି ବବରଃ ପ୍ରାବାଂହଣିରକାମୟତ ବାଚଃ ପ୍ରଂବଦିତା ସ୍ୟାମିତି ସ ଏତଂ

ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରମା (୨) ଽହଂରତ୍ତେନାଂୟଜତ ତତୋ ବୈ ସ ବାଚଃ ପ୍ରଂବଦିତାଽଭଂବଦ୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍

ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରେଣ ୟଜଂତେ ପ୍ରବଦିତୈବ ବାଚୋ ଭଂବତ୍ୟଥୋ ଏନଂ

ବାଚସ୍ପତିରିତ୍ୟାହୁରନାପ୍ତଶ୍ଚତୂରାତ୍ରୋଽତିରିକ୍ତଃ ଷଡ୍ରାତ୍ରୋଽଥ ବା ଏଷ ସଂ ପ୍ରତି ୟଜ୍ଞୋ

ୟତ୍-ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ପଂଞ୍ଚରାତ୍ରେଣ ୟଜଂତେ ସଂ ପ୍ରତ୍ୟେବ ୟଜ୍ଞେନଂ ୟଜତେ

ପଞ୍ଚରାତ୍ରୋ ଭଂବତି ପଞ୍ଚ ବା ଋତବଂଃ ସଂବତ୍ସର (୩) ଋତୁଷ୍ୱେବ ସଂବତ୍ସରେ ପ୍ରତି

ତିଷ୍ଠତ୍ୟଥୋ ପଞ୍ଚାଂକ୍ଷରା ପଙ୍କ୍ତିଃ ପାଙ୍କ୍ତୋ ୟଜ୍ଞୋ ୟଜ୍ଞମେବାବଂ ରୁନ୍ଧେ ତ୍ରିବୃଦଂଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୋ

ଭଂବତି ତେଜଂ ଏବାବଂ ରୁନ୍ଧେ ପଞ୍ଚଦଶୋ ଭଂବତୀନ୍ଦ୍ରିୟମେବାବଂ ରୁନ୍ଧେ ସପ୍ତଦଶୋ

Not For Commercial Use

ଭ॑ବତ୍ୟ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ପ୍ରୈବ ତେନ॑ ଜାୟତେ ପଞ୍ଚବି॒ଂ॒ଶୋଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମୋ ଭ॑ବତି

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତେ॒ରାପ୍ତ୍ୟୈ॑ ମହାବ୍ର॒ତବା॑ନ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ବିଶ୍ୱ॒ଜିତ୍-ସର୍ବ॑ପୃଷ୍ଠୋଽତିରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି॒

ସର୍ବ॑ସ୍ୟା॒ଭିଜି॑ତ୍ୟୈ (୪)॥

(ତେ ବ୍ୟାବ॑ର୍ତନ୍ତ ପ୍ରବଦି॒ତା ସ୍ୟା॒ମିତି॒ ସ ଏ॒ତଂ ପ॑ଞ୍ଚରା॒ତ୍ରମା ସ॑ଂବତ୍ସ॒ରୋଽଭିଜି॑ତ୍ୟୈ) **॥ ୭। ୧। ୧୦॥**

(ଅଶ୍ୱମେଧାଙ୍ଗାଶ୍ୱବନ୍ଧନମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବସ୍ୟ॑ ତ୍ୱା ସବି॒ତୁଃ ପ୍ର॑ସ॒ବେ᳚ଽଶ୍ୱିନୋ᳚ର୍ବା॒ହୁଭ୍ୟା᳚ଂ ପୂ॒ଷ୍ଣୋ ହସ୍ତା᳚ଭ୍ୟା॒ମା ଦ॑ଦ ଇ॒ମାମ॑ଗୃଭ୍-ଣନ୍

ରଶ॒ନାମୃ॒ତସ୍ୟ॒ ପୂର୍ବ॒ ଆୟୁ॑ଷି ବି॒ଦଥେ॑ଷୁ କ॒ବ୍ୟା ।

ତୟା॑ ଦେ॒ବାଃ ସୁ॒ତମା ବ॑ଭୂବୁରୃ॒ତସ୍ୟ॒ ସାମ॑ନ୍-ତ୍ସ॒ରମା॒ରପ॑ନ୍ତୀ ॥

ଅ॒ଭି॒ଧା ଅ॑ସି॒ ଭୁବ॑ନମସି ୟ॒ନ୍ତାଽସି॑ ଧ॒ର୍ତାଽସି॒ ସୋଽଗ୍ନିଂ ବୈ᳚ଶ୍ୱାନ॒ରଂ ସପ୍ର॑ଥ ସଂ ଗଚ୍ଛ

ସ୍ୱାହା॑କୃତଃ ପୃଥି॒ବ୍ୟାଂ ୟ॒ନ୍ତା ରାଡ୍ୟ॒ନ୍ତାଽସି॒ ୟମ॑ନୋ ଧ॒ର୍ତାଽସି॑ ଧ॒ରୁଣଃ॑ କୃ॒ଷ୍ୟୈ ତ୍ୱା॒ କ୍ଷେମା॑ୟ

ତ୍ୱା ର॒ୟ୍ୟୈ ତ୍ୱା॒ ପୋଷା॑ୟ ତ୍ୱା ପୃଥି॒ବ୍ୟୈ ତ୍ୱା॒ଽନ୍ତରି॑କ୍ଷାୟ ତ୍ୱା ଦି॒ବେ ତ୍ୱା॑ ସ॒ତେ ତ୍ୱାଽସ॑ତେ

ତ୍ୱା॒ଽଦ୍-ଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱୌଷ॑ଧୀଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱା॒ ବିଶ୍ୱେ᳚ଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱା ଭୂ॒ତେଭ୍ୟଃ॑ (୧)॥

(ଧ॒ରୁଣ॒ଃ ପଞ୍ଚ॑ବିଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୧। ୧୧॥**

(ଅଶ୍ୱସ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣେ ଜପାଦିପୂର୍ବକଂ ତଦୁତ୍ସର୍ଜନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବି॒ଭୂର୍ମା॒ତ୍ରା ପ୍ର॒ଭୂଃ ପି॒ତ୍ରାଽଶ୍ୱୋଽସି॒ ହୟୋ॒ଽସ୍ୟତ୍ୟୋ॑ଽସି॒ ନରୋ॒ଽସ୍ୟର୍ବା॑ଽସି॒ ସପ୍ତି॑ରସି ବା॒ଜ୍ୟ॑ସି॒

ବୃଷା॑ଽସି ନୃ॒ମଣା॑ ଅସି॒ ୟୟୁ॒ର୍ନାମା॑ସ୍ୟାଦି॒ତ୍ୟାନା॒ଂ ପତ୍ୱାନ୍ୱି॑ହ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସ୍ୱାହେ᳚ନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନିଭ୍ୟା॒ଂ

ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିଶ୍ୱେ᳚ଭ୍ୟୋ ଦେ॒ବେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବା᳚ଭ୍ୟୋ ଦେ॒ବତା᳚ଭ୍ୟ ଇ॒ହ

ଧୃତି॒ଃ ସ୍ୱାହେ॒ହ ବିଧୃ॑ତି॒ଃ ସ୍ୱାହେ॒ହ ରନ୍ତି॒ଃ ସ୍ୱାହେ॒ହ ରମ॑ତି॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ଭୂର॑ସି ଭୁ॒ବେ ତ୍ୱା॒

ଭବ୍ୟା॑ୟ ତ୍ୱା ଭବିଷ୍ୟ॒ତେ ତ୍ୱା॒ ବିଶ୍ୱେ᳚ଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱା ଭୂ॒ତେଭ୍ୟୋ॒ ଦେବା॑ ଆଶାପାଲା ଏ॒ତଂ

Not For Commercial Use

ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋଽଶ୍ୱ॒ଂ ମେଧା॑ୟ॒ ପ୍ରୋକ୍ଷି॑ତଂ ଗୋପାୟତ (୧)॥

(ରନ୍ତି॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ଦ୍ୱାବି॑ଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୧। ୧୨॥**

(ଅଶ୍ୱମେଧ ଉଦ୍-ଦ୍ରାବହୋମାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆୟ॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପ୍ରାୟ॑ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହୋ॑ଦ୍ଦ୍ରା॒ବାୟ॒ ସ୍ୱାହୋଦ୍ଦ୍ରୁ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶୂକା॒ରାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ଶୂକୃ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପଲା॑ୟିତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽଽପଲା॑ୟିତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽଽବଲ୍-ଗ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପରା॒ବଲ୍-ଗ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽଽୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ରୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ଆୟ॑ନା॒ୟୋତ୍ତ॑ରମା॒ପଲା॑ୟିତାୟ॒ ଷଡ୍ୱି॑ଂଶତିଃ) **॥ ୭। ୧। ୧୩॥**

(ଅଶ୍ୱମେଧ ପୂର୍ବହୋମାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଗ୍ନୟେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସୋମା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବା॒ୟବେ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽପା॑ଂ ମୋଦା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସବି॒ତ୍ରେ ସ୍ୱାହା॒ ସର॑ସ୍ୱତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବୃହ॒ସ୍ପତ॑ୟେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ମି॒ତ୍ରାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବରୁ॑ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ଅ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବା॒ୟବେ॒ଽପା॑ଂ ମୋଦା॒ୟେନ୍ଦ୍ରା॑ୟ॒ ତ୍ରୟୋ॑ବି॑ଂଶତିଃ) **॥ ୭। ୧। ୧୪॥**

(ଅଶ୍ୱମେଧ ପୂର୍ବହୋମାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପୃ॒ଥି॒ବ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒ଽନ୍ତରି॑କ୍ଷାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଦି॒ବେ ସ୍ୱାହା॒ ସୂର୍ଯା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମ॑ସେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନକ୍ଷ॑ତ୍ରେଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ପ୍ରାଚ୍ୟୈ॑ ଦି॒ଶେ ସ୍ୱାହା॒ ଦକ୍ଷି॑ଣାୟୈ ଦି॒ଶେ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ର॒ତୀଚ୍ୟୈ॑ ଦି॒ଶେ ସ୍ୱାହୋଦୀ॑ଚ୍ୟୈ ଦି॒ଶେ ସ୍ୱାହୋ॒ର୍ଧ୍ୱାୟୈ॑ ଦି॒ଶେ ସ୍ୱାହା॑ ଦି॒ଗ୍-ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ଽବାନ୍ତରଦି॒ଶାଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ସମା॑ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ରଦ୍-ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ଽହୋରା॒ତ୍ରେଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ଽର୍ଧମା॒ସେଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ମାସେ॑ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହ॒ର୍ତୁଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ସଂବତ୍ସ॒ରାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ପୃ॒ଥି॒ବ୍ୟୈ ସୂର୍ଯା॑ୟ॒ ନକ୍ଷ॑ତ୍ରେଭ୍ୟ॒ଃ ପ୍ରାଚ୍ୟୈ॑ ସ॒ପ୍ତ ଚ॑ତ୍ୱାରି॑ଂଶତ୍) **॥ ୭। ୧। ୧୫॥**

Not For Commercial Use

(ପୂର୍ବଦୀକ୍ଷାହୋମାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଗ୍ନୟେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସୋମା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ବି॒ତ୍ରେ ସ୍ୱାହା॒ ସର॑ସ୍ୱତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପୂ॒ଷ୍ଣେ ସ୍ୱାହା॒

ବୃହ॒ସ୍ପତ॑ୟେ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽପାଂ ମୋଦା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବା॒ୟବେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ମି॒ତ୍ରାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବରୁ॑ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒

ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ଅ॒ଗ୍ନୟେ॑ ସ॒ବି॒ତ୍ରେ ପୂ॒ଷ୍ଣେ॑ଽପାଂ ମୋଦା॑ୟ ବା॒ୟବେ॒ ତ୍ରୟୋ॑ବିꣳଶତିଃ) **॥ ୭। ୧। ୧୬॥**

(ପୂର୍ବଦୀକ୍ଷାହୋମାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପୃ॒ଥି॒ବ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒ଽନ୍ତରି॑କ୍ଷାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଦି॒ବେ ସ୍ୱାହା॒ଽଗ୍ନୟେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସୋମା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସୂର୍ୟା॑ୟ॒

ସ୍ୱାହା॑ ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମ॑ସେ॒ ସ୍ୱାହାଽହ୍ନେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ରାତ୍ରି॑ୟୈ॒ ସ୍ୱାହ॒ର୍ଜବେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସା॒ଧବେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସୁକ୍ଷି॒ତ୍ୟୈ

ସ୍ୱାହା॑ କ୍ଷୁ॒ଧେ ସ୍ୱାହା॑ଽଶିତି॒ମ୍ନେ ସ୍ୱାହା॒ ରୋଗା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ହି॒ମାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶୀ॒ତାୟ॒

ସ୍ୱାହା॑ଽତ॒ପାୟ॒ ସ୍ୱାହାଽର॑ଣ୍ୟାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସୁ॒ବ॒ର୍ଗାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଲୋ॒କାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑

(୧)॥ (ପୃ॒ଥି॒ବ୍ୟା ଅ॒ଗ୍ନୟେଽହ୍ନେ॒ ରାତ୍ରି॑ୟୈ॒ ଚତୁ॑ଶ୍ଚତ୍ୱାରିꣳଶତ୍) **॥ ୭। ୧। ୧୭॥**

(କ୍ରତୁଦୀକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଭୁବୋ॑ ଦେ॒ବାନା॒ଂ କର୍ମ॑ଣା॒ଽପସ॒ର୍ତସ୍ୟ॑ ପ॒ଥ୍ୟା॑ଽସି॒ ବସୁ॑ଭିର୍ଦେ॒ବେଭି॑ର୍ଦେ॒ବତ॑ୟା ଗା॒ୟ॒ତ୍ରେଣ॑ ତ୍ୱା॒

ଛନ୍ଦ॑ସା ଯୁନଜ୍ମି ବସ॒ନ୍ତେନ॑ ଋ॒ତୁନା॑ ହ॒ବିଷା॑ ଦୀକ୍ଷୟାମି ରୁ॒ଦ୍ରେଭି॑ର୍ଦେ॒ବେଭି॑ର୍ଦେ॒ବତ॑ୟା॒

ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭେନ ତ୍ୱା॒ ଛନ୍ଦ॑ସା ଯୁନଜ୍ମି ଗ୍ରୀ॒ଷ୍ମେଣ॑ ଋ॒ତୁନା॑ ହ॒ବିଷା॑

ଦୀକ୍ଷୟାମ୍ୟାଦି॒ତ୍ୟେଭି॑ର୍ଦେ॒ବେଭି॑ର୍ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ଜାଗ॑ତେନ ତ୍ୱା॒ ଛନ୍ଦ॑ସା ଯୁନଜ୍ମି ବ॒ର୍ଷାଭି॑ର୍ଋ॒ତୁନା॑

ହ॒ବିଷା॑ ଦୀକ୍ଷୟାମି॒ ବିଶ୍ୱେ॑ଭିର୍ଦେ॒ବେଭି॑ର୍ଦେ॒ବତ॒ୟାଽନୁ॑ଷ୍ଟୁଭେନ ତ୍ୱା॒ ଛନ୍ଦ॑ସା ଯୁନଜ୍ମି (୧) ଶ॒ରଦା॑

ଋ॒ତୁନା॑ ହ॒ବିଷା॑ ଦୀକ୍ଷୟା॒ମ୍ୟଙ୍ଗି॑ରୋଭିର୍ଦେ॒ବେଭି॑ର୍ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ପାଙ୍କ୍ତେ॑ନ ତ୍ୱା॒ ଛନ୍ଦ॑ସା ଯୁନଜ୍ମି

ହେମନ୍ତଶି॒ଶି॒ରାଭ୍ୟା॑ଂ ଋ॒ତୁନା॑ ହ॒ବିଷା॑ ଦୀକ୍ଷୟା॒ମ୍ୟାଽହଂ ଦୀ॒କ୍ଷାମ॑ରୁହମୃ॒ତସ୍ୟ॒ ପତ୍ନୀ॑ଂ

Not For Commercial Use

ଗାୟ॒ତ୍ରେଣ॒ ଛନ୍ଦ॑ସା॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣା ଚ॒ର୍ତଂ॑ ସ॒ତ୍ୟେ᳚ଽଧାଂ॑ ସ॒ତ୍ୟମୃ॒ତେ᳚ଽଧାମ୍ ॥

ମ॒ହୀମୂ॒ ଷୁ ସୁ॒ତ୍ରାମା॑ଣମି॒ହ ଧୃତି॒ଃ ସ୍ୱାହେ॒ହ ବିଧୃ॑ତି॒ଃ ସ୍ୱାହେ॒ହ ରନ୍ତି॒ଃ ସ୍ୱାହେ॒ହ ରମ॑ତି॒ଃ ସ୍ୱାହା᳚

(୨)॥ (ଆନୁ॑ଷ୍ଟୁଭେନ ତ୍ୱା॒ ଛନ୍ଦ॑ସା ଯୁନ॒କ୍ମ୍ୟୋକା॒ନ୍ନ ପ॑ଞ୍ଚା॒ଶଚ୍ଚ॑) **॥ ୭। ୧। ୧୮॥**

(ଅଶ୍ୱଚରିତହୋମାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଈଂକା॒ରାୟ॒ ସ୍ୱାହେଂକୃ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ କ୍ରନ୍ଦ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା᳚ଽବକ୍ର॒ନ୍ଦ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପ୍ରୋଥ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା᳚

ପ୍ର॒ପ୍ରୋଥ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଗ॒ନ୍ଧାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଘ୍ରା॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ପ୍ରା॒ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ବ୍ୟା॒ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ଽପା॒ନାୟ॒

ସ୍ୱାହା᳚ ସଂଦୀ॒ୟମା॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସଂଦି॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ବିଚୃତ୍ୟମା॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିଚୃ॑ତ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚

ପଲାୟି॒ଷ୍ୟମା॑ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପଲା॑ୟିତାୟ॒ ସ୍ୱାହୋ॑ପରଂସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହୋପ॑ରତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚

ନିବେକ୍ଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ନିବି॒ଶମା॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନିବି॑ଷ୍ଟାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ନିଷତ୍ସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ନି॒ଷୀଦ॑ତେ॒

ସ୍ୱାହା॒ ନିଷ॑ଣ୍ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ (୧) ଽଽସିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ଽଽସୀ॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ଽଽସି॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚

ନିପତ୍ସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ନି॒ପଦ୍ୟ॑ମାନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନିପ॑ନ୍ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଶୟିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॒ ଶୟା॑ନାୟ॒

ସ୍ୱାହା᳚ ଶୟି॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ସଂମୀଲିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ସ॒ଂମୀଲ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସଂମୀ॑ଲିତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚

ସ୍ୱପ୍ସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ସ୍ୱପ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ସୁ॒ପ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ପ୍ରଭୋତ୍ସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ପ୍ର॒ବୁଧ୍ୟ॑ମାନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒

ପ୍ରବୁ॑ଦ୍ଧାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଜାଗରିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॒ ଜାଗ୍ର॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଜାଗରି॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ଶୁଶ୍ରୂ॑ଷମାଣାୟ॒

ସ୍ୱାହା᳚ ଶୃଣ୍ୱ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ଶ୍ରୁ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ବୀକ୍ଷିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॒ (୨) ବୀକ୍ଷ॑ମାଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବୀକ୍ଷି॑ତାୟ॒

ସ୍ୱାହା᳚ ସଂହାସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ସ॒ଞ୍ଜିହା॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହୋ॒ଜ୍ଜିହା॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ବିବର୍ତ୍ସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚

ବି॒ବର୍ତ॑ମାନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିବୃ॑ତ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହୋ᳚ତ୍ଥାସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହୋ॒ତ୍ତିଷ୍ଠ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହୋତ୍ଥି॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚

ବିଧବିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ବିଧୂ॒ନ୍ୱା॒ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିଧୂ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହୋ᳚ତ୍-କ୍ରଂସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହୋ॒ତ୍-କ୍ରାମ॑ତେ॒

ସ୍ୱାହୋତ୍-କ୍ରା॑ନ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଚଂକ୍ରମିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା᳚ ଚଂକ୍ର॒ମ୍ୟମା॑ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଚଂକ୍ରମି॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚

Not For Commercial Use

କଣ୍ଡୂୟିଷ୍ୟତେ ସ୍ୱାହା କଣ୍ଡୂୟମାନାୟ ସ୍ୱାହା କଣ୍ଡୂୟିତାୟ ସ୍ୱାହା ନିକଷିଷ୍ୟତେ ସ୍ୱାହା ନିକର୍ଷମାଣାୟ ସ୍ୱାହା ନିକଷିତାୟ ସ୍ୱାହା ଯଦତ୍ତି ତସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା ଯତ୍-ପିବତି ତସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା ଯନ୍ମେହତି ତସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା ଯଚ୍ଛକୃତ୍ କରୋତି ତସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା ରେତସେ ସ୍ୱାହା ପ୍ରଜାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ପ୍ରଜନନାୟ ସ୍ୱାହା ସର୍ବସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା (୩)॥

(ନିଷଣ୍ଣାୟ ସ୍ୱାହା ବୀକ୍ଷିଷ୍ୟତେ ସ୍ୱାହା ନିକର୍ଷମାଣାୟ ସ୍ୱାହା ସପ୍ତବିଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୧। ୧୯॥**

(ସାବିତ୍ରୋମଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅଗ୍ନୟେ ସ୍ୱାହା ବାୟବେ ସ୍ୱାହା ସୂର୍ୟାୟ ସ୍ୱାହର୍ତମସ୍ୟୃତସ୍ୟର୍ତମସି ସତ୍ୟମସି ସତ୍ୟସ୍ୟ ସତ୍ୟମସ୍ୟୃତସ୍ୟ ପନ୍ଥା ଅସି ଦେବାନାଂ ଛାୟାଽମୃତସ୍ୟ ନାମ ତତ୍ସତ୍ୟଂ ଯତ୍ତ୍ୱଂ ପ୍ରଜାପତିରସ୍ୟଧି ଯଦସ୍ମିନ୍ ବାଜିନୀବ ଶୁଭଃ ସ୍ପର୍ଧନ୍ତେ ଦିବଃ ସୂର୍ୟେଣ ବିଶୋଽପୋ ବୃଣାନଃ ପବତେ କବ୍ୟନ୍ ପଶୁଂ ନ ଗୋପା ଇର୍ୟଃ ପରିଜ୍ମା (୧)॥

(ଅଗ୍ନୟେ ବାୟବେ ସୂର୍ୟାୟାଽଷ୍ଟା ଚତ୍ୱାରିଂଶତ୍) **॥ ୭। ୧। ୨୦॥**

=|| 0 ||=

(ପ୍ରଜନନଂ ପ୍ରାତଃ ସବନେ ବୈ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନଃ ସ ତ୍ୱା ଅଙ୍ଗିରସ ଆପୋ ବୈ ସୋମୋ ବୈ ସହସ୍ରତମ୍ୟାଽସ୍ତ୍ରିର୍କ୍ରମଦଗ୍ନିଃ ସଂବତ୍ସରୋ ଦେବସ୍ୟ ବିଭୂରାୟନାୟାଗ୍ନୟେ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଗ୍ନୟେ ପୃଥିବ୍ୟୈ ଭୁବ ଇଂକାରାୟାଽଗ୍ନୟେ ବାୟବେ ସୂର୍ୟାୟ ବିଂଶତିଃ ॥ ୨୦॥)

(ପ୍ରଜନନମଙ୍ଗିରସଃ ସୋମୋ ବୈ ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣାତି ବୀଭୂର୍ବୀକ୍ଷମାଣାୟ ଦ୍ୱି ପଞ୍ଚାଶତ୍ ॥ ୫୨॥)

(ପ୍ରଜନନଂ ପରିଜ୍ମା ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣଯଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ପ୍ରଥମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୧ ॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ଷଡ୍ରାତ୍ରାଦ୍ୟାନାଂ ନିରୁପଣମ୍ |

(ଷଡ୍ରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସା॒ଧ୍ୟା ବୈ ଦେ॒ବାଃ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗକା॑ମା ଏ॒ତꣳ ଷ॑ଡ୍ରା॒ତ୍ରମ॑ପଶ୍ୟ॒ନ୍ତମାଽହ॑ର॒ନ୍ତେନା॑ୟଜନ୍ତ॒ ତତୋ॒ ବୈ ତେ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମା॑ୟ॒ନ୍ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାꣳସଃ॑ ଷଡ୍ରା॒ତ୍ରମାସ॑ତେ ସୁବ॒ର୍ଗମେ॒ବ ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତି ଦେବସ॒ତ୍ତ୍ରଂ ବୈ ଷ॑ଡ୍ରା॒ତ୍ରଃ ପ୍ର॒ତ୍ୟକ୍ଷ॒ꣳ ହ୍ୟେ॑ତାନି॑ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॒ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାꣳସଃ॑ ଷଡ୍ରା॒ତ୍ରମାସ॑ତେ ସା॒କ୍ଷାଦେ॒ବ ଦେ॒ବତା॑ ଅ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି ଷଡ୍ରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି॒ ଷଡ୍ ବା ଋ॒ତବ॒ଃ ଷଟ୍ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॑ (୧) ପୃ॒ଷ୍ଠୈରେ॒ବର୍ତୂ॒ନ॒ନ୍ୱାରୋ॑ହନ୍ତ୍ୟୃ॒ତୁଭି॑ଃ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରଂ ତେ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ର ଏ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ବୃହଦ୍ରଥଂ॒ତ॒ରାଭ୍ୟା॑ଂ ୟନ୍ତ୍ୟ॒ୟଂ ବାବ ର॑ଥଂ॒ତ॒ର॒ମସୌ ବୃ॒ହଦା॒ଭ୍ୟାମେ॒ବ ୟ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ଅ॒ନୟୋ॑ରେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେ॒ତେ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॑ଞ୍ଜ॒ସାୟ॑ନୀ ସ୍ରୁତୀ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତି ତ୍ରି॒ବୃଦ॑ଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମୋ ଭ॑ବତି॒ ତେଜ॑ ଏ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧତେ ପଞ୍ଚଦ॒ଶୋ ଭ॑ବତୀନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧତେ ସପ୍ତଦ॒ଶୋ (୨) ଭ॑ବତ୍ୟ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ପ୍ରୈବ ତେନ॑ ଜାୟନ୍ତ ଏକବି॒ꣳଶୋ ଭ॑ବତି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ରୁଚ॑ମେ॒ବାଽଽତ୍ମନ୍ ଦ॑ଧତେ ତ୍ରିଣ॒ବୋ ଭ॑ବତି॒ ବିଜି॑ତ୍ୟୈ ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ꣳଶୋ ଭ॑ବତି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ ସଦୋହବିର୍ଧା॒ନିନ॑ ଏ॒ତେନ॑ ଷଡ୍ରା॒ତ୍ରେଣ॑ ୟଜେର॒ନ୍ନାଶ୍ୱ॑ତ୍ଥୀ ହବି॒ର୍ଧାନ॒ଂ ଚାଽଽଗ୍ନୀ॑ଧ୍ରଂ ଚ ଭବତ॒ସ୍ତଦ୍ଧି ସୁ॑ବ॒ର୍ଗ୍ୟ॑ଂ ଚ॒କ୍ରୀବ॑ତୀ ଭବତଃ ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟ॒ ସମ॑ଷ୍ଟ୍ୟା ଉ॒ଲୂଖ॑ଲବୁଧ୍ନୋ॒ ୟୂପୋ॑ ଭବତି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ॒ ପ୍ରାଞ୍ଚୋ॑ ୟାନ୍ତି॒ ପ୍ରାଙି॑ବ॒ ହି ସୁ॑ବ॒ର୍ଗୋ (୩) ଲୋ॒କଃ ସର॑ସ୍ୱତ୍ୟା ୟାନ୍ତ୍ୟେ॒ଷ ବୈ ଦେ॑ବ॒ୟାନ॒ଃ ପନ୍ଥା॒ସ୍ତମେ॒ବାନ୍ୱାରୋ॑ହନ୍ତ୍ୟା॒କ୍ରୋଶ॑ନ୍ତୋ ୟା॒ନ୍ତ୍ୟବ॑ର୍ତିମେ॒ବାନ୍ୟସ୍ମି॑ନ୍ ପ୍ରତି॒ଷଜ୍ୟ॑ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାଂ ଗ॑ଚ୍ଛନ୍ତି

Not For Commercial Use

ଯଦା ଦଶ ଶତଂ କୁର୍ବନ୍ତ୍ୟଥୈକମୁତ୍ଥାନଂ ଶତାୟୁଃ ପୁରୁଷଃ ଶତେନ୍ଦ୍ରିୟ ଆୟୁଷ୍ୟେବେନ୍ଦ୍ରିୟେ

ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଯଦା ଶତଂ ସହସ୍ରଂ କୁର୍ବନ୍ତ୍ୟଥୈକମୁତ୍ଥାନଂ ସହସ୍ରସଂମିତୋ ବା ଅସୌ

ଲୋକୋଽମୁମେବ ଲୋକମଭି ଜୟନ୍ତି ଯଦୈଷାଂ ପ୍ରମୀୟେତ ଯଦା ବା

ଜୀୟେରନ୍ନଥୈକମୁତ୍ଥାନଂ ତଦ୍ଧି ତୀର୍ଥମ୍ (୪)॥

(ପୃଷ୍ଠାନି ସପ୍ତଦଶଃ ସୁବର୍ଗୋ ଜୟନ୍ତି ଯ ଦୈକାଦଶ ଚ) **॥ ୭। ୨। ୧॥**

(ସପ୍ତରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

କୁସୁରୁବିନ୍ଦ ଔଦ୍ଦାଲକିରକାମୟତ ପଶୁମାନ୍-ସ୍ୟାମିତି ସ ଏତଂ

ସପ୍ତରାତ୍ରମାଽହରତ୍ତେନାୟଜତ ତେନ ବୈ ସ ଯାବନ୍ତୋ ଗ୍ରାମ୍ୟାଃ ପଶବସ୍ତାନବାରୁନ୍ଧ ଯ

ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍-ସପ୍ତରାତ୍ରେଣ ଯଜତେ ଯାବନ୍ତ ଏବ ଗ୍ରାମ୍ୟାଃ ପଶବସ୍ତାନେବାବ ରୁନ୍ଧେ

ସପ୍ତରାତ୍ରୋ ଭବତି ସପ୍ତ ଗ୍ରାମ୍ୟାଃ ପଶବଃ ସପ୍ତାଽଽରଣ୍ୟାଃ ସପ୍ତ

ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟୁଭୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ତ୍ରିବୃଦଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୋ ଭବତି ତେଜ (୧) ଏବାବ ରୁନ୍ଧେ ପଞ୍ଚଦଶୋ

ଭବତୀନ୍ଦ୍ରିୟମେବାବ ରୁନ୍ଧେ ସପ୍ତଦଶୋ ଭବତ୍ୟନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟା ଅଥୋ ପ୍ରୈବ ତେନ

ଜାୟତ ଏକବିଂଶୋ ଭବତି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅଥୋ ରୁଚମେବାଽଽତ୍ମନ୍-ଧତ୍ତେ ତ୍ରିଣବୋ ଭବତି

ବିଜିତ୍ୟୈ ପଞ୍ଚବିଂଶୋଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୋ ଭବତି ପ୍ରଜାପତେରାପ୍ତ୍ୟୈ

ମହାବ୍ରତବାନନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ବିଶ୍ୱଜିତ୍-ସର୍ବପୃଷ୍ଠୋଽତିରାତ୍ରୋ ଭବତି ସର୍ବସ୍ୟାଭିଜିତ୍ୟୈ

ଯତ୍-ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଂ ପୂର୍ବେଷ୍ୱହଃସୁ ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁପେୟୁଃ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଂ (୨) ବିଶ୍ୱଜିତି ଯଥା

ଦୁଗ୍ଧାମୁପସୀଦତ୍ୟେବମୁତ୍ତମମହଃ ସ୍ୟାନ୍ନୈକରାତ୍ରଶ୍ଚନ ସ୍ୟାଦ୍-ବୃହଦ୍ରଥଂତରେ ପୂର୍ବେଷ୍ୱହଃସୂପ

ଯନ୍ତୀୟଂ ବାବ ରଥଂତରମସୌ ବୃହଦାଭ୍ୟାମେବ ନ ଯନ୍ତ୍ୟଥୋ ଅନୟୋରେବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି

ଯତ୍-ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଂ ବିଶ୍ୱଜିତି ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁପୟନ୍ତି ଯଥା ପ୍ରତ୍ତାଂ ଦୁହେ ତାଦୃଗେବ ତତ୍ (୩)॥

Not For Commercial Use

(ତେଜଂ ଉପେୟୁଃ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଂ ଦ୍ୱିଚଂତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୨। ୨॥

(ଅଷ୍ଟରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବୃହସ୍ପତିରକାମୟତ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସୀ ସ୍ୟାମିତି ସ ଏତମଷ୍ଟରାତ୍ରମପଶ୍ୟତ୍ ତମାଽହରତ୍

ତେନାୟଜତ ତତୋ ବୈ ସ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସ୍ୟଭବଦ୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନଷ୍ଟରାତ୍ରେଣ ୟଜତେ

ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସ୍ୟେବ ଭବତ୍ୟଷ୍ଟରାତ୍ରୋ ଭବତ୍ୟଷ୍ଟାକ୍ଷରା ଗାୟତ୍ରୀ ଗାୟତ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସଂ

ଗାୟତ୍ରିୟୈବ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସମବ ରୁନ୍ଧେଽଷ୍ଟରାତ୍ରୋ ଭବତି ଚତସ୍ରୋ ବୈ

ଦିଶଶ୍ଚତସ୍ରୋଽବାନ୍ତରଦିଶା ଦିଗ୍-ଭ୍ୟ ଏବ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସମବ ରୁନ୍ଧେ (୧) ତ୍ରିବୃଦଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୋ

ଭବତି ତେଜ ଏବାବ ରୁନ୍ଧେ ପଞ୍ଚଦଶୋ ଭବତୀନ୍ଦ୍ରିୟମେବାବ ରୁନ୍ଧେ ସପ୍ତଦଶୋ

ଭବତ୍ୟନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟା ଅଥୋ ପ୍ରୈବ ତେନ ଜାୟତ ଏକବିଂଶୋ ଭବତି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା

ଅଥୋ ରୁଚମେବାଽଽତ୍ମନ୍-ଧତ୍ତେ ତ୍ରିଣବୋ ଭବତି ବିଜିତ୍ୟୈ ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶୋ ଭବତି

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟୈ ପଞ୍ଚବିଂଶୋଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୋ ଭବତି ପ୍ରଜାପତେରାପ୍ତ୍ୟୈ

ମହାବ୍ରତବାନନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସର୍ବପୃଷ୍ଠୋଽତିରାତ୍ରୋ ଭବତି ସର୍ବସ୍ୟାଭିଜିତ୍ୟୈ

(୨)॥ (ଦିଗ୍-ଭ୍ୟ ଏବ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସମବ ରୁନ୍ଧେଽଭିଜିତ୍ୟୈ) ॥ ୭। ୨। ୩॥

(ନବରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରଜାପତିଃ ପ୍ରଜା ଅସୃଜତ ତାଃ ସୃଷ୍ଟାଃ କ୍ଷୁଧଂ ନ୍ୟାୟନ୍-ସ ଏତଂ ନବରାତ୍ରମପଶ୍ୟତ୍

ତମାଽହରତ୍ ତେନାୟଜତ ତତୋ ବୈ ପ୍ରଜାଭ୍ୟୋଽକଲ୍ପତ ୟର୍ହି ପ୍ରଜାଃ କ୍ଷୁଧଂ

ନିଗଚ୍ଛେୟୁସ୍ତର୍ହି ନବରାତ୍ରେଣ ୟଜେତେମେ ହି ବା ଏତାସାଂ ଲୋକା ଅକ୍ଳୃପ୍ତା ଅଥୈତାଃ

କ୍ଷୁଧଂ ନି ଗଚ୍ଛନ୍ତୀମାନେବାଽଽଭ୍ୟୋ ଲୋକାନ୍ କଲ୍ପୟତି ତାନ୍ କଲ୍ପମାନାନ୍ ପ୍ରଜାଭ୍ୟୋଽନୁ

କଲ୍ପତେ କଲ୍ପନ୍ତେ (୧) ଽସ୍ମା ଇମେ ଲୋକା ଊର୍ଜଂ ପ୍ରଜାସୁ ଦଧାତି ତ୍ରିରାତ୍ରେଣୈବେମଂ

Not For Commercial Use

ଲୋ॒କଂ କ॑ଲ୍ପୟତି ତ୍ରିରା॒ତ୍ରେଣା॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷଂ ତ୍ରିରା॒ତ୍ରେଣା॒ମୁଂ ଲୋ॒କଂ ୟଥା॑ ଗୁଣେ

ଗୁ॑ଣମ॒ନ୍ୱସ୍ୟ॑ତ୍ୟେ॒ବମେ॒ବ ତଲ୍ଲୋ॒କେ ଲୋ॒କମ॒ନ୍ୱସ୍ୟ॑ତି॒ ଧୃତ୍ୟା॒ ଅଶି॑ଥିଲଂ ଭାବାୟ॒

ଜ୍ୟୋତି॒ର୍ଗୌରାୟୁ॒ରିତି॑ ଜ୍ଞା॒ତାଃ ସ୍ତୋମା॑ ଭବନ୍ତ୍ୟ॒ୟଂ ବାବ ଜ୍ୟୋତି॑ର॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷ॒ଂ

ଗୌର॒ସାବାୟୁ॑ରେ॒ଷ୍ୱେବ ଲୋ॒କେଷୁ॑ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି॒ ଜ୍ଞା॒ତ୍ରଂ॑ ପ୍ରଜାନା॑ଂ (୨) ଗଚ୍ଛତି ନବରା॒ତ୍ରୋ

ଭ॑ବତ୍ୟଭିପୂ॒ର୍ବମେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେଜୋ॑ ଦଧାତି॒ ୟୋ ଜ୍ୟୋଗା॑ମୟାବୀ॒ ସ୍ୟାସ୍ସ ନ॑ବରା॒ତ୍ରେଣ॑ ୟଜେତ

ପ୍ରା॒ଣା ହି ବା ଏ॒ତସ୍ୟାଧୃ॑ତା॒ ଅଥୈ॒ତସ୍ୟ॒ ଜ୍ୟୋଗା॑ମୟତି ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ ଦାଧାରୋ॒ତ

ୟଦୀ॒ତାସୁ॒ର୍ଭବ॑ତି॒ ଜୀବ॑ତ୍ୟେ॒ବ (୩)॥ (କଲ୍ପ॑ନ୍ତେ ପ୍ର॒ଜାନା॒ଂ ତ୍ର॒ୟ॑ସ୍ତ୍ରି॑ଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୨। ୪॥

(ଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିରକାମୟତ॒ ପ୍ର ଜା॑ୟେ॒ୟେତି॒ ସ ଏ॒ତଂ ଦଶ॑ହୋତାରମପଶ୍ୟ॒ତ୍ତମ॑ଜୁହୋ॒ତ୍ତେନ॑

ଦଶରା॒ତ୍ରମ॑ସୃଜତ॒ ତେନ॑ ଦଶରା॒ତ୍ରେଣ॒ ପ୍ରାଜା॑ୟତ ଦଶରା॒ତ୍ରାୟ॑ ଦୀକ୍ଷି॒ଷ୍ୟମା॑ଣୋ॒

ଦଶ॑ହୋତାରଂ ଜୁହୁୟା॒ଦ୍ଦଶ॑ହୋତ୍ରୈ॒ବ ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରଂ॑ ସୃ॑ଜତେ॒ ତେନ॑ ଦଶରା॒ତ୍ରେଣ॒ ପ୍ର ଜା॑ୟତେ

ବୈରା॒ଜୋ ବା ଏ॒ଷ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ୟଦ୍ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରୋ (୧) ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାନ୍ ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରେଣ॒ ୟଜ॑ତେ

ବି॒ରାଜ॑ମେ॒ବ ଗ॑ଚ୍ଛତି ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟୋ ବା ଏ॒ଷ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ୟଦ୍ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରୋ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାନ୍

ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରେଣ॒ ୟଜ॑ତେ॒ ପ୍ରୈବ ଜା॑ୟତ॒ ଇନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବୈ ସ॒ଦୃଙ୍ ଦେ॒ବତା॑ଭିରାସୀ॒ସ୍ସ ନ

ବ୍ୟା॒ବୃତ॑ମଗଚ୍ଛ॒ସ୍ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତଂ ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରଂ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତମା॑ଽହ॑ର॒ତ୍ତେନା॑ୟଜତ॒

ତତୋ॒ ବୈ ସୋ॑ଽନ୍ୟାଭି॑ର୍ଦେ॒ବତା॑ଭି॒ର୍ବ୍ୟା॒ବୃତ॑ମଗଚ୍ଛ॒ଦ୍ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାନ୍ ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରେଣ॒ ୟଜ॑ତେ

ବ୍ୟା॒ବୃତ॑ମେ॒ବ ପା॒ପ୍ମନା॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟେଣ ଗଚ୍ଛତି ତ୍ରି॒କକୁ॒ଦ୍ୱା (୨) ଏ॒ଷ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ୟଦ୍ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରଃ

କ॒କୁତ୍-ପ॑ଞ୍ଚଦ॒ଶଃ କ॒କୁଦେ॑କବି॒ଂଶଃ କ॒କୁତ୍ତ୍ର॑ୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶୋ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାନ୍ ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରେଣ॒

ୟଜ॑ତେ ତ୍ରି॒କକୁ॒ଦେ॒ବ ସ॑ମା॒ନାନା॑ଂ ଭବତି॒ ୟଜ॑ମାନଃ ପଞ୍ଚଦ॒ଶୋ ୟଜ॑ମାନ ଏକବି॒ଂଶୋ

Not For Commercial Use

ୟଜଂମାନସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॑ଂଶଃ ପୁର୍ ଇତଂରା ଅଭିଚ୍ୟମାଂଣୋ ଦଶରାତ୍ରେଣଂ ୟଜେତ ଦେବପୁରା ଏ୍ବ ପର୍ୟୂଂହତେ୍ ତସ୍ୟ୍ ନ କୁତଂଶ୍ଚ୍ନୋପାଂବ୍ୟାଧୋ ଭଂବତି୍ ନୈନଂମଭି୍ଚରଂନ୍-ସ୍ତୃଣୁତେ ଦେବାସୁରାଃ ସଂୟଂତ୍ତା ଆସ୍ନ୍ତେ ଦେ୍ବା ଏ୍ତା (୩) ଦେଂବପୁରା ଅଂପଶ୍ୟ୍ନ୍ ୟଦ୍ଦଂଶରାତ୍ରସ୍ତାଃ ପର୍ୟୌହନ୍ତ୍ ତେଷାଂ୍ ନ କୁତଂଶ୍ଚ୍ନୋପାଂବ୍ୟାଧୋଂଽଭବ୍ତତୋ ଦେ୍ବା ଅଭଂବ୍ନ୍ ପରାଽସୁଂରା୍ ୟୋ ଭ୍ରାତୃଂବ୍ୟବା୍ନ୍-ସ୍ୟାସ୍ସ ଦଂଶରାତ୍ରେଣଂ ୟଜେତ ଦେବପୁରା ଏ୍ବ ପର୍ୟୂଂହତେ୍ ତସ୍ୟ୍ ନ କୁତଂଶ୍ଚ୍ନୋପାଂବ୍ୟାଧୋ ଭଂବତି୍ ଭବଂତ୍ୟାତ୍ମନା୍ ପରାଂଽସ୍ୟ୍ ଭ୍ରାତୃଂବ୍ୟୋ ଭବତି୍ ସ୍ତୋମ୍ଃ ସ୍ତୋମ୍ସ୍ୟୋପଂସ୍ତିର୍ଭବତି୍ ଭ୍ରାତୃଂବ୍ୟମେ୍ବୋପଂସ୍ତିଂ କୁରୁତେ ଜା୍ମି ବା (୪) ଏ୍ତତ୍ କୁଂର୍ବନ୍ତି୍ ୟଜ୍ଜ୍ୟାୟାଂଂ ସ୍ଂ ସ୍ତୋମଂମୁପେତ୍ୟ୍ କନୀଂୟାଂସମୁପ୍ୟନ୍ତି୍ ୟଦଂଗ୍ନିଷ୍ଟୋମସା୍ମାନ୍ୟ୍ବସ୍ତାଂଚ ପ୍ରସ୍ତାଂଚ୍ଚ ଭବ୍ନ୍ତ୍ୟଜାଂମିତ୍ୱାୟ ତ୍ରି୍ବୃଦଂଗ୍ନିଷ୍ଟୋ୍ମୋଂଽଗ୍ନିଷ୍ଟୁଦାଂଗ୍ନେ୍ୟୀଷୁଂ ଭବତି୍ ତେଜଂ ଏ୍ବାବଂ ରୁନ୍ଧେ ପଞ୍ଚଂଦ୍ଶ ଉ୍କ୍-ଥ୍ୟଂ ଐନ୍ଦ୍ରୀଷ୍ୱିନ୍ଦ୍ରି୍ୟମେ୍ବାବଂ ରୁନ୍ଧେ ତ୍ରି୍ବୃଦଂଗ୍ନିଷ୍ଟୋ୍ମୋ ବୈଶ୍ୱଦେ୍ବୀଷୁ ପୁଷ୍ଟିମେ୍ବାବଂ ରୁନ୍ଧେ ସପ୍ତଦ୍ଶୋଂଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ୍ମଃ ପ୍ରାଂଜାପ୍ତ୍ୟାସୁଂ ତୀବ୍ରସୋ୍ମୋଂଽନ୍ନାଦ୍ୟ୍ସ୍ୟାବଂରୁଦ୍ଧ୍ୟା୍ ଅଥୋ୍ ପ୍ରୈବ ତେନଂ ଜାୟତ (୫) ଏକବି୍ଂଶ ଉ୍କ୍-ଥ୍ୟଃ ସୌ୍ରୀଷୁ ପ୍ରତିଂଷ୍ଠିତ୍ୟା୍ ଅଥୋ୍ ରୁଚଂମେ୍ବାଽଽତ୍ମନ୍-ଧଂତ୍ତେ ସପ୍ତଦ୍ଶୋଂଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ୍ମଃ ପ୍ରାଂଜାପ୍ତ୍ୟାସୂଂପହ୍ବ୍ୟଂ ଉପହ୍ବମେ୍ବ ଗଂଚ୍ଛତି ତ୍ରି୍ଣବାବଂଗ୍ନିଷ୍ଟୋ୍ମାବ୍ଭିତଂ ଐନ୍ଦ୍ରୀଷୁ ବିଜିଂତ୍ୟୈ ତ୍ର୍ୟସ୍ତ୍ରି୍ଂଶ ଉ୍କ୍-ଥ୍ୟୋଂ ବୈଶ୍ୱଦେ୍ବୀଷୁ ପ୍ରତିଂଷ୍ଠିତ୍ୟୈ ବିଶ୍ୱ୍ଜିତ୍ ସର୍ବଂପୃଷ୍ଠୋଽତିରା୍ତ୍ରୋ ଭଂବତି୍ ସର୍ବଂସ୍ୟା୍ଭିଜିଂତ୍ୟୈ **(୬)**॥

(ପ୍ରାଜାପ୍ତ୍ୟୋ ବା ଏ୍ଷ ୟ୍ଜ୍ଞୋ ୟଦ୍ଦଂଶରା୍ତ୍ରସ୍ତ୍ରିକ୍କୁଦ୍ବା ଏ୍ତା ବୈ ଜାଂୟତ୍ ଏକଂତ୍ରି୍ଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୨। ୫॥**

(ଏକାଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଋ୍ତବୋ୍ ବୈ ପ୍ରଜାକାଂମାଃ ପ୍ର୍ଜାଂ ନାବିଂନ୍ଦନ୍ତ୍ ତେଂଽକାମୟନ୍ତ ପ୍ର୍ଜାଂ ସୃଂଜେମହି ପ୍ର୍ଜାମବଂ ରୁନ୍ଧୀମହି ପ୍ର୍ଜାଂ ବିଂନ୍ଦେମହି ପ୍ର୍ଜାବଂନ୍ତଃ ସ୍ୟା୍ମେତି୍ ତ

ଏ॒ତମେ॑କାଦଶରା॒ତ୍ରମ॑ପଶ୍ୟ॒ନ୍ତମାଽହ॑ର॒ନ୍ତେନା॑ୟଜନ୍ତ॒ ତତୋ॒ ବୈ ତେ ପ୍ର॒ଜାମ॑ସୃଜନ୍ତ

ପ୍ର॒ଜାମବା॑ରୁନ୍ଧତ ପ୍ର॒ଜାମ॑ବିନ୍ଦନ୍ତ ପ୍ର॒ଜାବ॑ନ୍ତୋଽଭବ॒ନ୍ତ

ଋ॒ତବୋ॑ଽଭବ॒ନ୍ତଦାର୍ତ॒ବାନା॑ମାର୍ତବ॒ତ୍ୱମୃ॑ତୂ॒ନାଂ ବା ଏ॒ତେ ପୁ॒ତ୍ରାସ୍ତସ୍ମା॑ (୧) ଦାର୍ତ॒ବା ଉ॑ଚ୍ୟନ୍ତେ॒ ୟ

ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସ॑ ଏକାଦଶରା॒ତ୍ରମାସ॑ତେ ପ୍ର॒ଜାମେ॒ବ ସୃ॑ଜନ୍ତେ ପ୍ର॒ଜାମବ॑ ରୁନ୍ଧତେ ପ୍ର॒ଜାଂ

ବି॑ନ୍ଦନ୍ତେ ପ୍ର॒ଜାବ॑ନ୍ତୋ ଭବନ୍ତି॒ ଜ୍ୟୋତି॑ରତିରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି॒ ଜ୍ୟୋତି॑ରେ॒ବ ପୁ॒ରସ୍ତା॑ଦ୍ଦଧତେ

ସୁ॒ବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟାନୁ॑ଖ୍ୟାତ୍ୟୈ॒ ପୃଷ୍ଠ୍ୟଃ॑ ଷଡ॒ହୋ ଭ॑ବତି॒ ଷଡ୍ ବା ଋ॒ତବଃ॒ ଷଟ୍-ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॑

ପୃ॒ଷ୍ଠୈରେ॒ବର୍ତୂ॒ନ॒ନ୍ୱାରୋ॑ହନ୍ତ୍ୟୃ॒ତୁଭିଃ॑ ସଂବତ୍ସ॒ରଂ ତେ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ର ଏ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଚତୁର୍ବି॒ଂଶୋ

ଭ॑ବତି॒ ଚତୁ॑ର୍ବିଂଶତ୍ୟକ୍ଷରା ଗାୟ॒ତ୍ରୀ (୨) ଗା॑ୟ॒ତ୍ରଂ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଗା॑ୟତ୍ରି॒ୟାମେ॒ବ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସେ

ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଚତୁଶ୍ଚତ୍ୱାରି॒ଂଶୋ ଭ॑ବତି॒ ଚତୁ॑ଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶଦକ୍ଷରା ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଗି॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁପ୍

ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଭ୍ୟେ॒ବେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟଷ୍ଟାଚତ୍ୱାରି॒ଂଶୋ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ଷ୍ଟାଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶଦକ୍ଷରା॒ ଜଗ॑ତୀ॒

ଜାଗ॑ତାଃ ପ॒ଶବୋ॒ ଜଗ॑ତ୍ୟାମେ॒ବ ପ॒ଶୁଷୁ॒ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେକାଦଶରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି॒ ପଞ୍ଚ॒ ବା

ଋ॒ତବ॑ ଆର୍ତ॒ବାଃ ପଞ୍ଚ॒ର୍ତୁଷ୍ୱେ॒ବାଽଽର୍ତ॒ବେଷୁ॑ ସଂବତ୍ସ॒ରେ ପ୍ର॑ତି॒ଷ୍ଠାୟ॑ ପ୍ର॒ଜାମବ॑

ରୁନ୍ଧତେଽତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॑ ଭବତଃ ପ୍ର॒ଜାୟୈ॒ ପରି॑ଗୃହୀତ୍ୟୈ (୩)॥

(ତସ୍ମା॑ଦ୍ ଗାୟ॒ତ୍ର୍ୟେକା॒ନ୍ନ ପ॑ଞ୍ଚା॒ଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୨। ୬॥

(ଦ୍ୱାଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଐ॒ନ୍ଦ୍ର॒ବା॒ୟ॒ବାଗ୍ରା॑ନ୍ ଗୃହ୍ଣୀୟା॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ ୟଥାପୂ॒ର୍ବଂ ପ୍ର॒ଜାଃ କ॑ଲ୍ପେର॒ନ୍ନିତି॑ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ବୈ

କ୍ଲୃପ୍ତି॒ମନୁ॑ ପ୍ର॒ଜାଃ କ॑ଲ୍ପନ୍ତେ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟାକ୍ଲୃ॑ପ୍ତି॒ମନୁ॒ ନ କ॑ଲ୍ପନ୍ତେ ୟଥାପୂ॒ର୍ବମେ॒ବ ପ୍ର॒ଜାଃ କ॑ଲ୍ପୟତି॒ ନ

ଜ୍ୟାୟା॑ଂସଂ॒ କନୀ॑ୟା॒ନତି॑ କ୍ରାମତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ରବାୟ॒ବାଗ୍ରା॑ନ୍ ଗୃହ୍ଣୀୟାଦାମୟା॒ବିନଃ॑ ପ୍ରା॒ଣେନ॒ ବା

ଏ॒ଷ ବ୍ୟୃ॑ଧ୍ୟତେ॒ ୟସ୍ୟା॒ଽଽମୟ॑ତି ପ୍ରା॒ଣ ଐ॑ନ୍ଦ୍ରବାୟ॒ବଃ ପ୍ରା॒ଣେନୈ॒ବୈନ॒ଂ ସମ॑ର୍ଧୟତି

ମୈତ୍ରାବରୁ॒ଣାଗ୍ରା॒ନ୍ ଗୃହ୍ଣୀର॒ନ୍ ୟେଷା॓ଂ ଦୀକ୍ଷି॒ତାନା॓ଂ ପ୍ର॒ମୀୟେ॓ତ (୧) ପ୍ରାଣାପା॒ନାଭ୍ୟା॒ଂ ବା

ଏ॒ତେ ବ୍ୟ॑ଧ୍ୟନ୍ତେ॒ ୟେଷା॓ଂ ଦୀକ୍ଷି॒ତାନା॓ଂ ପ୍ର॒ମୀୟ॑ତେ ପ୍ରାଣାପା॒ନୌ ମି॒ତ୍ରାବରୁ॒ଣୌ

ପ୍ରାଣାପା॒ନାବେ॒ବ ମୁ॒ଖତଃ॒ ପରି॑ ହରନ୍ତ ଆଶ୍ୱି॒ନାଗ୍ରା॒ନ୍ ଗୃହ୍ଣୀତା଼ଽନୁଜାବ॒ରୋଽଶ୍ୱିନୌ॒ ବୈ

ଦେ॒ବାନା॑ମାନୁଜାବ॒ରୌ ପ॒ଶ୍ଚେବାଗ୍ର॒ଂ ପର୍ୟୈ॑ତାମ॒ଶ୍ୱିନା॑ବେ॒ତସ୍ୟ॑ ଦେ॒ବତା॒ ୟ

ଆ॑ନୁଜାବ॒ରସ୍ତାବେ॒ବୈନ॒ମଗ୍ର॒ଂ ପରି॑ ଣୟତଃ ଶୁ॒କ୍ରାଗ୍ରା॒ନ୍ ଗୃହ୍ଣୀତ ଗ॒ତଶ୍ରୀଃ

ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାକା॑ମୋ॒ଽସୌ ବା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟଃ ଶୁ॒କ୍ର ଏ॒ଷୋଽନ୍ତୋଽନ୍ତ॑ଂ ମନୁ॒ଷ୍ୟ॑ଃ (୨) ଶ୍ରି॒ୟୈ ଗ॒ତ୍ୱା ନି

ବ॑ର୍ତ॒ତେଽନ୍ତା॑ଦେ॒ବାନ୍ତ॒ମା ର॑ଭତେ॒ ନ ତତଃ॒ ପାପୀ॑ୟାନ୍ ଭବତି ମ॒ନ୍ଥ୍ୟ॑ଗ୍ରାନ୍

ଗୃହ୍ଣୀତାଭି॒ଚର॑ନ୍ନାର୍ତପା॒ତ୍ରଂ ବା ଏ॒ତଦ୍ୟନ୍ମ॑ନ୍ଥିପା॒ତ୍ରଂ ମୃ॒ତ୍ୟୁନୈ॒ବୈନ॑ଂ ଗ୍ରା॒ହୟତି

ତା॒ଜଗାର୍ତି॒ମାର୍ଚ୍ଛ॑ତ୍ୟାଗ୍ରୟ॒ଣାଗ୍ରା॒ନ୍ ଗୃହ୍ଣୀତ॒ ୟସ୍ୟ॑ ପି॒ତା ପି॑ତାମ॒ହଃ ପୁଣ୍ୟଃ॒ ସ୍ୟାଦଥ॒ ତନ୍ନ

ପ୍ରା॑ପ୍ନୁ॒ୟାଦ୍ୱା॒ଚା ବା ଏ॒ଷ ଇ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॒ ବ୍ୟ॑ଧ୍ୟତେ॒ ୟସ୍ୟ॑ ପି॒ତା ପି॑ତାମ॒ହଃ ପୁଣ୍ୟୋ॒ (୩)

ଭବ॒ତ୍ୟଥ॒ ତନ୍ନ ପ୍ରା॒ପ୍ନୋତ୍ୟୁର॑ ଇବୈ॒ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ବାଗି॑ବ॒ ୟଦା॑ଗ୍ରୟ॒ଣୋ ବା॒ଚୈବୈନ॑ମିନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॒

ସମ॑ର୍ଧୟତି॒ ନ ତତଃ॒ ପାପୀ॑ୟାନ୍ ଭବତ୍ୟୁ॒ଽକ୍-ଥ୍ୟା॑ଗ୍ରାନ୍ ଗୃହ୍ଣୀତାଭି॒ଚ॒ର୍ୟମା॑ଣଃ॒ ସର୍ବେ॑ଷା॒ଂ ବା

ଏ॒ତତ୍-ପାତ୍ରା॑ଣାମି॒ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ୟଦୁ॑କ୍-ଥ୍ୟପା॒ତ୍ରଂ ସର୍ବେ॑ଣୈ॒ବୈନ॑ମିନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣାତି॒ ପ୍ର ୟୁ॑ଙ୍କ୍ତେ

ସର॑ସ୍ୱତ୍ୟ॒ଭି ନୋ॑ ନେଷି॒ ବସ୍ୟ॒ ଇତି॑ ପୁରୋ॒ରୁଚ॑ଂ କୁର୍ୟା॒ଦ୍ୱାଗ୍ୱୈ (୪) ସର॑ସ୍ୱତୀ

ବା॒ଚୈବୈନ॒ମତି॒ ପ୍ର ୟୁ॑ଙ୍କ୍ତେ ମା ତ୍ୱତ୍ କ୍ଷେତ୍ରା॒ଣ୍ୟର॑ଣାନି ଗ॒ନ୍ମେତ୍ୟା॑ହ ମୃତ୍ୟୋର୍ବୈ

କ୍ଷେତ୍ରା॒ଣ୍ୟର॑ଣାନି॒ ତେନୈ॒ବ ମୃ॒ତ୍ୟୋଃ କ୍ଷେତ୍ରା॑ଣି॒ ନ ଗ॑ଚ୍ଛତି ପୂ॒ର୍ଣାନ୍ ଗ୍ରହା॑ନ୍

ଗୃହ୍ଣୀୟାଦାମୟା॒ବିନଃ॑ ପ୍ରା॒ଣାନ୍ ବା ଏ॒ତସ୍ୟ॒ ଶୁଗ୍ଋ॑ଚ୍ଛତି॒ ୟସ୍ୟା॒ଽମୟ॑ତି ପ୍ରା॒ଣା ଗ୍ରହାଃ

ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବାସ୍ୟ॑ ଶୁ॒ଚୋ ମୁ॑ଞ୍ଚତ୍ୟୁ॒ତ ୟଦୀ॒ତାସୁ॒ର୍ଭବ॑ତି॒ ଜୀବ॑ତ୍ୟେ॒ବ ପୂ॒ର୍ଣାନ୍ ଗ୍ରହା॑ନ୍

ଗୃହ୍ଣୀୟା॒ଦ୍ୟର୍ହି॑ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟୋ॒ ନ ବର୍ଷେ॑ତ୍-ପ୍ରା॒ଣାନ୍ ବା ଏ॒ତର୍ହି॑ ପ୍ର॒ଜାନା॒ଂ ଶୁଗ୍ଋ॑ଚ୍ଛତି॒ ୟର୍ହି॑

Not For Commercial Use

ପ॒ର୍ଜନ୍ୟୋ॒ ନ ବ॑ର୍ଷତି ପ୍ରା॒ଣା ଗ୍ରହାଃ॑ ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବ ପ୍ର॒ଜାନା॑ଂ ଶୁ॒ଚୋ ମୁ॑ଞ୍ଚତି ତା॒ଜକ୍ ପ୍ର

ବ॑ର୍ଷତି (୫)॥ (ପ୍ର॒ମୀୟେ॑ତ ମନୁ॒ଷ୍ୟ॑ ଋଧତେ॒ ଯସ୍ୟ॑ ପି॒ତା ପି॑ତାମ॒ହଃ ପୁଣ୍ୟୋ॒ ବାଗ୍ୱା ଏ॒ବ ପୂ॒ର୍ଣାନ୍-ଗ୍ରହା॒ନ୍-

ପଞ୍ଚ॑ବିଂଶତିଶ୍ଚ) ॥ ୭। ୨। ୭॥

(ଦ୍ୱାଦଶାହସ୍ୟ ବ୍ୟୂଢପ୍ରକାଶଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଗା॒ୟ॒ତ୍ରୋ ବା ଐନ୍ଦ୍ରବା॒ୟ॒ବୋ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରଂ ପ୍ରା॑ୟ॒ଣୀ॒ୟ॒ମହ॒ସ୍ତସ୍ମା॑ତ୍ ପ୍ରାୟ॒ଣୀୟେଽହ॑ନ୍ନୈନ୍ଦ୍ରବା॒ୟ॒ବୋ

ଗୃ॑ହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ ଗୃହ୍ଣାତି॒ ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭୋ॒ ବୈ ଶୁ॒କ୍ରସ୍ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭଂ ଦ୍ୱି॒ତୀ॒ୟ॒ମହ॒ସ୍ତସ୍ମା॑ଦ୍

ଦ୍ୱି॒ତୀୟେଽହ॑ଞ୍ଛୁକ୍ରୋ ଗୃ॑ହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ ଗୃହ୍ଣାତି॒ ଜାଗ॑ତୋ॒ ବା ଆ॑ଗ୍ର॒ୟ॒ଣୋ

ଜାଗ॑ତଂ ତୃତୀ॒ୟ॒ମହ॒ସ୍ତସ୍ମା॑ତ୍ ତୃତୀୟେଽହ॑ନ୍ନାଗ୍ର॒ୟ॒ଣୋ ଗୃ॑ହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ

ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱୈ (୧) ଯ॒ଜ୍ଞମା॑ପ୍ର॒ଦ୍ୟଚ୍ଛନ୍ଦା॑ଂସ୍ୟା॒ପ୍ନୋତି॒ ଯଦା॑ଗ୍ର॒ୟ॒ଣଃ ଶ୍ୱୋ ଗୃହ୍ୟତେ॒ ଯତ୍ରୈ॒ବ

ଯ॒ଜ୍ଞମଦୃ॑ଶ॒ନ୍ତତ॑ ଏ॒ବୈନ॒ଂ ପୁନ॒ଃ ପ୍ର ଯୁ॑ଙ୍କ୍ତେ ଜଗ॑ନ୍ମୁଖୋ॒ ବୈ ଦ୍ୱି॒ତୀୟ॑ସ୍ତ୍ରିରା॒ତ୍ରୋ ଜାଗ॑ତ

ଆଗ୍ର॒ୟ॒ଣୋ ଯଚ୍ଚ॑ତୁର୍ଥେଽହ॑ନ୍ନାଗ୍ର॒ୟ॒ଣୋ ଗୃହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟଥୋ॒

ସ୍ୱମେ॒ବ ଛନ୍ଦୋଽନୁ॑ ପ॒ର୍ୟାବ॑ର୍ତନ୍ତେ॒ ରାଥ॑ଂତରୋ॒ ବା ଐନ୍ଦ୍ରବା॒ୟ॒ବୋ ରାଥ॑ଂତରଂ

ପଞ୍ଚ॒ମମହ॒ସ୍ତସ୍ମା॑ତ୍ ପଞ୍ଚ॒ମେଽହ॑ (୨) ନ୍ନୈନ୍ଦ୍ରବା॒ୟ॒ବୋ ଗୃ॑ହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ ଗୃହ୍ଣାତି॒

ବାର୍ହ॑ତୋ॒ ବୈ ଶୁ॒କ୍ରୋ ବାର୍ହ॑ତଂ ଷ॒ଷ୍ଠମହ॒ସ୍ତସ୍ମା॑ତ୍ ଷ॒ଷ୍ଠେଽହ॑ଞ୍ଛୁକ୍ରୋ ଗୃ॑ହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ

ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱୈ ଦ୍ୱି॒ତୀୟ॑ଂ ଯ॒ଜ୍ଞମା॑ପ୍ର॒ଦ୍ୟଚ୍ଛନ୍ଦା॑ଂସ୍ୟା॒ପ୍ନୋତି॒ ଯଚ୍ଛୁ॒କ୍ରଃ ଶ୍ୱୋ

ଗୃହ୍ୟତେ॒ ଯତ୍ରୈ॒ବ ଯ॒ଜ୍ଞମଦୃ॑ଶ॒ନ୍ତତ॑ ଏ॒ବୈନ॒ଂ ପୁନ॒ଃ ପ୍ର ଯୁ॑ଙ୍କ୍ତେ ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଙ୍-ମୁଖୋ॒ ବୈ

ତୃତୀୟ॑ସ୍ତ୍ରିରା॒ତ୍ରସ୍ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭଃ (୩) ଶୁ॒କ୍ରୋ ଯତ୍-ସ॑ପ୍ତ॒ମେଽହ॑ଞ୍ଛୁକ୍ରୋ ଗୃହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ

ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟଥୋ॒ ସ୍ୱମେ॒ବ ଛନ୍ଦୋଽନୁ॑ ପ॒ର୍ୟାବ॑ର୍ତନ୍ତେ॒ ବାଗ୍ୱା ଆ॑ଗ୍ର॒ୟ॒ଣୋ

ବାଗ॑ଷ୍ଟ॒ମମହ॒ସ୍ତସ୍ମା॑ଦଷ୍ଟ॒ମେଽହ॑ନ୍ନାଗ୍ର॒ୟ॒ଣୋ ଗୃ॑ହ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈନ॑ମା॒ୟତ॑ନେ ଗୃହ୍ଣାତି ପ୍ରା॒ଣୋ

ବା ଐନ୍ଦ୍ରବାୟବଃ ପ୍ରାଣୋ ନବମମହସ୍ତସ୍ମାନ୍ନବମେଽହନ୍ନୈନ୍ଦ୍ରବାୟବୋ ଗୃହ୍ୟତେ ସ୍ୱ
ଏବୈନମାୟତନେ ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟେତଦ୍ (୪) ବୈ ତୃତୀୟଂ ଯଜ୍ଞମାପଦ୍ୟଚ୍ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟାପ୍ନୋତି
ୟଦୈନ୍ଦ୍ରବାୟବଃ ଶ୍ୱୋ ଗୃହ୍ୟତେ ୟତ୍ରୈବ ୟଜ୍ଞମଦୃଶନ୍ତତ ଏବୈନଂ ପୁନଃ ପ୍ର ୟୁଙ୍କ୍ତେଽଥୋ
ସ୍ୱମେବ ଛନ୍ଦୋଽନୁ ପର୍ୟାବର୍ତନ୍ତେ ପଥୋ ବା ଏତେଽଧ୍ୟପଥେନ ୟନ୍ତି
ୟେଽନ୍ୟେନୈନ୍ଦ୍ରବାୟବାତ୍ ପ୍ରତିପଦ୍ୟନ୍ତେଽନ୍ତଃ ଖଲୁ ବା ଏଷ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ
ୟଦ୍ଦଶମମହର୍ଦଶମେଽହନ୍ନୈନ୍ଦ୍ରବାୟବୋ ଗୃହ୍ୟତେ ୟଜ୍ଞସ୍ୟୈ (୫) ବାନ୍ତଂ ଗତ୍ୱାଽପଥାତ୍
ପନ୍ଥାମପି ୟନ୍ତ୍ୟଥୋ ୟଥା ବହୀୟସା ପ୍ରତିସାରଂ ବହନ୍ତି ତାଦୃଗେବ
ତଚ୍ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟନ୍ୟୋଽନ୍ୟସ୍ୟ ଲୋକମଭ୍ୟଧ୍ୟାୟନ୍ତାନ୍ୟେତେନୈବ ଦେବା
ବ୍ୟବାହୟନ୍ନୈନ୍ଦ୍ରବାୟବସ୍ୟ ବା ଏତଦାୟତନଂ ୟଚ୍ଚତୁର୍ଥମହସ୍ତସ୍ମିନ୍ନାଗ୍ରୟଣୋ ଗୃହ୍ୟତେ
ତସ୍ମାଦାଗ୍ରୟଣସ୍ୟାଽଽୟତନେ ନବମେଽହନ୍ନୈନ୍ଦ୍ରବାୟବୋ ଗୃହ୍ୟତେ ଶୁକ୍ରସ୍ୟ ବା
ଏତଦାୟତନଂ ୟତ୍-ପଞ୍ଚମ (୬) ମହସ୍ତସ୍ମିନ୍ନୈନ୍ଦ୍ରବାୟବୋ ଗୃହ୍ୟତେ
ତସ୍ମାଦୈନ୍ଦ୍ରବାୟବସ୍ୟାଽଽୟତନେ ସପ୍ତମେଽହଞ୍ଛୁକ୍ରୋ ଗୃହ୍ୟତ ଆଗ୍ରୟଣସ୍ୟ ବା ଏତଦାୟତନଂ
ୟତ୍-ଷଷ୍ଠମହସ୍ତସ୍ମିଞ୍ଛୁକ୍ରୋ ଗୃହ୍ୟତେ ତସ୍ମାଚ୍ଛୁକ୍ରସ୍ୟାଽଽୟତନେଽଷ୍ଟମେଽହନ୍ନାଗ୍ରୟଣୋ ଗୃହ୍ୟତେ
ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟେବ ତଦ୍ୱି ବାହୟତି ପ୍ର ବସ୍ୟସୋ ବିବାହମାପ୍ନୋତି ୟ ଏବଂ ବେଦାଥୋ
ଦେବତାଭ୍ୟ ଏବ ୟଜ୍ଞେ ସଂବିଦଂ ଦଧାତି ତସ୍ମାଦିଦମନ୍ୟୋଽନ୍ୟସ୍ମୈ ଦଦାତି (୭)॥
(ଏତଦ୍ୱୈ ପଞ୍ଚମେଽହନ୍ନୈଷ୍ଟୁଭ ଏତଦ୍-ଗୃହ୍ୟତେ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ପଞ୍ଚମମନ୍ୟସ୍ମା ଏକଂ ଚ) ॥ ୭। ୨। ୮॥

(ଦ୍ୱାଦଶାହଗତାନ୍ୟେକାଦଶାହାନି ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରଜାପତିରକାମୟତ ପ୍ର ଜାୟେୟେତି ସ ଏତଂ ଦ୍ୱାଦଶରାତ୍ରମପଶ୍ୟତ୍ତମାଽହରତ୍ତେନାୟଜତ
ତତୋ ବୈ ସ ପ୍ରାଜାୟତ ୟଃ କାମୟେତ ପ୍ର ଜାୟେୟେତି ସ ଦ୍ୱାଦଶରାତ୍ରେଣ ୟଜେତ

Not For Commercial Use

ପ୍ରୈବ ଜାଂୟତେ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୋଂ ବଦନ୍ତ୍ୟଗ୍ନିଷ୍ଟୋମପ୍ରାଂୟଣା ୟଜ୍ଞା ଅଥ କସ୍ମାଂଦତିରାତ୍ରଃ ପୂର୍ବଃ ପ୍ର ୟୁଂଜ୍ୟତ ଇତି ଚକ୍ଷୁଂଷୀ ବା ଏତେ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ୟଦଂତିରାତ୍ରୌ କନୀନିଂକେ ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୌ ୟ (୧) ଦଂଗ୍ନିଷ୍ଟୋମଂ ପୂର୍ବଂ ପ୍ରୟୁଞ୍ଜୀରନ୍ ବଂହିର୍ଧା କନୀନିଂକେ ଦଧ୍ୟୁସ୍ତସ୍ମାଂଦତିରାତ୍ରଃ ପୂର୍ବଃ ପ୍ର ୟୁଂଜ୍ୟତେ ଚକ୍ଷୁଂଷୀ ଏବ ୟଜ୍ଞେ ଧିତ୍ୱା ମଂଧ୍ୟତଃ କନୀନିଂକେ ପ୍ରତି ଦଧତି ୟୋ ବୈ ଗାଂୟତ୍ରୀଂ ଜ୍ୟୋତିଃପକ୍ଷାଂ ବେଦ ଜ୍ୟୋତିଂଷା ଭାସା ସୁଂବର୍ଗଂ ଲୋକମେଂତି ୟାବଂଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୌ ତୌ ପକ୍ଷୌ ୟେଽନ୍ତଂରେଽଷ୍ଟାବୁକ୍-ଥ୍ୟାଃ ସ ଆତ୍ମୈଷା ବୈ ଗାଂୟତ୍ରୀ ଜ୍ୟୋତିଃପକ୍ଷା ୟ ଏବଂ ବେଦ ଜ୍ୟୋତିଂଷା ଭାସା ସୁଂବର୍ଗଂ ଲୋକ (୨) ମେଂତି ପ୍ରଜାପଂତିର୍ବା ଏଷ ଦ୍ୱାଂଦଶଧା ବିହିଂତୋ ୟଦ୍-ଦ୍ୱାଦଶରାତ୍ରୋ ୟାବଂତିରାତ୍ରୌ ତୌ ପକ୍ଷୌ ୟେଽନ୍ତଂରେଽଷ୍ଟାବୁକ୍-ଥ୍ୟାଃ ସ ଆତ୍ମା ପ୍ରଜାପଂତିର୍ବାବୈଷ ସନ୍-ସଦ୍ଧ ବୈ ସତ୍ତ୍ରେଣଂ ସ୍ପୃଣୋତି ପ୍ରାଣା ବୈ ସତ୍-ପ୍ରାଣାନେବ ସ୍ପୃଣୋତି ସର୍ବାଂସାଂ ବା ଏତେ ପ୍ରଜାନାଂ ପ୍ରାଣୈରାଂସତେ ୟେ ସତ୍ତ୍ରମାସଂତେ ତସ୍ମାତ୍ ପୃଚ୍ଛନ୍ତି କିମେତେ ସତ୍ତ୍ରିଣ ଇତି ପ୍ରିୟଃ ପ୍ରଜାନାମୁତ୍ଥିଂତୋ ଭବତି ୟ ଏବଂ ବେଦଂ (୩)॥

(ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୌ ୟତ୍-ସୁଂବର୍ଗଂଲ୍ଲୋକଂ ପ୍ରିୟଃ ପ୍ରଜାନାଂ ପଞ୍ଚ ଚ) **॥ ୭। ୨। ୯॥**

(ଦ୍ୱାଦଶମହଃ; ଦୀକ୍ଷାବିଶେଷଶ୍ଚ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ନ ବା ଏଷୋଂଽନ୍ୟତୋଂ ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସୁବର୍ଗାୟଂ ଲୋକାୟ ପ୍ରାଭଂବଦୂର୍ଧ୍ୱୋ ହ ବା ଏଷ ଆତଂତ ଆସୀତ୍ତେ ଦେବା ଏତଂ ବୈଶ୍ୱାନରଂ ପର୍ୟୌଂହନ୍-ସୁବର୍ଗସ୍ୟଂ ଲୋକସ୍ୟ ପ୍ରଭୂଂତ୍ୟା ଋତବୋ ବା ଏତେନଂ ପ୍ରଜାପଂତିମୟାଜୟନ୍ତେଷ୍ୱାଂର୍ଧ୍ନୋଦଧି ତଦୃଧ୍ନୋତି ହ ବା ଋତ୍ୱିକ୍ଷୁ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଦ୍ୱାଂଦଶାହେନ ୟଜଂତେ ତେଂଽସ୍ମିନ୍ନୈଚ୍ଛନ୍ତ ସ ରସମହଂ ବସନ୍ତାୟ ପ୍ରାୟଂଚ୍ଛଦ୍ (୧) ୟବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମାୟୌଷଂଧୀର୍ବର୍ଷାଭ୍ୟୋଂ ବ୍ରୀହୀଞ୍ଛରଦେଂ ମାଷତିଲୌ ହେଂମନ୍ତଶିଶିରାଭ୍ୟାଂ ତେନେନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରଜାପଂତିରୟାଜୟତ୍ତତୋ ବା ଇନ୍ଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରୋଂଽଭବତ୍ତସ୍ମାଂଦାହୁରାନୁଜାବରସ୍ୟଂ ୟଜ୍ଞ ଇତି ସ

Not For Commercial Use

ହେ୍ୟ॑ତେନାଗ୍ରେ॑ଽୟ॑ଜତୈ॒ଷ ହ॒ ବୈ କୁଣପ॑ମତ୍ତି॒ ୟଃ ସ॒ତ୍ରେ ପ୍ର॑ତିଗୃ॒ହ୍ଣାତି॑

ପୁରୁଷକୁଣ॒ପମ॑ଶ୍ୱକୁଣ॒ପଂ ଗୌର୍ବା॑ ଅନ୍ନ॒ଂ ୟେନ॒ ପାତ୍ରେ॒ଣାନ୍ନ॒ଂ ବିଭ୍ର॑ତି॒ ୟତ୍ତନ୍ନ ନି॒ର୍ଣେନି॑ଜତି॒

ତତୋ॑ଽଧି॒ (୨) ମଲ॑ଂ ଜାୟତ॒ ଏକ॑ ଏ॒ବ ୟ॑ଜେ॒ତୈକୋ॒ ହି ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ରାର୍ଧ୍ନୋ॒ଦ୍-ଦ୍ୱାଦ॑ଶ॒

ରାତ୍ରୀ॑ର୍ଦୀକ୍ଷି॒ତଃ ସ୍ୟା॒ଦ୍-ଦ୍ୱାଦ॑ଶ॒ ମାସାଃ॑ ସଂବଥ୍ସ॒ରଃ ସ॑ଂବଥ୍ସ॒ରଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ର୍ବାବୈଷ

ଏ॒ଷ ହ॒ ତ୍ୱୈ ଜା॑ୟତେ॒ ୟସ୍ତପ॒ସୋଽଧି॒ ଜାୟ॑ତେ ଚତୁ॒ର୍ଧା॑ ବା ଏ॒ତାସ୍ତି॒ସ୍ରସ୍ତି॑ସ୍ରୋ॒ ରାତ୍ର॑ୟୋ॒

ୟଦ୍-ଦ୍ୱାଦ॑ଶୋ॑ଽପସଦୋ॒ ୟାଃ ପ୍ର॑ଥ॒ମା ୟ॒ଜ୍ଞଂ ତାଭି॒ଃ ସଂ ଭ॑ରତି॒ ୟା ଦ୍ୱି॒ତୀୟା॑ ୟ॒ଜ୍ଞଂ

ତାଭି॒ରା ର॑ଭତେ॒ (୩) ୟାସ୍ତୃ॒ତୀୟାଃ॒ ପାତ୍ରା॑ଣି॒ ତାଭି॒ର୍ନି॑ର୍ଣେନି॑କ୍ତେ॒ ୟାଶ୍ଚ॑ତୁ॒ର୍ଥୀରପି॒

ତାଭି॑ରା॒ତ୍ମାନ॑ମନ୍ତର॒ତଃ ଶୁ॑ନ୍ଧତେ॒ ୟୋ ବା ଅ॑ସ୍ୟ ପ॒ଶୁମତ୍ତି॑ ମା॒ꣳସꣳ ସୋ॑ଽତ୍ତି॒ ୟଃ

ପୁ॑ରୋ॒ଡାଶ॑ଂ ମ॒ସ୍ତିଷ୍କ॒ꣳ ସ ୟଃ ପ॑ରିବା॒ପଂ ପୁରୀ॑ଷ॒ꣳ ସ ୟ ଆଜ୍ୟ॑ଂ ମ॒ଜ୍ଜାନ॒ꣳ ସ ୟଃ

ସୋମ॒ꣳ ସ୍ୱେଦ॒ꣳ ସୋଽପି॑ ହ॒ ବା ଅ॑ସ୍ୟ ଶୀର୍ଷ॒ଣ୍ୟା॑ ନି॒ଷ୍ପଦଃ॒ ପ୍ରତି॑ ଗୃହ୍ଣାତି॒ ୟୋ

ଦ୍ୱା॑ଦଶା॒ହେ ପ୍ର॑ତିଗୃ॒ହ୍ଣାତି॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍-ଦ୍ୱାଦଶା॒ହେନ॒ ନ ୟାଜ୍ୟ॑ଂ ପା॒ପ୍ମନୋ॒ ବ୍ୟାବୃ॑ତ୍ତ୍ୟୈ (୪)॥

(ଅୟ॑ଚ୍ଛ॒ଦଧି॑ ରଭତେ ଦ୍ୱାଦଶା॒ହେନ॑ ଚ॒ତ୍ୱାରି॑ ଚ) **॥ ୭। ୨। ୧୦॥**

(ଅଶ୍ୱମେଧଗତା ଅନ୍ନହୋମାଃ; ତତ୍ର ୟୁଜାମୟୁଜାଂ ଚ ମିଶ୍ରିତାନଂ ସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଏକ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॒ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ରି॒ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ଚ॒ତୁର୍ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ପ॒ଞ୍ଚଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଷ॒ଡ୍-ଭ୍ୟଃ

ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ପ୍ତଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ଽଷ୍ଟା॒ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ନ॒ବଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହୈ॑କାଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑

ଦ୍ୱାଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ରୟୋଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଚତୁର୍ଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ପଞ୍ଚଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑

ଷୋଡ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ସପ୍ତଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ଽଷ୍ଟାଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହୈ॑କା॒ନ୍ନ ବି॑ꣳଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒

ନବ॑ବିꣳଶତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈ॑କା॒ନ୍ନ ଚ॑ତ୍ୱାରି॒ꣳଶତେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନବ॑ଚତ୍ୱାରିꣳଶତେ॒ ସ୍ୱାହୈ॑କା॒ନ୍ନ ଷ॒ଷ୍ଟ୍ୟୈ

ସ୍ୱାହା॒ ନବ॑ଷଷ୍ଟ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈ॑କା॒ନ୍ନାଶୀ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒ ନବା॑ଶୀତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈ॑କା॒ନ୍ନ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑

Not For Commercial Use

ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॑ꣳ ଶ॒ତାଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହ॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ନବ॑ଚତ୍ୱାରିꣳଶତେ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନୈକ॑ବିꣳଶତିଶ୍ଚ) ॥ **୭। ୨। ୧୧॥**

(ଅୟୁଜାମେକାଧିକାନାଂ ସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଏକ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ରି॒ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ପ॒ଞ୍ଚଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ପ୍ତଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ନ॒ବଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହୈକା॑ଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ର॒ୟୋଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ପଞ୍ଚଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ସପ୍ତଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ବି॑ꣳଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହ॒ ନବ॑ବିꣳଶତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ଚ॑ତ୍ୱାରି॒ꣳଶତେ॒ ସ୍ୱାହ॒ ନବ॑ଚତ୍ୱାରିꣳଶତେ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ଷ॒ଷ୍ଟ୍ୟୈ ସ୍ୱାହ॒ ନବ॑ଷଷ୍ଟ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନାଶୀ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହ॒ ନବା॑ଶୀତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ଏକ॑ସ୍ମୈ ତ୍ରି॒ଭ୍ୟଃ ପ॑ଞ୍ଚା॒ଶତ୍) ॥ **୭। ୨। ୧୨॥**

(ଦ୍ୱ୍ୟାଦି ଯୁଗ୍ମସଂଖ୍ୟାସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॑ ଚ॒ତୁର୍ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଷ॒ଡ୍-ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ଽଷ୍ଟା॒ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଦ୍ୱାଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଚତୁର୍ଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ଷୋଡ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ଽଷ୍ଟାଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ବିꣳଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒ଽଷ୍ଟାନ॑ବତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ (୧) ॥

(ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॑ମ॒ଷ୍ଟାନ॑ବତ୍ୟୈ॒ ଷଡ୍ ବି॑ꣳଶତିଃ) ॥ **୭। ୨। ୧୩॥**

(ତ୍ର୍ୟାଦି ତ୍ର୍ୟୁତ୍ତରସଂଖ୍ୟାସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ତ୍ରି॒ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ପ॒ଞ୍ଚଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ପ୍ତଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ନ॒ବଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହୈକା॑ଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ର॒ୟୋଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ପଞ୍ଚଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ସପ୍ତଦ॒ଶଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ବି॑ꣳଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହ॒ ନବ॑ବିꣳଶତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ଚ॑ତ୍ୱାରି॒ꣳଶତେ॒ ସ୍ୱାହ॒ ନବ॑ଚତ୍ୱାରିꣳଶତେ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ଷ॒ଷ୍ଟ୍ୟୈ ସ୍ୱାହ॒ ନବ॑ଷଷ୍ଟ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନାଶୀ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହ॒ ନବା॑ଶୀତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୈକା॒ନ୍ନ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ତ୍ରି॒ଭ୍ୟୋ॑ଽଷ୍ଟୌ ଚତ୍ୱାରି॒ꣳଶତ୍) ॥ **୭। ୨। ୧୪॥**

Not For Commercial Use

(ଚତୁରାଦି ଚତୁରୁତ୍ତରସଂଖ୍ୟାସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଚ॒ତୁର୍ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽଷ୍ଟା॒ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ଦ୍ୱାଦ॒ଶଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଷୋଡ॒ଶଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବି॑ଂଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒

ଷଣ୍ଣ॑ବତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ଚ॒ତୁର୍ଭ୍ୟଃ॒ ଷଣ୍ଣ॑ବତ୍ୟୈ॒ ଷୋଡ॑ଶ) ॥ ୭। ୨। ୧୫॥

(ପଞ୍ଚାଦି ପଞ୍ଚୋତ୍ତରସଂଖ୍ୟାସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ॒ଞ୍ଚଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଦ॒ଶଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପଞ୍ଚଦ॒ଶଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବି॑ଂଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒ ପଞ୍ଚ॑ନବତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॑

ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ପ॒ଞ୍ଚଭ୍ୟଃ॒ ପଞ୍ଚ॑ନବତ୍ୟୈ॒ ଚତୁ॑ର୍ଦଶ) ॥ ୭। ୨। ୧୬॥

(ଦଶାଦି ଦଶୋତ୍ତରସଂଖ୍ୟାସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦ॒ଶଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବି॑ଂଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ରି॒ଂଶତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଚତ୍ୱାରି॒ଂଶତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପଞ୍ଚା॒ଶତେ॒

ସ୍ୱାହା॑ ଷ॒ଷ୍ଟ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ ସପ୍ତ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ଽଶୀ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ ନବ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒

ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ଦ॒ଶଭ୍ୟୋ॒ ଦ୍ୱାବି॑ଂଶତିଃ) ॥ ୭। ୨। ୧୭॥

(ବିଂଶତ୍ୟାଦି ବିଂଶତ୍ୟୁତ୍ତରସଂଖ୍ୟାସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବି॒ଂଶ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ ଚତ୍ୱାରି॒ଂଶତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଷ॒ଷ୍ଟ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ଽଶୀ॒ତ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒

ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ବି॒ଂଶ॒ତ୍ୟୈ ଦ୍ୱାଦ॑ଶ) ॥ ୭। ୨। ୧୮॥

(ପଞ୍ଚାଶତମାରଭ୍ୟ ପଞ୍ଚାଶଦୁତ୍ତରାଣାଂ ଚ ସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ॒ଞ୍ଚା॒ଶତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॑ଂ ଶ॒ତାଭ୍ୟା॒ଂ ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ରି॒ଭ୍ୟଃ ଶ॒ତେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑

ଚ॒ତୁର୍ଭ୍ୟ॑ଃ ଶ॒ତେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ପ॒ଞ୍ଚଭ୍ୟ॑ଃ ଶ॒ତେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଷ॒ଡ୍-ଭ୍ୟଃ ଶ॒ତେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑

ସ॒ପ୍ତଭ୍ୟ॑ଃ ଶ॒ତେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽଷ୍ଟା॒ଭ୍ୟଃ ଶ॒ତେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ନ॒ବଭ୍ୟ॑ଃ ଶ॒ତେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ହସ୍ରା॑ୟ॒

ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ପ॒ଞ୍ଚା॒ଶତେ॒ ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶତ୍) ॥ ୭। ୨। ୧୯॥

Not For Commercial Use

(ଶତମାରଭ୍ୟ ଦଶଗୁଣବୃଦ୍ଧିଯୁକ୍ତସଂଖ୍ୟାସଂଘଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଶ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ହସ୍ରା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽୟୁତା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ନି॒ୟୁତା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ର॒ୟୁତା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽର୍ବୁ॑ଦାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନ୍ୟ॑ର୍ବୁଦାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସମୁ॒ଦ୍ରାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ମଧ୍ୟା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽନ୍ତା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପରା॒ର୍ଧାୟ॒ ସ୍ୱାହୋ॒ଷସେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବ୍ୟୁ॑ଷ୍ଟ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହୋ॑ଦେଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହୋ॑ଦ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହୋଦି॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସୁବ॒ର୍ଗାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଲୋ॒କାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ଶ॒ତାୟା॒ଷ୍ଟାତ୍ରି॑ଂଶତ୍) ॥ ୭। ୨। ୨୦॥

=|| 0 ||=

(ସା॒ଧ୍ୟାଃ ଷଡ୍-ରା॒ତ୍ରଂ କୁ॑ସୁରୁବିନ୍ଦଃ ସପ୍ତରା॒ତ୍ରଂ ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ରଷ୍ଟରା॒ତ୍ରଂ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ସ୍ତାଃ କ୍ଷୁଧ॑ନ୍ନବରା॒ତ୍ରଂ
ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିରକାମୟତ॒ ଦଶ॑ହୋତାରମୃ॒ତବ॑ ଐନ୍ଦ୍ରବାୟ॒ବାଗ୍ରା॑ନ୍ ଗାୟ॒ତ୍ରୋ ବୈ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ
ସ ଦ୍ୱା॑ଦଶ ରା॒ତ୍ରଂ ନ ବା ଏକ॑ସ୍ମା॒ ଏକ॑ସ୍ମୈ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॑ଂ-ତ୍ରି॒ଭ୍ୟଶ୍ଚ॒ତୁର୍ଭ୍ୟ॑ଃ ପ॒ଞ୍ଚଭ୍ୟୋ॑ ଦ॒ଶଭ୍ୟୋ॑
ବିଂଶ॒ତ୍ୟୈ ପ॑ଞ୍ଚା॒ଶତେ॑ ଶ॒ତାୟ॑ ବିଂଶ॒ତିଃ ॥ ୨୦॥)

(ସା॒ଧ୍ୟା ଅ॑ସ୍ମା ଇମେ ଲୋ॒କା ଗା॑ୟ॒ତ୍ରଂ ବୈ ତୃତୀୟ॒ମେକ॑ସ୍ମୈ ପଞ୍ଚା॒ଶତ୍ ॥ ୫୦॥)

(ସା॒ଧ୍ୟାଃ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣଯଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୨ ॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ତୃତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ସତ୍ରଜାତନିରୂପଣମ୍ |

(ଦ୍ୱାଦଶାହଗତମବିବାକ୍ୟମହଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ର॒ଜବଂ॑ ବା ଏ॒ତେନ॑ ୟନ୍ତି ୟଦ୍ଦ॑ଶ॒ମମହଃ॑ ପାପାବ॒ହୀୟଂ॑ ବା ଏ॒ତେନ॑ ଭବନ୍ତି

ୟଦ୍ଦ॑ଶ॒ମମହ॒ର୍ୟୋ ବୈ ପ୍ର॒ଜବଂ॑ ୟ॒ତାମପ॑ଥେନ ପ୍ରତି॒ପଦ୍ୟ॑ତେ॒ ୟଃ ସ୍ଥା॒ଣୁଂ ହନ୍ତି॒ ୟୋ

ଭ୍ରେଷଂ॒ ନ୍ୟେତି॒ ସ ହୀ॑ୟତେ॒ ସ ୟୋ ବୈ ଦ॑ଶ॒ମେଽହ॑ନ୍ନବିବା॒କ୍ୟ ଉ॑ପହ॒ନ୍ୟତେ॒ ସ

ହୀ॑ୟତେ॒ ତସ୍ମୈ॒ ୟ ଉପ॑ହତାୟ॒ ବ୍ୟାହ॒ ତମେ॒ବାନ୍ୱା॒ରଭ୍ୟ॒ ସମ॑ଶ୍ନୁତେଽଥ॒ ୟୋ ବ୍ୟାହ॒ ସ

(୧) ହୀ॑ୟତେ॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍ଦଶ॒ମେଽହ॑ନ୍ନବିବା॒କ୍ୟ ଉପ॑ହତାୟ॒ ନ ବ୍ୟୁଚ୍ୟ॒ମଥୋ॒ ଖଲ୍ୱା॑ହୁର୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ବୈ

ସମୃ॑ଦ୍ଧେନ ଦେ॒ବାଃ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମା॑ୟନ୍ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ବ୍ୟୃ॑ଦ୍ଧେ॒ନାସୁ॑ରା॒ନ୍ ପରା॑ଽଭାବୟ॒ନ୍ନିତି॒

ୟତ୍-ଖଲୁ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧଂ॒ ତଦ୍ୟଜ॑ମାନସ୍ୟ॒ ୟଦ୍ୟୃ॑ଦ୍ଧଂ॒ ତଦ୍-ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟସ୍ୟ॒ ସ ୟୋ ବୈ

ଦ॑ଶ॒ମେଽହ॑ନ୍ନବିବା॒କ୍ୟ ଉ॑ପହ॒ନ୍ୟତେ॒ ସ ଏ॒ବାର୍ତି॑ ରେଚୟତି॒ ତେ ୟେ ବାହ୍ୟା॑ ଦୃଶୀ॒କବଃ॒

(୨) ସ୍ୟୁସ୍ତେ ବି ବ୍ରୂ॑ୟୁ॒ର୍ୟଦି॒ ତତ୍ର॒ ନ ବି॒ନ୍ଦେୟୁ॑ରନ୍ତଃ ସଦ॒ସାଦ୍ୱ୍ୟୁଚ୍ୟଂ॒ ୟଦି॒ ତତ୍ର॒ ନ

ବି॒ନ୍ଦେୟୁ॑ର୍ଗୃହପ॑ତିନା॒ ବ୍ୟୁଚ୍ୟଂ॒ ତଦ୍ୱ୍ୟୁଚ୍ୟ॑ମେ॒ବାଥ॒ ବା ଏ॒ତତ୍-ସ॑ର୍ପରା॒ଜ୍ଞିୟା॑ ଋ॒ଗ୍-ଭିଃ ସ୍ତୁ॑ବନ୍ତୀ॒ୟଂ

ବୈ ସର୍ପ॑ତୋ॒ ରାଜ୍ଞୀ॒ ୟଦ୍ୱା ଅ॒ସ୍ୟାଂ କିଂ ଚାର୍ଚ॑ନ୍ତି॒ ୟଦା॑ନୃଚୁସ୍ତେନେ॒ୟଂ ସ॑ର୍ପରା॒ଜ୍ଞୀ ତେ

ୟଦେ॒ବ କିଂ ଚ॑ ବା॒ଚାଽନ॑ନୃଚୁର୍ୟଦ॒ତୋଽଧ୍ୟ॑ର୍ଚି॒ତାର॒ (୩) ସ୍ତଦୁ॒ଭୟ॑ମା॒ପ୍ତ୍ୱାଽବ॒ରୁଧ୍ୟୋତ୍ତି॑ଷ୍ଠା॒ମେତି॒

ତାଭି॒ର୍ମନ॑ସା ସ୍ତୁବତେ॒ ନ ବା ଇ॒ମାମ॑ଶ୍ୱରଥୋ॒ ନାଶ୍ୱ॑ତରୀର॒ଥଃ ସ॒ଦ୍ୟଃ ପର୍ୟା॑ପ୍ତୁ॒ମର୍ହ॑ତି॒ ମନୋ॒

ବା ଇ॒ମାଂ ସ॒ଦ୍ୟଃ ପର୍ୟା॑ପ୍ତୁ॒ମର୍ହ॑ତି॒ ମନଃ॒ ପରି॑ଭବିତୁ॒ମଥ॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ ବଦନ୍ତି॒ ପରି॑ମିତା॒ ବା ଋଚଃ॒

ପରି॑ମିତାନି॒ ସାମା॑ନି॒ ପରି॑ମିତାନି॒ ୟଜୂଂ॑ଷ୍ୟଥୈ॒ତସ୍ୟୈ॒ବାନ୍ତୋ॒ ନାସ୍ତି॒ ୟଦ୍-ବ୍ରହ୍ମ

Not For Commercial Use

ତତ୍-ପ୍ରତିଗୃଣ॒ତ ଆ ଚକ୍ଷୀତ॒ ସ ପ୍ରତିଗ॒ରଃ (୪)॥

(ବ୍ୟାହ॒ ସ ଦୃଂଶୀ॒କବୋଽର୍ଚି॒ତାର॒ଃ ସ ଏକଂ ଚ) ॥ ୭। ୩। ୧॥

(ଦ୍ୱାଦଶାହୟାଜିପ୍ରଶଂସା ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବ୍ର॒ହ୍ମ॒ବା॒ଦିନୋ ବଦନ୍ତି॒ କିଂ ଦ୍ୱାଦଶା॒ହସ୍ୟ ପ୍ରଥ॒ମେନାହ୍ନର୍ତ୍ୱିଜା॒ଂ ୟଜମାନୋ ବୃଙ୍କ୍ତ ଇତି॒ ତେଜ

ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟମିତି॒ କିଂ ଦ୍ୱି॒ତୀୟେ॒ନେତି ପ୍ରା॒ଣାନ॒ନ୍ନାଦ୍ୟମିତି॒ କିଂ ତୃ॒ତୀୟେ॒ନେତି॒ ତ୍ରୀନି॒ମାଁଲ୍ଲୋ॒କାନିତି॒

କିଂ ଚତୁ॒ର୍ଥେନେତି॒ ଚତୁଷ୍ପଦଃ ପ॒ଶୂନିତି॒ କିଂ ପଞ୍ଚ॒ମେନେତି॒ ପଞ୍ଚାକ୍ଷରାଂ ପ॒ଙ୍କ୍ତିମିତି॒ କିଂ

ଷ॒ଷ୍ଠେନେତି॒ ଷଡ୍-ଋ॒ତୂନିତି॒ କିଂ ସପ୍ତ॒ମେନେତି ସ॒ପ୍ତପଦା॒ଂ ଶକ୍ୱରୀ॒ମିତି॒ (୧)

କିମଷ୍ଟ॒ମେନେତ୍ୟ॒ଷ୍ଟାକ୍ଷରାଂ ଗାୟ॒ତ୍ରୀମିତି॒ କିଂ ନବ॒ମେନେତି ତ୍ରି॒ବୃତ॒ଂ ସ୍ତୋମ॒ମିତି॒ କିଂ

ଦଶ॒ମେନେତି॒ ଦଶାକ୍ଷରାଂ ବି॒ରାଜ॒ମିତି॒ କିମେକାଦ॒ଶେନେତ୍ୟେକାଦଶାକ୍ଷରାଂ ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଭ॒ମିତି॒ କିଂ

ଦ୍ୱା॒ଦ॒ଶେନେତି॒ ଦ୍ୱାଦଶାକ୍ଷରା॒ଂ ଜଗତୀ॒ମିତ୍ୟେ॒ତାବ॒ଦ୍ୱା ଅସ୍ତି॒ ୟାବଦେ॒ତଦ୍ୟାବଦେ॒ବାସ୍ତି॒

ତଦେଷାଂ ବୃଙ୍କ୍ତେ (୨)॥ (ଶକ୍ୱରୀ॒ମିତ୍ୟେକ ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୩। ୨॥

(ତ୍ରୟୋଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଏ॒ଷ ବା ଆ॒ପ୍ତୋ ଦ୍ୱାଦଶା॒ହୋ ୟତ୍-ତ୍ରୟୋଦଶରା॒ତ୍ରଃ ସମା॒ନଂ ହ୍ୟେତଦହ॒ର୍ୟତ୍

ପ୍ରାୟ॒ଣୀୟଶ୍ଚୋଦୟ॒ନୀୟଶ୍ଚ ତ୍ର୍ୟତିରାତ୍ରୋ ଭବତି॒ ତ୍ରୟ ଇ॒ମେ ଲୋ॒କା ଏ॒ଷାଂ

ଲୋ॒କାନା॒ମାପ୍ତ୍ୟୈ ପ୍ରା॒ଣୋ ବୈ ପ୍ରଥ॒ମୋଽତିରା॒ତ୍ରୋ ବ୍ୟା॒ନୋ ଦ୍ୱି॒ତୀୟୋଽପା॒ନସ୍ତୃତୀୟଃ

ପ୍ରାଣାପାନୋଦା॒ନେଷ୍ୱେବାନ୍ନାଦ୍ୟେ॒ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ସର୍ବ॒ମାୟୁର୍ୟନ୍ତି॒ ୟ ଏ॒ବଂ

ବି॒ଦ୍ୱାଂସସ୍ତ୍ରୟୋଦଶରା॒ତ୍ରମାସତେ॒ ତଦାହୁର୍ବାଗ୍ୱା ଏ॒ଷା ବିତତା॒ (୧) ୟଦ୍-ଦ୍ୱାଦଶା॒ହସ୍ତାଂ ବି

ଚ୍ଛି॒ନ୍ଦ୍ୟୁର୍ୟନ୍ମଧ୍ୟେଽତିରା॒ତ୍ରଂ କୁ॒ର୍ୟୁରୁପଦା॒ସୁକା ଗୃହପତେ॒ର୍ବାକ୍ସ୍ୟାଦୁ॒ପରିଷ୍ଟାଚ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମାନାଂ ମହାବ୍ର॒ତଂ

କୁ॒ର୍ବନ୍ତି॒ ସଂତତାମେ॒ବ ବାଚ॒ମବ ରୁନ୍ଧ॒ତେଽନୁପଦାସୁକା ଗୃହପତେ॒ର୍ବାଗ୍ ଭବତି ପ॒ଶବୋ॒ ବୈ

Not For Commercial Use

ଛନ୍ଦୋମା ଅନ୍ନଂ ମହାବ୍ରତଂ ୟଦୁପରିଷ୍ଟାଚ୍ଛନ୍ଦୋମାନାଂ ମହାବ୍ରତଂ କୁର୍ବନ୍ତି ପ୍ରଶୁଷ୍ଟୁଂ

ଚୈବାନ୍ନାଦ୍ୟେ ଚ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି (୨)॥ (ବିତତା ତ୍ରିଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ **୭। ୩। ୩॥**

(ଚତୁର୍ଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆଦିତ୍ୟା ଅକାମୟନ୍ତୋଭୟୋର୍ଲୋକୟୋରୃଧ୍ନୁୟାମେତି ତ ଏତଂ

ଚତୁର୍ଦଶରାତ୍ରମପଶ୍ୟନ୍ତମାଽହରନ୍ତେନାୟଜନ୍ତ ତତୋ ବୈ ତ

ଉଭୟୋର୍ଲୋକୟୋରାର୍ଧ୍ନୁବନ୍ନସ୍ମିଂଶ୍ଚାମୁଷ୍ମିଂଶ୍ଚ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଶ୍ଚତୁର୍ଦଶରାତ୍ରମାସତ

ଉଭୟୋରେବ ଲୋକୟୋରୃଧ୍ନୁବନ୍ତ୍ୟସ୍ମିଂଶ୍ଚାମୁଷ୍ମିଂଶ୍ଚ ଚତୁର୍ଦଶରାତ୍ରୋ ଭବତି ସପ୍ତ ଗ୍ରାମ୍ୟା

ଓଷଧୟଃ ସପ୍ତାଽଽରଣ୍ୟା ଉଭୟୀଷାମବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ୟତ୍-ପରାଚୀନାନି ପୃଷ୍ଠାନି (୧)

ଭବନ୍ତ୍ୟମୁମେବ ତୈର୍ଲୋକମଭି ଜୟନ୍ତି ୟତ୍-ପ୍ରତୀଚୀନାନି ପୃଷ୍ଠାନି ଭବନ୍ତୀମମେବ

ତୈର୍ଲୋକମଭି ଜୟନ୍ତି ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶୌ ମଧ୍ୟତ ସ୍ତୋମୌ ଭବତଃ ସାମ୍ରାଜ୍ୟମେବ

ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟଧିରାଜୌ ଭବତୋଽଧିରାଜା ଏବ ସମାନାନାଂ ଭବନ୍ତ୍ୟତିରାତ୍ରାବଭିତୋ ଭବତଃ

ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ (୨)॥ (ପୃଷ୍ଠାନି ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ **୭। ୩। ୪॥**

(ଅନ୍ୟଚତୁର୍ଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରଜାପତିଃ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମୈତ୍ତଂ ଦେବା ଅନ୍ୱାୟନ୍ତାନାଦିତ୍ୟାଶ୍ଚ ପଶବଶ୍ଚାନ୍ୱାୟନ୍ତେ ଦେବା

ଅବ୍ରୁବନ୍ ୟାନ୍ ପଶୂନୁପାଜୀବିଷ୍ମ ତ ଇମେଽନ୍ୱାଗ୍ମନ୍ନିତି ତେଭ୍ୟ ଏତଂ ଚତୁର୍ଦଶରାତ୍ରଂ

ପ୍ରତ୍ୟୌହନ୍ତ ଆଦିତ୍ୟାଃ ପୃଷ୍ଠୈଃ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମାଽରୋହନ୍ତ୍ର୍ୟହାଭ୍ୟାମସ୍ମିଁଲ୍ଲୋକେ ପଶୂନ୍

ପ୍ରତ୍ୟୌହନ୍ ପୃଷ୍ଠୈରାଦିତ୍ୟା ଅମୁଷ୍ମିଁଲ୍ଲୋକ ଆର୍ଧ୍ନୁବନ୍ତ୍ର୍ୟହାଭ୍ୟାମସ୍ମିଁ (୧) ଲ୍ଲୋକେ ପଶବୋ ୟ

ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଶ୍ଚତୁର୍ଦଶରାତ୍ରମାସତ ଉଭୟୋରେବ ଲୋକୟୋରୃଧ୍ନୁବନ୍ତ୍ୟସ୍ମିଂଶ୍ଚାମୁଷ୍ମିଂଶ୍ଚ

ପୃଷ୍ଠୈରେବାମୁଷ୍ମିଁଲ୍ଲୋକ ଋଧ୍ନୁବନ୍ତି ତ୍ର୍ୟହାଭ୍ୟାମସ୍ମିଁଲ୍ଲୋକେ ଜ୍ୟୋତିର୍ଗୌରାୟୁରିତି ତ୍ର୍ୟହୋ

Not For Commercial Use

ଭ॑ବତ୍ୟ॒ୟଂ ବାବ ଜ୍ୟୋତି॑ର॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷ॒ଂ ଗୌର॒ସାବା॒ୟୁରି॒ମାନେ॒ବ ଲୋ॒କାନ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି॒

ୟଦ॒ନ୍ୟତଃ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॒ ସ୍ୟୁର୍ବିବି॑ବଧଂ ସ୍ୟା॒ନ୍ମଧ୍ୟେ॑ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॑ ଭବନ୍ତି ସବିବଧ॒ତ୍ୱାୟୌ (୨) ଜୋ॒

ବୈ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ପୃ॒ଷ୍ଠାନ୍ୟୋଜ॑ ଏ॒ବ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ମଧ୍ୟ॒ତୋ ଦ॑ଧତେ ବୃହଦ୍ରଥଂ॒ତ॒ରାଭ୍ୟା॑ଂ ୟନ୍ତ୍ୟ॒ୟଂ

ବାବ ର॑ଥଂତ॒ରମ॒ସୌ ବୃ॒ହଦା॒ଭ୍ୟାମେ॒ବ ୟ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ଅ॒ନୟୋ॑ରେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେ॒ତେ ବୈ

ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॑ଞ୍ଜ॒ସାୟ॑ନୀ ସ୍ରୁତୀ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ॑ ଲୋ॒କଂ॑ ୟ॑ନ୍ତି॒ ପରା॑ଞ୍ଚୋ॒ ବା ଏ॒ତେ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ॑

ଲୋ॒କମ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି॒ ୟେ ପ॑ରା॒ଚୀନା॑ନି ପୃ॒ଷ୍ଠାନ୍ୟୁ॑ପ॒ୟନ୍ତି॑ ପ୍ର॒ତ୍ୟଂ॑ତ୍ର୍ୟ॒ହୋ ଭ॑ବତି

ପ୍ର॒ତ୍ୟବ॑ରୂଢ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା ଉ॒ଭୟୋ॑ର୍ଲୋ॒କୟୋ॑ରୃଦ୍ଧ୍ୱୋତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତି॒ ଚତୁ॑ର୍ଦଶୈ॒ତାସ୍ତାସା॒ଂ ୟା

ଦଶ॒ ଦଶା॑କ୍ଷରା ବି॒ରାଡନ୍ନଂ॑ ବି॒ରାଡ୍ ବି॒ରାଜୈ॒ବାନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧତେ॒ ୟାଶ୍ଚତ॑ସ୍ର॒ଶ୍ଚତ॑ସ୍ରୋ॒

ଦିଶୋ॑ ଦି॒କ୍ଷ୍ୱେ॑ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॑ ଭବତଃ॒ ପରି॑ଗୃହୀତ୍ୟୈ (୩)॥

(ଆଧ୍ନୁ॑ବନ୍ତ୍ୟ॒ହାଭ୍ୟା॑ମ॒ସ୍ମିନ୍-ସ॑ବିବଧ॒ତ୍ୱାୟ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା॒ ଏକ॑ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୩। ୫॥**

(ପଞ୍ଚଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଇନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବୈ ସ॒ଦୃଙ୍ ଦେ॒ବତା॑ଭିରାସୀ॒ନ୍ନ ବ୍ୟା॒ବୃତ॑ମଗଚ୍ଛ॒ତ୍ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତଂ

ପ॑ଞ୍ଚଦଶରା॒ତ୍ରଂ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତମାହ॑ର॒ତ୍ତେନା॑ୟଜତ॒ ତତୋ॒ ବୈ

ସୋ॑ଽନ୍ୟାଭି॑ର୍ଦେ॒ବତା॑ଭି॒ର୍ବ୍ୟା॒ବୃତ॑ମଗଚ୍ଛ॒ଦ୍ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସଃ ପଞ୍ଚଦଶରା॒ତ୍ରମାସ॑ତେ

ବ୍ୟା॒ବୃତ॑ମେ॒ବ ପା॒ପ୍ମନା॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟେଣ ଗଚ୍ଛନ୍ତି॒ ଜ୍ୟୋତି॒ର୍ଗୌରାୟୁ॒ରିତି॑ ତ୍ର୍ୟ॒ହୋ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ୟଂ ବାବ

ଜ୍ୟୋତି॑ର॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷ॒ଂ (୧) ଗୌର॒ସାବା॒ୟୁରେ॒ଷ୍ୱେ॑ବ ଲୋ॒କେଷୁ॒ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ତ୍ୟସ॑ତ୍ତ୍ରଂ॒ ବା

ଏ॒ତଦ୍ୟଦ॑ଚ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମଂ ୟଚ୍ଛ॑ନ୍ଦୋ॒ମା ଭବ॑ନ୍ତି॒ ତେନ॑ ସ॒ତ୍ତ୍ରଂ ଦେ॒ବତା॑ ଏ॒ବ ପୃ॒ଷ୍ଠୈରବ॑ ରୁନ୍ଧତେ

ପ॒ଶୂଞ୍ଛ॑ନ୍ଦୋ॒ମୈରୋଜୋ॒ ବୈ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॑ ପ॒ଶବ॑ଶ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମା ଓଜ॑ସ୍ୟେ॒ବ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ ପ॒ଶୁଷୁ॒

ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ପଞ୍ଚଦଶରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି ପଞ୍ଚଦ॒ଶୋ ବଜ୍ରୋ॒ ବଜ୍ର॑ମେ॒ବ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟେଭ୍ୟଃ॒ ପ୍ର

Not For Commercial Use

ହଂରନ୍ତ୍ୟତି ରାତ୍ରାବଭିତୋ ଭବତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ୟ ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ (୨)॥

(ଅନ୍ତରିକ୍ଷମିନ୍ଦ୍ରିୟସୈ୍ୟକଂ ଚ) ॥ ୭। ୩। ୬॥

(ଅନ୍ୟଃ ପଞ୍ଚଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୈ ଶିଥିଲ ଇବାପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆସୀତ୍-ସୋଽସୁରେଭ୍ୟୋଽବିଭେଃସ
ପ୍ରଜାପତିମୁପାଧାବତ୍ତସ୍ମା ଏତଂ ପଞ୍ଚଦଶରାତ୍ରଂ ବଜ୍ରଂ ପ୍ରାୟଚ୍ଛତ୍ତେନାସୁରାନ୍ ପରାଭାବ୍ୟ
ବିଜିତ୍ୟ ଶ୍ରିୟମଗଚ୍ଛଦଗ୍ନିଷ୍ଟୁତା ପାପ୍ମାନଂ ନିରଦହତ ପଞ୍ଚଦଶରାତ୍ରେଣୌଜୋ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ
ବୀର୍ୟମାତ୍ମନ୍ନଧତ୍ତ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଃ ପଞ୍ଚଦଶରାତ୍ରମାସତେ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟାନେବ ପରାଭାବ୍ୟ
ବିଜିତ୍ୟ ଶ୍ରିୟଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟଗ୍ନିଷ୍ଟୁତା ପାପ୍ମାନଂ ନି (୧) ଦହନ୍ତେ ପଞ୍ଚଦଶରାତ୍ରେଣୌଜୋ
ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀର୍ୟମାତ୍ମନ୍ଦଧତ ଏତା ଏବ ପଶବ୍ୟାଃ ପଞ୍ଚଦଶ ବା ଅର୍ଧମାସସ୍ୟ
ରାତ୍ରୟୋଽର୍ଧମାସଶଃ ସଂବତ୍ସର ଆପ୍ୟତେ ସଂବତ୍ସରଂ ପଶବୋଽନୁ ପ୍ର ଜାୟନ୍ତେ ତସ୍ମାତ୍
ପଶବ୍ୟା ଏତା ଏବ ସୁବର୍ଗ୍ୟାଃ ପଞ୍ଚଦଶ ବା ଅର୍ଧମାସସ୍ୟ ରାତ୍ରୟୋଽର୍ଧମାସଶଃ ସଂବତ୍ସର
ଆପ୍ୟତେ ସଂବତ୍ସରଃ ସୁବର୍ଗୋ ଲୋକସ୍ତସ୍ମାତ୍-ସୁବର୍ଗ୍ୟା ଜ୍ୟୋତିର୍ଗୌରାୟୁରିତି ତ୍ର୍ୟହୋ
ଭବତୀୟଂ ବାବ ଜ୍ୟୋତିରନ୍ତରିକ୍ଷଂ (୨) ଗୌରସାବାୟୁରିମାନେବ ଲୋକାନଭ୍ୟାରୋହନ୍ତି
ୟଦନ୍ୟତଃ ପୃଷ୍ଠାନି ସ୍ୟୁର୍ବିବିବଧଂ ସ୍ୟାନ୍ମଧ୍ୟେ ପୃଷ୍ଠାନି ଭବନ୍ତି ସବିବଧତ୍ୱାୟୌଜୋ ବୈ
ବୀର୍ୟଂ ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୋଜ ଏବ ବୀର୍ୟଂ ମଧ୍ୟତୋ ଦଧତେ ବୃହଦ୍ରଥଂତରାଭ୍ୟାଂ ୟନ୍ତୀୟଂ ବାବ
ରଥଂତରମସୌ ବୃହଦାଭ୍ୟାମେବ ୟନ୍ତ୍ୟଥୋ ଅନୟୋରେବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେତେ ବୈ
ୟଜ୍ଞସ୍ୟାଞ୍ଜସାୟନୀ ସ୍ରୁତୀ ତାଭ୍ୟାମେବ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକଂ (୩) ୟନ୍ତି ପରାଞ୍ଚୋ ବା ଏତେ
ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମଭ୍ୟାରୋହନ୍ତି ୟେ ପରାଚୀନାନି ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁପୟନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟଂତ୍ର୍ୟହୋ ଭବତି
ପ୍ରତ୍ୟବରୂଢ୍ୟା ଅଥୋ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଉଭୟୋର୍ଲୋକୟୋରୃଦ୍ଧ୍ୱୋତ୍ତିଷ୍ଠନ୍ତି ପଞ୍ଚଦଶୈତାସ୍ତାସାଂ ୟା

Not For Commercial Use

ଦଶ ଦଶାକ୍ଷରା ବିରାଡନ୍ନଂ ବିରାଡ୍ ବିରାଜୈବାନ୍ନାଦ୍ୟମବ ରୁନ୍ଧତେ ୟାଃ ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚ ଦିଶୋ ଦିକ୍ଷ୍ୱେବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟତିରାତ୍ରାବଭିତୋ ଭବତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ୟ ବୀର୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରଜାୟୈ ପଶୂନାଂ ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ (୪)॥ (ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟଗ୍ନିଷ୍ଟୁତା ପାପ୍ମାନଂ ନିରନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଲୋକଂ ପ୍ରଜାୟୈ ଦ୍ୱେ ଚ) **॥୭।୩।୭॥**

(ସପ୍ତଦଶରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରଜାପତିରକାମୟତାନ୍ନାଦଃ ସ୍ୟାମିତି ସ ଏତଂ ସପ୍ତଦଶରାତ୍ରମପଶ୍ୟତ୍ତମାଽହରତ୍ତେନାୟଜତ ତତୋ ବୈ ସୋଽନ୍ନାଦୋଽଭବଦ୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଃ ସପ୍ତଦଶରାତ୍ରମାସତେଽନ୍ନାଦା ଏବ ଭବନ୍ତି ପଞ୍ଚାହୋ ଭବତି ପଞ୍ଚ ବା ଋତବଃ ସଂବତ୍ସର ଋତୁଷ୍ୱେବ ସଂବତ୍ସରେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟଥୋ ପଞ୍ଚାକ୍ଷରା ପଙ୍କ୍ତିଃ ପାଙ୍କ୍ତୋ ୟଜ୍ଞୋ ୟଜ୍ଞମେବାବ ରୁନ୍ଧତେଽସତ୍ତ୍ରଂ ବା ଏତ (୧) ଦ୍ୟଦଚ୍ଛନ୍ଦୋମଂ ୟଚ୍ଛନ୍ଦୋମା ଭବନ୍ତି ତେନ ସତ୍ତ୍ରଂ ଦେବତା ଏବ ପୃଷ୍ଠୈରବ ରୁନ୍ଧତେ ପଶୂଞ୍ଛନ୍ଦୋମୈରୋଜୋ ବୈ ବୀର୍ୟଂ ପୃଷ୍ଠାନି ପଶବଶ୍ଛନ୍ଦୋମା ଓଜସ୍ୟେବ ବୀର୍ୟେ ପଶୁଷୁ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ସପ୍ତଦଶରାତ୍ରୋ ଭବତି ସପ୍ତଦଶଃ ପ୍ରଜାପତିଃ ପ୍ରଜାପତେରାପ୍ତ୍ୟା ଅତିରାତ୍ରାବଭିତୋ ଭବତୋଽନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟ ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ (୨)॥

(ଏତଦ୍-ସପ୍ତ ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୩। ୮॥**

(ବିଂଶତିରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସା ବିରାଡ୍ ବିକ୍ରମ୍ୟାତିଷ୍ଠଦ୍ ବ୍ରହ୍ମଣା ଦେବେଷ୍ୱନ୍ନେନାସୁରେଷୁ ତେ ଦେବା ଅକାମୟନ୍ତୋଭୟଂ ସଂ ବୃଞ୍ଜୀମହି ବ୍ରହ୍ମ ଚାନ୍ନଂ ଚେତି ତ ଏତା ବିଂଶତିଂ ରାତ୍ରୀରପଶ୍ୟନ୍ତତୋ ବୈ ତ ଉଭୟଂ ସମବୃଞ୍ଜତ ବ୍ରହ୍ମ ଚାନ୍ନଂ ଚ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସିନୋଽନ୍ନାଦା ଅଭବନ୍ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସ ଏତା ଆସତ ଉଭୟମେବ ସଂ ବୃଞ୍ଜତେ ବ୍ରହ୍ମ ଚାନ୍ନଂ ଚ (୧) ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସିନୋଽନ୍ନାଦା ଭବନ୍ତି ଦ୍ୱେ ବା ଏତେ ବିରାଜୌ ତୟୋରେବ ନାନା ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି

Not For Commercial Use

ବି॒ꣳଶୋ ବୈ ପୁରୁ॑ଷୋ॒ ଦଶ॒ ହସ୍ତ୍ୟା॒ ଅ॒ଙ୍ଗୁଲ॑ୟୋ॒ ଦଶ॒ ପଦ୍ୟା॒ ୟାବା॑ନେ॒ବ

ପୁରୁ॑ଷ॒ସ୍ତମା॒ପ୍ତ୍ୱୋ॒ତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତି॒ ଜ୍ୟୋତି॒ର୍ଗୌରାୟୁ॒ରିତି॑ ତ୍ର୍ୟ॒ହା ଭ॑ବନ୍ତ୍ୟ॒ୟଂ ବାବ ଜ୍ୟୋତି॑ର॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷ॒ଂ

ଗୌର॒ସାବାୟୁ॑ରି॒ମାନେ॒ବ ଲୋ॒କାନ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତ୍ୟଭିପୂ॒ର୍ବଂ ତ୍ର୍ୟ॒ହା ଭ॑ବନ୍ତ୍ୟଭିପୂ॒ର୍ବମେ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ

(୨) ଲୋ॒କମ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି॒ ୟଦ॒ନ୍ୟତଃ॑ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॒ ସ୍ୟୁର୍ବିବି॑ବଧꣳ ସ୍ୟା॒ନ୍ମଧ୍ୟେ॑ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॑ ଭବନ୍ତି

ସବିବଧ॒ତ୍ୱାୟୌଜୋ॒ ବୈ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ପୃ॒ଷ୍ଠାନ୍ୟୋଜ॑ ଏ॒ବ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ମଧ୍ୟ॒ତୋ ଦ॑ଧତେ

ବୃହଦ୍ର॒ଥଂତ॒ରାଭ୍ୟା॑ଂ ୟନ୍ତ୍ୟ॒ୟଂ ବାବ ର॑ଥଂତ॒ରମ॒ସୌ ବୃ॑ହ॒ଦା॒ଭ୍ୟାମେ॒ବ ୟ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑

ଅ॒ନୟୋ॑ରେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେ॒ତେ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॑ଞ୍ଜ॒ସାୟ॑ନୀ ସ୍ରୁ॒ତୀ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ

ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତି॒ ପରା॑ଞ୍ଚୋ॒ ବା ଏ॒ତେ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କ ମ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି॒ ୟେ ପ॑ରା॒ଚୀନା॑ନି

ପୃ॒ଷ୍ଠାନ୍ୟୁ॑ପ॒ୟନ୍ତି॑ ପ୍ର॒ତ୍ୟଂତ୍ର୍ୟ॒ହୋ ଭ॑ବତି ପ୍ର॒ତ୍ୟବ॑ରୂଢ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା

ଉ॒ଭୟୋ॑ର୍ଲୋ॒କୟୋ॑ରୃଦ୍ଧ୍ୱୋତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॑ ଭବତୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସସ୍ୟା॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒

ପରି॑ଗୃହୀତ୍ୟୈ (୩)॥

(ବୃଙ୍କ୍ତେ॒ ବ୍ରହ୍ମ ଚାନ୍ନଂ॑ ଚ ସୁବର୍ଗମେ॒ତେ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ତ୍ରୟୋ॑ ବିꣳଶତିଶ୍ଚ) ॥ ୭। ୩। ୯॥

(ଏକବିଂଶତିରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ॑ଽସ୍ମିଁଲ୍ଲୋ॒କ ଆ॑ସୀ॒ତ୍ତଂ ଦେ॒ବାଃ ପୃ॒ଷ୍ଠୈଃ ପ॑ରି॒ଗୃହ୍ୟ॑ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମ॑ଗମୟ॒ନ୍

ପରୈ॑ର॒ବସ୍ତା॒ତ୍ ପର୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣନ୍ ଦିବାକୀ॒ର୍ତ୍ୟେ॑ନ ସୁବ॒ର୍ଗେ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତ୍ୟ॑ସ୍ଥାପୟ॒ନ୍ ପରୈଃ॑

ପ॒ରସ୍ତା॒ତ୍ ପର୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣନ୍ ପୃ॒ଷ୍ଠୈରୁ॒ପାବା॑ରୋହ॒ନ୍-ସ ବା ଅ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ॑ଽମୁଷ୍ମିଁଲ୍ଲୋ॒କେ

ପରୈ॑ରୁ॒ଭୟ॒ତଃ ପରି॑ଗୃହୀତୋ॒ ୟତ୍-ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॒ ଭବ॑ନ୍ତି ସୁବ॒ର୍ଗମେ॒ବ ତୈର୍ଲୋ॒କଂ ୟଜ॑ମାନା

ୟନ୍ତି॒ ପରୈ॑ର॒ବସ୍ତା॒ତ୍-ପରି॑ ଗୃହ୍ଣନ୍ତି ଦିବାକୀ॒ର୍ତ୍ୟେ॑ନ (୧) ସୁବ॒ର୍ଗେ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି॒

ପରୈଃ॑ ପ॒ରସ୍ତା॒ତ୍-ପରି॑ ଗୃହ୍ଣନ୍ତି ପୃ॒ଷ୍ଠୈରୁ॒ପାବ॑ରୋହନ୍ତି॒ ୟତ୍-ପରେ॑ ପ॒ରସ୍ତା॒ନ୍ନ ସ୍ୟୁଃ ପରା॑ଞ୍ଚଃ

Not For Commercial Use

ସୁ॒ବ॒ର୍ଗାଲ୍ଲୋ॒କାନ୍ନିଷ୍ଷ୍ୱ॑ଦ୍ୟେର॒ନ୍ ୟଦ॒ବସ୍ତା॒ନ୍ନ ସ୍ୟୁଃ ପ୍ର॒ଜା ନିର୍ଦ॑ହେୟୁର॒ଭିତୋ॑ ଦିବାକୀ॒ର୍ତ୍ୟଂ॑ ପରଃ॑ ସାମାନୋ ଭବନ୍ତି ସୁ॒ବ॒ର୍ଗ ଏ॒ବୈନାଁ॑ଲ୍ଲୋ॒କ ଉ॑ଭ॒ୟତଃ॒ ପରି॑ ଗୃହ୍ଣ॒ନ୍ତି ୟଜ॑ମାନା॒ ବୈ ଦି॑ବାକୀ॒ର୍ତ୍ୟଂ॑ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରଃ ପରଃ॑ ସାମାନୋ॒ଽଭିତୋ॑ ଦିବାକୀ॒ର୍ତ୍ୟଂ॑ ପରଃ॑ ସାମାନୋ ଭବନ୍ତି ସଂ॑ବତ୍ସ॒ର ଏ॒ବୋଭ॒ୟତଃ॒ (୨) ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ପୃ॒ଷ୍ଠଂ ବୈ ଦି॑ବାକୀ॒ର୍ତ୍ୟଂ॑ ପା॒ର୍ଶ୍ୱେ ପରଃ॑ ସାମାନୋ॒ଽଭିତୋ॑ ଦିବାକୀ॒ର୍ତ୍ୟଂ॑ ପରଃ॑ ସାମାନୋ ଭବନ୍ତି॒ ତସ୍ମା॑ଦ॒ଭିତଃ॑ ପୃ॒ଷ୍ଠଂ ପା॒ର୍ଶ୍ୱେ ଭୂୟି॑ଷ୍ଠା॒ ଗ୍ରହା॑ ଗୃହ୍ୟନ୍ତେ॒ ଭୂୟି॑ଷ୍ଠଂ॑ ଶସ୍ୟତେ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟୈ॒ବ ତନ୍ମ॑ଧ୍ୟ॒ତୋ ଗ୍ର॒ନ୍ଥିଂ ଗ୍ର॑ଥ୍ନ॒ନ୍ତ୍ୟବି॑ସ୍ର॒ଂସାୟ ସ॒ପ୍ତ ଗୃ॑ହ୍ୟନ୍ତେ ସ॒ପ୍ତ ବୈ ଶୀ॑ର୍ଷ॒ଣ୍ୟାଃ॑ ପ୍ରା॒ଣାଃ ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବ ୟଜ॑ମାନେଷୁ ଦଧତି॒ ୟତ୍-ପ॑ରା॒ଚୀନା॑ନି ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॒ ଭବ॑ନ୍ତ୍ୟ॒ମୁମେ॒ବ ତୈର୍ଲୋ॒କମ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି॒ ୟଦି॒ମଂ ଲୋ॒କଂ ନ (୩) ପ୍ର॑ତ୍ୟବ॒ରୋହେ॑ୟୁରୁଦ୍ୱା॒ ମାଦ୍ୟେ॑ୟୁର୍ୟଜ॑ମାନାଃ॒ ପ୍ର ବା॑ ମୀୟେର॒ନ୍ ୟତ୍-ପ୍ର॑ତୀ॒ଚୀନା॑ନି ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॒ ଭବ॑ନ୍ତୀ॒ମମେ॒ବ ତୈର୍ଲୋ॒କଂ ପ୍ର॒ତ୍ୟବ॑ରୋହ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ଅ॒ସ୍ମିନ୍ନେ॒ବ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ତ୍ୟନୁ॑ନ୍ମାଦା॒ୟେନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବା ଅପ୍ର॑ତିଷ୍ଠିତ ଆସୀ॒ତ୍ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତମେ॑କବିଂଶତିରା॒ତ୍ରଂ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତମାଽହ॑ର॒ତ୍ତେନା॑ୟଜତ॒ ତତୋ॒ ବୈ ସ ପ୍ରତ୍ୟ॑ତିଷ୍ଠ॒ଦ୍ୟେ ବ॑ହୁୟା॒ଜିନୋଽପ୍ର॑ତିଷ୍ଠିତାଃ॒ (୪) ସ୍ୟୁସ୍ତ ଏ॑କବିଂଶତିରା॒ତ୍ରମା॑ସୀର॒ନ୍ ଦ୍ୱାଦ॑ଶ॒ ମାସାଃ॒ ପଞ୍ଚ॒ର୍ତବ॒ସ୍ତ୍ରୟ॑ ଇ॒ମେ ଲୋ॒କା ଅ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟ ଏ॑କବି॒ଂଶ ଏ॒ତାବ॑ନ୍ତୋ॒ ବୈ ଦେ॑ବଲୋ॒କାସ୍ତେଷ୍ୱେ॒ବ ୟ॑ଥାପୂ॒ର୍ବଂ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ନ ବ୍ୟ॑ରୋଚତ॒ ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତମେ॑କବିଂଶତିରା॒ତ୍ରଂ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତମାଽହ॑ର॒ତ୍ତେନା॑ୟଜତ॒ ତତୋ॒ ବୈ ସୋ॑ଽରୋଚତ॒ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସ॑ ଏକବିଂଶତିରା॒ତ୍ରମାସ॑ତେ॒ ରୋଚ॑ନ୍ତ ଏ॒ବୈକ॑ବିଂଶତିରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି॒ ରୁଗ୍ୱା ଏ॑କବି॒ଂଶୋ ରୁଚ॑ମେ॒ବ ଗ॑ଚ୍ଛ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାମେ॒ବ ପ୍ର॑ତି॒ଷ୍ଠା ହ୍ୟେ॑କବି॒ଂଶୋ॑ଽତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॑ ଭବତୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସସ୍ୟ॒ ପରି॑ଗୃହୀତ୍ୟୈ (୫)॥

Not For Commercial Use

(ଗୃହ୍ଣନ୍ତି ଦ୍ଵିବାକୀର୍ତ୍ୟୈନୈବୋଭୟତୋ ନାପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ଆସତ ଏକବିଂଶତିଶ୍ଚ) ॥ **୭। ୩। ୧୦॥**

(ଅଶ୍ଵମେଧାଂଗପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତିହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ଵେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅର୍ବାଙ୍ ୟଜ୍ଞଃ ସଂ କ୍ରାମତ୍ଵମୁଷ୍ମାଦଧି ମାମଭି । ଋଷୀଣାଂ ୟଃ ପୁରୋହିତଃ ॥

ନିର୍ଦେବଂ ନିର୍ବୀରଂ କୃତ୍ଵା ବିଷ୍କନ୍ଧଂ ତସ୍ମିନ୍ ହୀୟତାଂ ୟୋଽସ୍ମାନ୍ ଦ୍ଵେଷ୍ଟି ।

ଶରୀରଂ ୟଜ୍ଞଶମଲଂ କୁସୀଦଂ ତସ୍ମିନ୍-ସୀଦତୁ ୟୋଽସ୍ମାନ୍ ଦ୍ଵେଷ୍ଟି ॥

ୟଜ୍ଞ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ୟତ୍ତେଜସ୍ତେନ ସଂ କ୍ରାମ ମାମଭି ।

ବ୍ରାହ୍ମଣାନୃତ୍ଵିଜୋ ଦେବାନ୍ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ତପସା ତେ ସବାହମା ହୁବେ ॥

ଇଷ୍ଟେନ ପକ୍ଵମୁପ (୧) ତେ ହୁବେ ସବାହମ୍ ।

ସଂ ତେ ବୃଞ୍ଜେ ସୁକୃତଂ ସଂ ପ୍ରଜାଂ ପଶୂନ୍ ॥

ପ୍ରୈଷାନ୍-ସାମିଧେନୀରାଘାରାବାଜ୍ୟଭାଗାବାଶ୍ରୁତଂ ପ୍ରତ୍ୟାଶ୍ରୁତମା ଶୃଣାମି ତେ ।

ପ୍ରୟାଜାନୂୟାଜାନ୍-ସ୍ଵିଷ୍ଟକୃତମିଡାମାଶିଷ ଆ ବୃଞ୍ଜେ ସୁବଃ ॥

ଅଗ୍ନିନେନ୍ଦ୍ରେଣ ସୋମେନ ସରସ୍ଵତ୍ୟା ବିଷ୍ଣୁନା ଦେବତାଭିଃ ।

ୟାଜ୍ୟାନୁବାକ୍ୟାଭ୍ୟାମୁପ ତେ ହୁବେ ସ ବାହଂ ୟଜ୍ଞମା ଦଦେ ତେ ବଷଟ୍-କୃତମ୍ ॥

ସ୍ତୁତଂ ଶସ୍ତ୍ରଂ ପ୍ରତିଗରଂ ଗ୍ରହମିଡାମାଶିଷ (୨) ଆ ବୃଞ୍ଜେ ସୁବଃ ।

ପତ୍ନୀସଂୟାଜାନୁପ ତେ ହୁବେ ସବାହଂ ସମିଷ୍ଟ ୟଜୁରା ଦଦେ ତବ ॥

ପଶୂନ୍-ସ୍ତୁତଂ ପୁରୋଡାଶାନ୍-ସବନାନ୍ୟୋତ ୟଜ୍ଞମ୍ ।

ଦେବାନ୍-ସେନ୍ଦ୍ରାନୁପ ତେ ହୁବେ ସବାହମଗ୍ନିମୁଖାନ୍-ସୋମବତୋ ୟେ ଚ ବିଶ୍ଵେ (୩)॥

(ଉପ ଗ୍ରହମିଡାମାଶିଷୋ ଦ୍ଵାତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ **୭। ୩। ୧୧॥**

(ଅଶ୍ୱମେଧାଂଗାପ୍ତିହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଭୂତଂ ଭବ୍ୟଂ ଭବିଷ୍ୟଦ୍ୱଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମ ଋକ୍-ସାମ ୟଜୁର୍ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମୋ ଗାୟତ୍ରୀ

ତ୍ରିଷ୍ଟୁବ୍ଜଗତୀ ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମଃ ପୃଥ୍ବ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଦ୍ୟୌର୍ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମୋଽଗ୍ନିର୍ବାୟୁଃ ସୂର୍ୟୋ

ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମଃ ପ୍ରାଣୋ ବ୍ୟାନୋଽପାନୋ ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମୋଽନ୍ନଂ

କୃଷିର୍ବୃଷ୍ଟିର୍ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମଃ ପିତା ପୁତ୍ରଃ ପୌତ୍ରୋ ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମୋ ଭୂର୍ଭୁବଃ

ସୁବର୍ବଷଟ୍-ସ୍ୱାହା ନମଃ (୧)॥ (ଭୁବଂଶ୍ଚତ୍ୱାରି ଚ) **॥ ୭। ୩। ୧୨॥**

(ଆଭୂର୍ହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆ ମେ ଗୃହା ଭବନ୍ତ୍ୱା ପ୍ରଜା ମ ଆ ମା ୟଜ୍ଞୋ ବିଶତୁ ବୀର୍ୟାବାନ୍ ।

ଆପୋ ଦେବୀର୍ୟଜ୍ଞିୟା ମାଽଽବିଶନ୍ତୁ ସହସ୍ରସ୍ୟ ମା ଭୂମା ମା ପ୍ର ହାସୀତ୍ ॥

ଆ ମେ ଗ୍ରହୋ ଭବତ୍ୱା ପୁରୋରୁକ୍ ସ୍ତୁତଶସ୍ତ୍ରେ ମାଽଽବିଶତାଂ ସମୀଚୀ ।

ଆଦିତ୍ୟା ରୁଦ୍ରା ବସବୋ ମେ ସଦସ୍ୟାଃ ସହସ୍ରସ୍ୟ ମା ଭୂମା ମା ପ୍ର ହାସୀତ୍ ॥

ଆ ମାଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୋ ବିଶତୂକ୍-ଥ୍ୟଶ୍ଚାତିରାତ୍ରୋ ମାଽଽବିଶତ୍ୱାପିଶର୍ବରଃ ।

ତିରୋ ଅହ୍ନିୟା ମା ସୁହୁତା ଆ ବିଶନ୍ତୁ ସହସ୍ରସ୍ୟ ମା ଭୂମା ମା ପ୍ର ହାସୀତ୍ (୧)॥

(ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମୋ ବିଶତ୍ୱଷ୍ଟାଦଶ ଚ) **॥ ୭। ୩। ୧୩॥**

(ଅନୁଭୂର୍ହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅଗ୍ନିନା ତପୋଽନ୍ୱଭବଦ୍ୱାଚା ବ୍ରହ୍ମ ମଣିନା ରୂପାଣୀନ୍ଦ୍ରେଣ ଦେବାନ୍ ବାତେନ

ପ୍ରାଣାନ୍-ସୂର୍ୟେଣ ଦ୍ୟାଂ ଚନ୍ଦ୍ରମସା ନକ୍ଷତ୍ରାଣି ୟମେନ ପିତୃନ୍ ରାଜ୍ଞା ମନୁଷ୍ୟାନ୍ ଫଲେନ

ନାଦେୟାନଜଗରେଣ ସର୍ପାନ୍ ବ୍ୟାଘ୍ରେଣାରଣ୍ୟାନ୍ ପଶୂଞ୍ଛ୍ୟେନେନ ପତତ୍ରିଣୋ

ବୃଷ୍ଣାଽଶ୍ୱାନୃଷଭେଣ ଗା ବସ୍ତେନାଜା ବୃଷ୍ଣିନାଽବୀର୍ବ୍ରୀହିଣାଽନ୍ନାନି ୟବେନୌଷଧୀର୍ନ୍ୟଗ୍ରୋଧେନ

Not For Commercial Use

ବନ॒ସ୍ପତୀ॑ନୁଦୁମ୍ବ॒ରେଣୋର୍ଜଂ॑ ଗାୟତ୍ରି॒ୟା ଛନ୍ଦାꣳ॑ସି ତ୍ରି॒ବୃତା॒ ସ୍ତୋମା॑ନ୍ ବ୍ରା॒ହ୍ମଣେ॒ନ ବାଚ॑ମ୍ (୧)॥

(ବ୍ରା॒ହ୍ମଣେନୈକଂ॑ ଚ) **॥ ୭। ୩। ୧୪॥**

(ବୈଶ୍ୱଦେବାହୁତିମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସ୍ୱାହା॒ଽଽଧି॒ମାଧୀ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସ୍ୱାହାଽଽଧୀ॑ତ॒ଂ ମନ॑ସେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସ୍ୱାହା॒ ମନଃ॑ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ॒

ସ୍ୱାହା॒ କାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ କସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ କତ॒ମସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହାଽଦି॑ତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହାଽଦି॑ତ୍ୟୈ ମ॒ହ୍ୟୈ॑

ସ୍ୱାହାଽଦି॑ତ୍ୟୈ ସୁମୃଡୀ॒କାୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର॑ସ୍ୱତ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର॑ସ୍ୱତ୍ୟୈ ବୃହ॒ତ୍ୟୈ॑ ସ୍ୱାହା॒

ସର॑ସ୍ୱତ୍ୟୈ ପାବ॒କାୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପୂ॒ଷ୍ଣେ ସ୍ୱାହା॑ ପୂ॒ଷ୍ଣେ ପ୍ର॑ପ॒ଥ୍ୟା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପୂ॒ଷ୍ଣେ ନ॒ରନ୍ଧି॑ଷାୟ॒

ସ୍ୱାହା॒ ତ୍ୱଷ୍ଟ୍ରେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ତ୍ୱଷ୍ଟ୍ରେ॑ ତୁ॒ରୀପା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ତ୍ୱଷ୍ଟ୍ରେ॑ ପୁରୁ॒ରୂପା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିଷ୍ଣ॑ବେ॒ ସ୍ୱାହା॒

ବିଷ୍ଣ॑ବେ ନିଖୁର୍ୟ॒ପାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିଷ୍ଣ॑ବେ ନିଭୂୟ॒ପାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ପୁ॒ରୁ॒ରୂପା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ଦଶ॑ ଚ) **॥ ୭। ୩। ୧୫॥**

(ପଶ୍ୱଙ୍ଗହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦ॒ଦ୍-ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ହନୂ॑ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହୋଷ୍ଠା॑ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॒ ମୁଖା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନାସି॑କାଭ୍ୟା॒ꣳ

ସ୍ୱାହା॒ଽକ୍ଷୀଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॒ କର୍ଣା॑ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॑ ପା॒ର ଇ॒କ୍ଷବୋ॑ଽବା॒ର୍ୟେ॑ଭ୍ୟଃ॒ ପକ୍ଷ୍ମ॑ଭ୍ୟଃ॒

ସ୍ୱାହା॑ଽବା॒ର ଇ॒କ୍ଷବଃ॑ ପା॒ର୍ୟେ॑ଭ୍ୟଃ॒ ପକ୍ଷ୍ମ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶୀ॒ର୍ଷ୍ଣେ ସ୍ୱାହା॑ ଭ୍ରୂ॒ଭ୍ୟାꣳ ସ୍ୱାହା॑ ଲ॒ଲାଟା॑ୟ॒

ସ୍ୱାହା॑ ମୂ॒ର୍ଧ୍ନେ ସ୍ୱାହା॑ ମ॒ସ୍ତିଷ୍କା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ କେଶେ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବହା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଗ୍ରୀ॒ବାଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑

ସ୍କ॒ନ୍ଧେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ କୀକ॑ସାଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପୃ॒ଷ୍ଟୀଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପାଜ॒ସ୍ୟା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପା॒ର୍ଶ୍ୱାଭ୍ୟା॒ꣳ

ସ୍ୱାହା॒ (୧) ଽꣳସା॑ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॑ ଦୋ॒ଷଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॑ ବା॒ହୁଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॒ ଜଙ୍ଘା॑ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॒

ଶ୍ରୋଣୀ॑ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହୋ॒ରୁଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॑ଽଷ୍ଠୀ॒ବଦ୍-ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॒ ଜଙ୍ଘା॑ଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॑ ଭ॒ସଦେ॒

ସ୍ୱାହା॑ ଶିଖ॒ଣ୍ଡେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବାଲ॒ଧାନା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽଽଣ୍ଡାଭ୍ୟା॒ꣳ ସ୍ୱାହା॒ ଶେପା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ରେତ॑ସେ॒

Not For Commercial Use

ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ର॒ଜାଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ର॒ଜନ॑ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ॒ଦ୍-ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ଫେଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହ॒ା ଲୋମ॑ଭ୍ୟଃ॒

ସ୍ୱାହା॑ ତ୍ୱ॒ଚେ ସ୍ୱାହ॒ା ଲୋହି॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ମା॒ଂସାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ସ୍ନାବ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହ॒ାଽସ୍ଥଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑

ମ॒ଜ୍ଜଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହାଽଙ୍ଗେ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହ॒ାଽଽତ୍ମନେ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୨)॥

(ପା॒ର୍ଶ୍ୱାଭ୍ୟା॒ଂ ସ୍ୱାହା॑ ମ॒ଜ୍ଜଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ଷଟ୍ ଚ॑) **॥ ୭। ୩। ୧୬॥**

(ଅଶ୍ୱାବୟବରୂପହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଞ୍ଜ୍ୟେ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽଞ୍ଜିସ॒କ୍-ଥାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶିତି॒ପଦେ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ଶିତି॑କକୁ॒ଦେ ସ୍ୱାହା॑ ଶିତି॒ରନ୍ଧ୍ରା॑ୟ॒

ସ୍ୱାହା॑ ଶିତିପୃ॒ଷ୍ଠାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶି॒ତ୍ୟଂସା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପୁ॒ଷ୍ପକର୍ଣା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶି॒ତ୍ୟୋଷ୍ଠା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑

ଶିତି॒ଭ୍ରବେ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ଶିତି॑ଭସଦେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ୍ୱେ॒ତାନୂ॑କାଶାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ାଽଞ୍ଜୟେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଲ॒ଲାମା॑ୟ॒

ସ୍ୱାହାଽସି॑ତଜ୍ଞବେ॒ ସ୍ୱାହା॑ କୃଷ୍ଣୈ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ରୋହି॑ତୈ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽରୁଣୈ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହେ॒ଦୃଶା॑ୟ॒

ସ୍ୱାହା॑ କୀ॒ଦୃଶା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ତା॒ଦୃଶା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ଦୃଶା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ବିସ॑ଦୃଶାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ସୁସ॑ଦୃଶାୟ॒

ସ୍ୱାହା॑ ରୂ॒ପାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ରୂ॒ପାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ଦ୍ୱେ ଚ॑) **॥ ୭। ୩। ୧୭॥**

(ଅଶ୍ୱାବୟବବିରୂପହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

କୃ॒ଷ୍ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ୍ୱେ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପି॒ଶଙ୍ଗା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସା॒ରଙ୍ଗା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽରୁ॒ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଗୌ॒ରାୟ॒

ସ୍ୱାହା॑ ବ॒ଭ୍ରବେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ନକୁ॒ଲାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ରୋହି॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ଶୋଣା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ୍ୟା॒ବାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑

ଶ୍ୟା॒ମାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପାକ॒ଲାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସୁରୂ॒ପାୟ॒ ସ୍ୱାହାଽନୁ॑ରୂପାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ବିରୂ॑ପାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା

ସରୂ॑ପାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ପ୍ରତି॑ରୂପାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶ॒ବଲା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ କମ॒ଲାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ପୃଶ୍ନ॑ୟେ॒ ସ୍ୱାହା॑

ପୃଶ୍ନିସ॒କ୍-ଥାୟ॒ ସ୍ୱାହ॒ା ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(କୃ॒ଷ୍ଣାୟ॒ ଷଟ୍ ଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶତ୍) **॥ ୭। ୩। ୧୮॥**

Not For Commercial Use

(ଓଷଧିହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଓଷ॑ଧୀଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ମୂଲେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ତୂଲେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ କାଣ୍ଡେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ବଲ୍-ଶେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ପୁଷ୍ପେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ଫଲେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ଗୃହୀ॒ତେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହାଽଗୃ॑ହୀତେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହାଽବ॑ପନ୍ନେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ଶୟା॑ନେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ଓଷ॑ଧୀଭ୍ୟ॒ଶ୍ଚତୁ॑ର୍ବି॑ଂଶତିଃ) **॥ ୭। ୩। ୧୯॥**

(ବନସ୍ପତିହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବନ॒ସ୍ପତି॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ମୂଲେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ତୂଲେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ସ୍କନ୍ଧୋ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ଶାଖା॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ପ॒ର୍ଣେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ପୁଷ୍ପେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ଫଲେ॑ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ଗୃହୀ॒ତେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହାଽଗୃ॑ହୀତେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହାଽବ॑ପନ୍ନେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ଶୟା॑ନେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॑ ଶି॒ଷ୍ଟାୟ॒ ସ୍ୱାହାଽତି॑ଶିଷ୍ଟାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପରି॑ଶିଷ୍ଟାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସଂଶି॑ଷ୍ଟାୟ॒ ସ୍ୱାହୋଚ୍ଛି॑ଷ୍ଟାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ରି॒କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହାଽରି॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପ୍ରରି॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସଂରି॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହୋଦ୍ରି॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥ (ବନ॒ସ୍ପତି॑ଭ୍ୟଃ ସ୍କନ୍ଧୋ॑ଭ୍ୟଃ ଶି॒ଷ୍ଟାୟ॑ ରି॒କ୍ତାୟ॒ ଷଟ୍ ଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶତ୍) **॥ ୭। ୩। ୨୦॥**

=|| 0 ||=

(ପ୍ର॒ଜବ॑ଂ ବ୍ରହ୍ମବା॒ଦିନଃ॒ କିମେ॒ଷ ବା ଆ॒ପ୍ତ ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟା ଉ॒ଭୟୋଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ରନ୍ନା॑ଦ୍ୟ॒ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବୈ ସ॒ଦୃଙ୍ ଇନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବୈ ଶିଥି॒ଲଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିରକାମୟତାନ୍ନା॒ଦଃ ସା ବି॒ରାଡ୍॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋଽର୍ବାଙ୍ ଭୂ॒ତମା ମେ॒ଽଗ୍ନିନା॒ ସ୍ୱାହା॒ଽଧ୍ରଦ୍॒ଦ୍-ଭ୍ୟୋ॑ଽଞ୍ଜ୍ୟେତା॑ୟ କୃ॒ଷ୍ଣାୟୌଷ॑ଧୀଭ୍ୟୋ॒ ବନ॒ସ୍ପତି॑ଭ୍ୟୋ ବିଂଶ॒ତିଃ ॥ ୨୦॥)

(ପ୍ର॒ଜବ॑ଂ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ର୍ୟଦ॑ଚ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମନ୍ତେ॑ ହୁବେ ସବା॒ହମୋଷ॑ଧୀଭ୍ୟୋ॒ ଦ୍ୱିଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶତ୍ ॥ ୪୨॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣଯଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ତୃତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୩ ॥

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ଚତୁର୍ଥଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ସତ୍ରକର୍ମନିରୂପଣମ୍ |

(ଚତୁର୍ବିଂଶତିରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବୃହସ୍ପତିରକାମୟତ ଶ୍ରନ୍ମେ ଦେବା ଦଧୀରନ୍ ଗଚ୍ଛେୟଂ ପୁରୋଧାମିତି ସ ଏତଂ ଚତୁର୍ବିଂଶତିରାତ୍ରମପଶ୍ୟତ୍ତମାଽହରତ୍ତେନାୟଜତ ତତୋ ବୈ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରଦ୍ଦେବା ଅଦଧତାଗଚ୍ଛତ୍-ପୁରୋଧାଂ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଶ୍ଚତୁର୍ବିଂଶତିରାତ୍ରମାସତେ ଶ୍ରଦେଭ୍ୟୋ ମନୁଷ୍ୟା ଦଧତେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ପୁରୋଧାଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ଗୌରାୟୁରିତି ତ୍ର୍ୟହା ଭବନ୍ତୀୟଂ ବାବ ଜ୍ୟୋତିରନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଗୌରସାବାୟୁ (୧) ରିମାନେବ ଲୋକାନଭ୍ୟାରୋହନ୍ତ୍ୟଭିପୂର୍ବଂ ତ୍ର୍ୟହା ଭବନ୍ତ୍ୟଭିପୂର୍ବମେବ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମଭ୍ୟାରୋହନ୍ତ୍ୟସତ୍ତ୍ରଂ ବା ଏତଦ୍ୟଦଚ୍ଛନ୍ଦୋମଂ ୟଚ୍ଛନ୍ଦୋମା ଭବନ୍ତି ତେନ ସତ୍ତ୍ରଂ ଦେବତା ଏବ ପୃଷ୍ଠୈରବ ରୁନ୍ଧତେ ପଶୂଞ୍ଛନ୍ଦୋମୈରୋଜୋ ବୈ ବୀର୍ୟଂ ପୃଷ୍ଠାନି ପଶବଶ୍ଛନ୍ଦୋମା ଓଜସ୍ୟେବ ବୀର୍ୟେ ପଶୁଷୁ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ବୃହଦ୍ରଥଂତରାଭ୍ୟାଂ ୟନ୍ତୀୟଂ ବାବ ରଥଂତରମସୌ ବୃହଦାଭ୍ୟାମେବ (୨) ୟନ୍ତ୍ୟଥୋ ଅନୟୋରେବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେତେ ବୈ ୟଜ୍ଞସ୍ୟାଞ୍ଜସାୟନୀ ସ୍ରୁତୀ ତାଭ୍ୟାମେବ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକଂ ୟନ୍ତି ଚତୁର୍ବିଂଶତିରାତ୍ରୋ ଭବତି ଚତୁର୍ବିଂଶତିରର୍ଧମାସାଃ ସଂବତ୍ସରଃ ସଂବତ୍ସରଃ ସୁବର୍ଗୋ ଲୋକଃ ସଂବତ୍ସର ଏବ ସୁବର୍ଗେ ଲୋକେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟଥୋ ଚତୁର୍ବିଂଶତ୍ୟକ୍ଷରା ଗାୟତ୍ରୀ ଗାୟତ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସଂ ଗାୟତ୍ରିୟୈବ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସମବ ରୁନ୍ଧତେଽତିରାତ୍ରାବଭିତୋ ଭବତୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସସ୍ୟ ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ (୩)॥

(ଅସାବାୟୁରାଭ୍ୟାମେବ ପଞ୍ଚ ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୪। ୧॥

Not For Commercial Use

(ଅପରଚତୁର୍ବିଂଶତିରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଯଥା॒ ବୈ ମ॑ନୁଷ୍ୟା᳚ ଏ॒ବଂ ଦେ॒ବା ଅଗ୍ର॑ ଆସ॒ନ୍ତେ᳚ଽକାମୟ॒ନ୍ତାବ॑ର୍ତିଂ ପା॒ପ୍ମାନ॑ଂ ମୃତ୍ୟୁମ॑ପ॒ହତ୍ୟ॒
ଦୈବୀ᳚ଂ ସ॒ଂସଦ॑ଂ ଗଚ୍ଛେମେତି॒ ତ ଏ॒ତଂ ଚ॑ତୁର୍ବିଂଶତିରା॒ତ୍ରମ॑ପଶ୍ୟ॒ନ୍ତମାଽହ॑ର॒ନ୍ତେନା॑ୟଜନ୍ତ॒
ତତୋ॒ ବୈ ତେଽବ॑ର୍ତିଂ ପା॒ପ୍ମାନ॑ଂ ମୃତ୍ୟୁମ॑ପ॒ହତ୍ୟ॒ ଦୈବୀ᳚ଂ ସ॒ଂ ସଦ॑ମଗଚ୍ଛ॒ନ୍ ଯ ଏ॒ବଂ
ବି॒ଦ୍ୱାଂସ॑ଶ୍ଚତୁର୍ବିଂଶତି ରା॒ତ୍ରମାସ॒ତେଽବ॑ର୍ତିମେ॒ବ ପା॒ପ୍ମାନ॑ମପ॒ହତ୍ୟ॒ ଶ୍ରିୟ॑ଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି॒ ଶ୍ରୀର୍ହି
ମ॑ନୁଷ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ (୧) ଦୈବୀ॑ ସ॒ଂସଜ୍ଜ୍ୟୋତି॑ରତିରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟାନୁ॑ଖ୍ୟାତ୍ୟୈ॒
ପୃଷ୍ଠ୍ୟ॑ଃ ଷଡ॒ହୋ ଭ॑ବତି॒ ଷଡ୍ ବା ଋ॒ତବ॑ଃ ସଂବତ୍ସ॒ରସ୍ତଂ ମାସା॑ ଅର୍ଧମା॒ସା ଋ॒ତବ॑ଃ ପ୍ର॒ବିଶ୍ୟ॒
ଦୈବୀ᳚ଂ ସ॒ଂସଦ॑ମଗଚ୍ଛ॒ନ୍ ଯ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସ॑ଶ୍ଚତୁର୍ବିଂଶତିରା॒ତ୍ରମାସ॑ତେ ସଂବତ୍ସ॒ରମେ॒ବ
ପ୍ର॒ବିଶ୍ୟ॒ ବସ୍ୟ॑ସୀଂ ସ॒ଂସଦ॑ଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶା ଅ॒ବସ୍ତା॑ଦ୍-ଭବନ୍ତି॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶାଃ
ପ॒ରସ୍ତା᳚ତ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶୈରେ॒ବୋଭ॒ୟତୋଽବ॑ର୍ତିଂ ପା॒ପ୍ମାନ॑ମପ॒ହତ୍ୟ॒ ଦୈବୀ᳚ଂ ସ॒ଂସଦ॑ଂ ମଧ୍ୟ॒ତୋ
(୨) ଗ॑ଚ୍ଛନ୍ତି ପୃଷ୍ଠାନି॒ ହି ଦୈବୀ॑ ସ॒ଂସଜ୍ଜା॒ମି ବା ଏ॒ତତ୍-କୁ॑ର୍ବନ୍ତି॒ ଯତ୍ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶା ଅ॒ନ୍ୱଞ୍ଚୋ॒
ମଧ୍ୟେଽନି॑ରୁକ୍ତୋ ଭବତି॒ ତେନାଽଜା॑ମ୍ୟୂ॒ର୍ଧ୍ୱାନି॑ ପୃଷ୍ଠାନି॑ ଭବନ୍ତ୍ୟୂ॒ର୍ଧ୍ୱାଶ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମା ଉ॒ଭାଭ୍ୟା॑ଂ
ରୂପାଭ୍ୟା॑ଂ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ଯ॒ନ୍ତ୍ୟସ॑ତ୍ତ୍ର॒ଂ ବା ଏ॒ତଦ୍ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମଂ ଯଚ୍ଛ॑ନ୍ଦୋ॒ମା ଭବ॑ନ୍ତି॒ ତେନ॑
ସ॒ତ୍ତ୍ରଂ ଦେ॒ବତା॑ ଏ॒ବ ପୃଷ୍ଠୈର॑ବ ରୁନ୍ଧତେ ପ॒ଶୂଞ୍ଛ॑ନ୍ଦୋ॒ମୈରୋଜୋ॒ ବୈ ବୀ॒ର୍ୟ॑ଂ ପୃଷ୍ଠାନି॑
ପ॒ଶବ॑ (୩) ଶ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମା ଓଜ॑ସ୍ୟେ॒ବ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ ପ॒ଶୁଷୁ॒ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶା
ଅ॒ବସ୍ତା॑ଦ୍-ଭବନ୍ତି॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶାଃ ପ॒ରସ୍ତା॒ନ୍ମଧ୍ୟେ॑ ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁରୋ॒ ବୈ ତ୍ର॑ୟସ୍ତ୍ରି॒ଂଶା ଆ॒ତ୍ମା
ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟା॒ତ୍ମନ॑ ଏ॒ବ ତଦ୍ୟଜ॑ମାନାଃ॒ ଶର୍ମ॑ ନହ୍ୟ॒ନ୍ତେଽନା᳚ର୍ତ୍ୟୈ ବୃହଦ୍ରଥଂତ॒ରାଭ୍ୟା॑ଂ ଯ॒ନ୍ତୀୟଂ
ବାବ ର॑ଥଂତ॒ରମ॒ସୌ ବୃ॒ହଦା॒ଭ୍ୟାମେ॒ବ ଯ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ଅ॒ନୟୋ॑ରେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେ॒ତେ ବୈ
ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା᳚ଞ୍ଜ॒ସାୟ॑ନୀ ସ୍ରୁତୀ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବ (୪) ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ଯ॑ନ୍ତି॒ ପରା᳚ଞ୍ଚୋ॒ ବା ଏ॒ତେ

ସୁ॒ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି॒ ୟେ ପ॑ରା॒ଚୀନା॑ନି ପୃ॒ଷ୍ଠାନ୍ୟୁ॑ପ॒ୟନ୍ତି॑ ପ୍ର॒ତ୍ୟଙ୍ ଷ॑ଡ॒ହୋ ଭ॑ବତି ପ୍ର॒ତ୍ୟବ॑ରୂଢ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା ଉ॒ଭୟୋ॑ର୍ଲୋ॒କୟୋ॑ରୃଦ୍ଧ୍ୱୋତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତି ତ୍ରି॒ବୃତୋଽଧି॑ ତ୍ରି॒ବୃତ॒ମୁପ॑ ୟନ୍ତି॒ ସ୍ତୋମା॑ନା॒ꣳ॒ ସଂ ପ॑ତ୍ତ୍ୟୈ ପ୍ରଭ॒ବାୟ॒ ଜ୍ୟୋତି॑ରଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମୋ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ୟଂ ବାବ ସ କ୍ଷୟୋ॒ଽସ୍ମାଦେ॒ବ ତେନ॒ କ୍ଷୟା॒ନ୍ନ ୟ॑ନ୍ତି ଚତୁର୍ବି॒ꣳ॒ଶତିରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି॒ ଚତୁ॑ର୍ବିꣳଶତିରର୍ଧମା॒ସାଃ ସ॑ଂବତ୍ସ॒ରଃ ସ॑ଂବତ୍ସ॒ରଃ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗୋ ଲୋ॒କଃ ସ॑ଂବତ୍ସ॒ର ଏ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗେ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॒ ଚତୁ॑ର୍ବିꣳଶତ୍ୟକ୍ଷରା ଗାୟ॒ତ୍ରୀ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରୀ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରିୟୈ॒ବ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସମବ॑ ରୁନ୍ଧତେଽତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॑ ଭବତୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସସ୍ୟ॒ ପରି॑ଗୃହୀତ୍ୟୈ (୫)॥

(ମ॒ନୁ॒ଷ୍ୟା॑ସ୍ୟ ମଧ୍ୟ॒ତଃ ପ୍ର॒ଶବ॒ସ୍ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବ ସ॑ଂବତ୍ସ॒ରଶ୍ଚ॒ତୁର୍ବି॑ꣳଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୨॥**

(ତ୍ରିଂଶଦ୍ରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଋ॒କ୍ଷା ବା ଇ॒ୟମ॑ଲୋ॒ମକା॑ଽଽସୀ॒ତ୍ ସାକା॑ମୟ॒ତୌଷ॑ଧୀଭି॒ର୍ବନ॒ସ୍ପତି॑ଭିଃ॒ ପ୍ର ଜା॑ୟେ॒ୟେତି॒ ସୈତାସ୍ତ୍ରି॒ꣳ॒ଶତ॒ꣳ॒ ରାତ୍ରୀ॑ରପଶ୍ୟ॒ତ୍ତତୋ॒ ବା ଇ॒ୟମୋଷ॑ଧୀଭି॒ର୍ବନ॒ସ୍ପତି॑ଭିଃ॒ ପ୍ରାଜା॑ୟତ॒ ୟେ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମାଃ ପ॒ଶୁକା॑ମାଃ॒ ସ୍ୟୁସ୍ତ ଏ॒ତା ଆ॑ସୀର॒ନ୍ ପ୍ରୈବ ଜା॑ୟନ୍ତେ ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭି॑ରି॒ୟଂ ବା ଅ॑କ୍ଷୁଧ୍ୟ॒ତ୍-ସୈତାଂ॑ ବି॒ରାଜ॑ମପଶ୍ୟ॒ତ୍ ତାମା॒ତ୍ମନ୍-ଧି॒ତ୍ୱାଽନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମବା॑ରୁନ୍ଧୌଷ॑ଧୀ॒ (୧) ର୍ବନ॒ସ୍ପତୀ॑ନ୍ ପ୍ର॒ଜାଂ॑ ପ॒ଶୂନ୍ତେନା॑ଽବର୍ଧତ॒ ସା ଜେ॒ମାନଂ॑ ମହି॒ମାନ॑ମଗଚ୍ଛ॒ଦ୍ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାꣳସ॑ ଏ॒ତା ଆସ॑ତେ ବି॒ରାଜ॑ମେ॒ବାଽଽତ୍ମନ୍-ଧି॒ତ୍ୱାଽନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧତେ॒ ବର୍ଧ॑ନ୍ତେ ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭି॑ର୍ଜେ॒ମାନଂ॑ ମହି॒ମାନଂ॑ ଗଚ୍ଛନ୍ତି॒ ଜ୍ୟୋତି॑ରତିରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟାନୁ॑ଖ୍ୟାତ୍ୟୈ॒ ପୃଷ୍ଠ୍ୟଃ॑ ଷଡ॒ହୋ ଭ॑ବତି॒ ଷଡ୍ ବା ଋ॒ତବ॒ଃ ଷଟ୍ ପୃ॒ଷ୍ଠାନି॑ ପୃ॒ଷ୍ଠୈରେ॒ବର୍ତୂନ॒ନ୍ୱାରୋ॑ହନ୍ତ୍ୟୃ॒ତୁଭି॑ଃ ସଂବତ୍ସ॒ରଂ ତେ ସ॑ଂବତ୍ସ॒ର ଏ॒ବ (୨) ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରି॒ꣳ॒ଶାତ୍ତ୍ର॑ୟସ୍ତ୍ରି॒ꣳ॒ଶମୁପ॑ ୟନ୍ତି ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ସନ୍ତ॑ତ୍ୟା॒ ଅଥୋ॑ ପ୍ର॒ଜାପତି॒ର୍ବୈ ତ୍ର॑ୟସ୍ତ୍ରି॒ꣳ॒ଶଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମେ॒ବାଽଽରଭ॑ନ୍ତେ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ

Not For Commercial Use

ତ୍ରି॒ଣ॒ବୋ ଭ॑ବତି॒ ବିଜି॑ତ୍ୟା ଏକବି॒ꣳଶୋ ଭ॑ବତି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ରୁଚ॑ମେ॒ବାଽଽତ୍ମନ୍
ଦ॑ଧତେ ତ୍ରି॒ବୃଦ॑ଗ୍ନି॒ଷ୍ଟୁଦ୍-ଭ॑ବତି ପା॒ପ୍ମାନ॑ମେ॒ବ ତେନ॒ ନିର୍ଦ॑ହ॒ନ୍ତେଽଥୋ॒ ତେଜୋ॒ ବୈ ତ୍ରି॒ବୃତ୍ତେଜ॑
ଏ॒ବାଽଽତ୍ମନ୍-ଦ॑ଧତେ ପଞ୍ଚଦ॒ଶ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତୋ॒ମୋ ଭ॑ବତୀନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବାବ॑ (୩) ରୁନ୍ଧତେ ସପ୍ତଦ॒ଶୋ
ଭ॑ବତ୍ୟ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ପ୍ରୈବ ତେନ॑ ଜାୟନ୍ତ ଏକବି॒ꣳଶୋ ଭ॑ବତି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା॒
ଅଥୋ॒ ରୁଚ॑ମେ॒ବାଽଽତ୍ମନ୍-ଦ॑ଧତେ ଚତୁର୍ବି॒ꣳଶୋ ଭ॑ବତି॒ ଚତୁ॑ର୍ବିꣳଶତିରର୍ଧମା॒ସାଃ ସ॑ଂବସ୍ସ॒ରଃ
ସ॑ଂବସ୍ସ॒ରଃ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗୋ ଲୋ॒କଃ ସ॑ଂବସ୍ସ॒ର ଏ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗେ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ଏ॒ଷ
ବୈ ବି॑ଷୂ॒ବାନ୍ ବି॑ଷୂ॒ବନ୍ତୋ॑ ଭବନ୍ତି॒ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସ॑ ଏ॒ତା ଆସ॑ତେ ଚତୁର୍ବି॒ꣳଶାତ୍
ପୃ॒ଷ୍ଠାନ୍ୟୁପ॑ ୟନ୍ତି ସଂବସ୍ସ॒ର ଏ॒ବ ପ୍ର॑ତି॒ଷ୍ଠାୟ॑ (୪) ଦେ॒ବତା॑ ଅ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି
ତ୍ର॒ୟସ୍ତ୍ରି॒ꣳଶାତ୍ତ୍ର॒ୟସ୍ତ୍ରି॒ꣳଶମୁପ॑ ୟନ୍ତି॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିꣳଶ॒ଦ୍ୱୈ ଦେ॒ବତା॑ ଦେ॒ବତା॑ସ୍ୱେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି
ତ୍ରି॒ଣ॒ବୋ ଭ॑ବତୀ॒ମେ ବୈ ଲୋ॒କାସ୍ତ୍ରି॒ଣ॒ବ ଏ॒ଷ୍ୱେ॑ବ ଲୋ॒କେଷୁ॒ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି॒ ଦ୍ୱାବେ॑କବି॒ꣳଶୌ
ଭ॑ବତଃ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ରୁଚ॑ମେ॒ବାଽଽତ୍ମନ୍-ଦ॑ଧତେ ବ॒ହବଃ॑ ଷୋଡ॒ଶିନୋ॑ ଭବନ୍ତି॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍
ବ॒ହବଃ॑ ପ୍ର॒ଜାସୁ॒ ବୃଷା॑ଣୋ॒ ୟଦେ॒ତେ ସ୍ତୋମା॒ ବ୍ୟତି॑ଷକ୍ତା॒ ଭବ॑ନ୍ତି॒
ତସ୍ମା॑ଦି॒ୟମୋଷ॑ଧୀଭି॒ର୍ବନ॒ସ୍ପତି॑ଭି॒ର୍ବ୍ୟତି॑ଷକ୍ତା॒ (୫) ବ୍ୟତି॑ଷଜ୍ୟନ୍ତେ ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭି॒ର୍ୟ ଏ॒ବଂ
ବି॒ଦ୍ୱାଂସ॑ ଏ॒ତା ଆସ॒ତେଽକ୍ଳୃପ୍ତା॒ ବା ଏ॒ତେ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତ୍ୟୁଚ୍ଚାବ॒ଚାନ୍ ହି
ସ୍ତୋମା॑ନୁପ॒ୟନ୍ତି॒ ୟଦେ॒ତ ଊର୍ଧ୍ୱାଃ କ୍ଳୃପ୍ତାଃ ସ୍ତୋମା॒ ଭବ॑ନ୍ତି କ୍ଳୃପ୍ତା ଏ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ
ୟ॑ନ୍ତ୍ୟୁ॒ଭୟୋ॑ରେଭ୍ୟୋ ଲୋ॒କୟୋଃ॑ କଲ୍ପତେ ତ୍ରି॒ꣳଶଦେ॒ତାସ୍ତ୍ରି॒ꣳଶଦ॑କ୍ଷରା ବି॒ରାଡନ୍ନ॑ଂ ବି॒ରାଡ୍
ବି॒ରାଜ୍ୟୈ॒ବାନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧତେଽତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॑ ଭବତୋ॒ଽନ୍ନାଦ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ ପରି॑ଗୃହୀତ୍ୟୈ (୬)॥
(ଓଷ॑ଧୀଃ ସଂବସ୍ସ॒ର ଏ॒ବାବ॑ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାୟ॒ ବ୍ୟତି॑ଷ॒କ୍ତୈକା॒ନ୍ନ ପ॑ଞ୍ଚା॒ଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୪। ୩॥

Not For Commercial Use

(ଦ୍ୱାତ୍ରିଂଶଦ୍ରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ ସୁ॒ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମୈ॒ତ୍ତଂ ଦେ॒ବା ଯେନ॑ ଯେନ॒ ଛନ୍ଦ॒ସାଽନୁ ପ୍ରାଯୁ॑ଞ୍ଜତ॒ ତେନ॒

ନାଽଽପ୍ନୁ॑ବ॒ନ୍ତ ତ॒ ଏତା ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶତ॒ଂ ରାତ୍ରୀ॑ରପଶ୍ୟ॒ନ୍-ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶଦକ୍ଷରାନୁ॒ଷ୍ଟୁଗାଽନୁ॑ଷ୍ଟୁଭଃ

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ଃ ସ୍ୱେନୈ॒ବ ଛନ୍ଦ॑ସା ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମା॒ପ୍ତ୍ୱାଽଭ୍ୟା॒ରୁହ୍ୟ॑ ସୁ॒ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମା॑ୟ॒ନ୍ ୟ ଏ॒ବଂ

ବି॒ଦ୍ୱାଂସ॑ ଏ॒ତା ଆସ॑ତେ॒ ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶଦେ॒ତା ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶଦକ୍ଷରାଽନୁ॒ଷ୍ଟୁଗାନୁ॑ଷ୍ଟୁଭଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ଃ

ସ୍ୱେନୈ॒ବ ଛନ୍ଦ॑ସା ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମା॒ପ୍ତ୍ୱା ଶ୍ରିୟ॑ଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି॒ (୧) ଶ୍ରୀର୍ହି ମ॑ନୁ॒ଷ୍ୟ॑ସ୍ୟ ସୁ॒ବ॒ର୍ଗୋ ଲୋ॒କୋ

ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶଦେ॒ତା ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶଦକ୍ଷରାଽନୁ॒ଷ୍ଟୁଗ୍ୱାଗ॑ନୁ॒ଷ୍ଟୁପ୍ ସର୍ବା॑ମେ॒ବ ବାଚ॑ମାପ୍ନୁବନ୍ତି॒ ସର୍ବେ॑ ବା॒ଚୋ

ବ॑ଦି॒ତାରୋ॑ ଭବନ୍ତି॒ ସର୍ବେ॒ ହି ଶ୍ରି॒ୟଂ ଗଚ୍ଛ॑ନ୍ତି॒ ଜ୍ୟୋତି॒ର୍ଗୌରାୟୁ॒ରିତି॑ ତ୍ର୍ୟ॒ହା ଭ॑ବନ୍ତୀ॒ୟଂ ବାବ

ଜ୍ୟୋତି॑ର॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷ॒ଂ ଗୌର॒ସାବାୟୁ॑ରି॒ମାନେ॒ବ ଲୋ॒କାନ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତ୍ୟଭିପୂ॒ର୍ବଂ ତ୍ର୍ୟ॒ହା

ଭ॑ବନ୍ତ୍ୟଭିପୂ॒ର୍ବମେ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି ବୃହଦ୍ରଥଂ॒ତ॒ରାଭ୍ୟା॑ଂ ୟନ୍ତୀ॒ (୨) ୟଂ ବାବ

ର॑ଥଂ॒ତ॒ରମ॒ସୌ ବୃ॒ହଦା॒ଭ୍ୟାମେ॒ବ ୟ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॑ ଅ॒ନୟୋ॑ରେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେ॒ତେ ବୈ

ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॑ଞ୍ଜ॒ସାୟ॑ନୀ ସ୍ରୁତୀ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତି॒ ପରା॑ଞ୍ଚୋ॒ ବା ଏ॒ତେ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ

ଲୋ॒କମ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହନ୍ତି॒ ୟେ ପରା॑ଚସ୍ତ୍ର୍ୟ॒ହାନୁ॑ପ॒ୟନ୍ତି॑ ପ୍ର॒ତ୍ୟଙ୍ ତ୍ର୍ୟ॒ହୋ ଭ॑ବତି ପ୍ର॒ତ୍ୟବ॑ରୂଢ୍ୟା॒

ଅଥୋ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟା ଉ॒ଭୟୋ॑ର୍ଲୋ॒କୟୋ॑ରୃଦ୍ଧ୍ୱୋତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତି॒ ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶଦେ॒ତାସ୍ତାସା॒॑ଂ

ୟାସ୍ତ୍ରି॑ଂଶତ୍ତ୍ରି॑ଂଶଦ॑କ୍ଷରା ବି॒ରାଡନ୍ନ॑ଂ ବି॒ରାଡ୍ ବି॒ରାଜୈ॒ବାନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧତେ॒ ୟେ ଦ୍ୱେ

ଅ॑ହୋରା॒ତ୍ରେ ଏ॒ବ ତେ ଉ॒ଭାଭ୍ୟା॑ଂ ରୂପାଭ୍ୟା॑ଂ ସୁ॒ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତ୍ୟତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॑

ଭବତ॒ଃ ପରି॑ଗୃହୀତ୍ୟୈ (୩)॥ (ଗ॒ଚ୍ଛ॒ନ୍ତି॒ ୟ॒ନ୍ତି॒ ତ୍ରି॒ଂଶଦ॑କ୍ଷରା॒ ଦ୍ୱାବି॑ଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୪॥**

(ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶଦ୍ରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦ୍ୱେ ବାବ ଦେ॑ବସ॒ତ୍ତ୍ରେ ଦ୍ୱା॑ଦଶା॒ହଶ୍ଚୈ॒ବ ତ୍ର॑ୟସ୍ତ୍ରି॑ଂଶଦ॒ହଶ୍ଚ॒ ୟ ଏ॒ବଂ

Not For Commercial Use

ବିଦ୍ୱାଂଃସଂସ୍ତ୍ରଯସ୍ତ୍ରିଂଃଶଦହମାସଂତେ ସାକ୍ଷାଦେବ ଦେବତାଂ ଅଭ୍ୟାରୋହନ୍ତି ଯଥା ଖଲୁ ବୈ

ଶ୍ରେୟାଂନଭ୍ୟାରୂଢଃ କାମୟଂତେ ତଥାଂ କରୋତି ଯଦ୍ୟଂବବିଧ୍ୟଂତି ପାପୀୟାନ୍ ଭବତି ଯଦି

ନାବବିଧ୍ୟତି ସଦୃଙ୍ ଯ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂଃସଂସ୍ତ୍ରଯସ୍ତ୍ରିଂଃଶଦହମାସଂତେ ବି ପାପ୍ମନା

ଭ୍ରାତୃବ୍ୟେଣାଽଽବର୍ତନ୍ତେଽହର୍ଭାଜୋ ବା ଏତା ଦେବା ଅଗ୍ର ଆଽହଂର (୧)

ନ୍ନହରେକୋଽଭଂଜତାହରେକସ୍ତାଭିର୍ବୈ ତେ ପ୍ରବାହୁଂଗାର୍ଧ୍ନୁବନ୍ ଯ ଏବଂ

ବିଦ୍ୱାଂଃସଂସ୍ତ୍ରଯସ୍ତ୍ରିଂଃଶଦହମାସଂତେ ସର୍ବ ଏବ ପ୍ରବାହୁଂଗୃଧ୍ନୁବନ୍ତି ସର୍ବେ ଗ୍ରାମଂଣୀୟଂ ପ୍ରାପ୍ନୁବନ୍ତି

ପଞ୍ଚାହା ଭଂବନ୍ତି ପଞ୍ଚ ବା ଋତବଃ ସଂବତ୍ସର ଋତୁଷ୍ୱେବ ସଂବତ୍ସରେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟଥୋ

ପଞ୍ଚାଂକ୍ଷରା ପଙ୍କ୍ତିଃ ପାଙ୍କ୍ତୋ ଯଜ୍ଞୋ ଯଜ୍ଞମେବାବ ରୁନ୍ଧତେ ତ୍ରୀଣ୍ୟାଶ୍ୱିନାନି ଭବନ୍ତି ତ୍ରୟ ଇମେ

ଲୋକା ଏ (୨) ଷ୍ୱେବ ଲୋକେଷୁ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟଥୋ ତ୍ରୀଣି ବୈ ଯଜ୍ଞସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରିୟାଣି

ତାନ୍ୟେବାବ ରୁନ୍ଧତେ ବିଶ୍ୱଜିଦ୍-ଭଂବତ୍ୟନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ସର୍ବପୃଷ୍ଠୋ ଭବତି

ସର୍ବସ୍ୟାଭିଜିତ୍ୟୈ ବାଗ୍ୱୈ ଦ୍ୱାଦଶାହୋ ଯତ୍-ପୁରସ୍ତାଦ୍-ଦ୍ୱାଦଶାହମୁପେୟୁରନାପ୍ତାଂ

ବାଚମୁପେୟୁରୁପଦାସୁକୈଷାଂ ବାକ୍ ସ୍ୟାଦୁପରିଷ୍ଟାଦ୍ ଦ୍ୱାଦଶାହମୁପଂ ଯନ୍ତ୍ୟାପ୍ତାମେବ ବାଚମୁପଂ

ଯନ୍ତି ତସ୍ମାଦୁପରିଷ୍ଟାଦ୍ୱାଚା ବଂଦାମୋଽବାନ୍ତରଂ (୩) ବୈ ଦଂଶରାତ୍ରେଣ ପ୍ରଜାପଂତିଃ ପ୍ରଜା

ଅଂସୃଜତ ଯଦ୍ଦଂଶରାତ୍ରୋ ଭବଂତି ପ୍ରଜା ଏବ ତଦ୍ୟଜଂମାନାଃ ସୃଜନ୍ତ ଏତାଂଃ ହ ବା ଉଂଦଙ୍କଃ

ଶୌଲ୍-ବାୟନଃ ସତ୍ତ୍ରସ୍ୟର୍ଦ୍ଧିମୁବାଚ ଯଦ୍ଦଂଶରାତ୍ରୋ ଯଦ୍ଦଂଶରାତ୍ରୋ ଭବଂତି ସତ୍ତ୍ରସ୍ୟର୍ଦ୍ଧ୍ୟା ଅଥୋ

ଯଦେବ ପୂର୍ବେଷ୍ୱହଂଃସୁ ବିଲୋମ କ୍ରିୟତେ ତସ୍ୟୈବୈଷା ଶାନ୍ତିର୍ଦ୍ୱ୍ୟନୀକା ବା ଏତା ରାତ୍ରୟୋ

ଯଜଂମାନା ବିଶ୍ୱଜିତ୍-ସହାତିରାତ୍ରେଣ ପୂର୍ବାଃ ଷୋଡଂଶ ସହାତିରାତ୍ରେଣୋତ୍ତରାଃ ଷୋଡଂଶ ଯ

ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂଃସଂସ୍ତ୍ରଯସ୍ତ୍ରିଂଃଶଦହମାସଂତ ଐଷାଂ ଦ୍ୱ୍ୟନୀକା ପ୍ରଜା ଜାଂୟତେଽତିରାତ୍ରାବଭିତୋ

ଭବତଃ ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ (୪)॥ (ଅହରନ୍ନେଷ୍ୱବାନ୍ତରଂଃ ଷୋଡଂଶ ସହ ସପ୍ତଦଂଶ ଚ) ॥ ୭। ୪। ୫॥

Not For Commercial Use

(ଷଟ୍ତ୍ରିଂଶଦ୍ରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆ॒ଦି॒ତ୍ୟା ଅଁକାମୟନ୍ତ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମିଁୟା॒ମେତି॒ ତେ ସୁଁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ନ ପ୍ରାଜାଁନ॒ନ୍ନ ସୁଁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମାଁୟ॒ନ୍ତ ଏ॒ତଂ ଷଁଟ୍-ତ୍ରିଂଶଦ୍ରା॒ତ୍ରମଁପଶ୍ୟ॒ନ୍ତମାଽହଁର॒ନ୍ତେନାଁୟଜ॒ନ୍ତ ତତୋ॒ ବୈ ତେ ସୁଁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ପ୍ରାଜାଁନନ୍-ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମାଁୟ॒ନ୍ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସଃ ଷଟ୍-ତ୍ରିଂଶଦ୍ରା॒ତ୍ରମାସଁତେ ସୁବ॒ର୍ଗମେ॒ବ ଲୋ॒କଂ ପ୍ର ଜାଁନନ୍ତି ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ୟଁନ୍ତି॒ ଜ୍ୟୋତିଁରତିରା॒ତ୍ରୋ (୧) ଭଁବତି॒ ଜ୍ୟୋତିଁରେ॒ବ ପୁ॒ରସ୍ତାଁଦ୍ଦଧତେ ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟଁ ଲୋ॒କସ୍ୟାନୁଁଖ୍ୟାତ୍ୟୈ ଷଡ॒ହା ଭଁବନ୍ତି॒ ଷଡ୍ ବା ଋ॒ତବଁ ଋ॒ତୁଷ୍ୱେ॒ବ ପ୍ର॒ତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଚ॒ତ୍ୱାରୋ ଭବନ୍ତି॒ ଚତଁସ୍ରୋ॒ ଦିଶୋ॒ ଦି॒କ୍ଷ୍ୱେ॒ବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ତ୍ୟସଁତ୍ତ୍ରଂ ବା ଏ॒ତଦ୍ୟଦଁଛନ୍ଦୋ॒ମଂ ୟଚ୍ଛଁନ୍ଦୋ॒ମା ଭବଁନ୍ତି॒ ତେନଁ ସ॒ତ୍ତ୍ରଂ ଦେ॒ବତାଁ ଏ॒ବ ପୃ॒ଷ୍ଠୈରବଁ ରୁନ୍ଧତେ ପ॒ଶୂଞ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମୈରୋଜୋ॒ ବୈ ବୀ॒ର୍ୟଂ ପୃ॒ଷ୍ଠାନିଁ ପ॒ଶବଁଶ୍ଛନ୍ଦୋ॒ମା ଓଜଁସ୍ୟେ॒ବ (୨) ବୀ॒ର୍ୟେଁ ପ॒ଶୁଷୁ॒ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଷଟ୍-ତ୍ରିଂଶଦ୍ରା॒ତ୍ରୋ ଭଁବତି॒ ଷଟ୍-ତ୍ରିଂଶଦକ୍ଷରା ବୃହ॒ତୀ ବାର୍ହଁତାଃ ପ॒ଶବୋ॒ ବୃହ॒ତ୍ୟୈବ ପ॒ଶୂନବଁ ରୁନ୍ଧତେ ବୃହ॒ତୀ ଛନ୍ଦଁସା॒ଂ ସ୍ୱାରାଁଜ୍ୟମାଶ୍ନୁ॒ତାଶ୍ନୁବତେ॒ ସ୍ୱାରାଁଜ୍ୟ॒ଂ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସଃ ଷଟ୍-ତ୍ରିଂଶଦ୍ରା॒ତ୍ରମାସଁତେ ସୁବ॒ର୍ଗମେ॒ବ ଲୋ॒କଂ ୟଁନ୍ତ୍ୟତିରା॒ତ୍ରାବ॒ଭିତୋ॒ ଭବତଃ ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟଁ ଲୋ॒କସ୍ୟ॒ ପରିଁଗୃହୀତ୍ୟୈ (୩)॥ (ଅ॒ତି॒ରା॒ତ୍ର ଓଜଁସ୍ୟେ॒ବ ଷଟ୍ ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୬॥**

(ଏକୋନପଞ୍ଚାଶଦ୍ରାତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବସିଁଷ୍ଠୋ ହ॒ତପୁଁତ୍ରୋଽକାମୟତ ବି॒ନ୍ଦେୟଁ ପ୍ର॒ଜାମ॒ଭି ସୌଦା॒ସାନ୍ ଭଁବେୟ॒ମିତି॒ ସ ଏ॒ତମେଁକସ୍ମାନ୍ନ ପଞ୍ଚା॒ଶମଁପଶ୍ୟ॒ତ୍ତମାଽହଁର॒ତ୍ତେନାଁୟଜତ॒ ତତୋ॒ ବୈ ସୋଽବିଁନ୍ଦତ ପ୍ର॒ଜାମ॒ଭି ସୌଦା॒ସାନଁଭବ॒ଦ୍ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂସଁ ଏକସ୍ମାନ୍ନ ପଞ୍ଚା॒ଶମାସଁତେ ବି॒ନ୍ଦନ୍ତେଁ ପ୍ର॒ଜାମ॒ଭି ଭ୍ରାତୃଁବ୍ୟାନ୍ ଭବନ୍ତି॒ ତ୍ରୟଁସ୍ତ୍ରିବୃ॒ତୋଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମା ଭଁବନ୍ତି॒ ବଜ୍ରସ୍ୟୈ॒ବ ମୁଖ॒ଂ ସଂଶ୍ୟଁନ୍ତି॒ ଦଶ

ପଞ୍ଚଦ୍ଶା ଭଂବନ୍ତି ପଞ୍ଚଦ୍ଶୋ ବଜ୍ରୋ (୧) ବଜ୍ରମେ୍ବ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟେଭ୍ୟଃ ପ୍ର ହଂରନ୍ତି ଷୋଡଶିମଦ୍ଦଂଶମମହର୍ଭବତି ବଜ୍ର ଏ୍ବ ବୀ୍ର୍ୟଂ ଦଧତି ଦ୍ୱାଦଂଶ ସପ୍ତଦ୍ଶା ଭଂବନ୍ତ୍ୟନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟା ଅଥୋ୍ ପ୍ରୈବ ତୈଂର୍ଜାୟନ୍ତେ ପୃଷ୍ଠ୍ୟଃ ଷଡ୍ହୋ ଭଂବତି ଷଡ୍ଵା ଋ୍ତବଃ ଷଟ୍-ପୃ୍ଷ୍ଠାନି ପୃ୍ଷ୍ଠୈରେ୍ବର୍ତୂନ୍ନ୍ୱାରୋଂହନ୍ତ୍ୟୃ୍ତୁଭିଃ ସଂବତ୍ସ୍ରଂ ତେ ସଂବତ୍ସ୍ର ଏ୍ବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଦ୍ୱାଦଂଶୈକବି୍ଂଶା ଭଂବନ୍ତି ପ୍ରତିଂଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅଥୋ୍ ରୁଚମେ୍ବାଽଽତ୍ମନ୍ (୨) ଦଂଧତେ ବ୍ହବଃ ଷୋଡ୍ଶିନୋ ଭବନ୍ତି ବିଜିତ୍ୟୈ ଷଡାଶ୍ଵିନାନି ଭବନ୍ତି ଷଡ୍ଵା ଋ୍ତବ ଋ୍ତୁଷ୍ଵେ୍ବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟୂନାତିରି୍କ୍ତା ବା ଏ୍ତା ରାତ୍ରଂୟ ଊ୍ନାସ୍ତଦ୍ୟଦେକଂସ୍ୟୈ ନ ପଞ୍ଚା୍ଶଦତିରି୍କ୍ତାସ୍ତଦ୍ୟଦ୍ ଭୂୟଂସୀର୍ଷ୍ଟା ଚଂତ୍ୱାରି୍ଂଶତ ଊ୍ନାଞ୍ଚ ଖଲୁ ବା ଅତିରିକ୍ତାଞ୍ଚ ପ୍ର୍ଜାପଂତିଃ ପ୍ରାଜାଂୟତ ଯେ ପ୍ର୍ଜାକାମାଃ ପ୍ଶୁକାମାଃ ସ୍ୟୁସ୍ତ ଏ୍ତା ଆଂସୀର୍ନ୍ ପ୍ରୈବ ଜାଂୟନ୍ତେ ପ୍ର୍ଜୟା ପ୍ଶୁଭିର୍ବୈରା୍ଜୋ ବା ଏ୍ଷ ୟ୍ଜ୍ଞୋ ୟଦେକସ୍ମାନ୍ନପଞ୍ଚା୍ଶୋ ୟ ଏ୍ବଂ ବି୍ଦ୍ୱାଂସ ଏକସ୍ମାନ୍ନପଞ୍ଚା୍ଶମାସଂତେ ବି୍ରାଜମେ୍ବ ଗଂଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟନ୍ନା୍ଦା ଭଂବନ୍ତ୍ୟତିରା୍ତ୍ରାବ୍ଭିତୋ ଭବତୋ୍ଽନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟ ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ (୩)॥ (ବଜ୍ର ଆ୍ତ୍ମନ୍ ପ୍ର୍ଜୟା ଦ୍ୱାବିଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୭॥**

(ସଂବତ୍ସରସତ୍ରଦୀକ୍ଷାକାଲଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସ୍ଂବ୍ତ୍ସ୍ରାୟ ଦୀକ୍ଷି୍ଷ୍ୟମାଂଣା ଏକାଷ୍ଟ୍କାୟାଂ ଦୀକ୍ଷେରନ୍ନେ୍ଷା ବୈ ସଂବତ୍ସ୍ରସ୍ୟ ପତ୍ନୀ ୟଦେକାଷ୍ଟ୍କୈତସ୍ୟାଂ ବା ଏ୍ଷ ଏ୍ତାଂ ରାତ୍ରିଂ ବସତି ସା୍କ୍ଷାଦେ୍ବ ସଂବତ୍ସ୍ରମା୍ରଭ୍ୟ ଦୀକ୍ଷନ୍ତ ଆର୍ତଂ ବା ଏ୍ତେ ସଂବତ୍ସ୍ରସ୍ୟା୍ଭି ଦୀକ୍ଷନ୍ତେ ୟ ଏକାଷ୍ଟ୍କାୟାଂ ଦୀକ୍ଷ୍ନ୍ତେଽନ୍ତନାମାନାବୃ୍ତୂ ଭଂବତୋ୍ ବ୍ୟସ୍ତଂ ବା ଏ୍ତେ ସଂବତ୍ସ୍ରସ୍ୟା୍ଭି ଦୀକ୍ଷନ୍ତେ ୟ ଏକାଷ୍ଟ୍କାୟାଂ ଦୀକ୍ଷ୍ନ୍ତେଽନ୍ତନାମାନାବୃ୍ତୂ ଭଂବତଃ ଫଲ୍ଗୁନୀପୂର୍ଣମା୍ସେ ଦୀକ୍ଷେର୍ନ୍ ମୁଖଂ ବା ଏ୍ତତ୍ (୧) ସଂବତ୍ସ୍ରସ୍ୟ ୟତ୍ ଫଂଲ୍ଗୁନୀପୂର୍ଣମା୍ସୋ ମୁଂଖ୍ତ ଏ୍ବ ସଂବତ୍ସ୍ରମା୍ରଭ୍ୟ ଦୀକ୍ଷନ୍ତେ

ତସ୍ୟୈକୈ॑ବ ନି॒ର୍ୟା ୟତ୍-ସା॑ଂମେ॒ଘ୍ୟେ ବିଷୁ॒ବାନ୍-ସ୍ମ॒ପଦ୍ୟ॑ତେ ଚିତ୍ରାପୂର୍ଣମା॒ସେ ଦୀ॑କ୍ଷେର॒ନ୍

ମୁଖ॒ଂ ବା ଏ॒ତତ୍-ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରସ୍ୟ॒ ୟଚ୍ଚିତ୍ରାପୂର୍ଣମା॒ସୋ ମୁ॑ଖ॒ତ ଏ॒ବ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରମା॒ରଭ୍ୟ॑ ଦୀକ୍ଷନ୍ତେ॒

ତସ୍ୟ॒ ନ କା ଚ॒ନ ନି॒ର୍ୟା ଭ॑ବତି ଚତୁର॒ହେ ପୁ॒ରସ୍ତା॑ତ୍-ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟୈ

ଦୀ॑କ୍ଷେର॒ନ୍ତେଷା॑ମେକାଷ୍ଟ॒କାୟା॑ଂ କ୍ର॒ୟଃ ସଂ ପ॑ଦ୍ୟତେ॒ ତେନୈ॑କାଷ୍ଟ॒କାଂ ନ ଛ॒ମ୍ବଟ୍ କୁ॑ର୍ବନ୍ତି॒

ତେଷା॑ଂ (୨) ପୂର୍ବପ॒କ୍ଷେ ସୁ॒ତ୍ୟା ସଂ ପ॑ଦ୍ୟତେ ପୂର୍ବପ॒କ୍ଷଂ ମାସା॑ ଅ॒ଭି ସଂ ପ॑ଦ୍ୟନ୍ତେ॒ ତେ

ପୂ॑ର୍ବପ॒କ୍ଷ ଉତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତି॒ ତାନୁ॒ତ୍ତିଷ୍ଠ॑ତ॒ ଓଷ॑ଧୟୋ॒ ବନ॒ସ୍ପତ॒ୟୋଽନୂତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତି॒ ତାନ୍ କ॑ଲ୍ୟା॒ଣୀ

କୀ॒ର୍ତିରନୂତ୍ତି॑ଷ୍ଠ॒ତ୍ୟରା॑ତ୍ସୁ॒ରିମେ ୟଜ॑ମାନା॒ ଇତି॒ ତଦନୁ॒ ସର୍ବେ॑ ରାଧ୍ନୁବନ୍ତି (୩)॥

(ଏ॒ତଚ୍ଛମ୍ବଟ୍ କୁ॑ର୍ବନ୍ତି ତେଷା॒ଂ ଚତୁ॑ସ୍ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୮॥**

(ଦୀକ୍ଷା ଉପସଦଶ୍ଚ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସୁ॒ବ॒ର୍ଗଂ ବା ଏ॒ତେ ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତି॒ ୟେ ସ॒ତ୍ତ୍ରମୁ॑ପ॒ୟନ୍ତ୍ୟ॒ଭୀନ୍ଧ॑ତ ଏ॒ବ ଦୀ॒କ୍ଷାଭି॑ରା॒ତ୍ମାନ॑ଂ

ଶ୍ରପୟନ୍ତ ଉପ॒ସଦ୍-ଭି॒ର୍ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॒ଂ ଲୋମାବ॑ ଦ୍ୟନ୍ତି॒ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॒ଂ ତ୍ୱଚ॒ଂ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॒ମସୃ॒ଦ୍-ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॑ଂ

ମା॒ଂସଂ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॒ମସ୍ଥି॒ ଦ୍ୱାଭ୍ୟା॑ଂ ମ॒ଜ୍ଜାନ॑ମା॒ତ୍ମଦ॑କ୍ଷିଣ॒ଂ ବୈ ସ॒ତ୍ତ୍ରମା॒ତ୍ମାନ॑ମେ॒ବ ଦକ୍ଷି॑ଣାଂ ନୀ॒ତ୍ୱା

ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ୟ॑ନ୍ତି॒ ଶିଖା॒ମନୁ॒ ପ୍ର ବ॑ପନ୍ତ॒ ଋଦ୍ଧ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ରଘୀ॑ୟାଂସଃ ସୁବ॒ର୍ଗଂ

ଲୋ॒କମ॑ୟା॒ମେତି॑ (୧)॥ (ସୁବ॒ର୍ଗଂ ପ॑ଞ୍ଚା॒ଶତ୍) **॥ ୭। ୪। ୯॥**

(ପ୍ରାୟଣୀୟମହଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବ୍ର॒ହ୍ମ॒ବା॒ଦିନୋ॑ ବଦନ୍ତ୍ୟତିରା॒ତ୍ରଃ ପ॑ର॒ମୋ ୟ॑ଜ୍ଞକ୍ରତୂ॒ନାଂ କସ୍ମା॒ତ୍ତଂ ପ୍ର॑ଥ॒ମମୁପ॑ ୟ॒ନ୍ତୀତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱା

ଅ॑ଗ୍ନିଷ୍ଟୋ॒ମଂ ପ୍ର॑ଥ॒ମମୁପ॑ ୟ॒ନ୍ତ୍ୟଥୋ॒କ୍-ଥ୍ୟ॑ମଥ॑ ଷୋଡ॒ଶିନ॒ମଥା॑ତିରା॒ତ୍ରମ॑ନୁପୂ॒ର୍ବମେ॒ବୈତଦ୍ୟ॑ଜ୍ଞ

କ୍ର॒ତୂନୁ॒ପେତ୍ୟ॒ ତାନା॒ଲଭ୍ୟ॑ ପରି॒ଗୃହ୍ୟ॒ ସୋମ॑ମେ॒ବୈତତ୍-ପିବ॑ନ୍ତ ଆସତେ॒ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟୋମଂ

ପ୍ରଥ॒ମମୁପ॑ ୟନ୍ତି ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟୋମୋ॒ ବୈ ସ୍ତୋମା॑ନା॒ଂ ମୁଖ॑ଂ ମୁଖ॒ତ ଏ॒ବ ସ୍ତୋମା॒ନ୍ ପ୍ର

Not For Commercial Use

ଯୁଞ୍ଜୀତେ ତେ (୧) ସଂସ୍ତୁତା ବିରାଜମଭି ସଂ ପଦ୍ୟନ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଚର୍ଚାବତି ରିଚ୍ୟେତେ ଏକୟା ଗୌରତିରିକ୍ତ ଏକୟାଽଽୟୁରୂନଃ ସୁବର୍ଗୋ ବୈ ଲୋକୋ ଜ୍ୟୋତିରୂର୍ଗ୍ୱିରାଟ୍-ସୁବର୍ଗମେବ ତେନ ଲୋକଂ ୟନ୍ତି ରଥଂତରଂ ଦିବା ଭବତି ରଥଂତରଂ ନକ୍ତମିତ୍ୟାହୁର୍ବ୍ରହ୍ମବାଦିନଃ କେନ ତଦଜାମୀତି ସୌଭରଂ ତୃତୀୟସବନେ ବ୍ରହ୍ମସାମଂ ବୃହଉନ୍ମଧ୍ୟତୋ ଦଧତି ବିଧୃତ୍ୟୈ ତେନାଜାମି (୨)॥ (ତ ଏକାନ୍ନ ପଂଞ୍ଚାଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୧୦॥**

(ସଂବତ୍ସରଗତେଷ୍ଷୁ ସର୍ବମାସେଷ୍ୱହାନି ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟୋମଂ ପ୍ରଥମମୁପ ୟନ୍ତ୍ୟସ୍ମିନ୍ନେବ ତେନ ଲୋକେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଗୋଷ୍ଟୋମଂ ଦ୍ୱିତୀୟମୁପ ୟନ୍ତ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷ ଏବ ତେନ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟାୟୁଷ୍ଟୋମଂ ତୃତୀୟମୁପ ୟନ୍ତ୍ୟମୁଷ୍ମିନ୍ନେବ ତେନ ଲୋକେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତୀୟଂ ବାବ ଜ୍ୟୋତିରନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଗୌରସାବାୟୁର୍ୟଦେତାନ୍ ସ୍ତୋମାନୁପୟନ୍ତ୍ୟେଷ୍ୱେବ ତଲ୍ଲୋକେଷୁ ସତ୍ତ୍ରିଣଃ ପ୍ରତିତିଷ୍ଠନ୍ତୋ ୟନ୍ତି ତେ ସଂସ୍ତୁତା ବିରାଜ (୧) ମଭି ସଂ ପଦ୍ୟନ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଚର୍ଚାବତି ରିଚ୍ୟେତେ ଏକୟା ଗୌରତିରିକ୍ତ ଏକୟାଽଽୟୁରୂନଃ ସୁବର୍ଗୋ ବୈ ଲୋକୋ ଜ୍ୟୋତିରୂର୍ଗ୍ୱିରାଡୂର୍ଜମେବାବ ରୁନ୍ଧତେ ତେ ନ କ୍ଷୁଧାଽଽର୍ତିମାର୍ଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟକ୍ଷୋଧୁକା ଭବନ୍ତି କ୍ଷୁତ୍ସଂବାଧା ଇବ ହି ସତ୍ତ୍ରିଣୋଽଗ୍ନିଷ୍ଟୋମାବଭିତଃ ପ୍ରଧୀତାବୁକ୍-ଥ୍ୟା ମଧ୍ୟେ ନଭ୍ୟଂ ତଉଦେତତ୍-ପରିୟଦେବଚକ୍ରଂ ୟଦେତେନ (୨) ଷଡହେନ ୟନ୍ତି ଦେବଚକ୍ରମେବ ସମାରୋହନ୍ତ୍ୟରିଷ୍ଟ୍ୟୈ ତେ ସ୍ୱସ୍ତି ସମଶ୍ନୁବତେ ଷଡହେନ ୟନ୍ତି ଷଡ୍ୱା ଋତବ ଋତୁଷ୍ୱେବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟୁଭୟତୋ ଜ୍ୟୋତିଷା ୟନ୍ତ୍ୟୁଭୟତ ଏବ ସୁବର୍ଗେ ଲୋକେ ପ୍ରତିତିଷ୍ଠନ୍ତୋ ୟନ୍ତି ଦ୍ୱୌ ଷଡହୌ ଭବତସ୍ତାନି ଦ୍ୱାଦଶାହାନି ସଂ ପଦ୍ୟନ୍ତେ ଦ୍ୱାଦଶୋ ବୈ ପୁରୁଷୋ ଦ୍ୱେ ସକ୍-ଥ୍ୟୌ ଦ୍ୱୌ ବାହୂ ଆତ୍ମା ଚ ଶିରଶ୍ଚ ଚତ୍ୱାର୍ୟଙ୍ଗାନି ସ୍ତନୌ ଦ୍ୱାଦଶୌ (୩) ତତ୍-ପୁରୁଷମନୁ ପର୍ୟାବର୍ତନ୍ତେ ତ୍ରୟଃ ଷଡହା ଭବନ୍ତି ତାନ୍ୟଷ୍ଟାଦଶାହାନି ସଂ ପଦ୍ୟନ୍ତେ

ନବାନ୍ୟାନି ନବାନ୍ୟାନି ନବ ବୈ ପୁରୁଷେ ପ୍ରାଣାସ୍ତତ୍-ପ୍ରାଣାନନୁ ପର୍ୟାବର୍ତନ୍ତେ ଚତ୍ୱାରଃ ଷଡହା ଭବନ୍ତି ତାନି ଚତୁର୍ବିଂଶତିରହାନି ସଂ ପଦ୍ୟନ୍ତେ ଚତୁର୍ବିଂଶତିରର୍ଧମାସାଃ ସଂବତ୍ସରସ୍ତତ୍-ସଂବତ୍ସରମନୁ ପର୍ୟାବର୍ତନ୍ତେଽପ୍ରତିଷ୍ଠିତଃ ସଂବତ୍ସର ଇତି ଖଲୁ ବା ଆହୁର୍ବର୍ଷୀୟାନ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠାୟା ଇତ୍ୟେତାବଦ୍ୱୈ ସଂବତ୍ସରସ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ୟାବନ୍ମାସୋ ମାସିମାସ୍ୟେବ ପ୍ରତିତିଷ୍ଠନ୍ତୋ ୟନ୍ତି (୪)॥

(ବିରାଜମେତେନ ଦ୍ୱାଦଶାବେତାବଦ୍ୱା ଅଷ୍ଟୌ ଚ) ॥ ୭। ୪। ୧୧॥

(ଅଶ୍ୱମେଧାଙ୍ଗାପାବ୍ୟହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ; ପରିୟାନମନ୍ତ୍ରାଶ୍ଚ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ମେଷସ୍ତ୍ୱା ପଚତୈରବତୁ ଲୋହିତଗ୍ରୀବଶ୍ଛାଗୈଃ ଶଲ୍-ମଲିର୍ବୃଦ୍ଧ୍ୟା ପର୍ଣୋ ବ୍ରହ୍ମଣା ପ୍ଲକ୍ଷୋ ମେଧେନ ନ୍ୟଗ୍ରୋଧଶ୍ଚମସୈରୁଦୁମ୍ବର ଊର୍ଜା ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦୋଭିସ୍ତ୍ରିବୃତ୍-ସ୍ତୋମୈରବନ୍ତୀଃ ସ୍ଥାବନ୍ତୀସ୍ତ୍ୱାଽବନ୍ତୁ ପ୍ରିୟଂ ତ୍ୱା ପ୍ରିୟାଣାଂ ବର୍ଷିଷ୍ଠମାପ୍ୟାନାଂ ନିଧୀନାଂ ତ୍ୱା ନିଧିପତିଂ ହବାମହେ ବସୋ ମମ (୧)॥ (ମେଷଃ ଷଟ୍ ତ୍ରିଂଶତ୍) ॥ ୭। ୪। ୧୨॥

(ଅପାଂ ହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

କୂପ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା କୂଲ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ବିକର୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହାଽବଟ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ଖନ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ହ୍ରଦ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସୂଦ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସରସ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ବୈଶନ୍ତୀଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ପଲ୍ୱଲ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ବର୍ଷ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହାଽବର୍ଷ୍ୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ହ୍ରାଦୁନୀଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ପୃଷ୍ୱାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସ୍ୟନ୍ଦମାନାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସ୍ଥାବରାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ନାଦେୟୀଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସୈନ୍ଧବୀଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସମୁଦ୍ରିୟାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସର୍ବାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା (୧)॥ (କୂପ୍ୟାଭ୍ୟଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶତ୍) ॥ ୭। ୪। ୧୩॥

Not For Commercial Use

(ଅପାଂ ହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଦ୍-ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ବହ॑ନ୍ତୀଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପରି॒ବହ॑ନ୍ତୀଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସମ॒ନ୍ତଂ ବହ॑ନ୍ତୀଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒

ଶୀଘ୍ରଂ॒ ବହ॑ନ୍ତୀଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ଶୀଭଂ॒ ବହ॑ନ୍ତୀଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହୋ॒ଗ୍ରଂ ବହ॑ନ୍ତୀଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଭୀ॒ମଂ

ବହ॑ନ୍ତୀଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହାଽମ୍ଭୋ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନଭୋ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ମହୋ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ୱ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑

(୧)॥ (ଅ॒ଦ୍-ଭ୍ୟ ଏକା॒ନ୍ନ ତ୍ରି॒ଂଶତ୍) **॥ ୭। ୪। ୧୪॥**

(ଶୁନଃ ପ୍ରହାରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟୋ ଅର୍ୱ॑ନ୍ତଂ॒ ଜିଘା॑ଂସତି॒ ତମ॒ଭ୍ୟ॑ମୀତି॒ ବରୁ॑ଣଃ । ପ॒ରୋ ମର୍ତ॑ଃ ପ॒ରଃ ଶ୍ୱା ॥

ଅ॒ହଂ ଚ॒ ତ୍ୱଂ ଚ॑ ବୃତ୍ରହ॒ନ୍-ସଂ ବ॑ଭୂବ ସ॒ନିଭ୍ୟ॒ ଆ ।

ଅ॒ରା॒ତୀ॒ୱା ଚି॑ଦଦ୍ରି॒ୱୋଽନୁ॑ ନୌ ଶୂର ମଂସତେ ଭ॒ଦ୍ରା ଇନ୍ଦ୍ର॑ସ୍ୟ ରା॒ତୟଃ॑ ॥

ଅ॒ଭି କ୍ରତ୍ୱେନ୍ଦ୍ର ଭୂ॒ରଧ॒ ଜ୍ମନ ତେ॑ ବିବ୍ୟଙ୍-ମହି॒ମାନ॒ଂ ରଜା॑ଂସି ।

ସ୍ୱେନା॒ ହି ବୃ॒ତ୍ରଂ ଶର୍ୱ॑ସା ଜ॒ଘନ୍ଥ॒ ନ ଶତ୍ରୁ॒ରନ୍ତ॑ଂ ବିବିଦଦ୍ୟୁ॒ଧା ତେ॑ (୧)॥

(ବି॒ବି॒ଦ୍ ଦ୍ୱେ ଚ॑) **॥ ୭। ୪। ୧୫॥**

(ୟବ୍ୟାଖ୍ୟହୋମଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ନମୋ॒ ରାଜ୍ଞେ॒ ନମୋ॒ ବରୁ॑ଣାୟ॒ ନମୋଽଶ୍ୱା॑ୟ॒ ନମଃ॑ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ॒

ନମୋଽଧି॑ପତୟେ॒ଽଧି॑ପତିର॒ସ୍ୟଧି॑ପତିଂ ମା କୁ॒ର୍ୱଧି॑ପତିର॒ହଂ ପ୍ର॒ଜାନା॑ଂ ଭୂୟାସ॒ଂ ମାଂ ଧେହି॒

ମୟି॑ ଧେହ୍ୟୁ॒ପାକୃ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହାଽଽଲ॑ବ୍ଧାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ହୁ॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧)॥

(ନମ॒ ଏକା॒ନ୍ନ ତ୍ରି॒ଂଶତ୍) **॥ ୭। ୪। ୧୬॥**

(ଗବ୍ୟାଖ୍ୟାହୋମଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ମ॒ୟୋ॒ଭୂର୍ୱାତୋ॑ ଅ॒ଭି ବା॑ତୂ॒ସ୍ରା ଊର୍ଜ॑ସ୍ୱତୀ॒ରୋଷ॑ଧୀ॒ରା ରି॑ଶନ୍ତାମ୍ ।

Not For Commercial Use

ପୀବସ୍ୱତୀର୍ଜୀବଧନ୍ୟାଃ ପିବନ୍ତ୍ୱବସାୟ ପଦ୍ୱତେ ରୁଦ୍ର ମୃଡ ॥

ୟାଃ ସରୂପା ବିରୂପା ଏକରୂପା ୟାସାମଗ୍ନିରିଷ୍ଟ୍ୟା ନାମାନି ବେଦ ।

ୟା ଅଙ୍ଗିରସସ୍ତପସେହ ଚକ୍ରୁସ୍ତାଭ୍ୟଃ ପର୍ଜନ୍ୟ ମହି ଶର୍ମ ୟଚ୍ଛ ॥

ୟା ଦେବେଷୁ ତନୁବମୈରୟନ୍ତ ୟାସାଂ ସୋମୋ ବିଶ୍ୱା ରୂପାଣି ବେଦ ।

ତା ଅସ୍ମଭ୍ୟଂ ପୟସା ପିନ୍ୱମାନାଃ ପ୍ରଜାବତୀରିନ୍ଦ୍ର (୧) ଗୋଷ୍ଠେ ରିରୀହି ॥

ପ୍ରଜାପତିର୍ମହ୍ୟମେତା ରରାଣୋ ବିଶ୍ୱୈର୍ଦେବୈଃ ପିତୃଭିଃ ସଂବିଦାନଃ ।

ଶିବାଃ ସତୀରୁପ ନୋ ଗୋଷ୍ଠମାଽକସ୍ତାସାଂ ବୟଂ ପ୍ରଜୟା ସଂ ସଦେମ ॥

ଇହ ଧୃତିଃ ସ୍ୱାହେହ ବିଧୃତିଃ ସ୍ୱାହେହ ରନ୍ତିଃ ସ୍ୱାହେହ ରମତିଃ ସ୍ୱାହା ମହୀମୂଷୁ

ସୁତ୍ରାମାଣମ୍ (୨)॥ (ଇନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟା ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୧୭॥**

(ବ୍ରହ୍ମୋଦ୍ୟମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

କିଂ ସ୍ୱିଦାସୀତ୍ ପୂର୍ବଚିତ୍ତିଃ କିଂ ସ୍ୱିଦାସୀଦ୍-ବୃହଦ୍ୱୟଃ ।

କିଂ ସ୍ୱିଦାସୀତ୍ ପିଶଙ୍ଗିଲା କିଂ ସ୍ୱିଦାସୀତ୍ ପିଲିପ୍ପିଲା ॥

ଦ୍ୟୌରାସୀତ୍ ପୂର୍ବଚିତ୍ତିରଶ୍ୱ ଆସୀଦ୍-ବୃହଦ୍ୱୟଃ ।

ରାତ୍ରିରାସୀତ୍ ପିଶଙ୍ଗିଲାଽବିରାସୀତ୍ ପିଲିପ୍ପିଲା ॥

କଃ ସ୍ୱିଦେକାକୀ ଚରତି କ ଉ ସ୍ୱିଜ୍ଜାୟତେ ପୁନଃ ।

କିଂ ସ୍ୱିଦ୍ଧିମସ୍ୟ ଭେଷଜଂ କିଂ ସ୍ୱିଦାବପନଂ ମହତ୍ ॥

ସୂର୍ୟ ଏକାକୀ ଚରତି (୧) ଚନ୍ଦ୍ରମା ଜାୟତେ ପୁନଃ ।

ଅଗ୍ନିର୍ହିମସ୍ୟ ଭେଷଜଂ ଭୂମିରାବପନଂ ମହତ୍ ॥

ପୃଚ୍ଛାମି ତ୍ୱା ପରମନ୍ତଂ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପୃଚ୍ଛାମି ତ୍ୱା ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିମ୍ ।

Not For Commercial Use

ପୃଚ୍ଛାମି ତ୍ୱା ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ୱସ୍ୟ ରେତଃ ପୃଚ୍ଛାମି ବାଚଃ ପରମଂ ବ୍ୟୋମ ॥

ବେଦିମାହୁଃ ପରମନ୍ତଂ ପୃଥିବ୍ୟା ୟଜ୍ଞମାହୁର୍ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିମ୍ ।

ସୋମମାହୁର୍ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ୱସ୍ୟ ରେତୋ ବ୍ରହ୍ମୈବ ବାଚଃ ପରମଂ ବ୍ୟୋମ (୨)॥

(ସୂର୍ୟ ଏକାକୀ ଚରତି ଷଟ୍ ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ **୭। ୪। ୧୮॥**

(ମରଣୋତ୍ତରକାଲୀନୋଽଶ୍ୱୋପଚାରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅମ୍ବେ ଅମ୍ବାଲ୍ୟମ୍ବିକେ ନ ମା ନୟତି କଶ୍ଚନ । ସ ସସ୍ତ୍ୟଶ୍ୱକଃ ॥

ସୁଭଗେ କାମ୍ପୀଲବାସିନି ସୁବର୍ଗେ ଲୋକେ ସଂ ପ୍ରୋର୍ଣ୍ୱାଥାମ୍ ।

ଆଽହମଜାନି ଗର୍ଭଧମା ତ୍ୱମଜାସି ଗର୍ଭଧମ୍ ।

ତୌ ସହ ଚତୁରଃ ପଦଃ ସଂ ପ୍ର ସାରୟାବହୈ ।

ବୃଷା ବାଂ ରେତୋଧା ରେତୋ ଦଧାତୂତ୍ସକ୍-ଥ୍ୟୋର୍ଗୃଦଂ ଧେହ୍ୟଞ୍ଜିମୁଦଞ୍ଜିମନ୍ୱଜ ।

ୟଃ ସ୍ତ୍ରୀଣାଂ ଜୀବଭୋଜନୋ ୟ ଆସାଂ (୧) ବିଲଧାବନଃ । ପ୍ରିୟଃ ସ୍ତ୍ରୀଣାମପୀଚ୍ୟଃ ।

ୟ ଆସାଂ କୃଷ୍ଣେ ଲକ୍ଷ୍ମଣି ସର୍ଦିଗୃଦିଂ ପରାବଧୀତ୍ ॥

ଅମ୍ବେ ଅମ୍ବାଲ୍ୟମ୍ବିକେ ନ ମା ୟଭତି କଶ୍ଚନ । ସସସ୍ତ୍ୟଶ୍ୱକଃ ॥

ଊର୍ଧ୍ୱାମେନାମୁଚ୍ଛ୍ରୟତାଦ୍ୱେଣୁଭାରଂ ଗିରାବିବ ।

ଅଥାସ୍ୟା ମଧ୍ୟମେଧତାଂ ଶୀତେ ବାତେ ପୁନନ୍ନିବ ॥

ଅମ୍ବେ ଅମ୍ବାଲ୍ୟମ୍ବିକେ ନ ମା ୟଭତି କଶ୍ଚନ । ସସସ୍ତ୍ୟଶ୍ୱକଃ ॥

ୟଦ୍ଧରିଣୀ ୟବମତ୍ତି ନ (୨) ପୁଷ୍ଟଂ ପଶୁ ମନ୍ୟତେ ।

ଶୂଦ୍ରା ୟଦର୍ୟଜାରା ନ ପୋଷାୟ ଧନାୟତି ॥

ଅମ୍ବେ ଅମ୍ବାଲ୍ୟମ୍ବିକେ ନ ମା ୟଭତି କଶ୍ଚନ । ସସସ୍ତ୍ୟଶ୍ୱକଃ ॥

Not For Commercial Use

ଇ॒ୟଂ ୟ॒କା ଶ॑କୁନ୍ତି॒କାଽଽହ॒ଲମିତି॒ ସର୍ପ॑ତି ।

ଆହ॑ତଂ ଗ॒ଭେ ପସୋ॒ ନି ଜ॑ଲ୍-ଗୁଲୀତି॒ ଧାଣି॑କା ॥

ଅମ୍ବେ॒ ଅମ୍ବା॒ଲ୍ୟମ୍ବି॑କେ॒ ନ ମା॑ ୟଭତି॒ କଶ୍ଚ॒ନ । ସ॒ସସ୍ତ୍ୟ॑ଶ୍ୱ॒କଃ ॥

ମା॒ତା ଚ॑ ତେ ପି॒ତା ଚ॒ ତେଽଗ୍ରଂ॑ ବୃ॒କ୍ଷସ୍ୟ॑ ରୋହତଃ । (୩)

ପ୍ର ସୁ॑ଲା॒ମୀତି॑ ତେ ପି॒ତା ଗ॒ଭେ ମୁ॒ଷ୍ଟିମ॑ତଂସୟତ୍ ॥

ଦ॒ଧି॒କ୍ରାବ୍-ଣୋ॑ ଅକାରିଷଂ ଜି॒ଷ୍ଣୋରଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ ବା॒ଜିନଃ॑ ।

ସୁ॒ର॒ଭି ନୋ॒ ମୁଖା॑ କର॒ତ୍ ପ୍ର ଣ॒ ଆୟୂଂ॑ଷି ତାରିଷତ୍ ॥

ଆପୋ॒ ହି ଷ୍ଠା ମ॑ୟୋ॒ଭୁବ॒ସ୍ତା ନ॑ ଊ॒ର୍ଜେ ଦ॑ଧାତନ । ମ॒ହେ ରଣା॑ୟ॒ ଚକ୍ଷ॑ସେ ॥

ୟୋ ବଃ॑ ଶି॒ବତ॑ମୋ॒ ରସ॒ସ୍ତସ୍ୟ॑ ଭାଜୟତେ॒ହ ନଃ॑ । ଉ॒ଶ॒ତୀରି॑ବ ମା॒ତରଃ॑ ॥

ତସ୍ମା॒ ଅରଂ॑ ଗମାମ ବୋ॒ ୟସ୍ୟ॒ କ୍ଷୟା॑ୟ॒ ଜିନ୍ୱ॑ଥ । ଆପୋ॑ ଜ॒ନୟ॑ଥା ଚ ନଃ (୪)॥

(ଆ॒ସା॒ମନ୍ତି॒ ନ ରୋ॑ହତୋ॒ ଜିନ୍ୱ॑ଥ ଚ॒ତ୍ୱାରି॑ ଚ) **॥ ୭। ୪। ୧୯॥**

(ମରଣପ୍ରାକ୍କାଲୀନୋଽଶ୍ୱୋପଚାରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଭୂର୍ଭୁବ॒ଃସୁବ॒ର୍ବସ॑ବସ୍ତ୍ୱାଽଞ୍ଜନ୍ତୁ ଗାୟ॒ତ୍ରେଣ॒ ଛନ୍ଦ॑ସା ରୁ॒ଦ୍ରାସ୍ତ୍ୱା॑ଽଞ୍ଜନ୍ତୁ ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭେନ॒

ଛନ୍ଦ॑ସାଽଽଦି॒ତ୍ୟାସ୍ତ୍ୱା॑ଽଞ୍ଜନ୍ତୁ ଜାଗ॑ତେନ॒ ଛନ୍ଦ॑ସା॒ ୟଦ୍ୱାତୋ॑ ଅ॒ପୋ ଅଗ॑ମ॒ଦିନ୍ଦ୍ର॑ସ୍ୟ ତ॒ନୁବଂ॑

ପ୍ରି॒ୟାମ୍ ।

ଏ॒ତଂ ସ୍ତୋ॑ତରେ॒ତେନ॑ ପ॒ଥା ପୁନ॒ରଶ୍ୱ॒ମା ବ॑ର୍ତୟାସି ନଃ ॥

ଲାଜୀ୩ଞ୍ଛାଚୀ୩ନ୍ ୟଶୋ॑ ମ॒ମା୩ମ୍ ।

ୟ॒ବ୍ୟାୟୈ॑ ଗ॒ବ୍ୟାୟା॑ ଏ॒ତଦ୍ଦେ॑ବା॒ ଅନ୍ନ॑ମତ୍ତୈ॒ତଦନ୍ନ॑ମଦ୍ଧି ପ୍ରଜାପତେ ॥

ୟୁ॒ଞ୍ଜନ୍ତି॑ ବ୍ର॒ଧ୍ନମ॑ରୁ॒ଷଂ ଚର॑ନ୍ତଂ॒ ପରି॑ ତ॒ସ୍ଥୁଷଃ॑ । ରୋଚ॑ନ୍ତେ ରୋଚ॒ନା ଦି॒ବି ॥

Not For Commercial Use

ୟୁ॒ଞ୍ଜନ୍ତ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ କାମ୍ୟା॒ ହରୀ॒ ବିପ॑କ୍ଷସା॒ ରଥେ᳚ । ଶୋଣା॑ ଧୃ॒ଷ୍ଣୂ ନୃ॒ବାହ॑ସା ॥

କେ॒ତୁଂ କୃ॒ଣ୍ୱନ୍ନ॑କେ॒ତବେ॒ ପେଶୋ॑ ମର୍ୟା॑ ଅପେ॒ଶସେ᳚ । ସମୁ॒ଷଦ୍-ଭି॑ରଜାୟଥାଃ (୧)॥

(ବୃ॒ଧ୍ନଂ ପଞ୍ଚ॑ ବିଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୭। ୪। ୨୦॥**

(ସନ୍ତତିହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରା॒ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ବ୍ୟା॒ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽପା॒ନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସ୍ନାବ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ସଂତା॒ନେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒

ପରି॑ସଂତାନେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପର୍ବ॑ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ସ॒ନ୍ଧାନେ᳚ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ଶରୀ॑ରେଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ୟ॒ଜ୍ଞାୟ॒

ସ୍ୱାହା॒ ଦକ୍ଷି॑ଣାଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ସୁ॒ବ॒ର୍ଗାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ଲୋ॒କାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା᳚ (୧)॥

(ପ୍ରା॒ଣାୟା॒ଷ୍ଟାବିଂ॑ଶତିଃ) **॥ ୭। ୪। ୨୧॥**

(ପ୍ରମୁକ୍ତିହୋମଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସି॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହାଽସି॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽଭିହି॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ଽନ॑ଭିହିତାୟ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ୟୁ॒କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହାଽୟୁ॑କ୍ତାୟ॒

ସ୍ୱାହା॒ ସୁୟୁ॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହୋଦ୍ୟୁ॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିମୁ॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପ୍ରମୁ॑କ୍ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବଞ୍ଚ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା᳚

ପରି॒ବଞ୍ଚ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ସ॒ଂବଞ୍ଚ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽନୁ॒ବଞ୍ଚ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହୋ॒ଦ୍ୱଞ୍ଚ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା᳚ ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॒

ଧାବ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ତିଷ୍ଠ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା᳚ (୧)॥ (ସି॒ତାୟା॒ଷ୍ଟା ତ୍ରିଂ॑ଶତ୍) **॥୭।୪।୨୨॥**

=|| 0 ||=

(ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ଃ ଶ୍ରଦ୍ୟଥା॒ ବା ର॒କ୍ଷା ବୈ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ର୍ୟେନ॒ ୟେନ॒ ଦ୍ୱେ ବାବା॑ଽଽଦି॒ତ୍ୟା ବସି॑ଷ୍ଠଃ

ସଂବଥ୍ସ॒ରାୟ॑ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ବ୍ର॑ହ୍ମବା॒ଦିନୋ॒ ଜ୍ୟୋତି॑ଷ୍ଟୋମଂ ମେ॒ଷଃ କୂପ୍ୟା॑ଭ୍ୟୋ॒ଽଦ୍-ଭ୍ୟୋ

ୟୋ ନମୋ॑ ମୟୋ॒ଭୂଃ କିଂ ସ୍ୱି॒ଦଗ୍ନେ॒ ଭୂଃ ପ୍ରା॒ଣାୟ॑ ସି॒ତାୟ॒ଦ୍ୱାବିଂ॑ଶତିଃ ॥ ୨୨॥)

(ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ଃ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି॒ ବୈ ଦ॑ଶରା॒ତ୍ରେଣ॑ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ୟୋ ଅର୍ବ॑ନ୍ତଂ ଭୂସ୍ତ୍ରିପଞ୍ଚା॒ଶତ୍ ॥ ୫୩॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ଚତୁର୍ଥଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୪ ॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ପଞ୍ଚମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ସତ୍ରବିଶେଷାଭିଧାନମ୍ |

(ଗବାମୟନାଖ୍ୟଂ ସଂବତ୍ସରସତ୍ରମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଗାବୋ॒ ବା ଏ॒ତତ୍-ସ॒ତ୍ରମା॑ସତାଶୃଙ୍ଗାଃ ସ॒ତୀଃ ଶୃଙ୍ଗା॑ଣି ନୋ ଜାୟନ୍ତା॒ ଇତି॒ କାମେ॑ନ॒ ତାସା॒ଂ ଦଶ॒ ମାସା॒ ନିଷ॑ଣ୍ଣା॒ ଆସ॒ନ୍ନଥ॒ ଶୃଙ୍ଗା॑ଣ୍ୟଜାୟନ୍ତ॒ ତା ଉଦ॑ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ନରା॒ତ୍-ସ୍ମେତ୍ୟଥ॒ ୟାସା॒ଂ ନାଜା॑ୟନ୍ତ॒ ତାଃ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରମା॒ପ୍ତ୍ୱୋଦ॑ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ନରା॒ତ୍-ସ୍ମେତି॒ ୟାସା॒ଂ ଚାଜା॑ୟନ୍ତ॒ ୟାସା॑ଂ ଚ॒ ନ ତା ଉ॒ଭୟୀ॒ରୁଦ॑ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ନରା॒ତ୍-ସ୍ମେତି॑ ଗୋସ॒ତ୍ତ୍ରଂ ବୈ (୧) ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରୋ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂ॑ସଃ ସଂବତ୍ସ॒ରମୁ॑ପ॒ୟନ୍ତ୍ୟୃ॑ଧ୍ନୁବନ୍ତ୍ୟେ॒ବ ତସ୍ମା॑ତୂପ॒ରା ବାର୍ଷି॑କୌ॒ ମାସୌ॒ ପର୍ତ୍ୱା॑ ଚରତି ସ॒ତ୍ତ୍ରାଭି॑ଜିତ॒ଂ ହ୍ୟ॑ସ୍ୟୈ॒ ତସ୍ମା॑ତ୍ ସଂବତ୍ସ॒ରସଦୋ॒ ୟତ୍ କିଂ॑ ଚ॑ ଗୃହେ କ୍ରିୟତେ॒ ତଦା॒ପ୍ତମବ॑ରୁଦ୍ଧମ॒ଭିଜି॑ତଂ କ୍ରିୟତେ ସମୁ॒ଦ୍ରଂ ବା ଏ॒ତେ ପ୍ର ପ୍ଲ॑ବନ୍ତେ॒ ୟେ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରମୁ॑ପ॒ୟନ୍ତି॒ ୟୋ ବୈ ସ॑ମୁ॒ଦ୍ରସ୍ୟ॑ ପା॒ରଂ ନ ପଶ୍ୟ॑ତି॒ ନ ବୈ ସ ତତ॒ ଉଦେ॑ତି ସଂବତ୍ସ॒ରୋ (୨) ବୈ ସ॑ମୁ॒ଦ୍ରସ୍ତସ୍ୟୈ॒ତତ୍-ପା॒ରଂ ୟଦ॑ତିରା॒ତ୍ରୌ ୟ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାଂ॑ସଃ ସଂବତ୍ସ॒ରମୁ॑ପ॒ୟନ୍ତ୍ୟନା॑ର୍ତା ଏ॒ବୋଦୃଚ॑ଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟ॒ୟଂ ବୈ ପୂର୍ବୋ॑ଽତିରା॒ତ୍ରୋ॑ଽସାବୁତ୍ତ॑ରୋ॒ ମନ॒ଃ ପୂର୍ବୋ॒ ବାଗୁତ୍ତ॑ରଃ ପ୍ରା॒ଣଃ ପୂର୍ବୋ॑ଽପା॒ନ ଉତ୍ତ॑ରଃ ପ୍ର॒ରୋଧ॑ନ॒ଂ ପୂର୍ବ॑ ଉ॒ଦୟ॑ନ॒ମୁତ୍ତ॑ରୋ॒ ଜ୍ୟୋତି॑ଷ୍ଟୋମୋ ବୈଶ୍ୱା॒ନରୋ॑ଽତିରା॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି॒ ଜ୍ୟୋତି॑ରେ॒ବ ପୁ॒ରସ୍ତା॑ଦ୍ଦଧତେ ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟାନୁ॑ଖ୍ୟାତ୍ୟୈ ଚତୁର୍ବି॒ଂଶଃ ପ୍ରା॑ୟ॒ଣୀୟୋ॑ ଭବତି॒ ଚତୁ॑ର୍ବିଂଶତିରର୍ଧମା॒ସାଃ (୩) ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରଃ ପ୍ର॒ୟନ୍ତ॑ ଏ॒ବ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତି॒ ତସ୍ୟ॒ ତ୍ରୀଣି॑ ଚ ଶ॒ତାନି॑ ଷ॒ଷ୍ଟିଶ୍ଚ॑ ସ୍ତୋ॒ତ୍ରୀୟା॒ସ୍ତାବ॑ତୀଃ ସଂବତ୍ସ॒ରସ୍ୟ॒ ରାତ୍ର॑ୟ ଉ॒ଭେ ଏ॒ବ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରସ୍ୟ॑ ରୂପେ ଆ॑ପ୍ନୁବନ୍ତି॒ ତେ ସଂ॑ସ୍ଥିତ୍ୟା॒ ଅରି॑ଷ୍ଟ୍ୟା॒ ଉତ୍ତ॑ରୈ॒ରହୋ॑ଭିଶ୍ଚରନ୍ତି ଷଡ॒ହା

Not For Commercial Use

ଭବନ୍ତି ଷଡ୍ ବା ଋତବଃ ସଂବତ୍ସର ଋତୁଷ୍ୱେବ ସଂବତ୍ସରେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଗୌଶ୍ଚାଽଽୟୁଶ୍ଚ
ମଧ୍ୟତଃ ସ୍ତୋମୌ ଭବତଃ ସଂବତ୍ସରସ୍ୟୈବ ତନ୍ମିଥୁନଂ ମଧ୍ୟତୋ (୪) ଦଧତି ପ୍ରଜନନାୟ
ଜ୍ୟୋତିରଭିତୋ ଭବତି ବିମୋଚନମେବ ତଚ୍ଛନ୍ଦାꣳସ୍ୟେବ ତଦ୍ୱିମୋକଂ ୟନ୍ତ୍ୟଥୋ
ଉଭୟତୋ ଜ୍ୟୋତିଷୈବ ଷଡହେନ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକଂ ୟନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୋ ବଦନ୍ତ୍ୟାସତେ
କେନ ୟନ୍ତୀତି ଦେବୟାନେନ ପଥେତି ବ୍ରୂୟାଚ୍ଛନ୍ଦାꣳସି ବୈ ଦେବୟାନଃ ପନ୍ଥା ଗାୟତ୍ରୀ
ତ୍ରିଷ୍ଟୁବ୍ଜଗତୀ ଜ୍ୟୋତିର୍ବୈ ଗାୟତ୍ରୀ ଗୌସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁଗାୟୁର୍ଜଗତୀ ୟଦେତେ ସ୍ତୋମା ଭବନ୍ତି
ଦେବୟାନେନୈବ (୫) ତତ୍-ପଥା ୟନ୍ତି ସମାନꣳ ସାମ ଭବତି ଦେବଲୋକୋ ବୈ ସାମ
ଦେବଲୋକାଦେବ ନ ୟନ୍ତ୍ୟନ୍ୟା ଅନ୍ୟା ଋଚୋ ଭବନ୍ତି ମନୁଷ୍ୟଲୋକୋ ବା ଋଚୋ
ମନୁଷ୍ୟଲୋକାଦେବାନ୍ୟମନ୍ୟଂ ଦେବଲୋକମଭ୍ୟାରୋହନ୍ତୋ ୟନ୍ତ୍ୟଭିବର୍ତୋ ବ୍ରହ୍ମସାମଂ
ଭବତି ସୁବର୍ଗସ୍ୟ ଲୋକସ୍ୟାଭିବୃତ୍ତ୍ୟା ଅଭିଜିଦ୍-ଭବତି ସୁବର୍ଗସ୍ୟ ଲୋକସ୍ୟାଭିଜିତ୍ୟୈ
ବିଶ୍ୱଜିଦ୍-ଭବତି ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଜିତ୍ୟୈ ମାସିମାସି ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁପ ୟନ୍ତି ମାସିମାସ୍ୟତିଗ୍ରାହ୍ୟା ଗୃହ୍ୟନ୍ତେ
ମାସିମାସ୍ୟେବ ବୀର୍ୟଂ ଦଧତି ମାସାଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଉପରିଷ୍ଟାନ୍ମାସାଂ ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁପ ୟନ୍ତି
ତସ୍ମାଦୁପରିଷ୍ଟାଦୋଷଧୟଃ ଫଲଂ ଗୃହ୍ଣନ୍ତି (୬)॥ (ଗୋସତ୍ରଂ ବା ଏତି ସଂବତ୍ସରୋଽର୍ଧମାସା ମିଥୁନଂ
ମଧ୍ୟତୋ ଦେବୟାନେନୈବ ବୀର୍ୟଂ ତ୍ରୟୋଦଶ ଚ) **॥ ୭। ୫। ୧॥**

(ଗବାମୟନସ୍ୟ ଦଶମାସଦ୍ୱାଦଶମାସବିକଲ୍ପଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଗାବୋ ବା ଏତତ୍-ସତ୍ରମାସତାଶୃଙ୍ଗାଃ ସତୀଃ ଶୃଙ୍ଗାଣି ସିଷାସନ୍ତୀସ୍ତାସାଂ ଦଶ ମାସା ନିଷଣ୍ଣା
ଆସନ୍ନଥ ଶୃଙ୍ଗାଣ୍ୟଜାୟନ୍ତ ତା ଅବ୍ରୁବନ୍ନରାତ୍-ସ୍ମୋତ୍ତିଷ୍ଠାମାବ ତଂ କାମମରୁତ୍-ସ୍ମହି ୟେନ
କାମେନ ନ୍ୟଷଦାମେତି ତାସାମୁ ତ୍ୱା ଅବ୍ରୁବନ୍ନର୍ଧା ବା ୟାବତୀର୍ବାଽସାମହା ଏବେମୌ
ଦ୍ୱାଦଶୌ ମାସୌ ସଂବତ୍ସରꣳ ସଂ ପାଦୟୋତ୍ତିଷ୍ଠାମେତି ତାସାଂ (୧) ଦ୍ୱାଦଶେ ମାସି ଶୃଙ୍ଗାଣି

Not For Commercial Use

ପ୍ରାର୍ବର୍ତନ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ବାଽଶ୍ରଦ୍ଧୟା ବା ତା ଇମା ୟାସ୍ତୂପରା ଉଭୟ୍ୟୋ ବାବ ତା ଆର୍ଧ୍ନୁବନ୍ ୟାଶ୍ଚ ଶୃଙ୍ଗାଣ୍ୟସନ୍ବନ୍ ୟାଶ୍ଚୋର୍ଜମବାରୁନ୍ଧତର୍ଧ୍ନୋତି ଦଶସୁ ମାସୂତ୍ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୱଧ୍ନୋତି ଦ୍ୱାଦଶସୁ ୟ ଏବଂ ବେଦ ପଦେନ ଖଲୁ ବା ଏତେ ୟନ୍ତି ବିନ୍ଦତି ଖଲୁ ବୈ ପଦେନ ୟନ୍ତଦ୍ୱା ଏତଦୃଦ୍ଧମୟନଂ ତସ୍ମାଦେତଦ୍-ଗୋସନି (୨)॥ (ତ୍ରିଷ୍ଠାମେତି ତାସାଂ ତସ୍ମାଦ୍ ଦ୍ୱେ ଚ) ॥୭।୫।୨॥

(ପୃଷ୍ଠ୍ୟଷଡହବିକଲ୍ପଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରଥମେ ମାସି ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁପ ୟନ୍ତି ମଧ୍ୟମ ଉପ ୟନ୍ତ୍ୟୁତ୍ତମ ଉପ ୟନ୍ତି ତଦାହୁର୍ୟାଂ ବୈ ତ୍ରିରେକସ୍ୟାହ୍ନ ଉପସୀଦନ୍ତି ଦହ୍ରଂ ବୈ ସାଽପରାଭ୍ୟାଂ ଦୋହାଭ୍ୟାଂ ଦୁହେଽଥ କୁତଃ ସା ଧୋକ୍ଷ୍ୟତେ ୟାଂ ଦ୍ୱାଦଶ କୃତ୍ୱ ଉପସୀଦନ୍ତୀତି ସଂବତ୍ସରଂ ସଂ ପାଦ୍ୟୋତ୍ତମେ ମାସି ସକୃତ୍ ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟୁପେୟୁସ୍ତଦ୍ୟଜମାନା ୟଜ୍ଞଂ ପଶୂନବ ରୁନ୍ଧତେ ସମୁଦ୍ରଂ ବା (୧) ଏତେଽନବାରମପାରଂ ପ୍ର ପ୍ଲବନ୍ତେ ୟେ ସଂବତ୍ସରମୁପୟନ୍ତି ୟଦ୍-ବୃହଦ୍ରଥଂତରେ ଅନ୍ୱର୍ଜେୟୁର୍ୟଥା ମଧ୍ୟେ ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ପ୍ଲବମନ୍ୱର୍ଜେୟୁସ୍ତାଦୃକ୍ତଦନୁତ୍ସର୍ଗଂ ବୃହଦ୍ରଥଂତରାଭ୍ୟାମିତ୍ୱା ପ୍ରତିଷ୍ଠାଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ସର୍ବେଭ୍ୟୋ ବୈ କାମେଭ୍ୟଃ ସଂଧିର୍ଦୁହେ ତଦ୍ୟଜମାନାଃ ସର୍ବାନ୍ କାମାନବ ରୁନ୍ଧତେ (୨)॥
(ସମୁଦ୍ରଂ ବୈ ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୫। ୩॥

(ଉତ୍ତର ପକ୍ଷସି ବିଶେଷଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସମାନ୍ୟ ଋଚୋ ଭବନ୍ତି ମନୁଷ୍ୟଲୋକୋ ବା ଋଚୋ ମନୁଷ୍ୟଲୋକାଦେବ ନ ୟନ୍ତ୍ୟନ୍ୟଦନ୍ୟସାମ ଭବତି ଦେବଲୋକୋ ବୈ ସାମ ଦେବଲୋକାଦେବାନ୍ୟମନ୍ୟଂ ମନୁଷ୍ୟଲୋକଂ ପ୍ରତ୍ୟବରୋହନ୍ତୋ ୟନ୍ତି ଜଗତୀମଗ୍ର ଉପ ୟନ୍ତି ଜଗତୀଂ ବୈ ଛନ୍ଦାଂସି ପ୍ରତ୍ୟବରୋହନ୍ତ୍ୟାଗ୍ରୟଣଂ ଗ୍ରହା ବୃହତ୍ ପୃଷ୍ଠାନି ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶଂ ସ୍ତୋମାସ୍ତସ୍ମାଜ୍ଜ୍ୟାୟାଂସଂ କନୀୟାନ୍ ପ୍ରତ୍ୟବରୋହତି ବୈଶ୍ୱକର୍ମଣୋ ଗୃହ୍ୟତେ ବିଶ୍ୱାନ୍ୟେବ ତେନ କର୍ମାଣି ୟଜମାନା

Not For Commercial Use

ଅର୍ବ ରୁନ୍ଧତ ଆଦି୍ତ୍ୟୋ (୧) ଗୃହ୍ୟତ ଇ୍ୟଂ ବା ଅଦିତିରି୍ସ୍ୟାମେ୍ବ ପ୍ରତି

ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟନ୍ୟୋଽନ୍ୟୋ ଗୃହ୍ୟେତେ ମିଥୁନ୍ତ୍ଵାୟ୍ ପ୍ରଜାତ୍ୟା ଅବାନ୍ତ୍ରଂ ବୈ ଦଶରାତ୍ରେଣ

ପ୍ରଜାପତିଃ ପ୍ରଜା ଅସୃଜତ୍ ୟଦ୍ଦଶରାତ୍ରୋ ଭବତି ପ୍ରଜା ଏ୍ବ ତଦ୍ୟଜମାନାଃ ସୃଜନ୍ତ ଏ୍ତାଂ

ହ୍ ବା ଉଦଙ୍କଃ ଶୌଲ୍-ବାୟ୍ନଃ ସ୍ତ୍ରସ୍ୟର୍ଦ୍ଧିମୁବାଚ୍ ୟଦ୍ଦଶରାତ୍ରୋ ୟଦ୍ଦଶରାତ୍ରୋ ଭବତି

ସ୍ତ୍ରସ୍ୟର୍ଧ୍ୟା ଅଥୋ୍ ୟଦେ୍ବ ପୂର୍ବେ୍ଷ୍ଵହଃସୁ ବିଲୋମ କ୍ରିୟତେ୍ ତସ୍ୟୈ୍ବୈଷା ଶାନ୍ତିଃ (୨)॥

(ଆ୍ଦି୍ତ୍ୟସ୍ତସ୍ୟୈ୍ବ ଦ୍ଵେ ଚ) **॥ ୭। ୫। ୪॥**

(ମାସ୍ତ୍ରର୍ଯେଣ ପ୍ରବୃତ୍ତୟୋର୍ଦ୍ଵୟୋର୍ଗବାମୟନୟୋର୍ବିଶେଷଃ ॥ ବିଶ୍ଵେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟଦି୍ ସୋମୌ୍ ସଂସୁତୌ୍ ସ୍ୟାତାଂ ମହ୍ତି ରାତ୍ରିୟୈ ପ୍ରାତରନୁବା୍କମୁପାକୁର୍ୟା୍ତ୍-ପୂର୍ବୋ୍

ବାଚ୍ଂ ପୂର୍ବା ଦେ୍ବତାଃ ପୂର୍ବ୍ଛନ୍ଦାଂସି ବୃଙ୍କ୍ତେ ବୃଷଣ୍ଵତୀଂ ପ୍ରତି୍ପଦଂ କୁର୍ୟାତ୍ ପ୍ରାତଃ

ସ୍ବ୍ନାଦେ୍ବୈଷା୍ମିନ୍ଦ୍ରଂ ବୃଙ୍କ୍ତେଽଥୋ୍ ଖଲ୍ଵାହୁଃ ସବନମୁ୍ଖେ ସବନମୁଖେ କା୍ର୍ୟେତି

ସବନମୁ୍ଖାସ୍ସବନମୁଖାଦେ୍ବୈଷା୍ମିନ୍ଦ୍ରଂ ବୃଙ୍କ୍ତେ ସଂବେ୍ଶାୟୋପବେ୍ଶାୟ ଗାୟତ୍ରି୍ୟାସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭୋ୍

ଜଗତ୍ୟା ଅନୁ୍ଷ୍ଟୁଭଃ ପ୍ଙ୍କ୍ତ୍ୟା ଅ୍ଭିଭୂତ୍ୟୈ୍ ସ୍ଵାହା୍ ଛନ୍ଦାଂସି୍ ବୈ ସଂବେ୍ଶ

ଉପବେ୍ଶଶ୍ଛନ୍ଦୋଭିରେ୍ବୈଷା୍ଂ (୧) ଛନ୍ଦାଂସି ବୃଙ୍କ୍ତେ ସଜ୍ନୀୟ୍ଂ ଶସ୍ୟଂ ବିହ୍ବ୍ୟଂ

ଶସ୍ୟମ୍ଗସ୍ତ୍ୟସ୍ୟ କୟାଶୁ୍ଭୀୟ୍ଂ ଶସ୍ୟମେ୍ତାବ୍ଦ୍ଵା ଅସ୍ତି୍ ୟାବଦେ୍ତଦ୍ୟାବଦେ୍ବାସ୍ତି୍ ତଦେଷାଂ

ବୃଙ୍କ୍ତେ ୟଦି ପ୍ରାତଃ ସବ୍ନେ କ୍ଲଶୋ୍ ଦୀର୍ୟେତ ବୈଷ୍ଣ୍ବୀଷୁ ଶିପିବି୍ଷ୍ଟବତୀଷୁ ସ୍ତୁବୀର୍ନ୍

ୟଦ୍ଵୈ ୟ୍ଜ୍ଞସ୍ୟା୍ତି୍ରିଚ୍ୟତେ୍ ବିଷ୍ଣୁଂ ତଚ୍ଛିପିବି୍ଷ୍ଟମ୍ଭ୍ୟତି ରିଚ୍ୟତେ୍ ତଦ୍ଵିଷ୍ଣୁଃ ଶିପିବି୍ଷ୍ଟୋଽତିରିକ୍ତ

ଏ୍ବାତିରିକ୍ତଂ ଦଧା୍ତ୍ୟଥୋ୍ ଅତିରିକ୍ତେନୈ୍ବାତିରିକ୍ତମା୍ପ୍ତ୍ଵାଽବ ରୁନ୍ଧତେ୍ ୟଦି ମ୍ଧ୍ୟନ୍ଦିନେ୍

ଦୀର୍ୟେତ ବଷଟ୍-କା୍ରନିଧନ୍ଂ ସାମ କୁର୍ୟୁର୍ବଷଟ୍-କା୍ରୋ ବୈ ୟ୍ଜ୍ଞସ୍ୟ ପ୍ରତି୍ଷ୍ଠା

ପ୍ରତି୍ଷ୍ଠାମେ୍ବୈନଦ୍ ଗମୟନ୍ତି୍ ୟଦି ତୃତୀୟସବ୍ନ ଏ୍ତଦେ୍ବ (୨)॥

Not For Commercial Use

(ଛନ୍ଦୋ॑ଭିରେ॒ବୈଷା॒ମବୈକା॒ନ୍ନ ବି॑ꣳଶତିଶ୍ଚ॑) ॥ ୭। ୫। ୫॥

(ଗବାମୟନସ୍ୟ ଗୁଣବିକାରରୂପୋଽହରୁତ୍ସର୍ଗଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଷ॒ଡ॒ହୈର୍ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂପାଦ୍ୟାହ॒ରୁତ୍-ସୃ॑ଜନ୍ତି ଷ॒ଡ॒ହୈର୍ହି ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂପଶ୍ୟ॑ନ୍ତ୍ୟର୍ଧମା॒ସୈର୍ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂ

ପାଦ୍ୟାଽହ॒ରୁତ୍-ସୃ॑ଜନ୍ତ୍ୟର୍ଧମା॒ସୈର୍ହି ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂପଶ୍ୟ॑ନ୍ତ୍ୟମାବା॒ସ୍ୟ॑ୟା॒ ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂ

ପାଦ୍ୟାହ॒ରୁତ୍-ସୃ॑ଜନ୍ତ୍ୟମାବା॒ସ୍ୟ॑ୟା॒ ହି ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂପଶ୍ୟ॑ନ୍ତି ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟା ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂ

ପାଦ୍ୟାହ॒ରୁତ୍-ସୃ॑ଜନ୍ତି ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟା ହି ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂପଶ୍ୟ॑ନ୍ତି॒ ୟୋ ବୈ ପୂ॒ର୍ଣ ଆ॑ସି॒ଞ୍ଚତି॒ ପରା॒

ସ ସି॑ଞ୍ଚତି॒ ୟଃ ପୂ॒ର୍ଣାଦୁ॒ଦଚ॑ତି (୧) ପ୍ରା॒ଣମ॑ସ୍ମିନ୍-ସ ଦ॑ଧାତି॒ ୟତ୍-ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟା ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂ

ପାଦ୍ୟାହ॑ରୁତ୍-ସୃଜନ୍ତି॑ ସଂବଥ୍ସ॒ରାୟୈ॒ବ ତତ୍-ପ୍ରା॒ଣଂ ଦ॑ଧତି॒ ତଦନୁ॑ ସ॒ତ୍ତ୍ରିଣଃ॒ ପ୍ରାଣ॑ନ୍ତି

ୟଦହ॒ର୍ନୋତ୍-ସୃଜେୟୁ॒ର୍ୟଥା॒ ଦୃତି॒ରୁପ॑ନଦ୍ଧୋ ବି॒ପତ॑ତ୍ୟେ॒ବꣳ ସଂ॑ବଥ୍ସ॒ରୋ ବି

ପ॑ତେ॒ଦାର୍ତି॒ମାର୍ଛେ॑ୟୁ॒ର୍ୟତ୍-ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟା ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂ ପାଦ୍ୟାହ॑ରୁତ୍-ସୃଜନ୍ତି॑ ସଂବଥ୍ସ॒ରାୟୈ॒ବ

ତଦୁ॑ଦା॒ନଂ ଦ॑ଧତି॒ ତଦନୁ॑ ସ॒ତ୍ତ୍ରିଣ॒ ଉ (୨) ଦ॑ନନ୍ତି॒ ନାଽଽର୍ତି॒ମାର୍ଛ॑ନ୍ତି ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସେ॒ ବୈ

ଦେ॒ବାନା॑ꣳ ସୁ॒ତୋ ୟତ୍-ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟା ମାସା॑ନ୍-ଥ୍ସ॒ଂ ପାଦ୍ୟାହ॑ରୁତ୍-ସୃଜନ୍ତି॑ ଦେ॒ବାନା॑ମେ॒ବ

ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞେନ॑ ୟ॒ଜ୍ଞଂ ପ୍ର॒ତ୍ୟବ॑ରୋହନ୍ତି॒ ବି ବା ଏ॒ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞଂ ଛି॑ନ୍ଦନ୍ତି॒ ୟତ୍-ଷ॑ଡ॒ହ ସଂ॑ତତ॒ꣳ

ସନ୍ତ॒ମଥାହ॑ରୁତ୍-ସୃଜନ୍ତି॑ ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟଂ ପ॒ଶୁମାଲ॑ଭନ୍ତେ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ॒ ସର୍ବା॑ ଦେ॒ବତା॑

ଦେ॒ବତା॑ଭିରେ॒ବ ୟ॒ଜ୍ଞꣳ ସଂ ତ॑ନ୍ୱନ୍ତି॒ ୟନ୍ତି॒ ବା ଏ॒ତେ ସବ॑ନା॒ଦ୍ୟେଽହ॑ (୩) ରୁତ୍-ସୃଜନ୍ତି॑

ତୁ॒ରୀୟଂ॒ ଖଲୁ॒ ବା ଏ॒ତତ୍-ସବ॑ନଂ॒ ୟତ୍-ସା॑ନ୍ନା॒ୟ୍ୟଂ ୟତ୍-ସା॑ନ୍ନା॒ୟ୍ୟଂ ଭବ॑ତି॒ ତେନୈ॒ବ

ସବ॑ନା॒ନ୍ନୟ॑ନ୍ତି ସମୁପ॒ହୂୟ॑ ଭକ୍ଷୟନ୍ତ୍ୟେ॒ତତ୍-ସୋ॑ମପୀଥା॒ ହ୍ୟେ॑ତର୍ହି॑ ୟଥାୟତ॒ନଂ ବା

ଏ॒ତେଷା॑ꣳ ସବନ॒ଭାଜୋ॑ ଦେ॒ବତା॑ ଗଚ୍ଛନ୍ତି॒ ୟେଽହ॑ରୁତ୍-ସୃଜନ୍ତ୍ୟ॑ନୁସବ॒ନଂ

ପୁ॑ରୋ॒ଡାଶା॒ନ୍ନିର୍ବ॑ପନ୍ତି ୟଥାୟତ॒ନାଦେ॒ବ ସ॑ବନ॒ଭାଜୋ॑ ଦେ॒ବତା॒ ଅବ॑ ରୁନ୍ଧତେ॒ଽଷ୍ଟାକ॑ପାଲାନ୍

Not For Commercial Use

ପ୍ରା॒ତଃ ସବ॒ନ ଏକା॑ଦଶକପାଲା॒ନ୍ ମାଧ୍ୟ॑ନ୍ଦିନେ॒ ସବ॑ନେ॒ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲାꣳସ୍ତୃତୀୟସବ॒ନେ

ଛନ୍ଦା॑ꣳସ୍ୟେ॒ବାଽଽପ୍ତ୍ୱାଽବ॑ ରୁନ୍ଧତେ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ଚ॒ରୁଂ ତୃ॑ତୀୟସବ॒ନେ ନିର୍ବ॑ପନ୍ତି

ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ବୈ ତୃ॑ତୀୟସବ॒ନଂ ତେନୈ॒ବ ତୃ॑ତୀୟସବ॒ନାନ୍ନ ଯ॑ନ୍ତି (୪)॥

(ଉ॒ଦଚ॒ତ୍ୟୁଦ୍ୟୋଽହ॑ରା॒ପ୍ତ୍ୱା ପଞ୍ଚ॑ଦଶ ଚ) **॥ ୭। ୫। ୬॥**

(ଉତ୍ସର୍ଗିଣାମୟନମୀମାଂସା ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଉ॒ତ୍ସୃଜ୍ୟା(ଂ)୩ ନୋତ୍ସୃଜ୍ୟା୩ ମିତି॑ ମୀମାꣳସନ୍ତେ

ବ୍ର॒ହ୍ମ॒ବା॒ଦିନ॒ସ୍ତଦ୍ୱା॑ହୁରୁ॒ତ୍ସୃଜ୍ୟ॑ମେ॒ବେତ୍ୟ॑ମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟାଂ ଚ ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟାଂ॑ ଚୋ॒ତ୍ସୃଜ୍ୟ॒ମିତ୍ୟା॑ହୁରେ॒ତେ

ହି ଯ॒ଜ୍ଞଂ ବହ॑ତ ଇତି॒ ତେ ତ୍ୱାବ ନୋତ୍ସୃଜ୍ୟ॒ ଇତ୍ୟା॑ହୁର୍ୟେ॒ ଅ॑ବାନ୍ତ॒ରଂ ଯ॒ଜ୍ଞଂ ଭେ॒ଜା॒ତେ॒

ଇତି॒ ଯା ପ୍ର॑ଥ॒ମା ବ୍ୟ॑ଷ୍ଟକା॒ ତସ୍ୟା॑ମୁ॒ତ୍ସୃଜ୍ୟ॒ମିତ୍ୟା॑ହୁରେ॒ଷ ବୈ ମା॒ସୋ ବି॑ଶ॒ର ଇତି॒ ନାଽଽଦି॑ଷ୍ଟ॒

(୧) ମୁତ୍ସୃ॑ଜେୟୁ॒ର୍ୟଦାଦି॑ଷ୍ଟମୁତ୍ସୃ॒ଜେୟୁ॑ର୍ୟା॒ଦୃଶେ॒ ପୁନଃ॑ ପର୍ୟାପ୍ଳା॒ବେ ମଧ୍ୟେ॑ ଷଡ॒ହସ୍ୟ॑ ସ॒ଂ

ପଦ୍ୟେ॑ତ ଷଡ॒ହୈର୍ମା॒ସା॑ନ୍-ସ॒ଂ ପାଦ୍ୟ॒ ଯତ୍-ସ॑ପ୍ତ॒ମମହ॒ସ୍ତସ୍ମି॑ନ୍ନୁତ୍ସୃ॑ଜେୟୁସ୍ତଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ବସୁ॑ମତେ

ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେୟୁରୈ॒ନ୍ଦ୍ରଂ ଦଧୀନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ମ॒ରୁତ୍ୱ॑ତେ

ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲଂ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲମ॒ଗ୍ନେର୍ବୈ ବସୁ॑ମତଃ ପ୍ରାତଃସବ॒ନଂ

ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ବସୁ॑ମତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲଂ ନି॒ର୍ବପ॑ନ୍ତି ଦେ॒ବତା॑ମେ॒ବ ତଦ୍-ଭା॒ଗିନୀ॑ଂ

କୁ॒ର୍ବନ୍ତି॒ (୨) ସବ॑ନମ॒ଷ୍ଟା॒ଭିରୁପ॑ ଯନ୍ତି॒ ଯଦୈ॒ନ୍ଦ୍ରଂ ଦଧ୍ୟ॒ ଭବ॒ତୀନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ ତଦ୍-ଭା॑ଗ॒ଧେୟା॒ନ୍ନ

ଚ୍ୟା॑ବୟ॒ନ୍ତୀନ୍ଦ୍ର॑ସ୍ୟ॒ ବୈ ମ॒ରୁତ୍ୱ॑ତୋ॒ ମାଧ୍ୟ॑ନ୍ଦିନ॒ꣳ ସବ॑ନ॒ଂ ଯଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ମ॒ରୁତ୍ୱ॑ତେ

ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲଂ ନି॒ର୍ବପ॑ନ୍ତି ଦେ॒ବତା॑ମେ॒ବ ତଦ୍-ଭା॒ଗିନୀ॑ଂ କୁ॒ର୍ବନ୍ତି॒

ସବ॑ନମେକାଦ॒ଶଭି॒ରୁପ॑ ଯନ୍ତି॒ ବିଶ୍ୱେ॑ଷା॒ଂ ବୈ ଦେ॒ବାନା॑ମୃଭୁ॒ମତା॑ଂ ତୃତୀୟସବ॒ନଂ

ଯଦ୍ୱୈ॑ଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲଂ ନି॒ର୍ବପ॑ନ୍ତି ଦେ॒ବତା॑ ଏ॒ବ ତଦ୍-ଭା॒ଗିନୀଃ॑ କୁ॒ର୍ବନ୍ତି॒ ସବ॑ନଂ

Not For Commercial Use

ଦ୍ୱାଦ॒ଶଭି॒ (୩) ରୁପ॑ ୟନ୍ତି ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟଂ ପ॒ଶୁମା ଲ॑ଭନ୍ତେ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ବୈ

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ର୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॑ନନୁସ॒ର୍ଗାୟା॒ଭିବ॒ର୍ତ ଇ॒ତଃ ଷଣ୍ମା॒ସୋ ବ୍ର॒ହ୍ମସା॒ମଂ ଭ॑ବତି॒ ବ୍ରହ୍ମ॒ ବା ଅ॑ଭିବ॒ର୍ତୋ

ବ୍ର॒ହ୍ମଣୈ॒ବ ତତ୍-ସ୍ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମ॑ଭିବ॒ର୍ତୟ॑ନ୍ତୋ ୟନ୍ତି ପ୍ରତିକୂ॒ଲମି॑ବ॒ ହୀତଃ ସ୍ସୁ॑ବ॒ର୍ଗୋ ଲୋ॒କ

ଇନ୍ଦ୍ର॒ କ୍ରତୁ॑ଂ ନ॒ ଆ ଭ॑ର ପି॒ତା ପୁ॒ତ୍ରେଭ୍ୟୋ॒ ୟଥା᳚ ।

ଶିକ୍ଷା᳚ ଣୋ ଅ॒ସ୍ମିନ୍ ପୁ॑ରୁହୂତ॒ ୟାମ॑ନି ଜୀ॒ବା ଜ୍ୟୋତି॑ରଶୀମ॒ହୀତ୍ୟ॒ମୁତ॑ ଆୟ॒ତାଂ ଷଣ୍ମା॒ସୋ

ବ୍ର॒ହ୍ମସା॒ମଂ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ୟଂ ବୈ ଲୋ॒କୋ ଜ୍ୟୋତିଃ ପ୍ର॒ଜା ଜ୍ୟୋତି॑ରି॒ମମେ॒ବ ତଲ୍ଲୋ॒କଂ

ପଶ୍ୟ॑ନ୍ତୋଽଭି॒ବଦ॑ନ୍ତ॒ ଆ ୟ॑ନ୍ତି (୪)॥ (ନାଽଽଦି॑ଷ୍ଟଂ କୁର୍ବ॑ନ୍ତି ଦ୍ୱାଦ॒ଶଭି॒ରିତି॑ ବିଂଶ॒ତିଶ୍ଚ॑) **॥୭।୫।୭॥**

(ଗବାମୟନସମ୍ବନ୍ଧିମହାବ୍ରତେ ସାମବିଶେଷାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବାନା॒ଂ ବା ଅନ୍ତ॑ଂ ଜ॒ଗ୍ମୁଷା॑ମିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମପା॑କ୍ରା॒ମତ୍ କ୍ରୋ॒ଶେନା॑ବା॑ରୁନ୍ଧତ॒

ତତ୍-କ୍ରୋ॒ଶସ୍ୟ॑ କ୍ରୋଶ॒ତ୍ୱଂ ୟତ୍-କ୍ରୋ॒ଶେନ॒ ଚାତ୍ୱା॒ଲସ୍ୟା॒ନ୍ତେ᳚ ସ୍ତୁବନ୍ତି॑ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟୈ॒ବାନ୍ତଂ᳚

ଗ॒ତ୍ୱେନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମବ॑ ରୁନ୍ଧତେ ସ॒ତ୍ତ୍ରସ୍ୟର୍ଦ୍ଧ୍ୟା॑ଽଽହବ॒ନୀୟ॒ସ୍ୟାନ୍ତେ᳚ ସ୍ତୁବନ୍ତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବୋପ॑ଦ୍ର॒ଷ୍ଟାରଂ᳚

କୃ॒ତ୍ୱର୍ଦ୍ଧି॒ମୁପ॑ ୟନ୍ତି ପ୍ର॒ଜାପ॑ତେ॒ର୍ହୃଦ॑ୟେନ ହବି॒ର୍ଧାନେ॒ଽନ୍ତଃ ସ୍ତୁ॑ବନ୍ତି ପ୍ରେ॒ମାଣ॑ମେ॒ବାସ୍ୟ॑ ଗଚ୍ଛନ୍ତି

ଶ୍ଳୋ॒କେନ॑ ପୁ॒ରସ୍ତା॒ତ୍ ସଦ॑ସଃ (୧) ସ୍ତୁବ॒ନ୍ତ୍ୟନୁ॑ଶ୍ଳୋକେନ ପ॒ଶ୍ଚାଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟୈ॒ବାନ୍ତଂ᳚ ଗ॒ତ୍ୱା

ଶ୍ଳୋ॒କ॒ଭାଜୋ॑ ଭବନ୍ତି ନ॒ବଭି॑ରଧ୍ୱ॒ର୍ୟୁରୁଦ୍-ଗା॑ୟତି॒ ନବ॒ ବୈ ପୁରୁ॑ଷେ ପ୍ରା॒ଣାଃ ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବ

ୟଜ॑ମାନେଷୁ ଦଧାତି॒ ସର୍ବା॑ ଐନ୍ଦ୍ରି॒ୟୋ॑ ଭବନ୍ତି ପ୍ରା॒ଣେଷ୍ୱେ॒ବେନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧ॒ତ୍ୟପ୍ର॑ତିହୃତାଭି॒ରୁଦ୍

ଗା॑ୟତି॒ ତସ୍ମା॒ତ୍ ପୁରୁ॑ଷଃ॒ ସର୍ବା॑ଣ୍ୟ॒ନ୍ୟାନି॑ ଶୀ॒ର୍ଷ୍ଣୋଽଙ୍ଗା॑ନି॒ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଚତି॒ ଶିର॑ ଏ॒ବ ନ ପ॑ଞ୍ଚଦ॒ଶଂ

ର॑ଥନ୍ତ॒ରଂ ଭ॑ବତୀନ୍ଦ୍ରିୟମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧତେ ସପ୍ତଦ॒ଶଂ (୨) ବୃହଦ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒

ପ୍ରୈବ ତେନ॑ ଜାୟନ୍ତ ଏକବି॒ଂଶଂ ଭ॒ଦ୍ରଂ ଦ୍ୱି॒ପଦା॑ସୁ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ॒ ପତ୍ନ॑ୟ॒ ଉପ॑ ଗାୟନ୍ତି

ମିଥୁନ॒ତ୍ୱାୟ॒ ପ୍ରଜା᳚ତ୍ୟୈ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ ପ୍ର॒ଜା ଅ॑ସୃଜତ॒ ସୋଽକାମୟତା॒ଽଽସାମ॒ହଂ ରା॒ଜ୍ୟଂ

Not For Commercial Use

ପରୀୟାମିତି ତାସାଂ ରାଜନେନୈବ ରାଜ୍ୟଂ ପର୍ୟେଉଦ୍ରାଜନସ୍ୟ ରାଜନତ୍ୱଂ ଯଦ୍ରାଜନଂ ଭବତି ପ୍ରଜାନାମେବ ତଦ୍ୟଜମାନା ରାଜ୍ୟଂ ପରି ଯନ୍ତି ପଞ୍ଚବିଂଶଂ ଭବତି ପ୍ରଜାପତେ (୩)

ରାପ୍ତ୍ୟୈ ପଞ୍ଚଭିସ୍ତିଷ୍ଠନ୍ତଃ ସ୍ତୁବନ୍ତି ଦେବଲୋକମେବାଭି ଜୟନ୍ତି ପଞ୍ଚଭିରାସୀନା ମନୁଷ୍ୟଲୋକମେବାଭି ଜୟନ୍ତି ଦଶ ସଂ ପଦ୍ୟନ୍ତେ ଦଶାକ୍ଷରା ବିରାଡନ୍ନଂ ବିରାଡ୍ ବିରାଜୈବାନ୍ନାଦ୍ୟମବ ରୁନ୍ଧତେ ପଞ୍ଚଧା ବିନିଷଦ୍ୟ ସ୍ତୁବନ୍ତି ପଞ୍ଚ ଦିଶୋ ଦିକ୍ଷ୍ୱେବ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେକୈକୟାଽସ୍ତୁତୟା ସମାୟନ୍ତି ଦିଗ୍-ଭ୍ୟ ଏବାନ୍ନାଦ୍ୟଂ ସଂ ଭରନ୍ତି ତାଭିରୁଦ୍-ଗାତୋଦ୍-ଗାୟତି ଦିଗ୍-ଭ୍ୟ ଏବାନ୍ନାଦ୍ୟଂ (୪) ସଂଭୃତ୍ୟ ତେଜ ଆତ୍ମନ୍-ଦଧତେ

ତସ୍ମାଦେକଃ ପ୍ରାଣଃ ସର୍ବାଣ୍ୟଙ୍ଗାନ୍ୟବତ୍ୟଥୋ ଯଥା ସୁପର୍ଣ ଉତ୍-ପତିଷ୍ୟଞ୍ଛିର ଉତ୍ତମଂ କୁରୁତ ଏବମେବ ତଦ୍ୟଜମାନାଃ ପ୍ରଜାନାମୁତ୍ତମା ଭବନ୍ତ୍ୟାସନ୍ଦୀମୁଦ୍-ଗାତାଽଽରୋହତି ସାମ୍ରାଜ୍ୟମେବ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ପ୍ଲେଙ୍ଖଂ ହୋତା ନାକସ୍ୟୈବ ପୃଷ୍ଠଂ ରୋହନ୍ତି କୂର୍ଚାବଧ୍ୱର୍ୟୁର୍ବ୍ରଧ୍ନସ୍ୟୈବ ବିଷ୍ଟପଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟେତାବନ୍ତୋ ବୈ ଦେବଲୋକାସ୍ତେଷ୍ୱେବ ଯଥାପୂର୍ବଂ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟଥୋ ଆକ୍ରମଣମେବ ତତ୍-ସେତୁଂ ଯଜମାନାଃ କୁର୍ବତେ ସୁବର୍ଗସ୍ୟ ଲୋକସ୍ୟ ସମଷ୍ଟ୍ୟୈ (୫)॥

(ସଦସଃ ସପ୍ତଦଶଂ ପ୍ରଜାପତେର୍ଗାୟତି ଦିଗ୍-ଭ୍ୟ ଏବାନ୍ନାଦ୍ୟଂ ପ୍ରତ୍ୟେକାଦଶ ଚ) **॥ ୭। ୫। ୮॥**

(ଶତତନ୍ତ୍ରବୀଣାଦିବିଧିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅର୍କ୍ୟେଣ ବୈ ସହସ୍ରଶଃ ପ୍ରଜାପତିଃ ପ୍ରଜା ଅସୃଜତ ତାଭ୍ୟ ଇଲାନ୍ଦେନେରା ଲୂତାମବାରୁନ୍ଧ ଯଦର୍କ୍ୟଂ ଭବତି ପ୍ରଜା ଏବ ତଦ୍ୟଜମାନାଃ ସୃଜନ୍ତ ଇଲାନ୍ଦଂ ଭବତି ପ୍ରଜାଭ୍ୟ ଏବ ସୃଷ୍ଟାଭ୍ୟ ଇରାଂ ଲୂତାମବ ରୁନ୍ଧତେ ତସ୍ମାଦ୍ୟାଂ ସମାଂ ସତ୍ତ୍ରଂ ସମୃଦ୍ଧଂ କ୍ଷୋଧୁକାସ୍ତାଂ ସମାଂ ପ୍ରଜା ଇଷଂ ହ୍ୟାସାମୂର୍ଜମାଦଦତେ ଯାଂ ସମାଂ ବ୍ୟୃଦ୍ଧମକ୍ଷୋଧୁକାସ୍ତାଂ ସମାଂ ପ୍ରଜା (୧) ନ ହ୍ୟାସାମିଷମୂର୍ଜମାଦଦତ ଉତ୍-କ୍ରୋଦଂ କୁର୍ବତେ ଯଥା ବନ୍ଧାନ୍ମୁମୁଚାନା ଉତ୍-କ୍ରୋଦଂ କୁର୍ବତ

Not For Commercial Use

ଏବମେବ ତଦ୍ୟଜମାନା ଦେବବନ୍ଧାନ୍ମୁଚାନା ଉତ୍-କ୍ରୋଦଂ କୁର୍ବତ ଇଷମୂର୍ଜମାତ୍ମନ୍-ଦଧାନା

ବାଣଃ ଶତତନ୍ତୁର୍ଭବତି ଶତାୟୁଃ ପୁରୁଷଃ ଶତେନ୍ଦ୍ରିୟ ଆୟୁଷ୍ୟେବେନ୍ଦ୍ରିୟେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟାଜିଂ

ଧାବନ୍ତ୍ୟନଭିଜିତସ୍ୟାଭିଜିତ୍ୟୈ ଦୁନ୍ଦୁଭୀନ୍-ସ୍ମାଘ୍ନନ୍ତି ପରମା ବା ଏଷା ବାଗ୍ୟା ଦୁନ୍ଦୁଭୌ

ପରମାମେବ (୨) ବାଚମବ ରୁନ୍ଧତେ ଭୂମିଦୁନ୍ଦୁଭିମା ଘ୍ନନ୍ତି ୟୈବେମାଂ ବାକ୍ ପ୍ରବିଷ୍ଟା

ତାମେବାବ ରୁନ୍ଧତେଽଥୋ ଇମାମେବ ଜୟନ୍ତି ସର୍ବା ବାଚୋ ବଦନ୍ତି ସର୍ବାସାଂ

ବାଚାମବରୁଦ୍ଧ୍ୟା ଆର୍ଦ୍ରେ ଚର୍ମନ୍ ବ୍ୟାୟଚ୍ଛେତେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟା ଆଽନ୍ୟଃ କ୍ରୋଶତି

ପ୍ରାନ୍ୟଃ ଶଂସତି ୟ ଆକ୍ରୋଶତି ପୁନାତ୍ୟେବୈନାନ୍-ସ ୟଃ ପ୍ରଶଂସତି ପୂତେଷ୍ୱେବାନ୍ନାଦ୍ୟଂ

ଦଧାତ୍ୟୃଷିକୃତଂ ଚ (୩) ବା ଏତେ ଦେବକୃତଂ ଚ ପୂର୍ବୈର୍ମାସୈରବ ରୁନ୍ଧତେ

ୟଦ୍-ଭୂତେଚ୍ଛଦାଂ ସାମାନି ଭବନ୍ତ୍ୟୁଭୟସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ୟନ୍ତି ବା ଏତେ ମିଥୁନାଦ୍ୟେ

ସଂବସ୍ତରମୁପୟନ୍ତ୍ୟନ୍ତର୍ବେଦି ମିଥୁନୌ ସଂ ଭବତସ୍ତେନୈବ ମିଥୁନାନ୍ନ ୟନ୍ତି (୪)॥

(ବୃନ୍ଦମକ୍ଷୋଧୁକାସ୍ତାଂ ସମାଂ ପ୍ରଜାଃ ପରମାମେବ ଚ ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ **୭। ୫। ୯॥**

(ଦାସୀନୃତ୍ୟମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଚର୍ମାବ ଭିନ୍ଦନ୍ତି ପାପ୍ମାନମେବୈଷାମବ ଭିନ୍ଦନ୍ତି ମାଽପ ରାଥ୍ସୀର୍ମାଽତି ବ୍ୟାସ୍ଥୀରିତ୍ୟାହ ସଂ

ପ୍ରତ୍ୟେବୈଷାଂ ପାପ୍ମାନମବ ଭିନ୍ଦନ୍ତ୍ୟୁଦକୁମ୍ଭାନଧିନିଧାୟ ଦାସ୍ୟୋ ମାର୍ଜାଲୀୟଂ ପରି ନୃତ୍ୟନ୍ତି

ପଦୋ ନିଘ୍ନତୀରିଦଂ ମଧୂଂ ଗାୟନ୍ତ୍ୟୋ ମଧୁ ବୈ ଦେବାନାଂ ପରମମନ୍ନାଦ୍ୟଂ

ପରମମେବାନ୍ନାଦ୍ୟମବ ରୁନ୍ଧତେ ପଦୋ ନି ଘ୍ନନ୍ତି ମହୀୟାମେବୈଷୁ ଦଧତି (୧)॥

(ଚର୍ମୈକାନ୍ନ ପଞ୍ଚାଶତ୍) ॥ **୭। ୫। ୧୦॥**

Not For Commercial Use

(ଅଶ୍ୱମେଧାଙ୍ଗା ଅନ୍ନହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପୃ॒ଥି॒ବ୍ୟୈ ସ୍ୱାହା॒ଽନ୍ତରି॑କ୍ଷାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଦି॒ବେ ସ୍ୱାହା॑ ସଂ ପ୍ଲୋ॒ଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ଂ ପ୍ଲବ॑ମାନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସଂ ପ୍ଲୁ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ମେଧାୟିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ମେଘାୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ମେଘି॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ମେ॒ଘାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ନୀହା॒ରାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ନି॒ହାକା॑ୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ରାସ॒ଚାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ରଚ॒ଲାକା॑ୟୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବିଦ୍ୟୋତିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ବି॒ଦ୍ୟୋତ॑ମାନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସଂ ବି॒ଦ୍ୟୋତ॑ମାନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସ୍ତନୟିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ସ୍ତ॒ନୟ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହୋ॒ଗ୍ରଂ ସ୍ତ॒ନୟ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବର୍ଷିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॒ ବର୍ଷ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽଭି॒ବର୍ଷ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପରି॒ବର୍ଷ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ସ॒ଂବର୍ଷ॑ତେ॒ (୧) ସ୍ୱାହା॑ଽନୁ॒ବର୍ଷ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶୀକାୟିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ଶୀକାୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ଶୀକି॒ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ରୋଷିଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ରୁ॒ଷ୍ଣ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ପରିପ୍ରୁ॒ଷ୍ଣ॒ତେ ସ୍ୱାହୋ॑ଦ୍-ଗ୍ରହୀଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହୋ॑ଦ୍-ଗୃ॒ହ୍ଣତେ ସ୍ୱାହୋଦ୍-ଗୃ॑ହୀତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ବିପ୍ଲୋ॒ଷ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॑ ବି॒ପ୍ଲବ॑ମାନାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବିପ୍ଲୁ॑ତାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ଽଽତପ୍ସ୍ୟ॒ତେ ସ୍ୱାହା॒ଽଽତପ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହୋ॒ଗ୍ରମା॒ତପ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହ॒ର୍ଗ୍-ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା॒ ୟଜୁ॑ର୍ଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ସାମ॑ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ଽଙ୍ଗି॑ରୋଭ୍ୟଃ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବେଦେ॑ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ଗାଥା॑ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॑ ନାରାଶ॒ଂସୀଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ରୈଭୀ॑ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୨)॥ (ସ॒ଂବର୍ଷ॑ତେ॒ ରୈଭୀ॑ଭ୍ୟ॒ଃ ସ୍ୱାହା॒ ଦ୍ୱେ ଚ॑) **॥ ୭। ୫। ୧୧॥**

(ଶରୀରହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦ॒ତ୍ୱତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ଦ॒ନ୍ତକା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ରା॒ଣିନେ॒ ସ୍ୱାହା॑ପ୍ରା॒ଣାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ମୁଖ॑ବତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ମୁ॒ଖାୟ॒ ସ୍ୱାହା॒ ନାସି॑କବତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ନାସି॒କାୟ॒ ସ୍ୱାହା॑କ୍ଷ॒ଣ୍ୱତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ନ॒କ୍ଷିକା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ କ॒ର୍ଣିନେ॒ ସ୍ୱାହା଼॑କ॒ର୍ଣକା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶୀର୍ଷ॒ଣ୍ୱତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ଶୀ॒ର୍ଷକା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ॒ଦ୍ୱତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ପା॒ଦକା॑ୟ॒ ସ୍ୱାହା॑ ପ୍ରା॒ଣ॒ତେ ସ୍ୱାହା଼ପ୍ରା॑ଣତେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ବଦ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା଼ବ॑ଦତେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ପଶ୍ୟ॑ତେ॒ ସ୍ୱାହା଼ପ॑ଶ୍ୟତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଶୃ॒ଣ୍ୱତେ ସ୍ୱାହା଼ଶୃ॑ଣ୍ୱତେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ମନ॒ସ୍ୱିନେ॒ ସ୍ୱାହା॑ (୧) ଽମ॒ନସେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ରେତ॒ସ୍ୱିନେ॒

Not For Commercial Use

ସ୍ୱାହା̍ରେ̱ତସ୍କା̍ୟ̱ ସ୍ୱାହା̍ ପ୍ର̱ଜାଭ୍ୟଃ̱ ସ୍ୱାହା̍ ପ୍ର̱ଜନ̍ନାୟ̱ ସ୍ୱାହା̱ ଲୋମ̍ବତେ̱ ସ୍ୱାହା̍ଲୋ̱ମକା̍ୟ̱

ସ୍ୱାହା̍ ତ୍ୱ̱ଚେ ସ୍ୱାହା̱ତ୍ୱକ୍କା̍ୟ̱ ସ୍ୱାହା̱ ଚର୍ମ̍ଣ୍ୱତେ̱ ସ୍ୱାହା̍ଚ̱ର୍ମକା̍ୟ̱ ସ୍ୱାହା̱ ଲୋହି̍ତବତେ̱

ସ୍ୱାହା̍ଲୋହି̱ତାୟ̱ ସ୍ୱାହା̍ ମାଂସ̱ନ୍ୱତେ̱ ସ୍ୱାହା̍ମା̱ଂସକା̍ୟ̱ ସ୍ୱାହା̱ ସ୍ନାବ̍ଭ୍ୟଃ̱ ସ୍ୱାହା̍ସ୍ନା̱ବକା̍ୟ̱

ସ୍ୱାହା̍ସ୍ଥ̱ନ୍ୱତେ̱ ସ୍ୱାହା̍ନ̱ସ୍ଥିକା̍ୟ̱ ସ୍ୱାହା̍ ମଜ୍ଜ̱ନ୍ୱତେ̱ ସ୍ୱାହା̍ମ̱ଜ୍ଜକା̍ୟ̱ ସ୍ୱାହା̱ଙ୍ଗିନେ̱ ସ୍ୱାହା̍ନ̱ଙ୍ଗାୟ̱

ସ୍ୱାହା̱ଽଽତ୍ମନେ̱ ସ୍ୱାହାଽନା̍ତ୍ମନେ̱ ସ୍ୱାହା̱ ସର୍ବ̍ସ୍ମୈ̱ ସ୍ୱାହା̍ (୨)॥

(ମ̱ନ̱ସ୍ୱିନେ̱ ସ୍ୱାହାଽନା̍ତ୍ମନେ̱ ସ୍ୱାହା̱ ଦ୍ୱେ ଚ̍) **॥ ୭। ୫। ୧୨॥**

(ପରିଧିମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

କସ୍ତ୍ୱା̍ ଯୁନକ୍ତି̱ ସ ତ୍ୱା̍ ଯୁନକ୍ତୁ̱ ବିଷ୍ଣୁ̍ସ୍ତ୍ୱା ଯୁନକ୍ତ୍ୱ̱ସ୍ୟ ଯ̱ଜ୍ଞସ୍ୟର୍ଦ୍ଧ୍ୟୈ̱ ମହ୍ୟ̱ଂ ସଂନ̍ତ୍ୟା ଅ̱ମୁଷ୍ମୈ̱

କାମା̱ୟାଽଽୟୁ̍ଷେ ତ୍ୱା ପ୍ରା̱ଣାୟ̍ ତ୍ୱାଽପା̱ନାୟ̍ ତ୍ୱା ବ୍ୟା̱ନାୟ̍ ତ୍ୱା̱ ବ୍ୟୁ̍ଷ୍ଟ୍ୟୈ ତ୍ୱା ର̱ୟ୍ୟୈ ତ୍ୱା̱

ରାଧ̍ସେ ତ୍ୱା̱ ଘୋଷା̍ୟ ତ୍ୱା̱ ପୋଷା̍ୟ ତ୍ୱାଽଽରାଦ୍-ଘୋ̱ଷାୟ̍ ତ୍ୱା̱ ପ୍ରଚ୍ୟୁ̍ତ୍ୟୈ ତ୍ୱା (୧)॥

(କସ୍ତ୍ୱାଽଷ୍ଟା ତ୍ରି̱ଂଶତ୍) **॥ ୭। ୫। ୧୩॥**

(ସର୍ବପୃଷ୍ଠେଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ̱ଗ୍ନୟେ̍ ଗାୟ̱ତ୍ରାୟ̍ ତ୍ରି̱ବୃତେ̱ ରାଥ̍ନ୍ତରାୟ ବାସ̱ନ୍ତାୟା̱ଷ୍ଟାକ̍ପାଲ̱ ଇନ୍ଦ୍ରା̍ୟ̱ ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ̍ଭାୟ

ପଞ୍ଚଦ̱ଶାୟ̱ ବାର୍ହ̍ତାୟ̱ ଗ୍ରୈଷ୍ମା̱ୟୈକା̍ଦଶକପାଲୋ̱ ବିଶ୍ୱେ̍ଭ୍ୟୋ ଦେ̱ବେଭ୍ୟୋ̱ ଜାଗ̍ତେଭ୍ୟଃ

ସପ୍ତଦ̱ଶେଭ୍ୟୋ̍ ବୈରୂ̱ପେଭ୍ୟୋ̱ ବାର୍ଷି̍କେଭ୍ୟୋ̱ ଦ୍ୱାଦ̍ଶକପାଲୋ

ମି̱ତ୍ରାବରୁ̍ଣାଭ୍ୟା̱ମାନୁ̍ଷ୍ଟୁଭାଭ୍ୟାମେକବି̱ଂଶାଭ୍ୟା̍ଂ ବୈରା̱ଜାଭ୍ୟା̍ଂ ଶାର̱ଦାଭ୍ୟା̍ଂ ପୟ̱ସ୍ୟା̍

ବୃହ̱ସ୍ପତ̍ୟେ̱ ପାଙ୍କ୍ତା̍ୟ ତ୍ରି̱ଣବାୟ̍ ଶାକ୍ୱ̱ରାୟ̱ ହୈମ̍ନ୍ତିକାୟ ଚ̱ରୁଃ ସ̍ବି̱ତ୍ର ଆ̍ତିଚ୍ଛନ୍ଦ̱ସାୟ̍

ତ୍ର̱ୟସ୍ତ୍ରି̱ଂଶାୟ̍ ରୈବ̱ତାୟ̍ ଶୈଶି̱ରାୟ̱ ଦ୍ୱାଦ̍ଶକପା̱ଲୋଽଦି̍ତ୍ୟୈ ବିଷ୍ଣୁ̍ପତ୍ନ୍ୟୈ̱ ଚ̱ରୁର̱ଗ୍ନୟେ̍

ବୈଶ୍ୱାନ̱ରାୟ̱ ଦ୍ୱାଦ̍ଶକପା̱ଲୋଽନୁ̍ମତ୍ୟୈ ଚ̱ରୁଃ କା̱ୟ ଏକ̍କପାଲଃ (୧)॥

Not For Commercial Use

(ଅ॒ଗ୍ନୟେ॒ଽଦି॑ତ୍ୟା॒ ଅନୁ॑ମତ୍ୟୈ ସ॒ପ୍ତଚ॑ତ୍ୱାରିꣳଶତ୍) ॥ ୭। ୫। ୧୪॥

(ସର୍ବପୃଷ୍ଠେଷ୍ଟିପ୍ରୟୋଗଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଯୋ ବା ଅ॒ଗ୍ନାବ॒ଗ୍ନିଃ ପ୍ର॑ହ୍ରି॒ୟତେ॒ ଯଶ୍ଚ॒ ସୋମୋ॒ ରାଜା॒ ତୟୋ॑ରେ॒ଷ ଆ॑ତି॒ଥ୍ୟଂ
ଯଦ॑ଗ୍ନୀଷୋ॒ମୀୟୋଽଥୈ॒ଷ ରୁଦ୍ରୋ ଯଶ୍ଚୀ॒ୟତେ॒ ଯତ୍-ସଂଚି॑ତେ॒ଽଗ୍ନାବେ॒ତାନି॑ ହ॒ବୀꣳଷି॒ ନ
ନି॒ର୍ବପେ॑ଦେ॒ଷ ଏ॒ବ ରୁଦ୍ରୋଽଶା॑ନ୍ତ ଉପୋ॒ତ୍ଥାୟ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ॒ଶୂନ୍ ଯଜ॑ମାନସ୍ୟା॒ଭି ମ॑ନ୍ୟେତ॒
ଯତ୍-ସଂଚି॑ତେ॒ଽଗ୍ନାବେ॒ତାନି॑ ହ॒ବୀꣳଷି॑ ନି॒ର୍ବପ॑ତି ଭାଗ॒ଧେୟେ॑ନୈ॒ବୈନ॑ꣳ ଶମୟତି॒ ନାସ୍ୟ॑
ରୁଦ୍ରୋଽଶା॑ନ୍ତ (୧) ଉପୋ॒ତ୍ଥାୟ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ॒ଶୂନ॒ଭି ମ॑ନ୍ୟତେ॒ ଦଶ॑ ହ॒ବୀꣳଷି॑ ଭବନ୍ତି॒ ନବ॒ ବୈ
ପୁରୁ॑ଷେ ପ୍ରା॒ଣା ନାଭି॑ର୍ଦଶ॒ମୀ ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବ ଯଜ॑ମାନେ ଦଧା॒ତ୍ୟଥୋ॒ ଦଶା॑କ୍ଷରା ବି॒ରାଡନ୍ନଂ॑
ବି॒ରାଡ୍ ବି॒ରାଜ୍ୟେ॒ବାନ୍ନାଦ୍ୟେ॒ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତ୍ୟୃ॒ତୁଭି॒ର୍ବା॑ ଏ॒ଷ ଛନ୍ଦୋ॑ଭିଃ॒ ସ୍ତୋମୈ॑ଃ ପୃ॒ଷ୍ଠୈଶ୍ଚେ॑ତ॒ବ୍ୟ॑
ଇତ୍ୟା॑ହୁ॒ର୍ୟଦେ॒ତାନି॑ ହ॒ବୀꣳଷି॑ ନି॒ର୍ବପ॑ତ୍ୟୃ॒ତୁଭି॑ରେ॒ବୈନ॒ଂ ଛନ୍ଦୋ॑ଭିଃ॒ ସ୍ତୋମୈ॑ଃ ପୃ॒ଷ୍ଠୈଶ୍ଚି॑ନୁତେ॒
ଦିଶ॑ଃ ସୁଷୁବା॒ଣେନା॑ (୨) ଽଭି॒ଜିତ୍ୟା॒ ଇତ୍ୟା॑ହୁ॒ର୍ୟଦେ॒ତାନି॑ ହ॒ବୀꣳଷି॑ ନି॒ର୍ବପ॑ତି ଦି॒ଶାମ॒ଭିଜି॑ତ୍ୟା
ଏ॒ତୟା॒ ବା ଇନ୍ଦ୍ରଂ॑ ଦେ॒ବା ଅ॑ୟାଜୟ॒ନ୍ତସ୍ମା॑ଦିନ୍ଦ୍ରସ॒ବ ଏ॒ତୟା॒ ମନୁଂ॑ ମନୁଷ୍ୟା॑ସ୍ତସ୍ମା॑ନ୍ମନୁସ॒ବୋ
ଯଥେନ୍ଦ୍ରୋ॑ ଦେ॒ବାନା॒ଂ ଯଥା॒ ମନୁ॑ର୍ମନୁ॒ଷ୍ୟା॑ଣାମେ॒ବଂ ଭ॑ବତି॒ ଯ ଏ॒ବଂ ବି॒ଦ୍ୱାନେ॒ତୟେଷ୍ଟ୍ୟା॒
ଯଜ॑ତେ॒ ଦିଗ୍ୱ॑ତୀଃ ପୁରୋଽନୁବା॒କ୍ୟା॑ ଭବନ୍ତି॒ ସର୍ବା॑ସାଂ ଦି॒ଶାମ॒ଭିଜି॑ତ୍ୟୈ (୩)॥

(ଅଶା॑ନ୍ତଃ ସୁଷୁବା॒ଣେନୈକ॑ଂ ଚତ୍ୱାରିꣳଶଚ୍ଚ) ॥ ୭। ୫। ୧୫॥

(ମହିମଗ୍ରହଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଯଃ ପ୍ରା॑ଣ॒ତୋ ନି॑ମିଷ॒ତୋ ମ॑ହି॒ତ୍ୱୈକ॒ ଇଦ୍ରାଜା॒ ଜଗ॑ତୋ ବ॒ଭୂବ॑ ।
ଯ ଈଶେ॑ ଅ॒ସ୍ୟ ଦ୍ୱି॒ପଦ॒ଶ୍ଚତୁ॑ଷ୍ପଦ॒ଃ କସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବାୟ॑ ହ॒ବିଷା॑ ବିଧେମ ॥
ଉ॒ପ॒ୟା॒ମଗୃ॑ହୀତୋଽସି ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ ତ୍ୱା॒ ଜୁଷ୍ଟଂ॑ ଗୃହ୍ଣାମି॒ ତସ୍ୟ॑ ତେ॒ ଦ୍ୟୌର୍ମ॑ହି॒ମା ନକ୍ଷ॑ତ୍ରାଣି

Not For Commercial Use

ରୂ॒ପମା॑ଦି॒ତ୍ୟସ୍ତେ॒ ତେଜ॒ସ୍ତସ୍ମୈ᳚ ତ୍ଵା ମହି॒ମ୍ନେ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ॒ ସ୍ଵାହା᳚ (୧)॥

(ୟଃ ପ୍ରା᳚ଣ॒ତୋ ଦ୍ୟୌରା᳚ଦି॒ତ୍ୟୋ᳚ଽଷ୍ଟା ତ୍ରି॒ꣳଶତ୍) ॥ ୭। ୫। ୧୬॥

(ମହିମଗ୍ରହଃ ॥ ବିଶ୍ଵେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟ ଆ᳚ତ୍ମ॒ଦା ବ॑ଲ॒ଦା ୟସ୍ୟ॒ ବିଶ୍ଵ॑ ଉ॒ପାସ॑ତେ ପ୍ର॒ଶିଷ॒ଂ ୟସ୍ୟ॑ ଦେ॒ବାଃ ।

ୟସ୍ୟ॑ ଛା॒ୟାଽମୃତ॒ଂ ୟସ୍ୟ॑ ମୃ॒ତ୍ୟୁଃ କସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବାୟ॑ ହ॒ବିଷା॑ ବିଧେମ ॥

ଉ॒ପ॒ୟା॒ମଗୃ॑ହୀତୋଽସି ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ ତ୍ଵା॒ ଜୁଷ୍ଟ॑ଂ ଗୃହ୍ଣାମି॒ ତସ୍ୟ॑ ତେ ପୃଥି॒ବୀ

ମ॑ହି॒ମୌଷ॑ଧୟୋ॒ ବନ॒ସ୍ପତ॑ୟୋ ରୂ॒ପମ॒ଗ୍ନିସ୍ତେ॒ ତେଜ॒ସ୍ତସ୍ମୈ᳚ ତ୍ଵା ମହି॒ମ୍ନେ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ॒ ସ୍ଵାହା᳚

(୧)॥ (ୟ ଆ᳚ତ୍ମ॒ଦାଃ ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟ॑ଗ୍ନିରେକା॒ନ୍ନ ଚ॑ତ୍ଵାରି॒ꣳଶତ୍) ॥ ୭। ୫। ୧୭॥

(ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସହୋମଃ ॥ ବିଶ୍ଵେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆ ବ୍ରହ୍ମ॑ନ୍ ବ୍ରାହ୍ମ॒ଣୋ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସୀ ଜା॑ୟତା॒ମାଽସ୍ମିନ୍ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରେ ରା॑ଜ॒ନ୍ୟ॑ ଇଷ॒ବ୍ୟଃ॑ ଶୂରୋ॑

ମହାର॒ଥୋ ଜା॑ୟତା॒ଂ ଦୋଗ୍-ଧ୍ରୀ ଧେ॒ନୁର୍ବୋଢା॑ଽନ॒ଡ୍ଵାନା॒ଶୁଃ ସପ୍ତିଃ॒ ପୁର॑ନ୍ଧି॒ର୍ୟୋଷା॑ ଜି॒ଷ୍ଣୂ

ର॑ଥେ॒ଷ୍ଠାଃ ସ॒ଭେୟୋ॒ ୟୁବାଽସ୍ୟ ୟଜ॑ମାନସ୍ୟ ବୀ॒ରୋ ଜା॑ୟତାଂ ନିକା॒ମେ ନି॑କାମେ ନଃ

ପ॒ର୍ଜନ୍ୟୋ॑ ବର୍ଷତୁ ଫ॒ଲିନ୍ୟୋ॑ ନ॒ ଓଷ॑ଧୟଃ ପଚ୍ୟନ୍ତାଂ ୟୋଗକ୍ଷେ॒ମୋ ନଃ॑ କଳ୍ପତାମ୍ (୧)॥

(ଆ ବ୍ରହ୍ମ॒ନ୍ନେକ॑ ଚତ୍ଵାରିꣳଶତ୍) ॥ ୭। ୫। ୧୮॥

(ଅଶ୍ଵାନୁମନ୍ତ୍ରଣମ୍ ॥ ବିଶ୍ଵେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆଽକ୍ରା॑ନ୍ ବା॒ଜୀ ପୃ॑ଥି॒ବୀମ॒ଗ୍ନିଂ॑ ୟୁଜ॑ମକୃତ ବା॒ଜ୍ୟର୍ବାଽଽକ୍ରା॑ନ୍ ବା॒ଜ୍ୟ॑ନ୍ତରି॑କ୍ଷଂ ବା॒ୟୁଂ॑ ୟୁଜ॑ମକୃତ

ବା॒ଜ୍ୟର୍ବା॒ ଦ୍ୟାଂ॑ ବା॒ଜ୍ୟାଽକ୍ର॑ꣳସ୍ତ ସୂର୍ୟ॒ଂ ୟୁଜ॑ମକୃତ ବା॒ଜ୍ୟର୍ବା॒ଽଗ୍ନିସ୍ତେ᳚ ବାଜି॒ନ୍ ୟୁଙ୍-ଙନୁ

ତ୍ଵାଽଽର॑ଭେ ସ୍ଵ॒ସ୍ତି ମା॒ ସଂ ପା॑ରୟ ବା॒ୟୁସ୍ତେ᳚ ବାଜି॒ନ୍ ୟୁଙ୍-ଙନୁ ତ୍ଵାଽଽର॑ଭେ ସ୍ଵ॒ସ୍ତି ମା॒ ସଂ

(୧) ପା॑ରୟାଦି॒ତ୍ୟସ୍ତେ᳚ ବାଜି॒ନ୍ ୟୁଙ୍-ଙନୁ ତ୍ଵାଽଽର॑ଭେ ସ୍ଵ॒ସ୍ତି ମା॒ ସଂ ପା॑ରୟ ପ୍ରା॒ଣଧୃଗ॑ସି

Not For Commercial Use

ପ୍ରାଣଂ ମେ ଦୃଂହ ବ୍ୟାନଧୃଗସି ବ୍ୟାନଂ ମେ ଦୃଂହାପାନଧୃଗସ୍ୟପାନଂ ମେ ଦୃଂହ

ଚକ୍ଷୁରସି ଚକ୍ଷୁର୍ମୟି ଧେହି ଶ୍ରୋତ୍ରମସି ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ମୟି ଧେହ୍ୟାୟୁରସ୍ୟାୟୁର୍ମୟି ଧେହି (୨)॥

(ବାୟୁଷ୍ଟେ ବାଜିନ୍ ୟୁଙ୍-ଙନୁ ତ୍ଵାଽଽରଭେ ସ୍ୱସ୍ତି ମା ସଂ ତ୍ରିଚତ୍ଵାରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୭। ୫। ୧୯॥**

(ଅନ୍ନହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଜଞ୍ଜି ବୀଜଂ ବର୍ଷ୍ଟା ପର୍ଜନ୍ୟଃ ପକ୍ତା ସସ୍ୟଂ ସୁପିପ୍ପଲା ଓଷଧୟଃ ସ୍ୱଧିଚରଣେୟଂ

ସୂପସଦନୋଽଗ୍ନିଃ ସ୍ୱଧ୍ୟକ୍ଷମନ୍ତରିକ୍ଷଂ ସୁପାବଃ ପବମାନଃ ସୂପସ୍ଥାନା ଦ୍ୟୌଃ ଶିବମସୌ

ତପନ୍ ୟଥାପୂର୍ବମହୋରାତ୍ରେ ପଞ୍ଚଦଶିନୋଽର୍ଧମାସାସ୍ତ୍ରିଂଶିନୋ ମାସାଃ କ୍ଲୃପ୍ତା ଋତବଃ

ଶାନ୍ତଃ ସଂବତ୍ସରଃ (୧)॥ (ଜଞ୍ଜି ବୀଜମେକତ୍ରିଂଶତ୍) **॥ ୭। ୫। ୨୦॥**

(ଅଶ୍ୱସ୍ୟ ରୋଗାଦିନିମିତ୍ତେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆଗ୍ନେୟୋଽଷ୍ଟାକପାଲଃ ସୌମ୍ୟଶ୍ଚରୁଃ ସାବିତ୍ରୋଽଷ୍ଟାକପାଲଃ ପୌଷ୍ଣଶ୍ଚରୁ

ରୌଦ୍ରଶ୍ଚରୁରଗ୍ନୟେ ବୈଶ୍ୱାନରାୟ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲୋ ମୃଗାଖରେ ୟଦି

ନାଽଽଗଚ୍ଛେଦଗ୍ନୟେଽଂହୋମୁଚେଽଷ୍ଟାକପାଲଃ ସୌର୍ୟଂ ପୟୋ ବାୟବ୍ୟ ଆଜ୍ୟଭାଗଃ (୧)॥

(ଆଗ୍ନେୟଶ୍ଚତୁର୍ବିଂଶତିଃ) **॥ ୭। ୫। ୨୧॥**

(ମୃଗାରେଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅଗ୍ନୟେଽଂହୋମୁଚେଽଷ୍ଟାକପାଲ ଇନ୍ଦ୍ରାୟାଂହୋମୁଚ ଏକାଦଶକପାଲୋ

ମିତ୍ରାବରୁଣାଭ୍ୟାମାଗୋମୁଗ୍-ଭ୍ୟାଂ ପୟସ୍ୟା ବାୟୋସାବିତ୍ର ଆଗୋମୁଗ୍-ଭ୍ୟାଂ

ଚରୁରଶ୍ୱିଭ୍ୟାମାଗୋମୁଗ୍-ଭ୍ୟାଂ ଧାନା ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟ ଏନୋମୁଗ୍-ଭ୍ୟଃ ସପ୍ତକପାଲୋ

ବିଶ୍ୱେଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟ ଏନୋମୁଗ୍-ଭ୍ୟୋ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲୋଽନୁମତ୍ୟୈ ଚରୁରଗ୍ନୟେ

ବୈଶ୍ୱାନରାୟ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଭ୍ୟାମଂହୋମୁଗ୍-ଭ୍ୟାଂ ଦ୍ୱିକପାଲଃ (୧)॥

Not For Commercial Use

(ଅ॒ଗ୍ନୟେ॑ଽଂହୋ॒ମୁଚେ॑ଽନୁ॑ମତ୍ୟୈ॒ ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀଭ୍ୟା॑ଂ ତ୍ରି॒ଂଶତ୍) ॥ ୭। ୫। ୨୨॥

(ସଂନତିହୋମାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଗ୍ନୟେ॒ ସମ॑ନମତ୍ ପୃଥି॒ବ୍ୟୈ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ଽଗ୍ନିଃ ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟା ସ॒ମନ॑ମଦେ॒ବଂ ମହ୍ୟ॑ଂ ଭ॒ଦ୍ରାଃ ସଂନ॑ତୟ॒ଃ ସଂ ନ॑ମନ୍ତୁ ବା॒ୟବେ॒ ସମ॑ନମଦ॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷାୟ॒ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॑ ବା॒ୟୁର॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷେଣ॒ ସୂର୍ୟା॑ୟ॒ ସମ॑ନମଦ୍ଦି॒ବେ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ ସୂର୍ୟୋ॑ ଦି॒ବା ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମ॑ସେ॒ ସମ॑ନମ॒ନ୍ନକ୍ଷ॑ତ୍ରେ॒ଭ୍ୟଃ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॑ ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମା॒ ନକ୍ଷ॑ତ୍ରୈ॒ର୍ବରୁ॑ଣାୟ॒ ସମ॑ନମଦ॒ଦ୍-ଭ୍ୟଃ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ (୧)

ବରୁ॑ଣୋ॒ଽଦ୍-ଭିଃ ସା॒ମ୍ନେ ସମ॑ନମଦୃ॒ଚେ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ ସାମ॒ର୍ଚା ବ୍ର॒ହ୍ମଣେ॒ ସମ॑ନମତ୍ କ୍ଷ॒ତ୍ରାୟ॒ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ ବ୍ର॒ହ୍ମ କ୍ଷ॒ତ୍ରେଣ॒ ରାଜ୍ଞେ॒ ସମ॑ନମଦ୍ବି॒ଶେ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ ରାଜା॑ ବି॒ଶା ରଥା॑ୟ॒ ସମ॑ନମ॒ଦଶ୍ୱେ॑ଭ୍ୟଃ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ ରଥୋ॑ଽଶ୍ୱୈଃ॑ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତୟେ॒ ସମ॑ନମଦ୍ ଭୂ॒ତେଭ୍ୟ॒ଃ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॑ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିର୍ଭୂ॒ତୈଃ ସ॒ମନ॑ମଦେ॒ବଂ ମହ୍ୟ॑ଂ ଭ॒ଦ୍ରାଃ ସଂନ॑ତୟ॒ଃ ସଂ ନ॑ମନ୍ତୁ (୨)॥ (ଅ॒ଦ୍-ଭ୍ୟଃ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟଥା॒ ମହ୍ୟ॑ଂ ଚ॒ତ୍ୱାରି ଚ) ॥ ୭। ୫। ୨୩॥

(ୟଜମାନେନ ବାଚନୀୟଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟେ ତେ॒ ପନ୍ଥା॑ନଃ ସବିତଃ ପୂ॒ର୍ବ୍ୟାସୋ॑ଽରେ॒ଣବୋ॒ ବିତ॑ତା ଅ॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷେ ।

ତେଭି॑ର୍ନୋ ଅ॒ଦ୍ୟ ପ॒ଥିଭି॑ଃ ସୁ॒ଗେଭି॒ ରକ୍ଷା॑ ଚ ନୋ॒ ଅଧି॑ ଚ ଦେବ ବ୍ରୂହି ॥

ନମୋ॒ଽଗ୍ନୟେ॑ ପୃଥି॒କ୍ଷିତେ॑ ଲୋକ॒ସ୍ପୃତେ॑ ଲୋ॒କମ॒ସ୍ମୈ ୟଜ॑ମାନାୟ ଦେହି॒ ନମୋ॑ ବା॒ୟବେ॑ଽନ୍ତରିକ୍ଷ॒କ୍ଷିତେ॑ ଲୋକ॒ସ୍ପୃତେ॑ ଲୋ॒କମ॒ସ୍ମୈ ୟଜ॑ମାନାୟ ଦେହି॒ ନମ॒ଃ ସୂର୍ୟା॑ୟ ଦିବି॒କ୍ଷିତେ॑ ଲୋକ॒ସ୍ପୃତେ॑ ଲୋ॒କମ॒ସ୍ମୈ ୟଜ॑ମାନାୟ ଦେହି (୧)॥

(ୟେ ତେ॒ ଚତୁ॑ଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶତ୍) ॥ ୭। ୫। ୨୪॥

Not For Commercial Use

(ବିରାଡ୍-ରୂପେଣାଶ୍ୱୋପାସନପ୍ରତିପାଦନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟୋ ବା ଅଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ॒ ମେଧ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ ଶିରୋ॒ ବେଦ॑ ଶୀର୍ଷ॒ଣ୍ୱାନ୍ ମେଧ୍ୟୋ॑ ଭବତ୍ୟୁ॒ଷା ବା ଅଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ॒

ମେଧ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ ଶିରଃ॒ ସୂର୍ୟ॒ଶ୍ଚକ୍ଷୁ॒ର୍ବାତଃ॑ ପ୍ରା॒ଣଶ୍ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମାଃ॒ ଶ୍ରୋତ୍ର॒ଂ ଦିଶଃ॒ ପାଦା॑ ଅବାନ୍ତରଦି॒ଶାଃ

ପର୍ଶ॑ବୋଽହୋରା॒ତ୍ରେ ନି॑ମେ॒ଷୋଽର୍ଧମା॒ସାଃ ପର୍ବା॑ଣି॒ ମାସାଃ॑ ସ॒ନ୍ଧାନା᳚ନ୍ୟୃ॒ତବୋଽଙ୍ଗା॑ନି

ସଂବତ୍ସ॒ର ଆ॒ତ୍ମା ର॒ଶ୍ମୟଃ॒ କେଶା॒ ନକ୍ଷ॑ତ୍ରାଣି ରୂ॒ପଂ ତାର॑କା ଅ॒ସ୍ଥାନି॒ ନଭୋ॑

ମା॒ଂସାନ୍ୟୋଷ॑ଧୟୋ॒ ଲୋମା॑ନି॒ ବନ॒ସ୍ପତ॑ୟୋ॒ ବାଲା॑ ଅ॒ଗ୍ନିର୍ମୁଖଂ॑ ବୈଶ୍ୱାନ॒ରୋ ବ୍ୟାତ୍ତ॑ଂ

(୧) ସମୁ॒ଦ୍ର ଉ॒ଦର॑ମ॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷଂ ପା॒ୟୁର୍ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀ ଆ॒ଣ୍ଡୌ ଗ୍ରାବା॒ ଶେପଃ॒ ସୋମୋ॒ ରେତୋ॒

ୟଜ୍ଜଂ॑ଭ୍ୟତେ॒ ତଦ୍ୱି ଦ୍ୟୋ॑ତତେ॒ ୟଦ୍ୱି॑ଧୂନୁ॒ତେ ତତ୍-ସ୍ତ॑ନୟତି॒ ୟନ୍ମେହ॑ତି॒ ତଦ୍ୱ॑ର୍ଷତି॒

ବାଗେ॒ବାସ୍ୟ॒ ବାଗହ॒ର୍ବା ଅଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ॒ ଜାୟ॑ମାନସ୍ୟ ମହି॒ମା ପୁ॒ରସ୍ତା᳚ଜ୍ଜାୟତେ॒ ରାତ୍ରି॑ରେନଂ ମହି॒ମା

ପ॒ଶ୍ଚାଦନୁ॑ ଜାୟତ ଏ॒ତୌ ବୈ ମ॑ହି॒ମାନା॒ବଶ୍ୱ॑ମ॒ଭିତଃ॒ ସଂ ବ॑ଭୂବତୁ॒ର୍ହୟୋ॑

ଦେ॒ବାନ॑ବହ॒ଦର୍ବାଽସୁ॑ରାନ୍ ବା॒ଜୀ ଗ॑ନ୍ଧ॒ର୍ବାନଶ୍ୱୋ॑ ମନୁ॒ଷ୍ୟାନ୍-ସମୁ॒ଦ୍ରୋ ବା ଅଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ॒ ୟୋନିଃ॑

ସମୁ॒ଦ୍ରଃ [ସମୁ॒ଦ୍ରୋ ବନ୍ଧୁଃ॑] (୨)॥ (ବ୍ୟାତ୍ତ॑ମବହ॒ଦ୍ ଦ୍ୱାଦ॑ଶ ଚ) **॥ ୭। ୫। ୨୫॥**

=|| 0 ||=

(ଗାବୋ॒ ଗାବଃ॒ ସିଷା॑ସନ୍ତୀଃ ପ୍ର॒ଥମେ ମା॒ସି ସ॑ମା॒ନ୍ୟୋ॑ ୟଦି॒ ସୋମୌ॑ ଷଡ॒ହୈରୁ॒ସ୍ସୃଜ୍ୟା॑ଂ ୩ ଦେ॒ବାନା॑ମ॒ର୍କ୍ୟୋ॑ଣ॒

ଚର୍ମା॑ବ ପୃ॒ଥି॒ବ୍ୟୈ ଦ॒ଦ୍ୱତେ॒ କସ୍ମା॒ଗ୍ନୟେ॒ ୟୋ ବୈ ୟଃ ପ୍ରା॑ଣ॒ତୋ ୟ ଆ॑ତ୍ମ॒ଦା ଆ ବ୍ର॒ହ୍ମନ୍ନାଽକ୍ରା॒ନ୍ୱାଜୀ

ଜଙ୍ଘିବୀଜ॑ମାଗ୍ନେ॒ୟୋଽଷ୍ଟାକ॑ପାଲୋ॒ଽଗ୍ନୟେ॒ଽହୋମୁ॒ଚେଽଷ୍ଟାକ॑ପାଲୋ॒ଽଗ୍ନୟେ॒ ସମ॑ନମ॒ଦ୍ୟେ

ତେ॒ ପନ୍ଥା॑ନୋ॒ ୟୋ ବା ଅଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ ମେଧ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ ଶିରଃ॒ ପଞ୍ଚ॑ ବି॒ଂଶତିଃ ॥ ୨୫॥)

(ଗାବଃ॑ ସମା॒ନ୍ୟଃ॑ ସର୍ବ॑ନମଷ୍ଟା॒ଭିର୍ବା ଏ॒ତେ ଦେ॒ବକୃ॑ତଂ ଚାଽଭି॒ଜିତ୍ୟା॒

ଇତ୍ୟା॑ହୁ॒ର୍ବ॑ର୍ଣୋ॒ଽଦ୍-ଭିଃ ସାମ୍ନେ॒ ଚତୁଃ॑ ପଞ୍ଚା॒ଶତ୍ ॥ ୫୪॥)

(ଗାବୋ॒ ୟୋନିଃ॑ ସମୁ॒ଦ୍ରଃ (ସମୁ॒ଦ୍ରୋ ବନ୍ଧୁଃ॑) ॥)

Not For Commercial Use

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣଯଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡେ ଷଷ୍ଠଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୬ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣଯଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ସପ୍ତମକାଣ୍ଡଃ ସମ୍ପୂର୍ଣଃ ॥ ୭ ॥

॥ ଇତି କୃଷ୍ଣଯଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତା ସମାପ୍ତା ॥

ଆ॒ଭିର୍ଗୀ॒ର୍ଭିର୍ୟଦତୋ॑ ନ ଊ॒ନମାପ୍ୟା॑ୟୟ ହରିବୋ॒ ବର୍ଧ॑ମାନଃ ।
ୟ॒ଦା ସ୍ତୋ॒ତୃଭ୍ୟୋ॒ ମହି॑ ଗୋ॒ତ୍ରା ରୁ॒ଜାସି॑ ଭୂୟିଷ୍ଠ॒ଭାଜୋ॒ ଅଧ॑ ତେ ସ୍ୟାମ ॥
ବ୍ରହ୍ମ॒ ପ୍ରାବା॑ଦିଷ୍ମ ତନ୍ନୋ॒ ମା ହା॑ସୀତ୍ ॥
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ॒ ଶାନ୍ତିଃ॒ ଶାନ୍ତି॑ଃ ॥

॥ ହରି॑ଃ ଓଁ ॥

॥ ସର୍ବଂ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣମସ୍ତୁ ॥

Not For Commercial Use

Not For Commercial Use